

Lietuvos korupcijos žemėlapis

2011 m. liepa - rugpjūtis

Turinys

Metodologija	5 psl.
Rezultatai	8 psl.
Korupcija tarp kitų problemų	9 psl.
Korupcinogeninės situacijos	23 psl.
Požiūris į korupciją (kliūtis/ ne kliūtis gyvenimui)	47 psl.
Korupcijos mastų kaita	60 psl.
Korupcijos formų paplitimas	76 psl.
Korupcijos paplitimas institucijose	82 psl.
Korupcijos paplitimas institucijose: įmonių vadovų vertinimai	98 psl.
Korupcijos paplitimas institucijose: valstybės tarnautojų vertinimai	108 psl.

Turinys (tęsinys)

Korumpuotos procedūros	120 psl.
Korupcinė patirtis	125 psl.
Kyšininkavimo indeksai	161 psl.
Kova su korupcija	184 psl.
Informacijos apie korupciją šaltiniai	232 psl.
Antikorupcinis potencialas	240 psl.
Nacionalinė kovos su korupcija programa	257 psl.
Išvados	265 psl.

Projekto “Lietuvos korupcijos žemėlapis” užsakovai ir vykdytojai

Projektas “Lietuvos korupcijos žemėlapis” buvo pradėtas 2001 m. Iki 2011 m. pabaigos iš viso buvo atliktos 7 reprezentatyvių apklausų bangos: 2001 m., 2002 m., 2004 m., 2005 m., 2007 m., 2008 m. ir 2011 m. Iki 2008 m. buvo vykdomos tik Lietuvos gyventojų ir verslininkų apklausa, o nuo 2008 m. atliekamos ir valstybės tarnautojų apklausa. Ankstesniais metais šį tyrimą inicijavo Transparency International Lietuvos skyrius (TILS), o 2011 m. – Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT). Tyrimus įvairiais metais atliko Baltijos tyrimai, TNS Gallup, RAIT, VISEO, Vilmorus.

Metodologija

Tyrimo metodologija I

- **Tyrimo tikslas: įvertinti korupcinę situaciją Lietuvoje**
- **Tyrimo uždaviniai:**
 - įvertinti tikslinių grupių požiūrį į korupciją
 - nustatyti respondentų korupcinę patirtį
 - įvertinti antikorupcinį potencialą
- **Tikslinės respondentų grupės ir imtys:**
 1. 18 m. ir vyresni Lietuvos gyventojai, N=1005
 2. Verslo įmonių vadovai, arba jų nurodyti įmonių atstovai, N=500
 3. Valstybės tarnautojai, N=545
- **Apklausos metodas:**
 1. Lietuvos gyventojų apklausa: akivaizdinis interviu respondento namuose.
 2. Verslo įmonių vadovų apklausa: interviu telefonu.
 3. Valstybės tarnautojų apklausa: interviu darbo vietoje.
- **Atranka:**
 1. Lietuvos gyventojų apklausa: daugiapakopė, tikimybinė atranka. Respondentų atranka parengta taip, kad kiekvienas Lietuvos gyventojas turėtų vienodą tikimybę būti apklaustas.
 2. Verslo įmonių vadovų apklausa: sisteminė tikimybinė atranka.
 3. Valstybės tarnautojų apklausa: proporcinė atranka.
- **Tyrimo atlikimo laikas:** 2011 m. liepos 18 d. – rugpjūčio 23 d.
Apklausa vyko: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Utenos apskrityse.

Tyrimo metodologija II

• Kokybės kontrolė

- vidinis tyrimo atlikimo patikrinimas: 100% kontrolė (interview skaičius, anketos užpildymo pilnumas, apklausos nuoseklumas);
- išorinis tyrimo atlikimo patikrinimas: mažiausiai 10% interviuotojų kontrolė, siekiant išsiaiškinti, ar apklausa buvo vykdoma laikantis metodinių reikalavimų, ar nebuvo pažeistas atrankos principas, ar nebuvo pažeista nurodyta apklausos procedūra;
- duomenų įvedimo kontrolė: tikrinama mažiausiai 10% įvesto duomenų masyvo.

• Statistinės paklaidos įvertinimas

Apklausus didesnę respondentų skaičių yra gaunama mažesnė statistinė paklaida. Kai yra analizuojamos mažos žmonių grupės, rezultatus reikia interpretuoti ypač atsargiai.

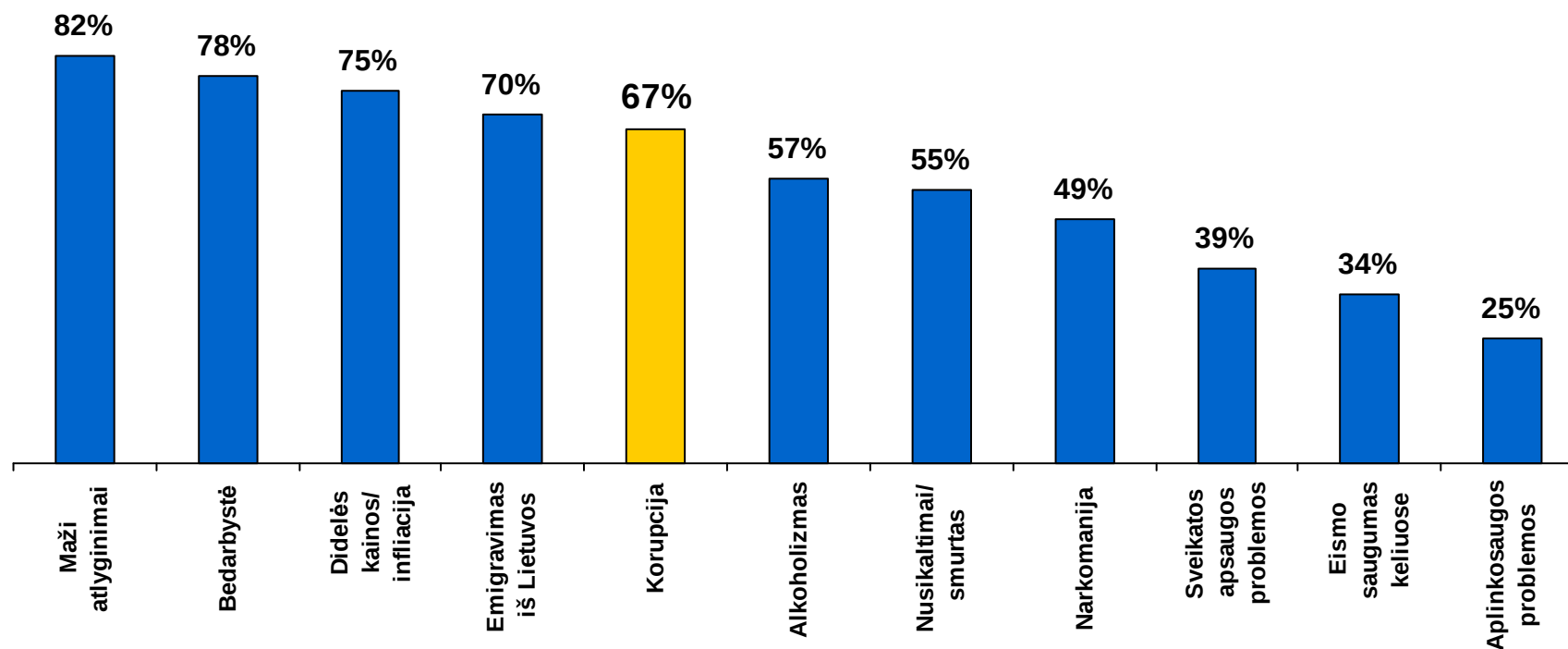
Žemiau pateikiama lentelė, kurios pagalba galima įvertinti statistinės paklaidos dydį esant 95% patikimumui. Pavyzdžiui, analizuojame N=200 žmonių grupę. Buvo gauta, kad 30% pasirinko tam tikrą atsakymą. Eilutės N=200 ir stulpelio 30/70 susikirtime randame paklaidos dydį $\pm 6,5\%$, o tai reiškia, kad tikroji rezultato reikšmė yra intervale 23,5% - 36,5%.

	% 3	% 5	% 10	% 15	% 20	% 25	% 30	% 40	% 50
	97	95	90	85	80	75	70	60	50
N									
100	3.4	4.4	6.0	7.1	8.0	8.7	9.2	9.8	10.0
200	2.4	3.1	4.2	5.0	5.7	6.1	6.5	6.9	7.1
300	2.0	2.5	3.5	4.1	4.6	5.0	5.3	5.7	5.8
400	1.7	2.2	3.0	3.6	4.0	4.3	4.6	4.9	5.0
500	1.5	1.9	2.7	3.2	3.6	3.9	4.1	4.4	4.5
750	1.2	1.6	2.2	2.6	2.9	3.2	3.3	3.6	3.7
1000	1.1	1.4	1.9	2.3	2.5	2.7	2.9	3.1	3.1

Rezultatai

Korupcija tarp kitų problemų

Aktualiausios Lietuvos problemos

Atsakymai: “Labai rimta problema”

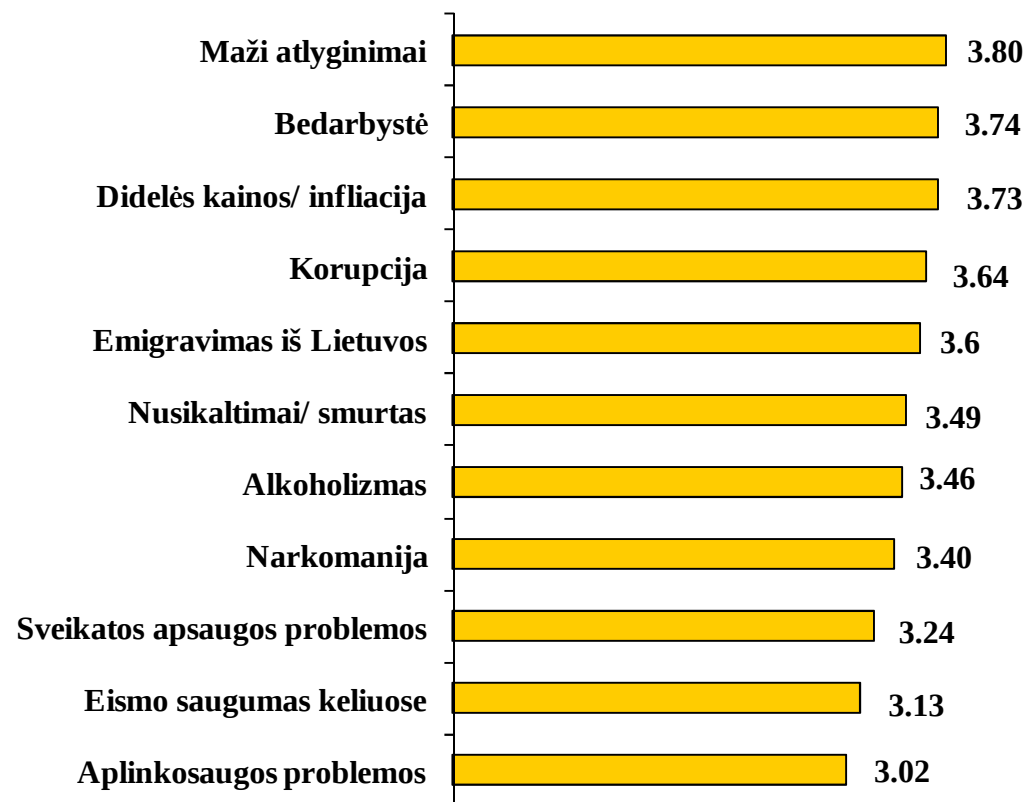
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

10

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Aktualiausios Lietuvos problemos: vidurkiai

- 1 – visai ne problema
- 2 – neypatingai rimta problema
- 3 – pakankamai rimta problema
- 4 – labai rimta problema

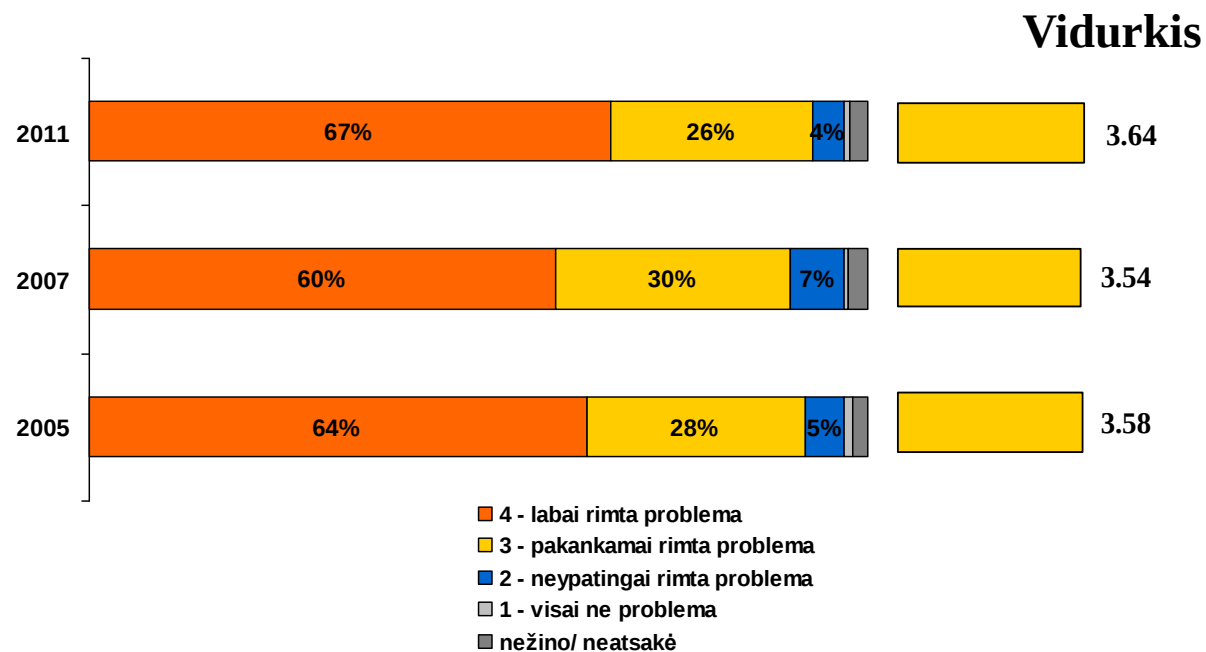
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

11

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Aktualiausios Lietuvos problemos: korupcija

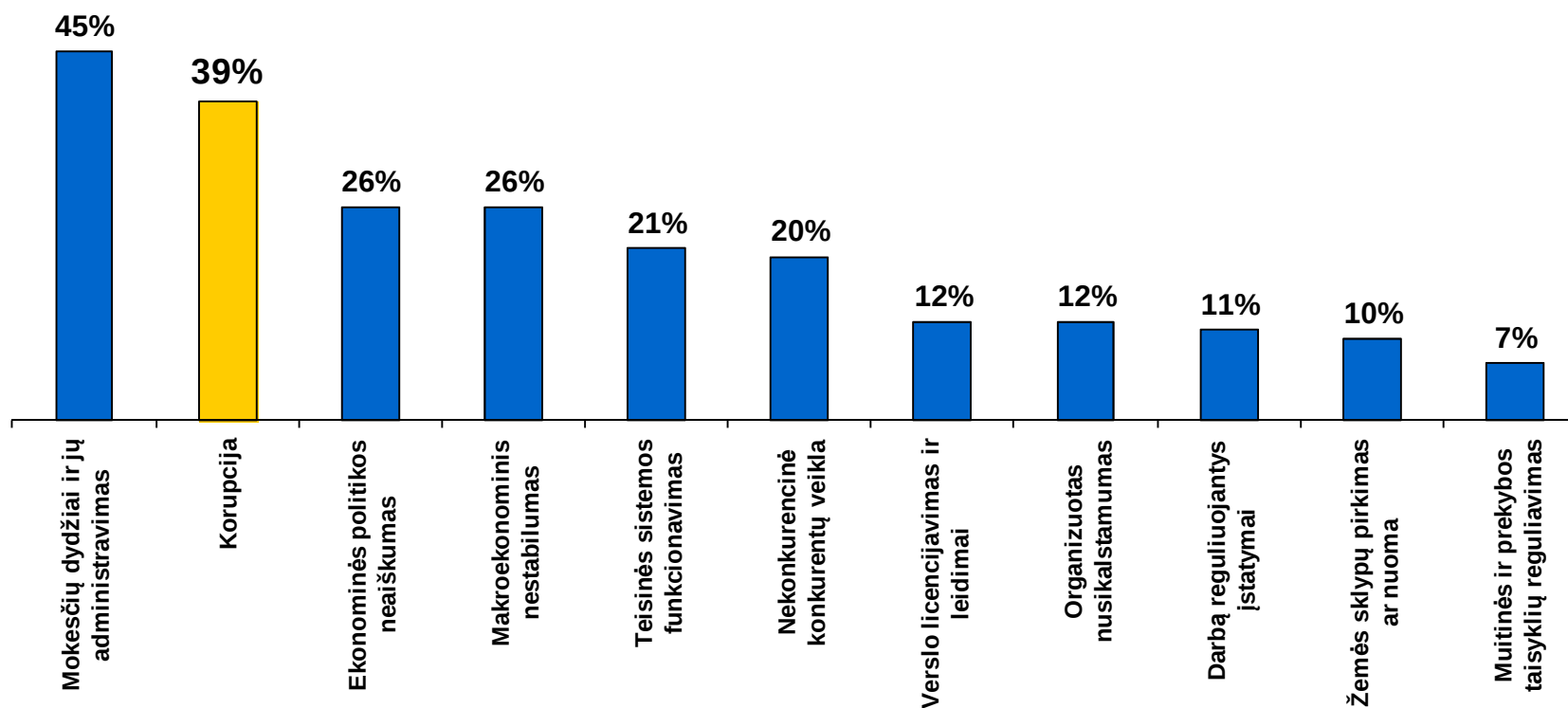
Gyventojai 2005-2011

Gyventojams buvo pateikta 11 Lietuvai aktualių problemų. Buvo prašoma apie kiekvieną iš jų pasakyti, ar tai labai rimta problema, pakankamai rimta, neypatingai rimta ar tai visai ne problema.

Pagal dalį nurodžiusių, kad tai yra “labai rimta problema”, korupcija yra penktoje vietoje, o pagal bendrą vertinimo vidurkį – ketvirtoje. Respondentų nuomone aktualiausios Lietuvai problemos yra: maži atlyginimai, bedarbystė, didelės kainos/infliacija.

Lyginant 2011 m. duomenis su 2007 m. ir 2005 m. duomenimis, korupcijos aktualumo vertinimas išlieka panašus, atsakymus, kad korupcija yra labai rimta arba pakankamai rimta problema, 2005 m. nurodė 92% respondentų, 2007 m. - 90% ir 2011 m. - 93%. Kad tai yra labai rimta problema, nurodė atitinkamai 64%, 60% ir 67%.

Aktualiausios Lietuvos problemos

Atsakymai: “Labai problematiška”

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

14

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

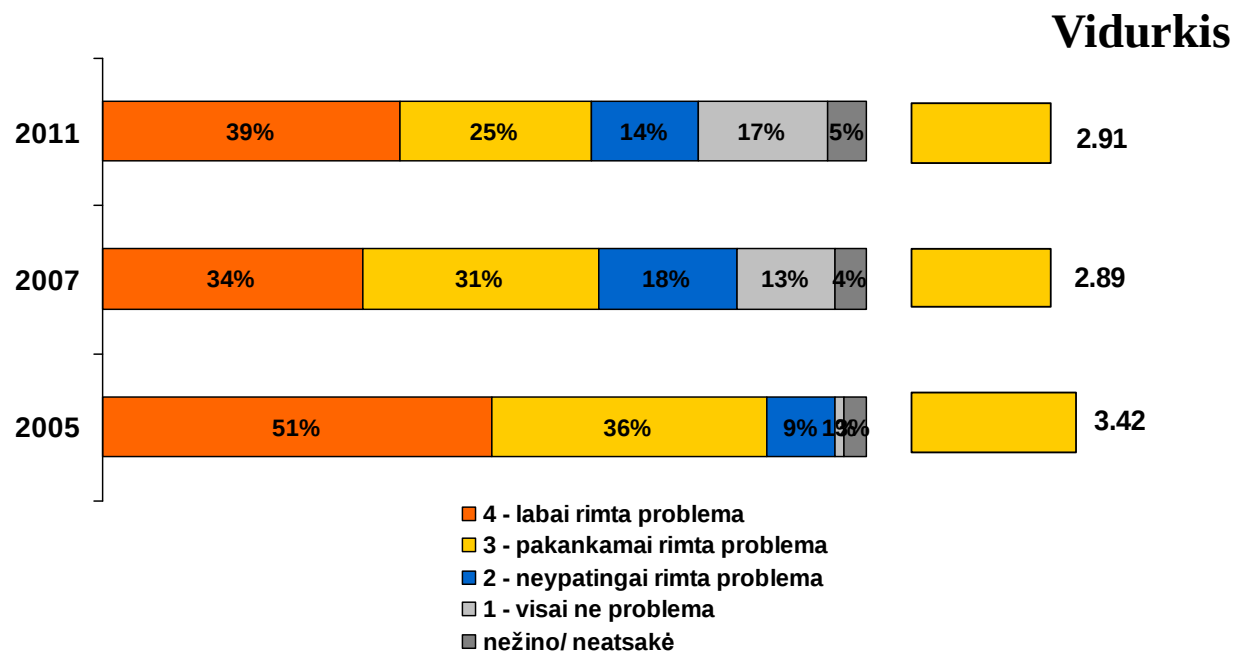
Aktualiausios Lietuvos problemos: vidurkiai

Įmonės 2011

- 1 – visai ne problema
- 2 – neypatingai rimta problema
- 3 – pakankamai rimta problema
- 4 – labai rimta problema

Aktualiausios Lietuvos problemos: korupcija

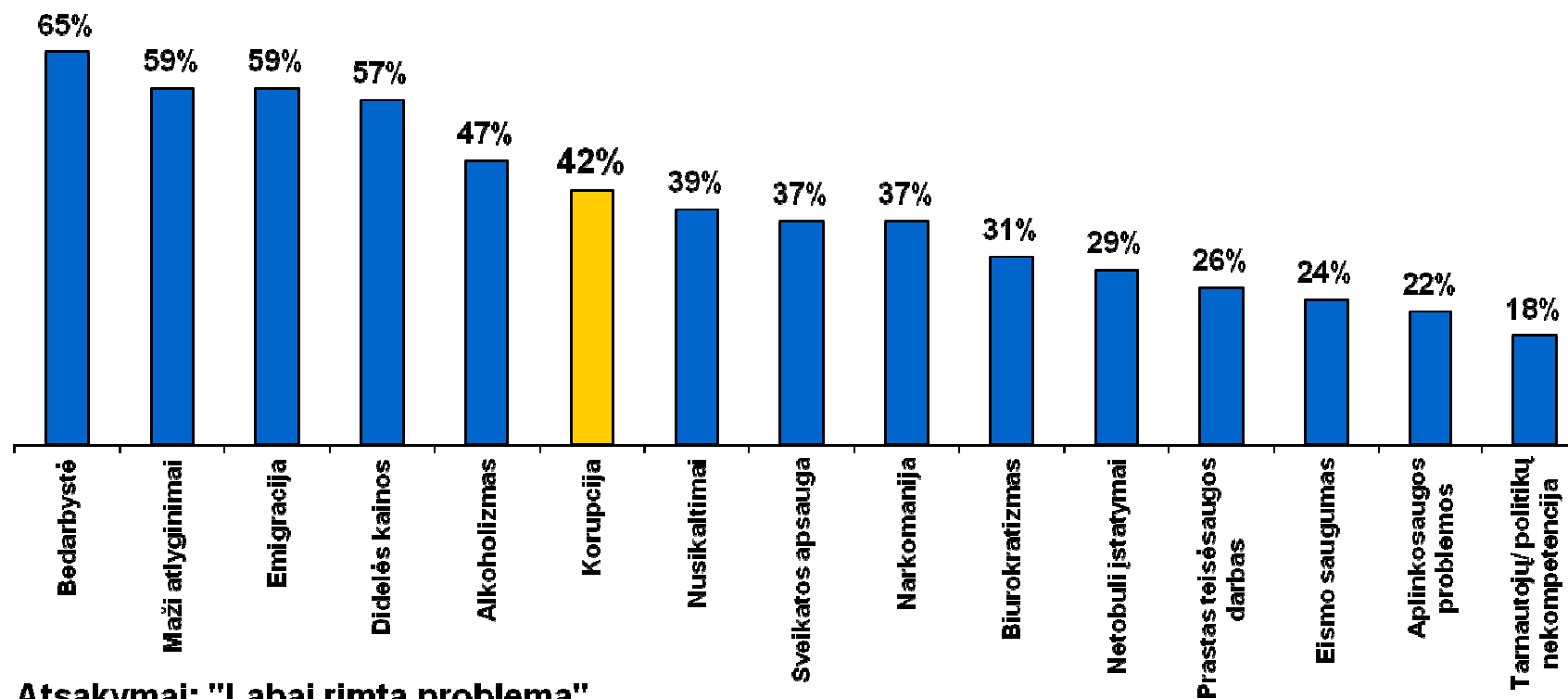
Įmonės 2005-2011

Kaip ir Lietuvos gyventojų, taip ir verslo atstovų buvo prašoma pasakyti, kokios šiuo metu sritys, yra problematiškiausios. Jeigu gyventojams buvo pateiktas visuomenei aktualių problemų sąrašas, tai verslininkams buvo pateiktos su verslu susietos problemos.

Korupcija, verslininkų nuomone, yra antra pagal svarbą verslui Lietuvoje tiek pagal atsakymų “labai problematiška” dalį, tiek ir pagal bendrą atsakymų vidurkį. Svarbesnė problema yra mokesčių dydžiai ir jų administravimas.

Šiais metais verslininkų atsakymai yra panašūs į 2007 m. gautus atsakymus: kad korupcija yra pakankamai arba labai problematiška 2007 m. teigė 65%, o 2011 m. 64% respondentų. O 2005 m. tokių respondentų dalis siekė 87%, t.y. jų buvo žymiai daugiau.

Aktualiausios Lietuvos problemos

Atsakymai: "Labai rimta problema"

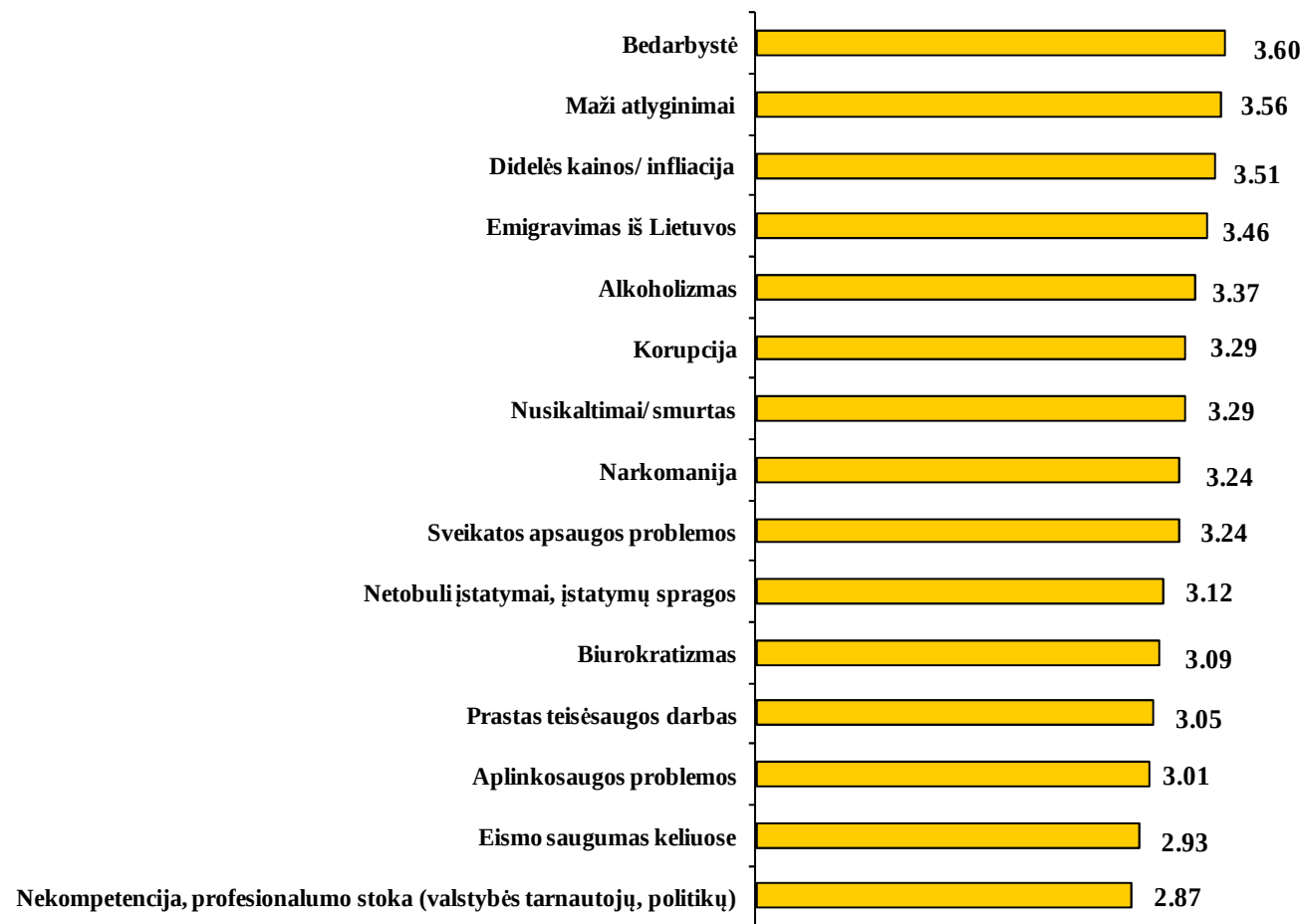
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

18

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Aktualiausios Lietuvos problemos: vidurkiai

1 – visai ne problema

2 – neypatingai rimta problema

3 – pakankamai rimta problema

4 – labai rimta problema

Valstybės tarnautojai 2011

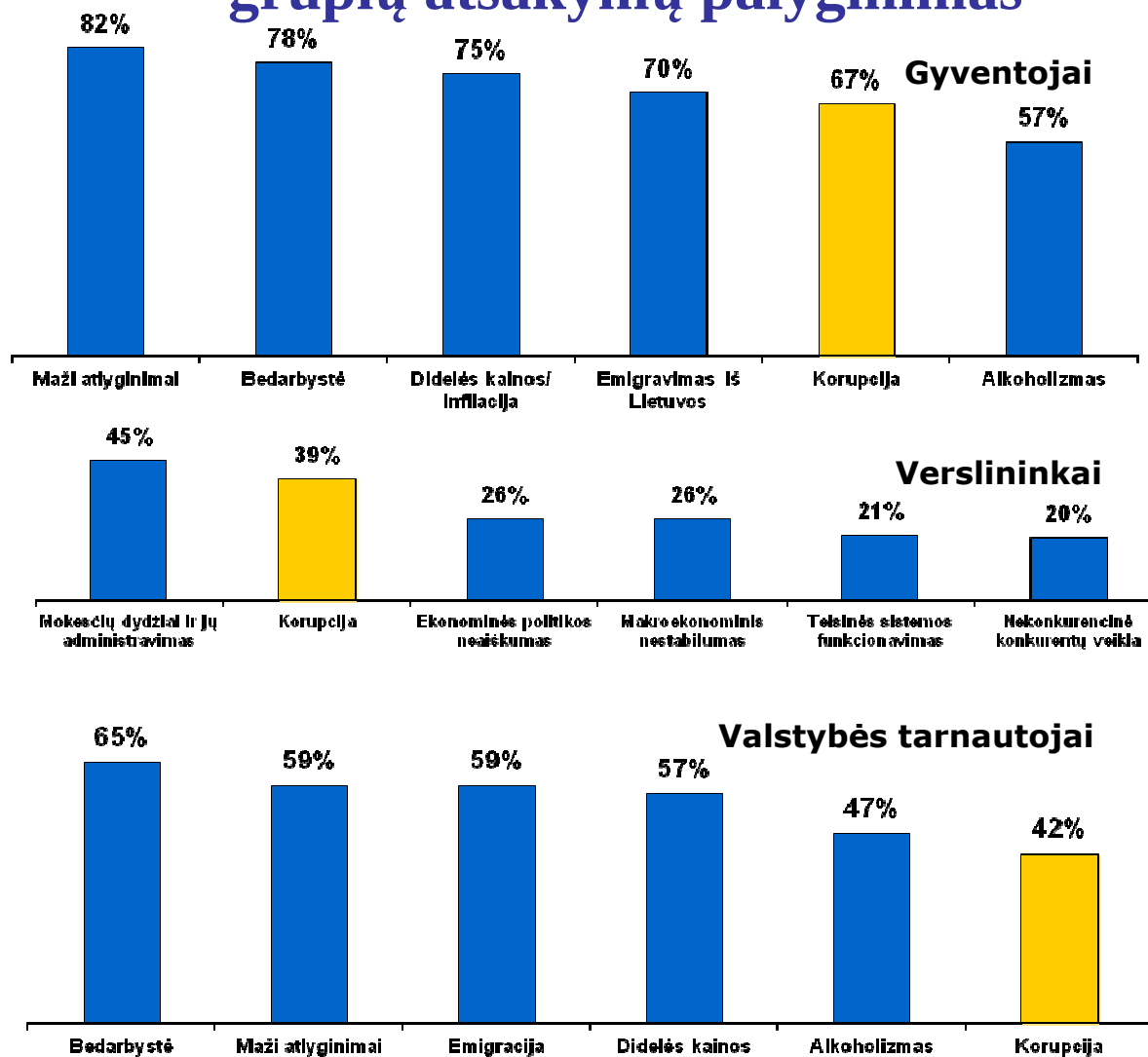
2011 m. liepa - rugpjūtis

19

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Valstybės tarnautojams buvo pateiktas 15 probleminių reiškinių sąrašas. Respondentų nuomone, korupcija tarp valstybei aktualių problemų yra 6-oje vietoje po ekonominės krizės sukeltų pasekmių (bedarbystė, maži atlyginimai, kylančios kainos), lietuvių emigracijos ir alkoholizmo. Galima spėti, kad korupcija neužima aukštesnės vietos valstybės tarnautojų ir gyventojų vertinimuose todėl, kad šiuo metu įvairiose sferose labiausiai jaučiamos ekonominės problemos, kurios nukreipia dėmesį nuo kitų neabejotinai aktualių Lietuvos valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimų.

Aktualiausios Lietuvos problemos: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

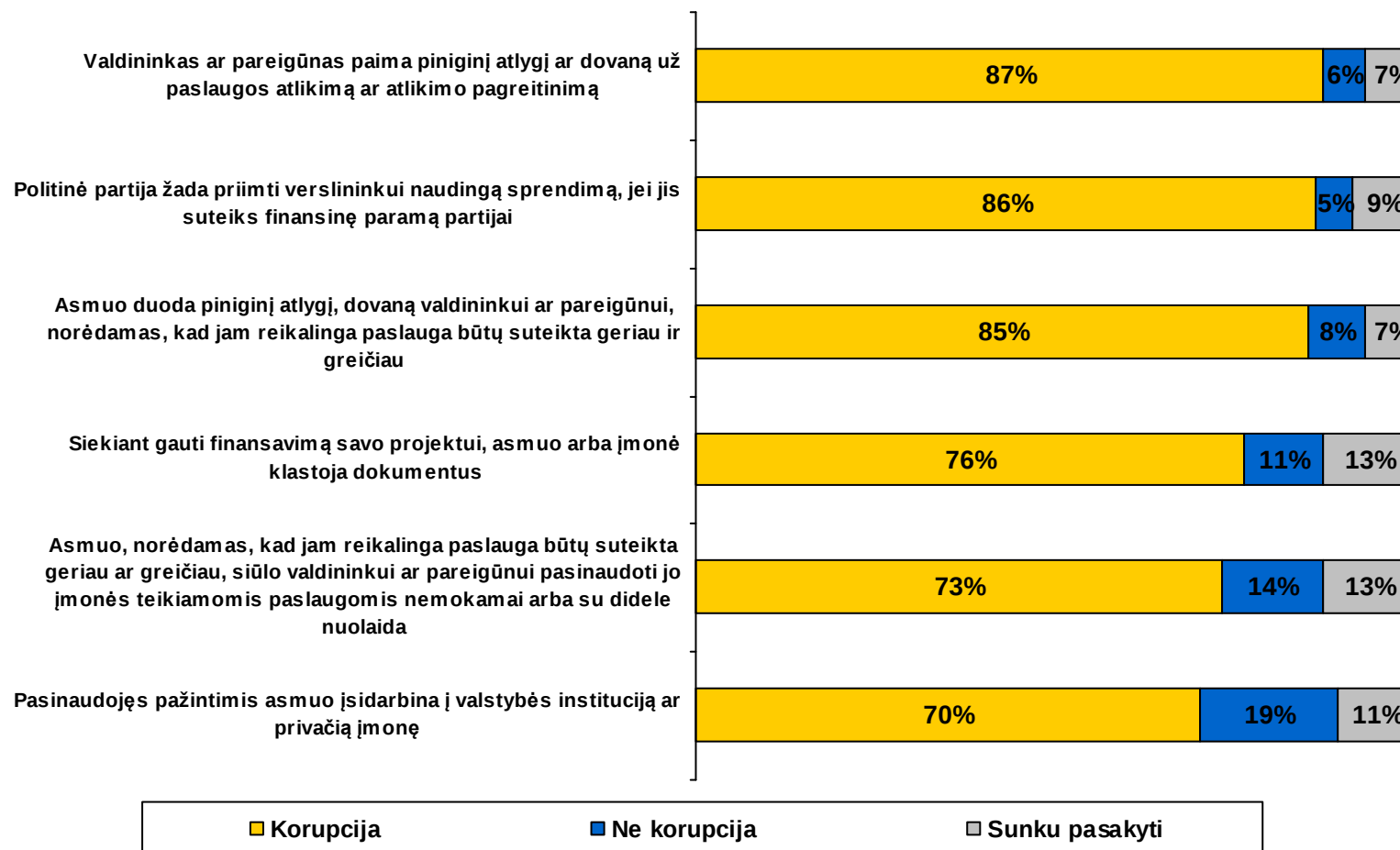
2011 m. liepa - rugpjūtis

Tikslinėms grupėms pateikti probleminių situacijų sąrašai buvo skirtingi: gyventojai turėjo vertinti visuomenės gyvenimui aktualias problemas, verslo atstovai – verslo aplinkoje iškylančias problemas, valstybės tarnautojai – valstybės gyvenime iškylančias problemas. Lietuvos gyventojams ir valstybės tarnautojams pateikti sąrašai buvo gana panašūs. Todėl tai galėjo turėti įtakos tam, kad abi tikslinės grupės panašiai įvertino korupciją: kaip labai rimta problema ji buvo 5-6 vietoje po ekonominių problemų, emigracijos. Tuo tarpu, kaip labai rimta problema, korupcija verslininkų tarpe buvo 2 - po mokesčių dydžių ir jų administravimo.

Lyginant su ankstesniais metais, Lietuvos gyventojų ir verslininkų korupcijos vertinimas praktiškai nepakito.

Korupcinogeninės situacijos

Korupcinogeninių situacijų suvokimas

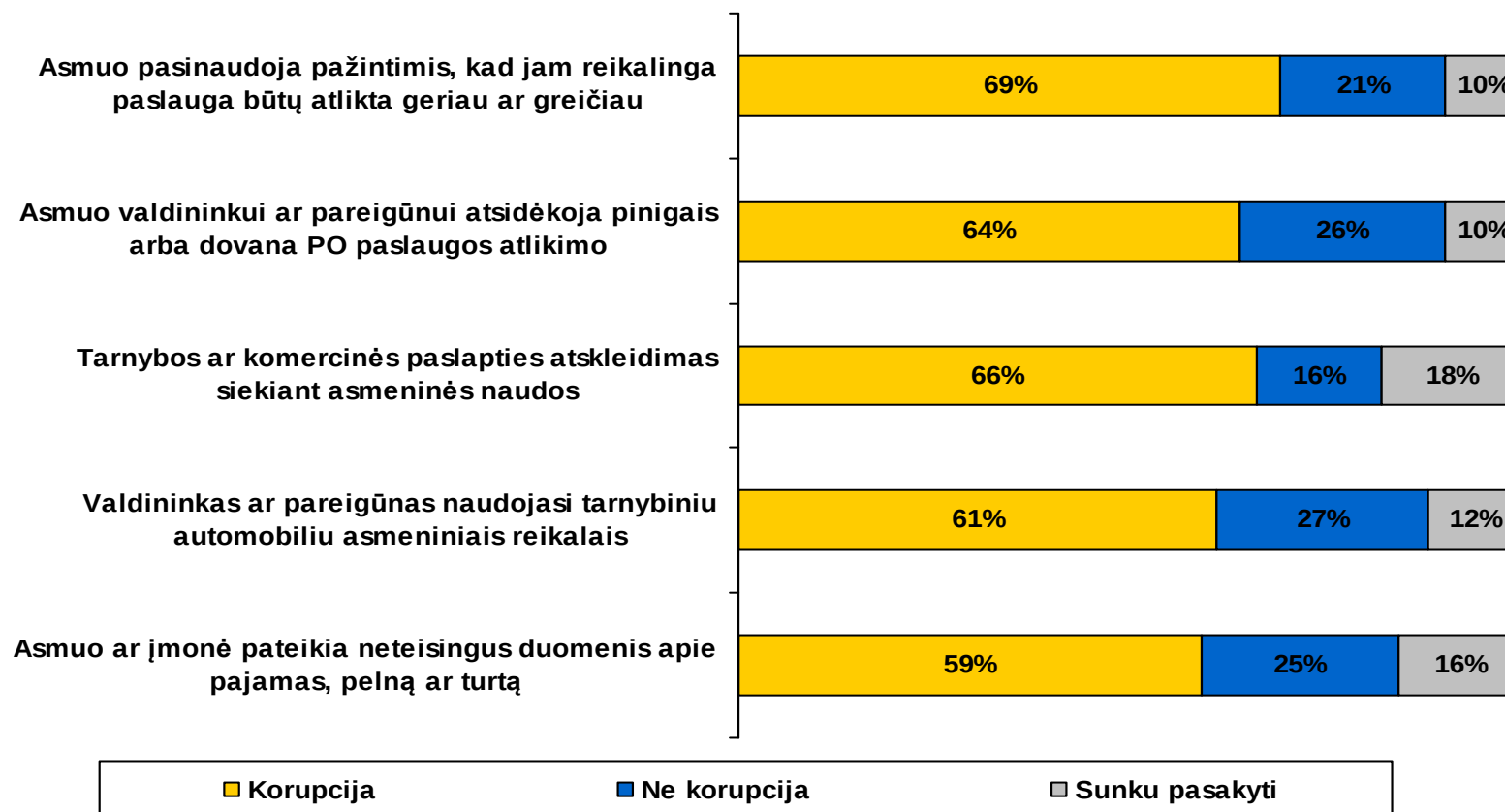
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

24

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinogeninių situacijų suvokimas (*tęsinys*)

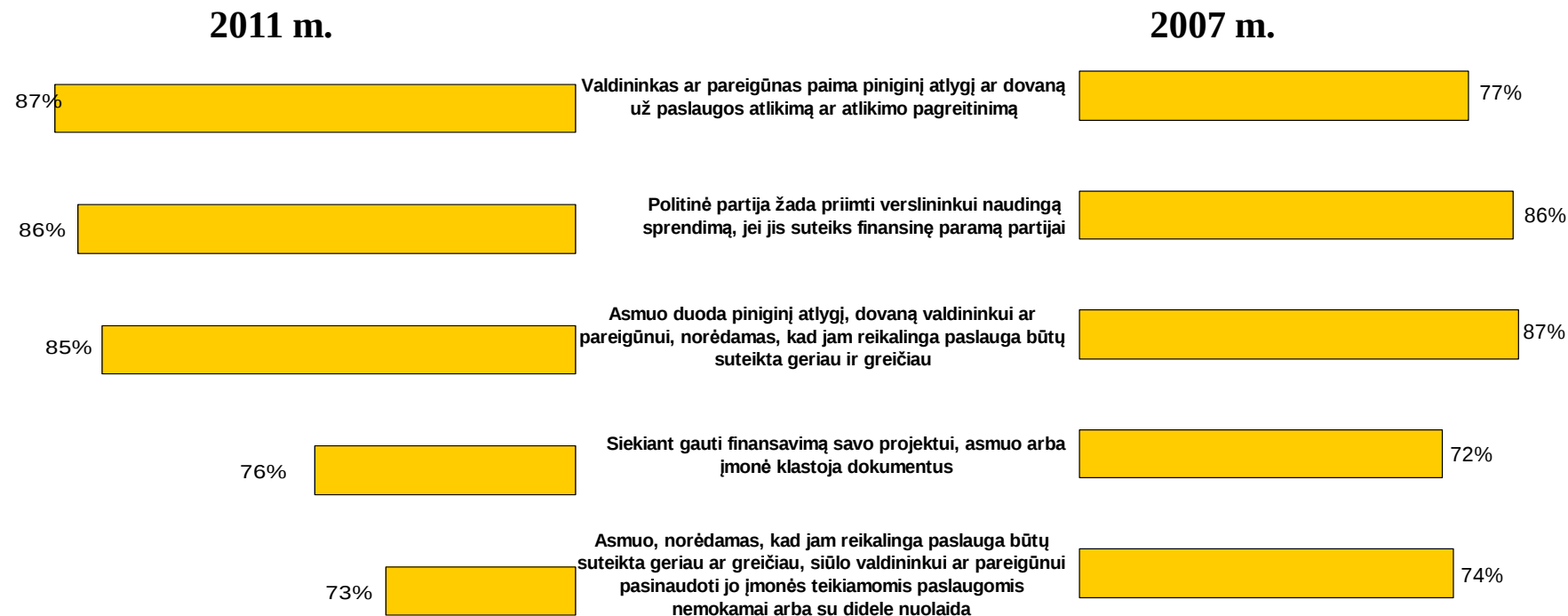
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

25

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

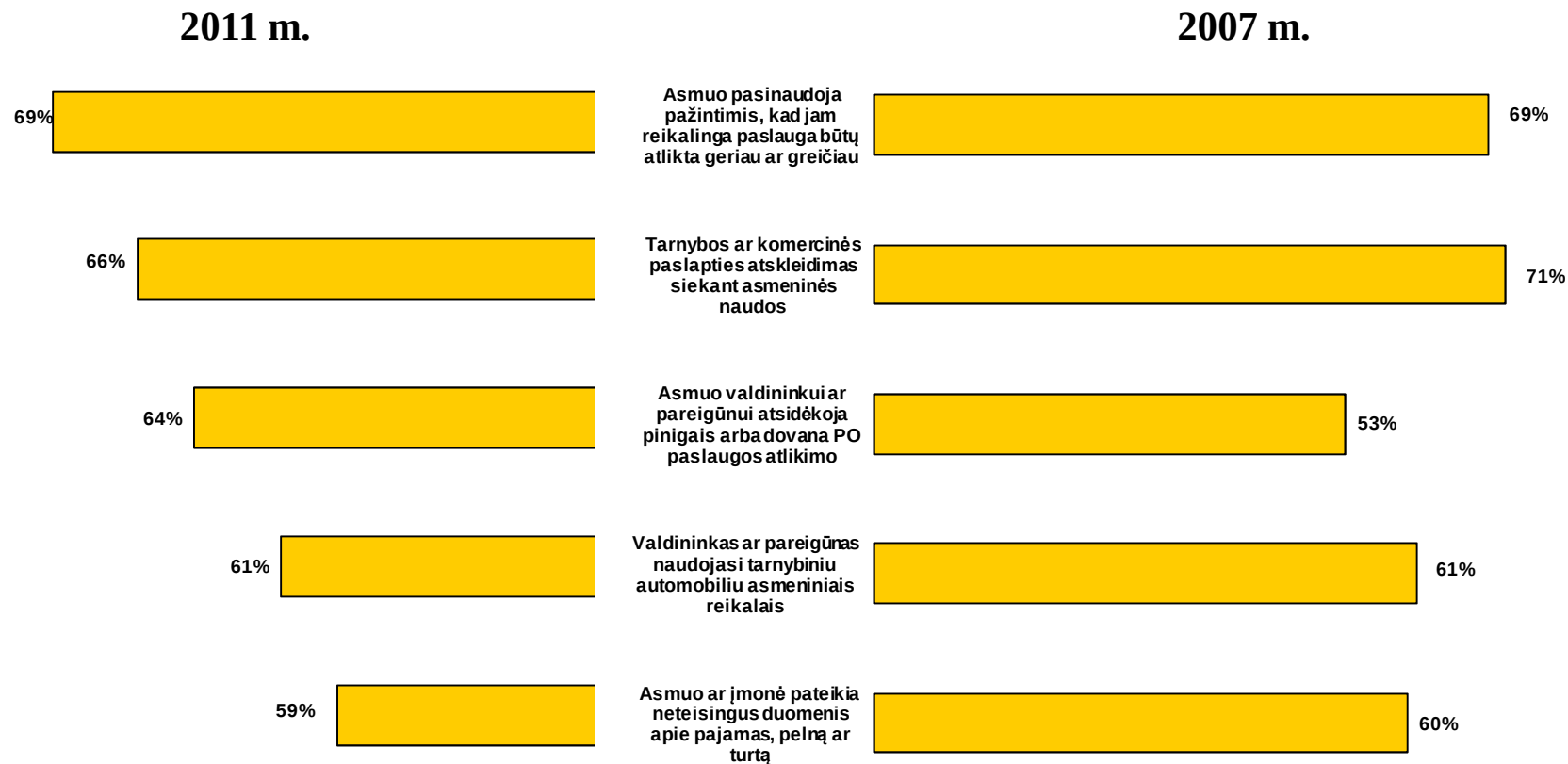
Korupcinogeninių situacijų suvokimas

Gyventojai 2007-2011

Atsakymai “tai yra korupcija”

Korupcinogeninių situacijų suvokimas (tęsinys)

Atsakymai “tai yra korupcija”

Gyventojai 2007-2011

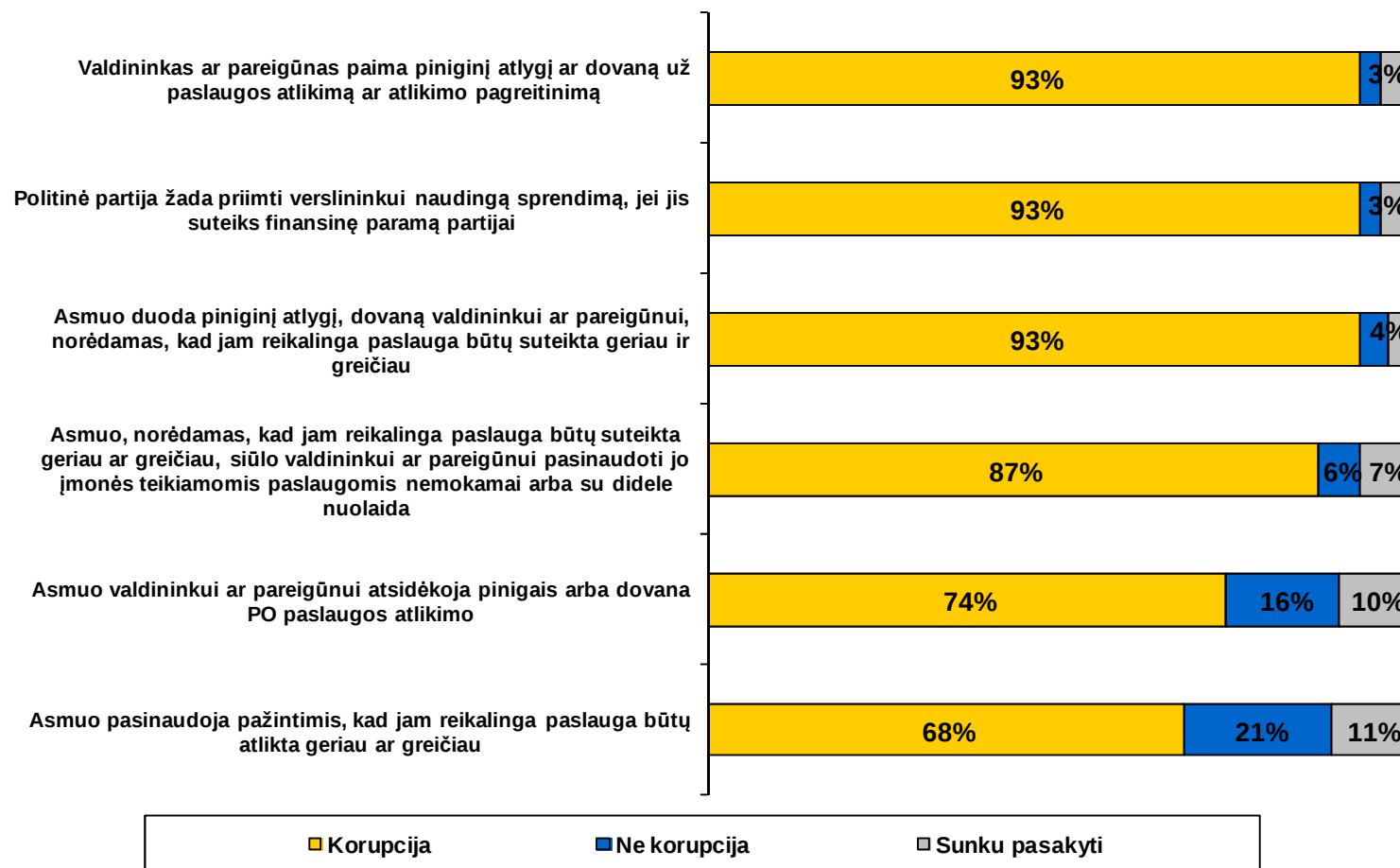
Lietuvos gyventojai dažniausiai prie korupcinių situacijų priskyrė tokias situacijas:

- valdininkas ar pareigūnas paima piniginį atlygį ar dovaną už paslaugos atlikimą ar atlikimo pagreitinimą;**
- politinė partija žada priimti verslininkui naudingą sprendimą, jei jis suteiks finansinę paramą partijai;**
- asmuo duoda piniginį atlygį, dovaną valdininkui ar pareigūnui, norėdamas, kad jam reikalinga paslauga būtų suteikta geriau ir greičiau.**

Lyginant su 2007 m. situacija, kai valstybės tarnautojas paima atlygį už paslaugos atlikimą ar jos atlikimo pagreitinimą, šiais metais yra dažniau priskiriama prie korupcinių situacijų (2007 m. – 77%, 2011 m. - 87%).

Rečiausiai prie korupcinių situacijų šiais metais respondentai priskyrė atvejus, kai asmuo ar įmonė pateikia neteisingus duomenis apie pajamas, pelną ar turtą (2007 m. – 60%, 2011 m. - 59%), o 2007 m. su korupcija rečiausiai buvo siejamas „atsidėkojimas“ valstybės tarnautojui po paslaugos atlikimo (2007 m. – 53%, 2011 m. - 64%).

Korupcinogeninių situacijų suvokimas

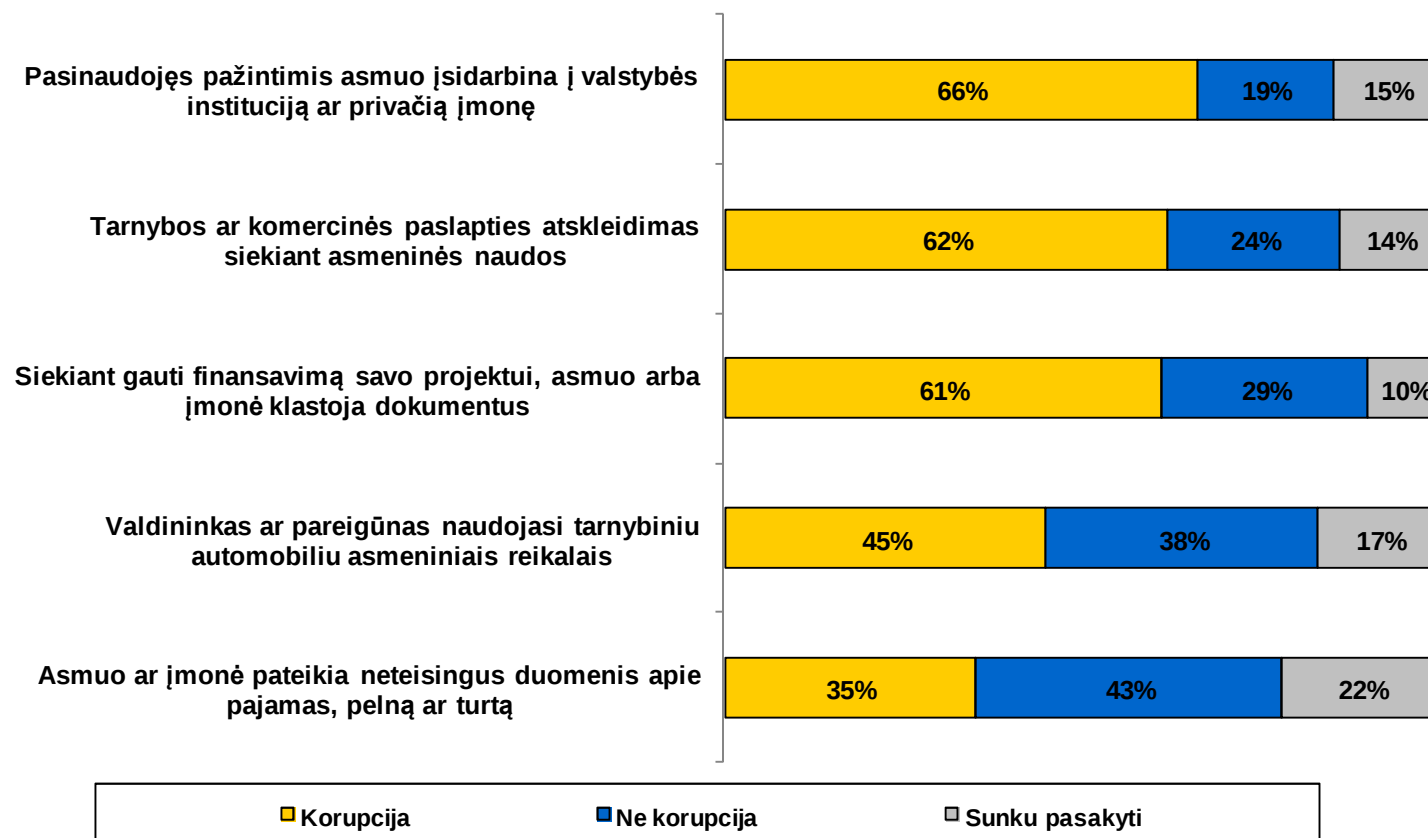
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

29

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinogeninių situacijų suvokimas (*tęsinys*)

Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

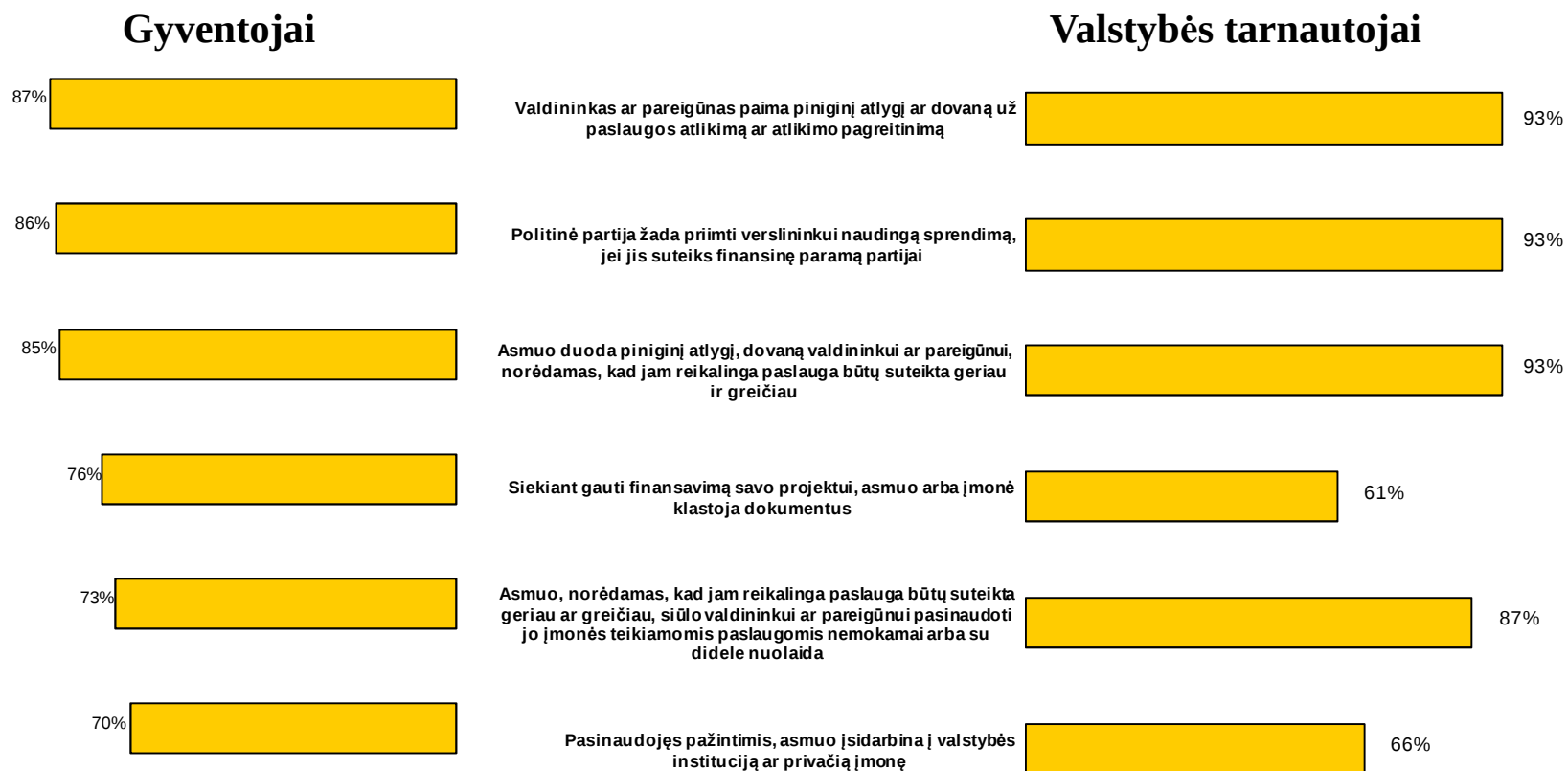
30

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dažniausiai su korupcija valstybės tarnautojai sieja situacijas, susijusias su atlygio ar dovanos paėmimu ir davimu, verslininkams palankių sprendimų priėmimą mainais už finansinę paramą partijai.

Rečiausiai korupcijai priskiriamas tarnybinio automobilio naudojimas asmeniniams valstybės tarnautojo reikalams ir neteisingų asmens ar įmonės duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas.

Korupcinogeninių situacijų suvokimas: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

Atsakymai “tai yra korupcija”

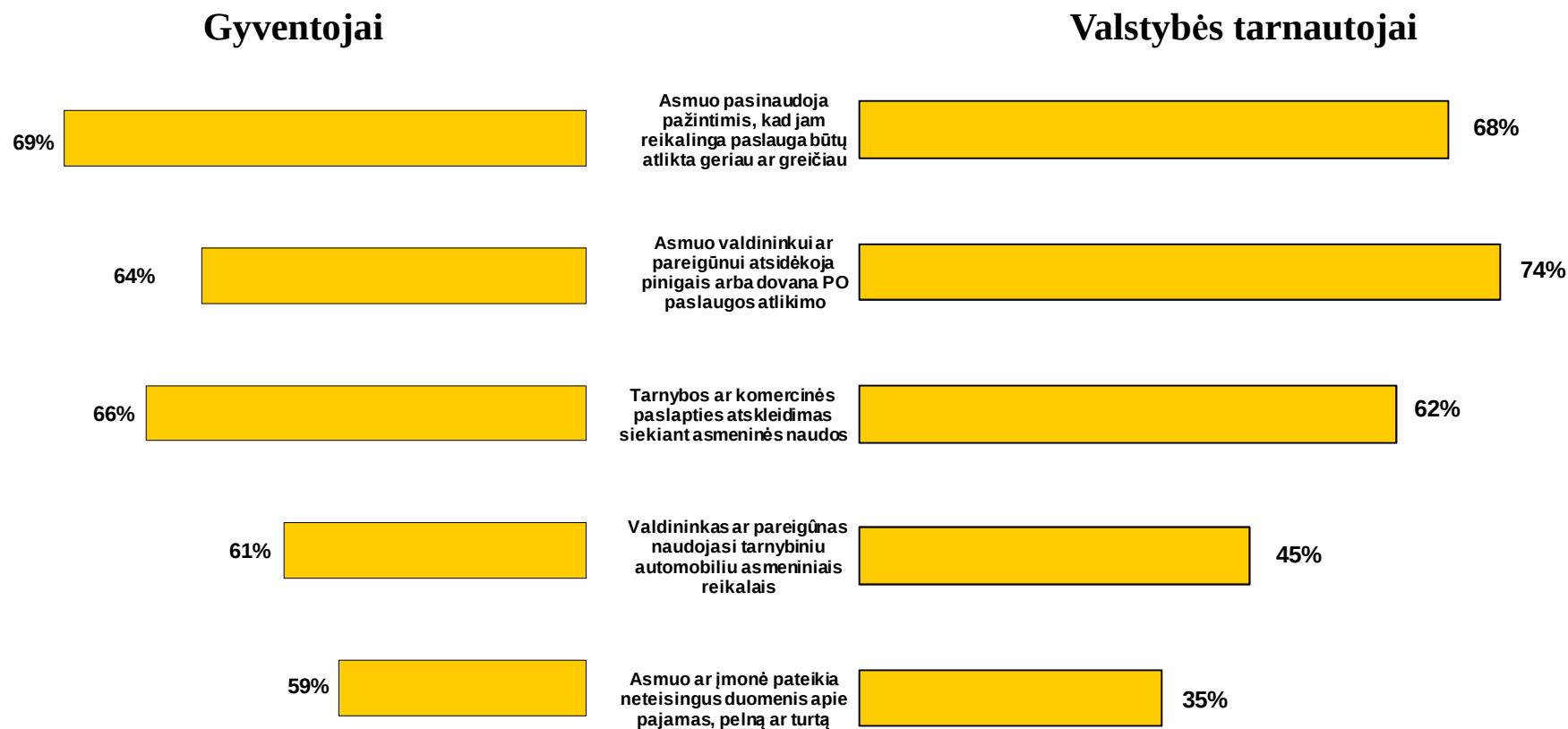
2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

32

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinogeninių situacijų suvokimas: tikslinių grupių atsakymų palyginimas (*tęsinys*)

Atsakymai “tai yra korupcija”

2011

Tiek Lietuvos gyventojai, tiek valstybės tarnautojai dažniausiai prie korupcinių situacijų priskyrė:

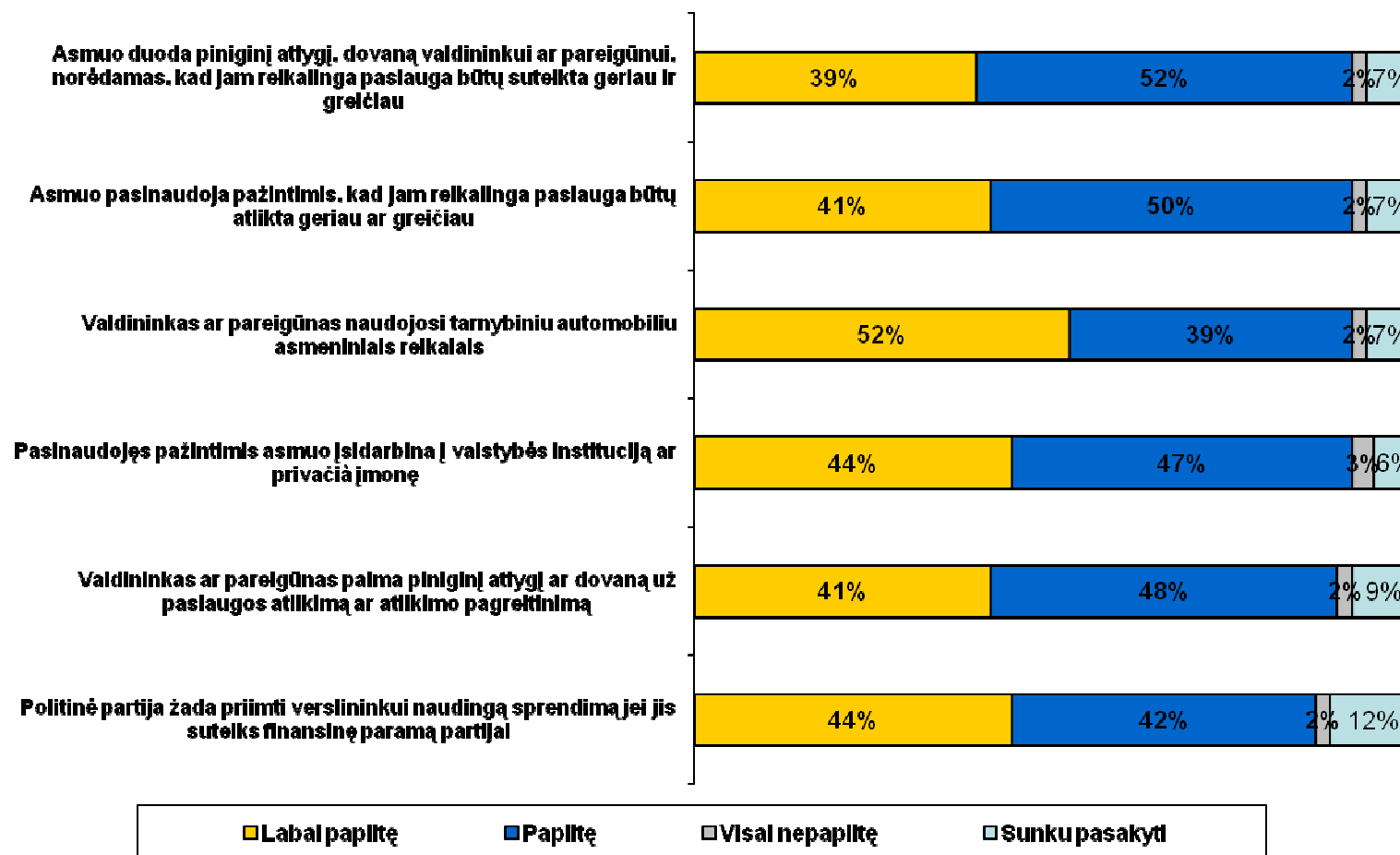
- valdininkas ar pareigūnas paima piniginį atlygį ar dovaną už paslaugos atlikimą ar atlikimo pagreitinimą;**
- politinė partija žada priimti verslininkui naudingą sprendimą, jei jis suteiks finansinę paramą partijai;**
- asmuo duoda piniginį atlygį, dovaną valdininkui ar pareigūnui, norėdamas, kad jam reikalinga paslauga būtų suteikta geriau ir greičiau.**

Rečiausiai su korupcija buvo siejamos šios situacijos:

- valdininkas ar pareigūnas naudojasi tarnybiniu automobiliu asmeniniais reikalais;**
- asmuo ar įmonė pateikia neteisingus duomenis apie pajamas, pelną ar turtą.**

Lyginant su Lietuvos gyventojais, valstybės tarnautojai rečiau priskirdavo korupcijai naudojimąsi tarnybiniu automobiliu asmeniniams reikalams ar neteisingų duomenų apie pajamas ar turtą pateikimą. Taip pat rečiau negu Lietuvos gyventojai valstybės tarnautojai kaip korupciją įvardina situaciją, kai klastojami dokumentai, siekiant gauti finansavimą projektui. Dažniau negu Lietuvos gyventojai jie priskiria korupcijai „atsidėkojimą“ valstybės tarnautojui po paslaugos atlikimo bei galimybę pasinaudoti įmonės paslaugomis nemokamai ar su didele nuolaida už tam tikros paslaugos geresnį ir greitesnį atlikimą.

Korupcinogeninių situacijų paplitimas

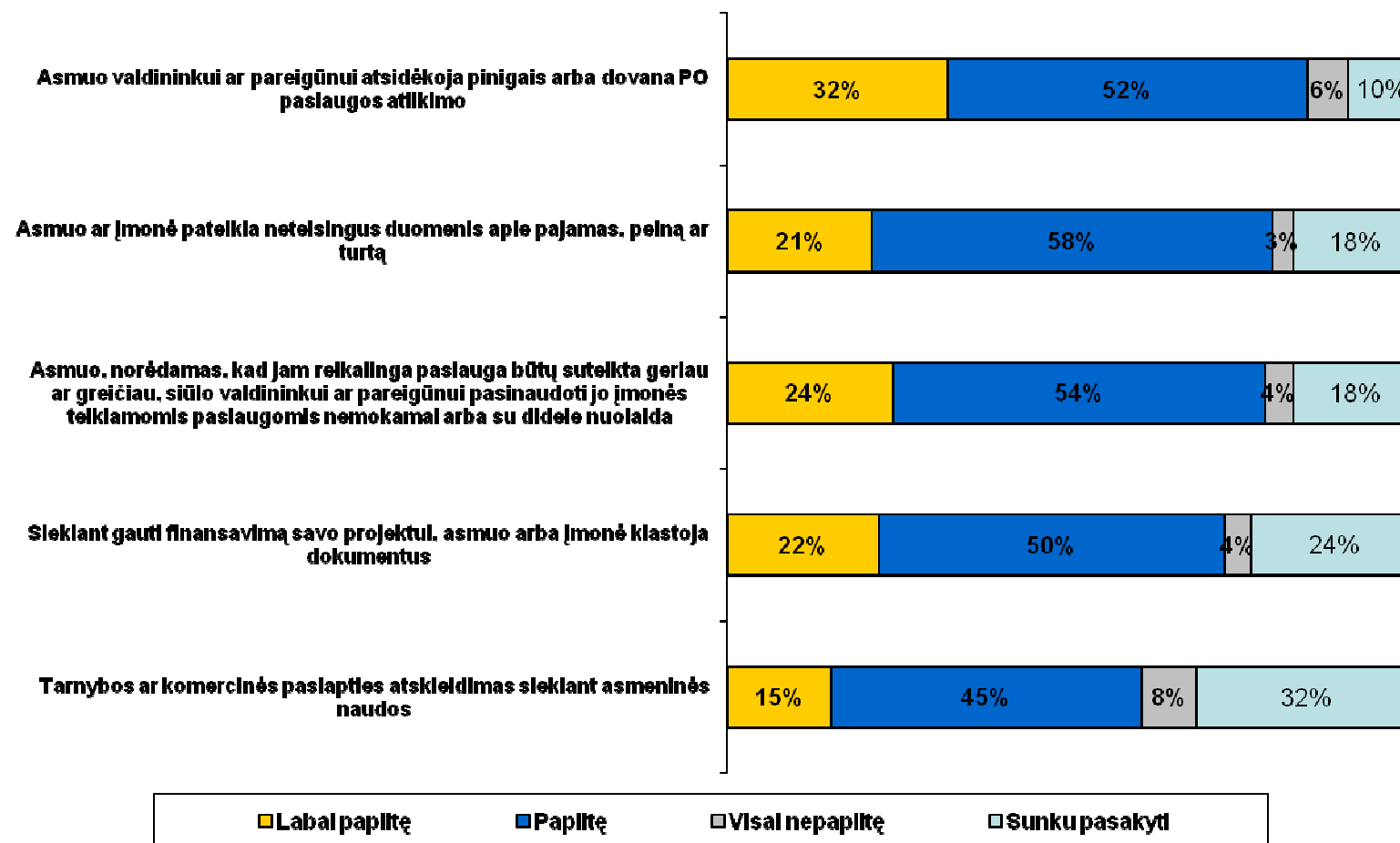
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

36

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinogeninių situacijų paplitimas (*tęsinys*)

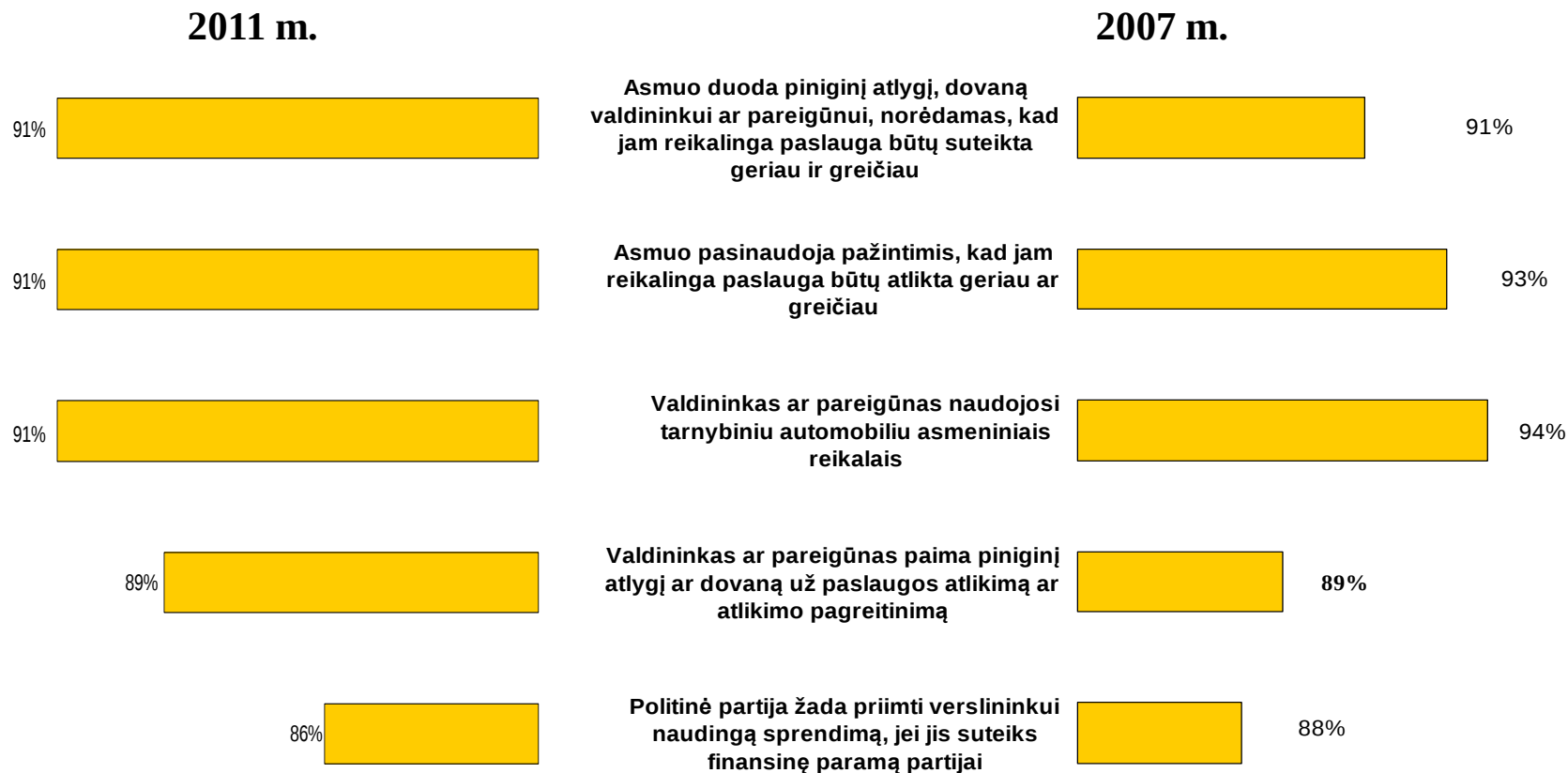
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

37

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinogeninių situacijų paplitimas

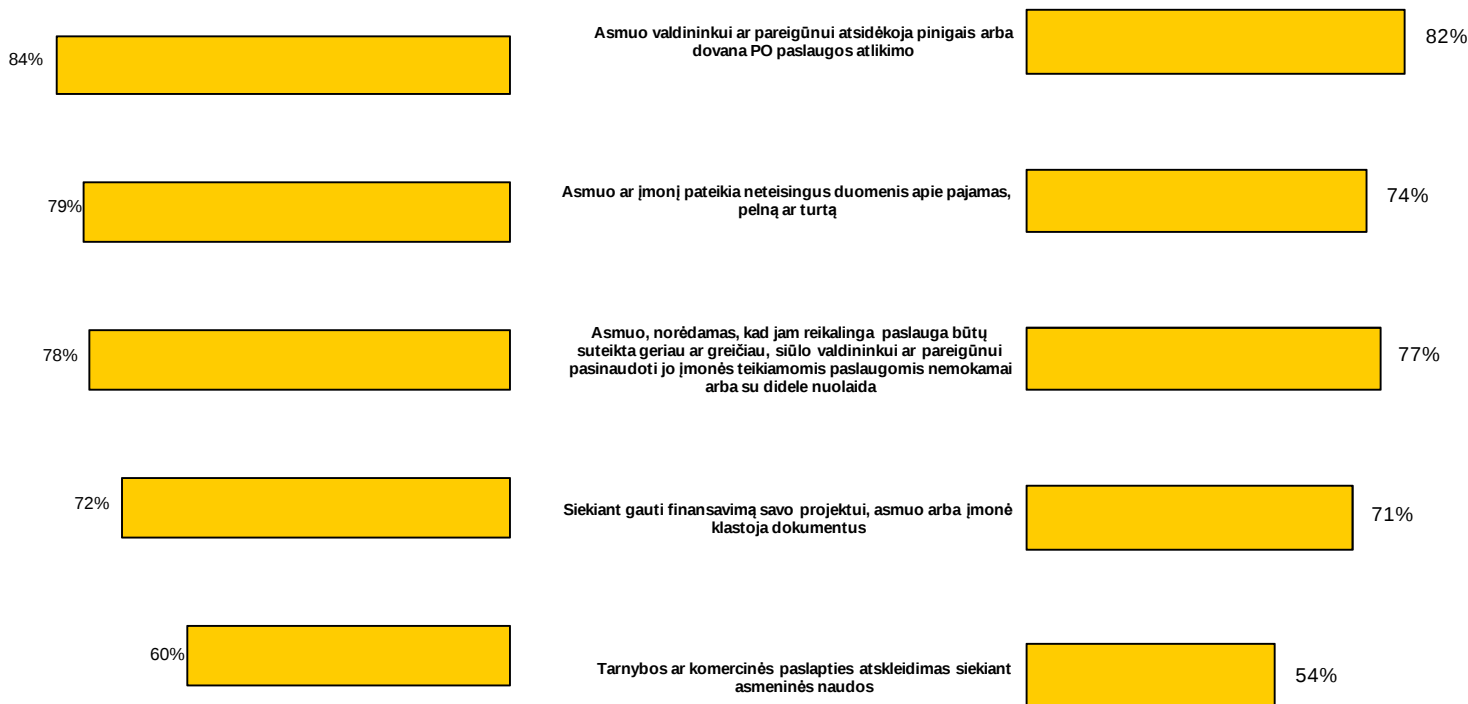
Gyventojai 2007-2011

Atsakymai “labai paplitę” ir “paplitę”

Korupcinogeninių situacijų paplitimas (*tęsinys*)

2011 m.

2007 m.

Gyventojai 2007-2011

Atsakymai “labai paplitę” ir “paplitę”

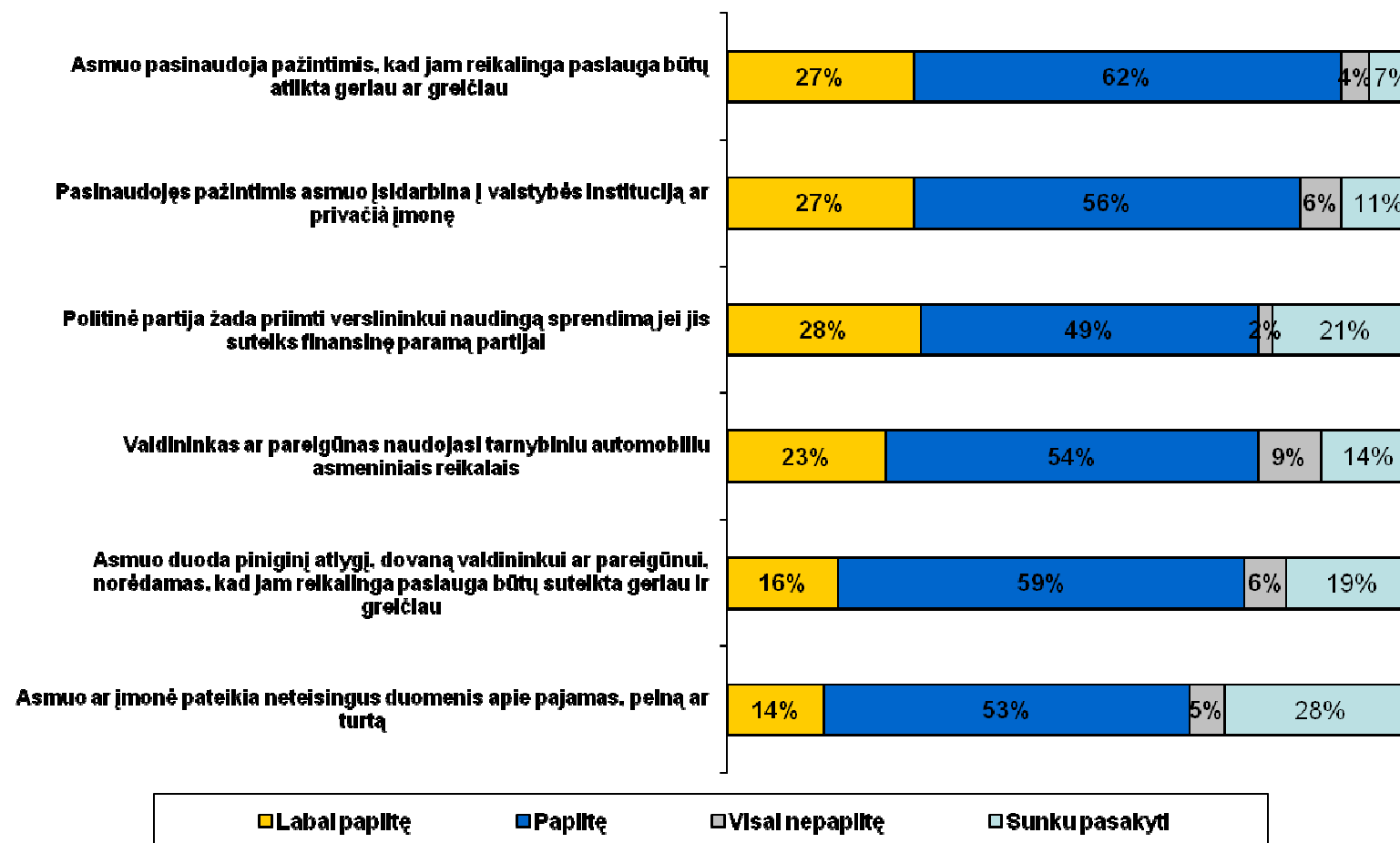
2011 m. liepa - rugpjūtis

39

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

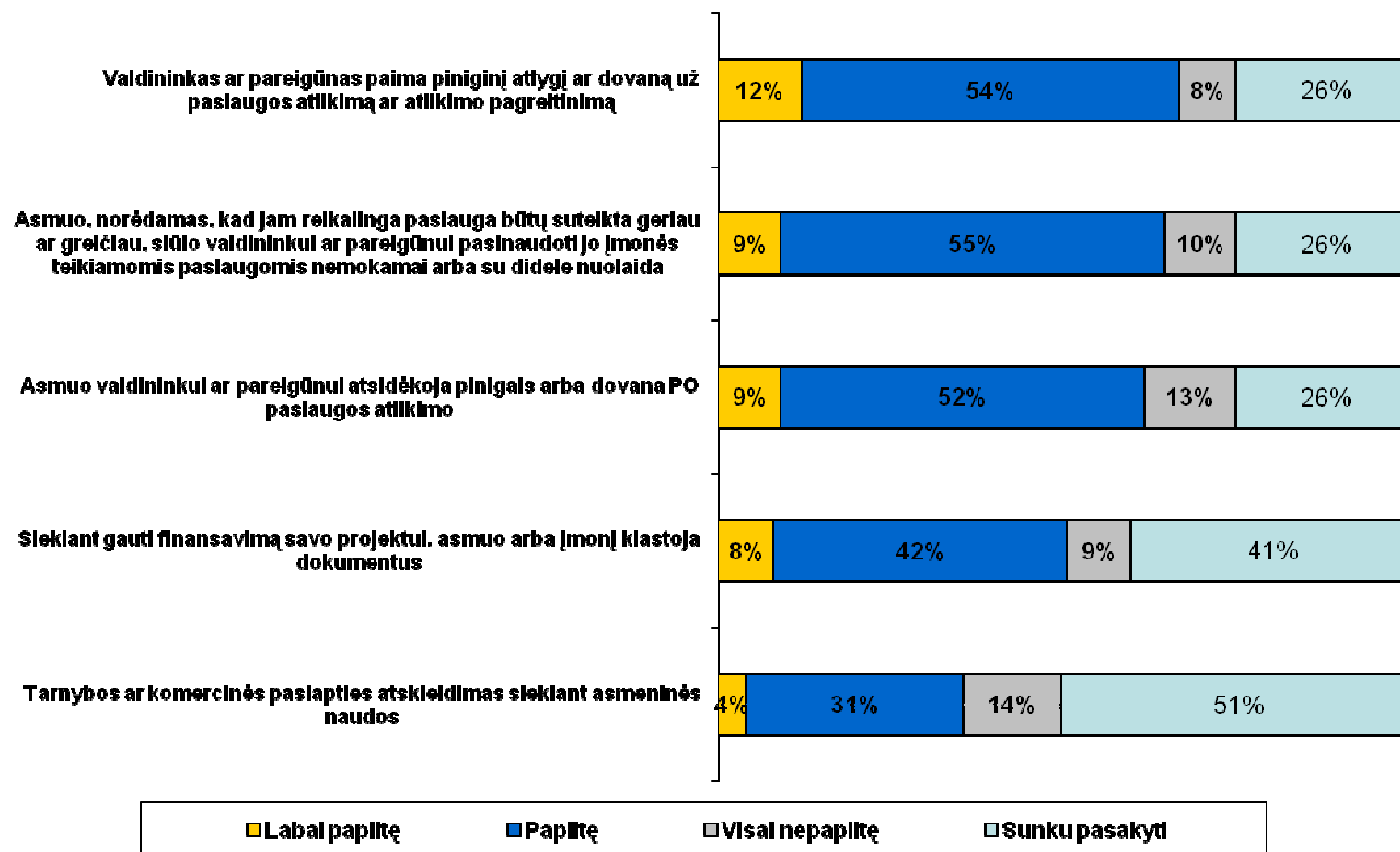
Lietuvos gyventojų nuomone, labiausiai Lietuvoje iš korupcinių situacijų yra paplitęs valstybės tarnautojų naudojimas tarnybiniais automobiliais asmeniniams reikalais. Tokios nuomonės Lietuvos gyventojai laikėsi ir 2007 m. Mažiausiai paplitusi korupcinė situacija, Lietuvos gyventojų nuomone, tiek 2007 m., tiek 2011 m.– tarnybos ar komercinės paslapties atskleidimas, siekiant asmeninės naudos.

Korupcinogeninių situacijų paplitimas

Valstybės tarnautojai 2011

Korupcinogeninių situacijų paplitimas (*tęsinys*)

Valstybės tarnautojai 2011

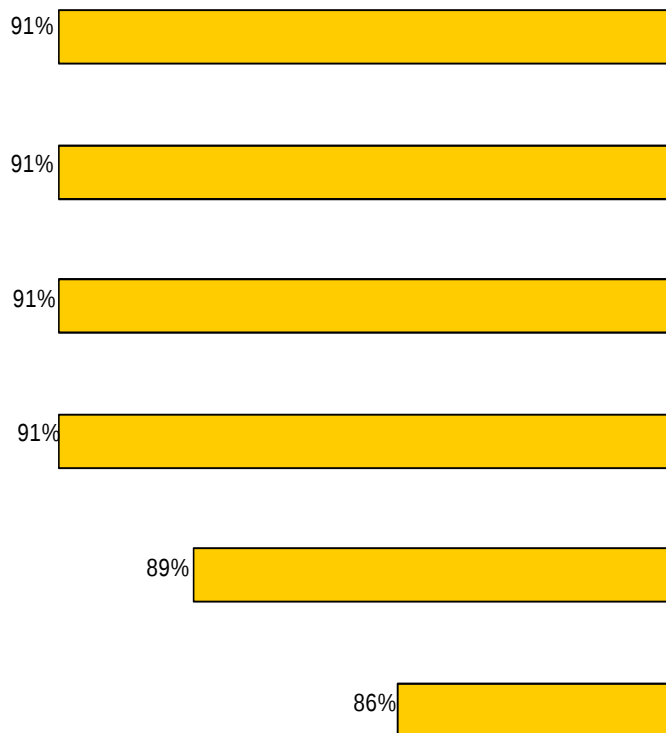
Labiausiai paplitusios korupcinės situacijos Lietuvoje, valstybės tarnautojų nuomone, yra:

- politinė partija žada priimti verslininkui naudingą sprendimą, jei jis suteiks finansinę paramą partijai;**
- asmuo pasinaudoja pažintimis, kad jam reikalinga paslauga būtų atlikta geriau ar greičiau;**
- pasinaudojęs pažintimis asmuo įsidarbina į valstybės instituciją ar privačią įmonę.**

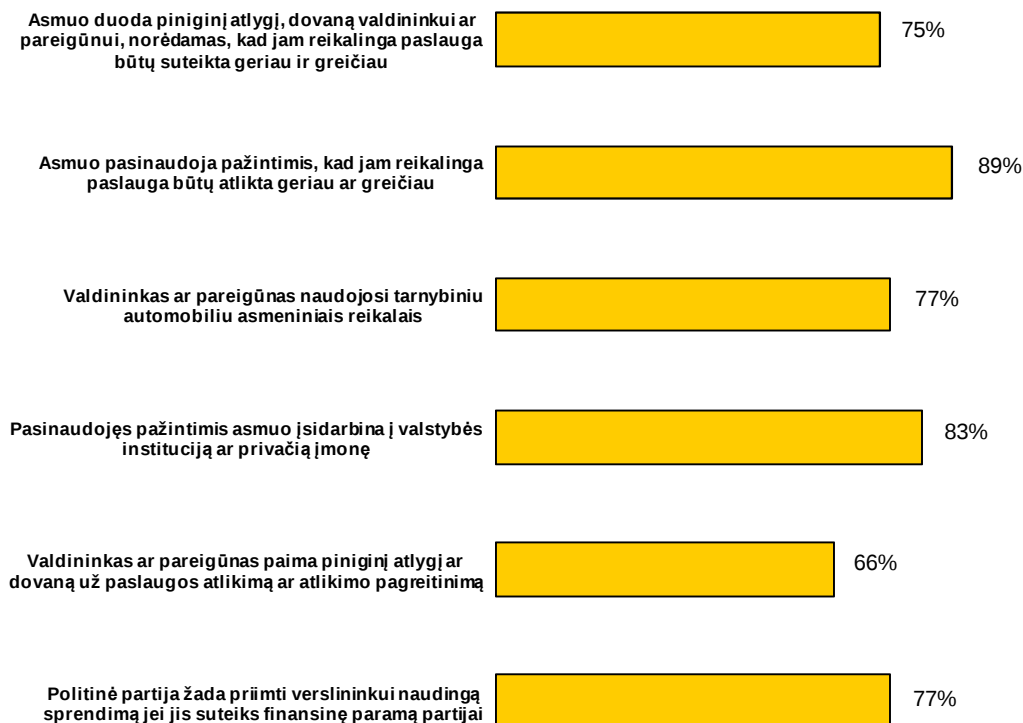
Mažiausia paplitusi korupcijos forma – tarnybos ar komercinės paslapties atskleidimas, siekiant asmeninės naudos.

Korupcinogeninių situacijų paplitimas: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

Gyventojai

Valstybės tarnautojai

Atsakymai “labai paplitę” ir “paplitę”

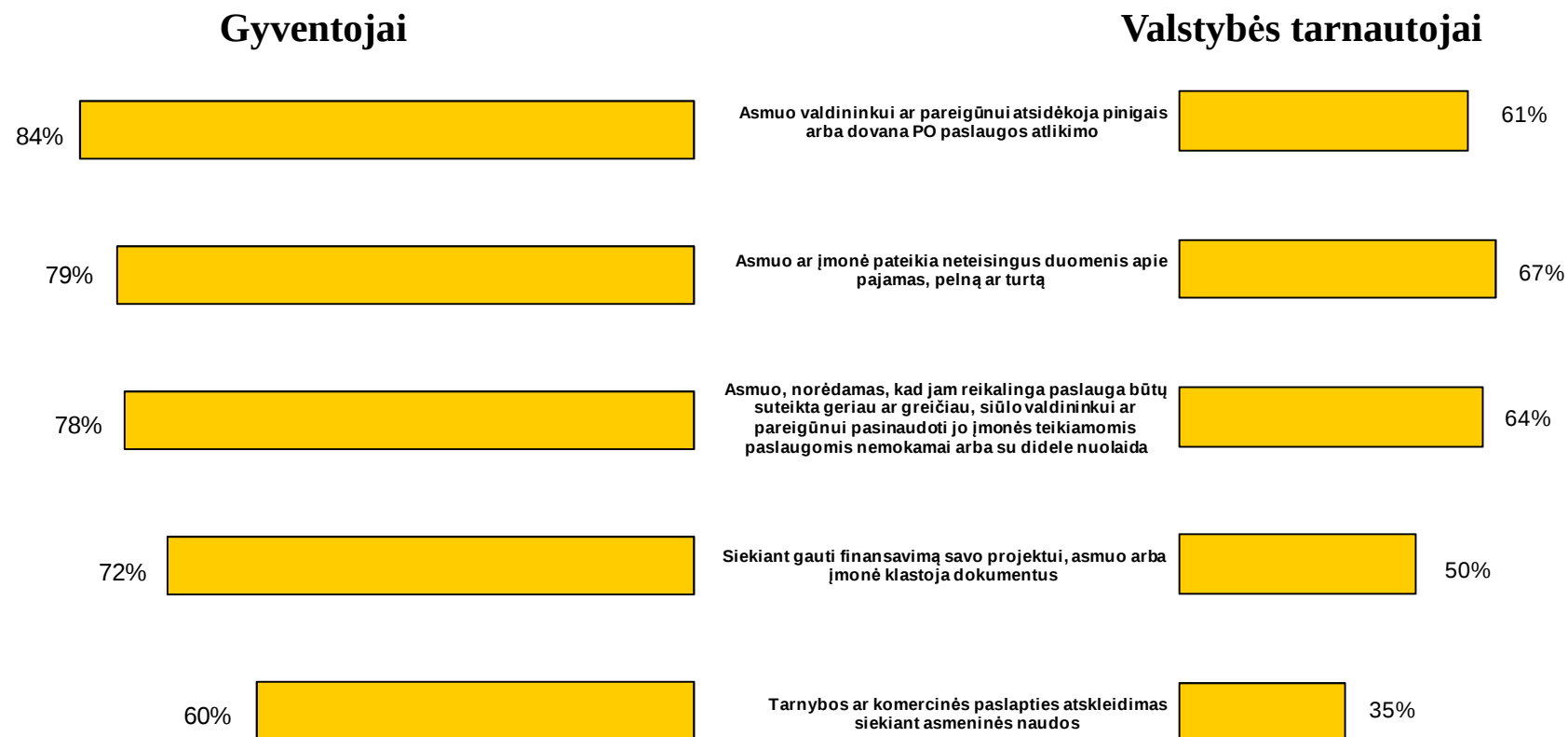
2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

44

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinogeninių situacijų paplitimas: tikslinių grupių atsakymų palyginimas (*tęsinys*)

Atsakymai “labai paplitę” ir “paplitę”

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

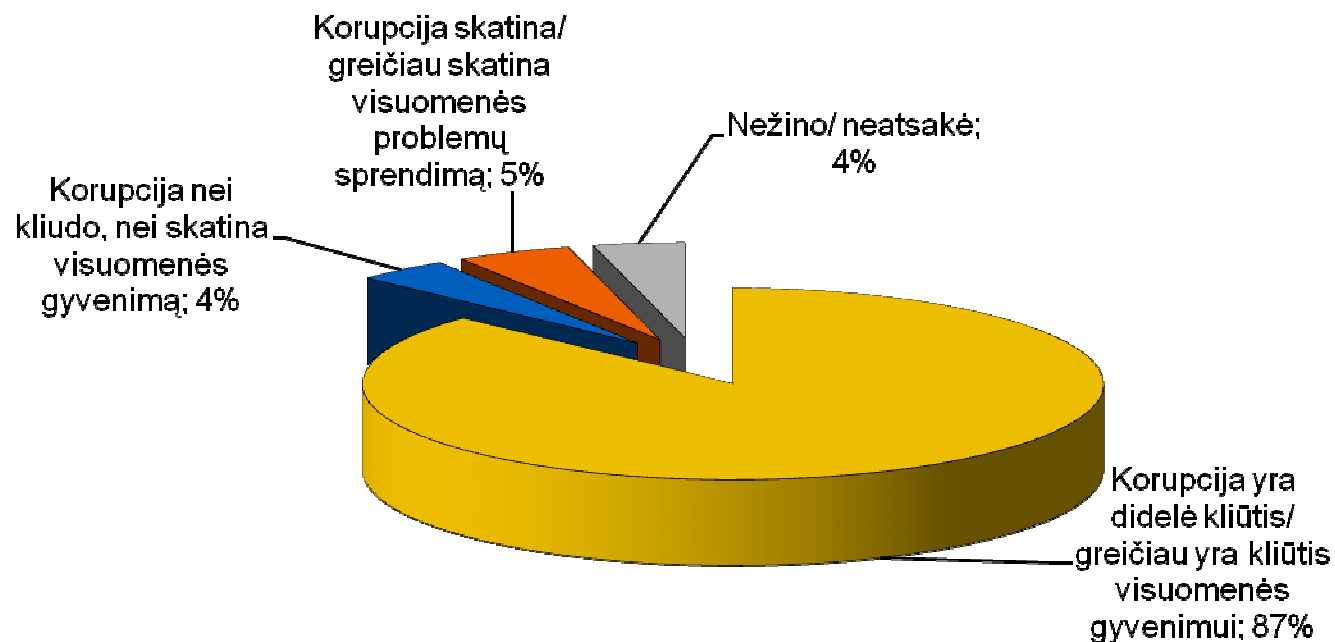
45

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu

Lyginant su valstybės tarnautojais, gyventojai dažniau apie kiekvieną korupcijos situaciją sakė, kad ji yra paplitusi šalyje. Kita vertus, vertinant visų korupcijos situacijų paplitimą, abiejose tikslinėse grupėse beveik apie visas korupcines situacijas daugiau nei pusė respondentų teigė, kad jos yra labai paplitusios arba paplitusios. Išimtis – tarnybos ar komercinės paslapties atskleidimas, siekiant asmeninės naudos. Kad ši korupcinė situacija yra paplitusi, teigė mažiau pusės (35%) apklaustų valstybės tarnautojų (gyventojai -60%).

Požiūris į korupciją

Lietuvos gyventojų požiūris į korupciją

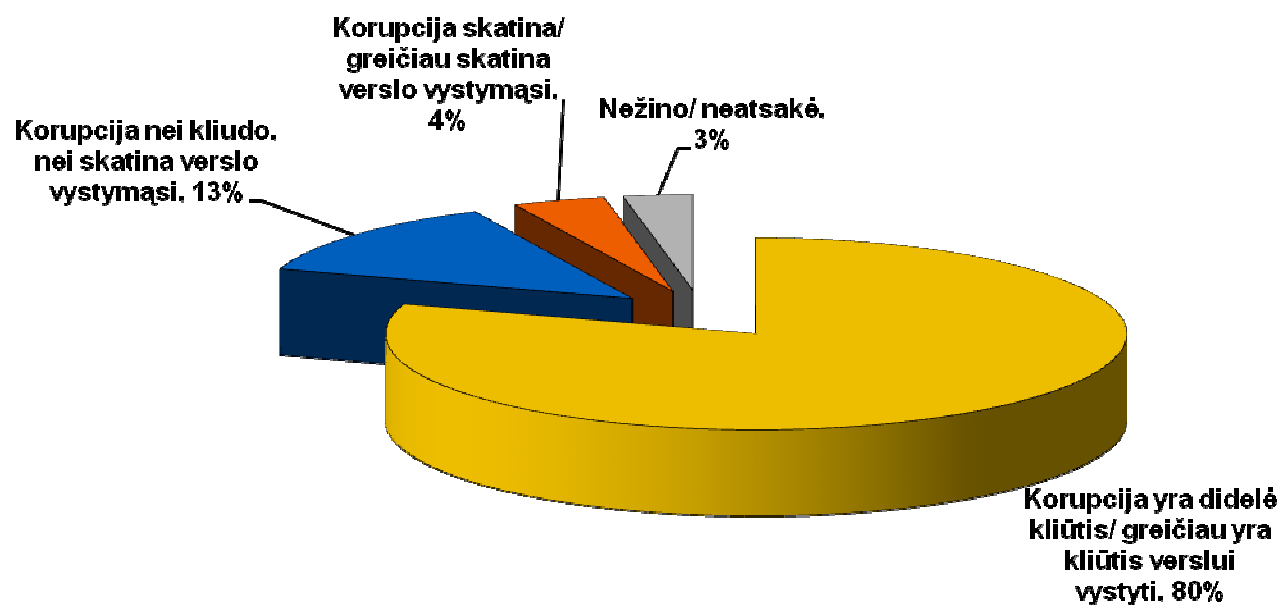
Gyventojai 2011

Kuris iš šių požiūrių į korupciją labiau atitinka Jūsų nuomonę?

	2001	2002	2004	2008	2011
Korupcija yra didelė kliūtis visuomenės gyvenimui	56%	61%	59%	70%	66%
Korupcija greičiau yra kliūtis visuomenės gyvenimui	21%	19%	20%	19%	21%
Korupcija nei kliudo, nei skatina visuomenės gyvenimą	6%	6%	6%	3%	4%
Korupcija greičiau skatina visuomenės problemų sprendimą	1%	4%	5%	3%	3%
Korupcija skatina visuomenės problemų sprendimą	1%	2%	2%	2%	2%
Neturi nuomonės	15%	9%	9%	3%	4%

Gyventojai 2001-2011

Įmonių vadovų požiūris į korupciją

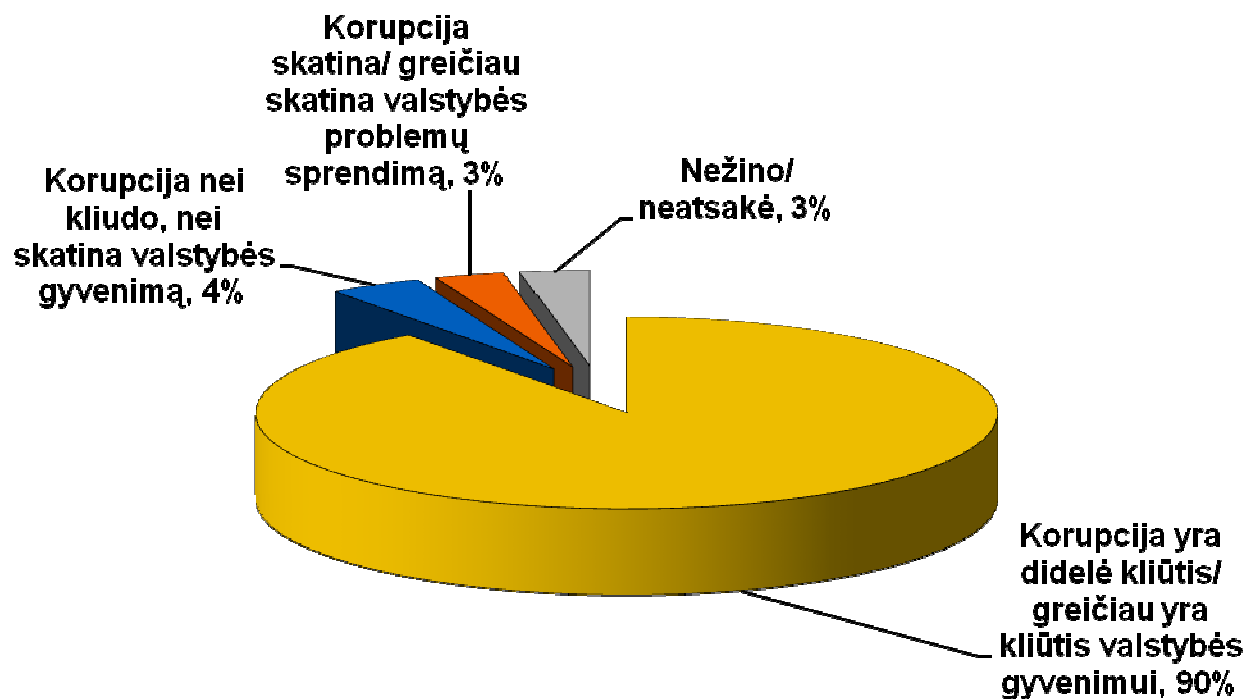
Įmonės 2011

Kuris iš šių požiūrių į korupciją labiau atitinka Jūsų nuomonę?

	2001	2002	2004	2008	2011
Korupcija yra didelė kliūtis verslui	40%	38%	28%	54%	51%
Korupcija greičiau yra kliūtis verslui	32%	34%	33%	22%	30%
Korupcija nei kliudo, nei skatina verslo vystymąsi	17%	21%	22%	13%	13%
Korupcija greičiau skatina verslo vystymąsi nei jam kliudo	3%	3%	9%	4%	3%
Korupcija skatina verslo vystymąsi	1%	1%	3%	2%	1%
Neturi nuomonės	9%	4%	5%	6%	3%

Įmonės 2001-2011

Valstybės tarnautojų požiūris į korupciją

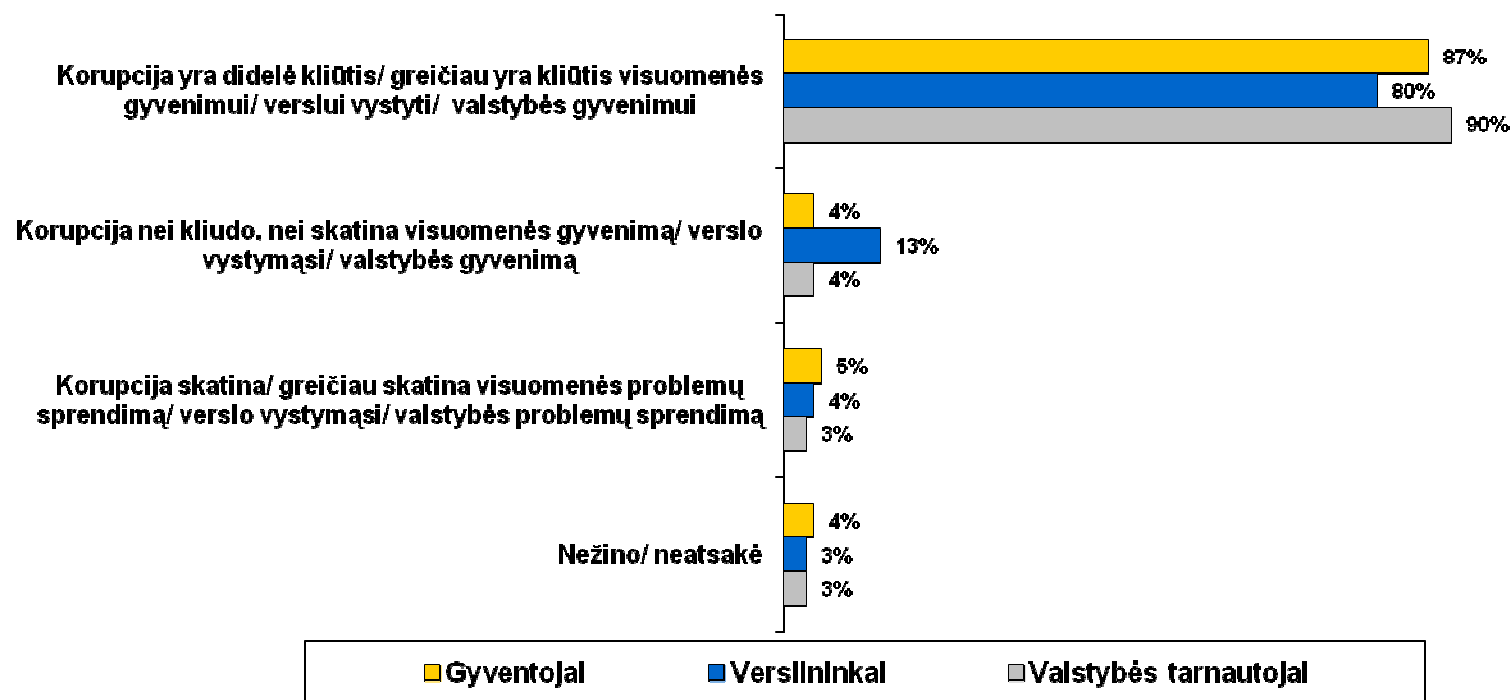
Valstybės tarnautojai 2011

Kuris iš šių požiūrių į korupciją labiau atitinka Jūsų nuomonę?

	2008	2011
Korupcija yra didelė kliūtis valstybės gyvenimui	72%	70%
Korupcija greičiau yra kliūtis valstybės gyvenimui	22%	20%
Korupcija nei kliudo, nei skatina valstybės gyvenimą	3%	4%
Korupcija greičiau skatina valstybės problemų sprendimą	1%	1%
Korupcija skatina valstybės problemų sprendimą	1%	2%
Neturi nuomonės	1%	3%

Valstybės tarnautojai 2008-2011

Požiūris į korupciją: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

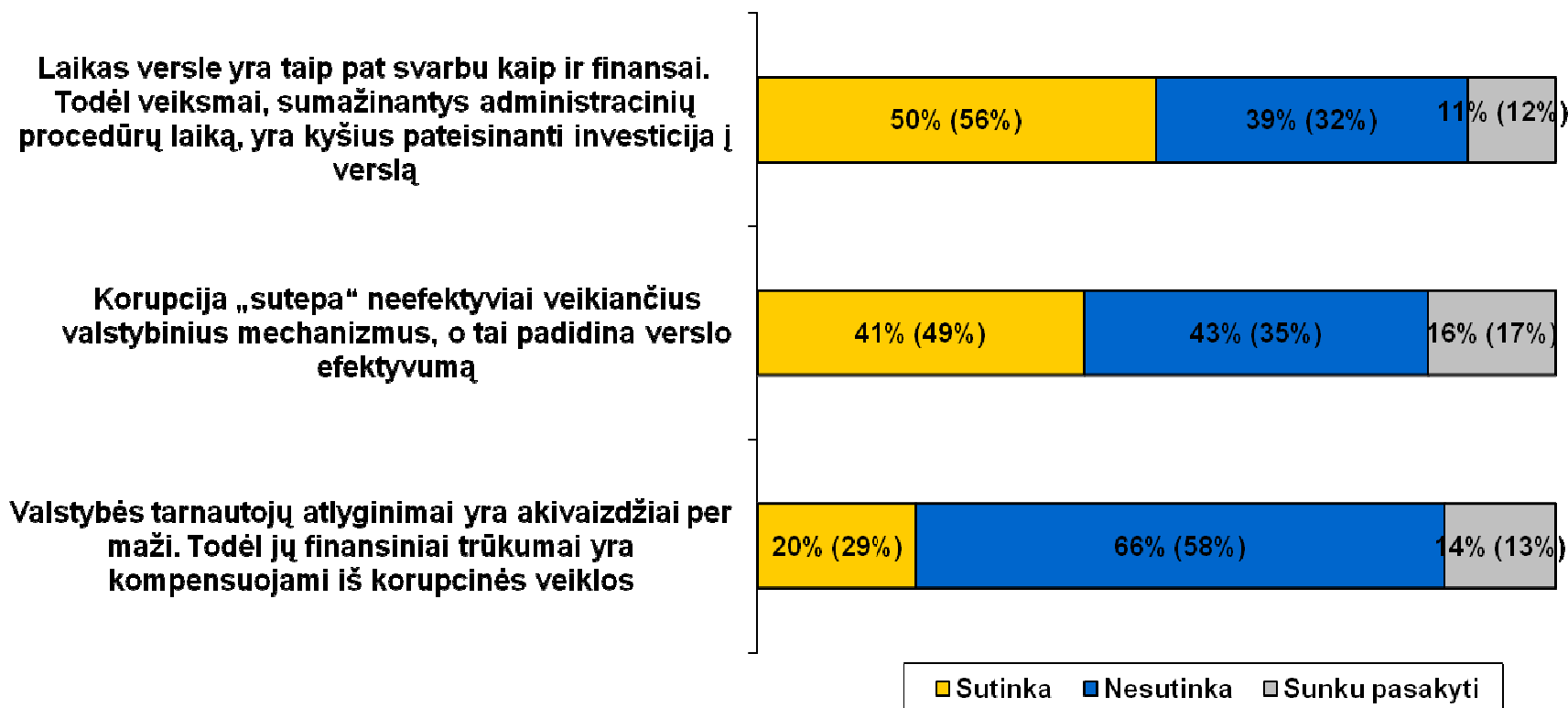

2011

Dauguma respondentų išsakė nuomonę, kad korupcija yra kliūtis: Lietuvos gyventojai teigė, kad ji kliudo visuomenės gyvenimui, verslo atstovai – kad tai yra kliūtis verslui vystyti, valstybės tarnautojai – kad tai yra kliūtis valstybės gyvenimui.

Ši nuostata yra pakankamai tvirta, ir tai patvirtina 2001 m. ir vėliau atliktų Lietuvos gyventojų ir verslininkų tyrimų bei 2008 m. valstybės tarnautojų apklausos rezultatai.

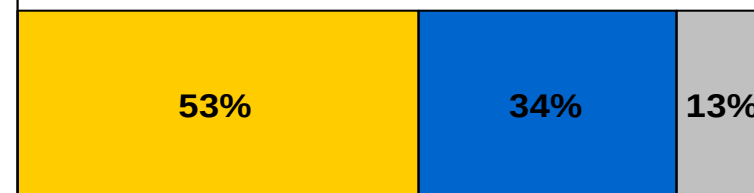
Korupcijos poveikio verslui vertinimas (skliausteliuose 2007 m. tyrimo rezultatai)

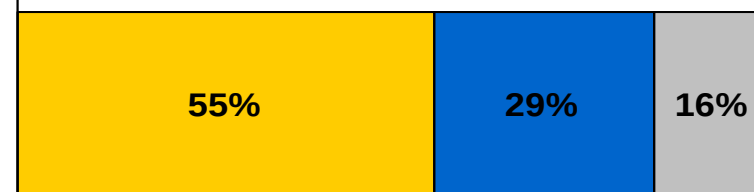
Įmonės 2007-2011

Korupcinė verslo aplinka

Mano versle, norint sutvarkyti reikalus muitų, mokesčių, licencijų, taisyklių, paslaugų ir t.t. srityse, dažnai tenka pareigūnams “primokėti“, duoti dovanas

Mano versle įmonės dažnai iš anksto žino šių papildomų mokėjimų/ dovanų dydžius

■ Nesutinku

■ Sutinku

■ Sunku pasakyti

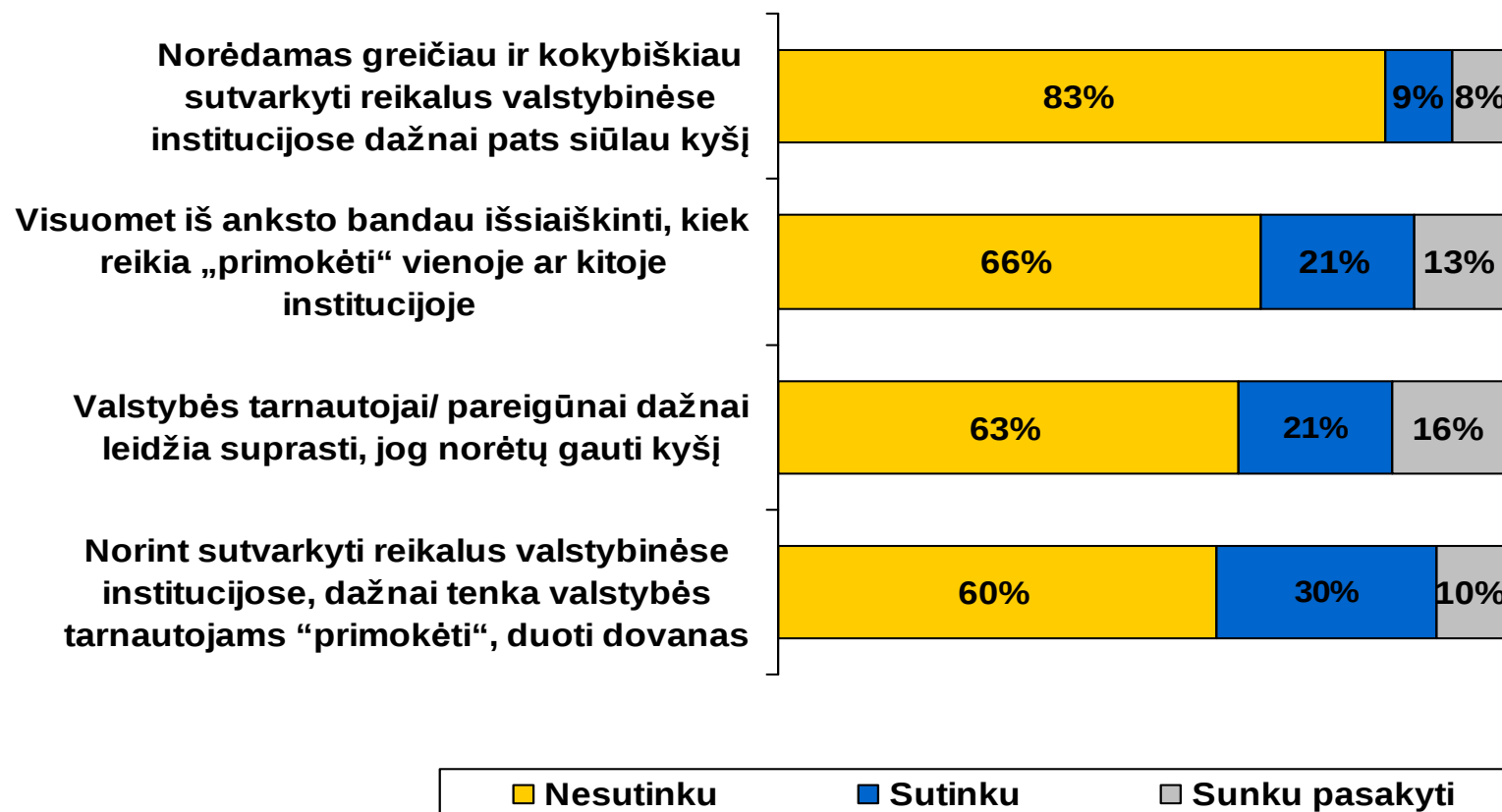
Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

57

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcinė aplinka valstybinėse institucijose

Valstybės tarnautojai 2011

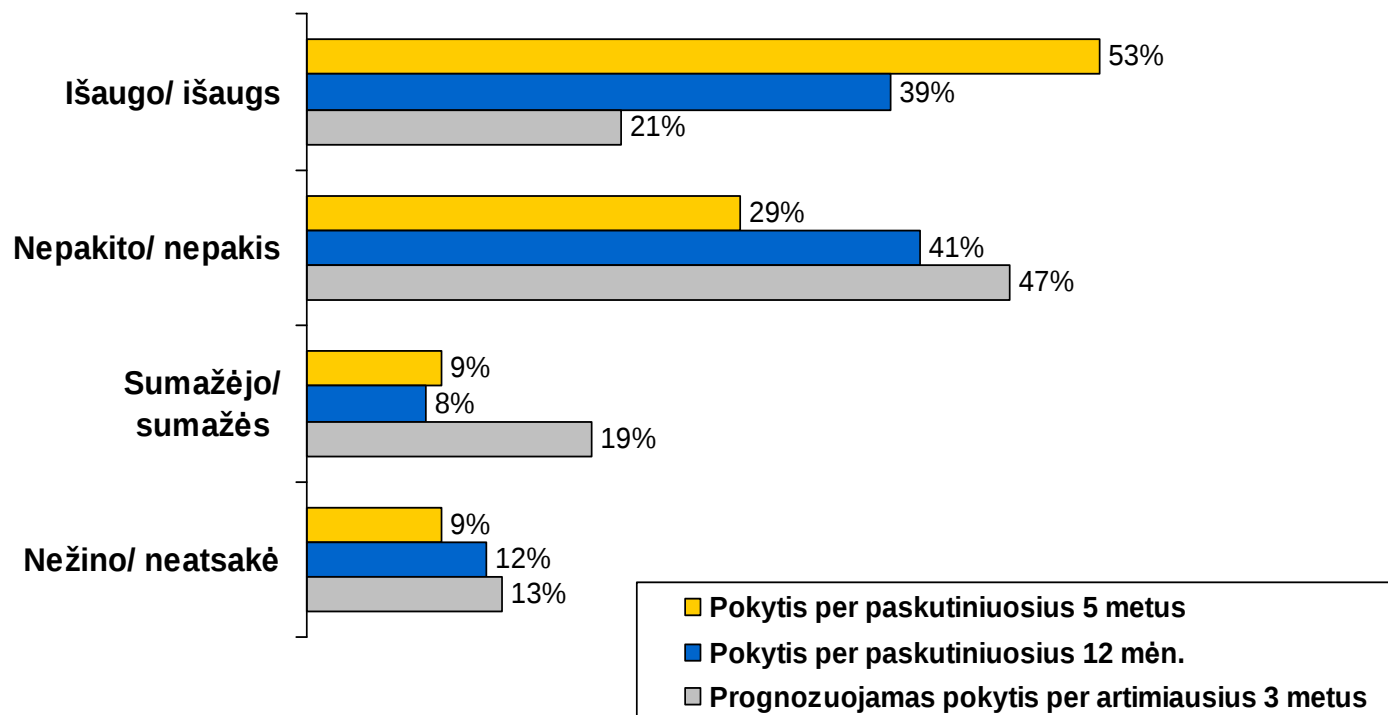
Nežiūrint to, kad dauguma verslininkų nurodė, kad korupcija yra kliūtis verslui vystyti, tuo pat metu pusė apklaustų verslo atstovų pritarė kyšius pateisinančiam teiginiui, kad laikas versle yra svarbus kaip ir finansai, o kyšiai yra investicija į verslą (2007 m. – 56%, 2011 m. – 50%). Taip pat nemažai verslininkų sutiko su teiginiu, kad korupcija „sutepa“ neefektyviai veikiančius valstybinius mechanizmus (2007 m. – 49%, 2011 m. – 41%).

Korupcinę verslo aplinką apibūdina ir tai, kad maždaug trečdalis įmonių vadovų nurodė, kad versle, norint sutvarkyti reikalus valstybinėse institucijose, dažnai reikia „primokėti“ valstybės tarnautojams (34%), o taip pat, kad dažnai iš anksto yra žinoma, kokio dydžio kyšį reikia mokėti (29%).

Apie tai, kad tvarkant reikalus valstybinėse institucijose dažnai reikia „primokėti“, mano ir 30% valstybės tarnautojų. Kita vertus dauguma valstybės tarnautojų prieštaravo teiginiams, apibūdinantiems korupcinę aplinką: absoliuti dauguma (83%) jų neigė, kad patys siūlo kyšį tvarkydami reikalus valstybės institucijose, maždaug du trečdaliai nepritarė, kad bando iš anksto išsiaiškinti kyšio dydį (66%), bei prieštaravo teiginiui, kad valstybės tarnautojai leidžia suprasti, kad norėtų gauti kyšį (63%).

Korupcijos mastų kaita

Korupcijos mastų pokytis

Gyventojai 2011

Kaip korupcijos mastai pasikeitė per 5 metus?

	2001	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Labai išaugo	26%	30%	26%	50%	42%	54%	27%
Šiek tiek išaugo	27%	24%	28%	28%	30%	23%	26%
Nepakito	20%	24%	21%	13%	17%	13%	29%
Šiek tiek sumažėjo	5%	6%	7%	4%	7%	5%	9%
Labai sumažėjo	1%	0%	0%	0%	1%	0%	1%
Nežino, neatsakė	22%	15%	19%	4%	4%	5%	8%

Gyventojai 2001-2011

Kaip korupcijos mastai pasikeitė per 12 mėnesių?

	2005	2007	2008	2011
Labai išaugo	31%	23%	41%	16%
Šiek tiek išaugo	33%	31%	25%	23%
Nepakito	28%	36%	25%	41%
Šiek tiek sumažėjo	2%	4%	3%	7%
Labai sumažėjo	0%	0%	0%	0%
Nežino, neatsakė	5%	6%	6%	12%

Gyventojai 2005-2011

Kaip korupcijos mastai pasikeis per ateinančius 3 metus?

	2005	2007	2011
Labai išaugo	16%	14%	8%
Šiek tiek išaugo	27%	28%	13%
Nepakis	32%	32%	47%
Šiek tiek sumažės	17%	14%	18%
Labai sumažės	1%	1%	0%
Nežino, neatsakė	7%	12%	14%

Gyventojai 2005-2011

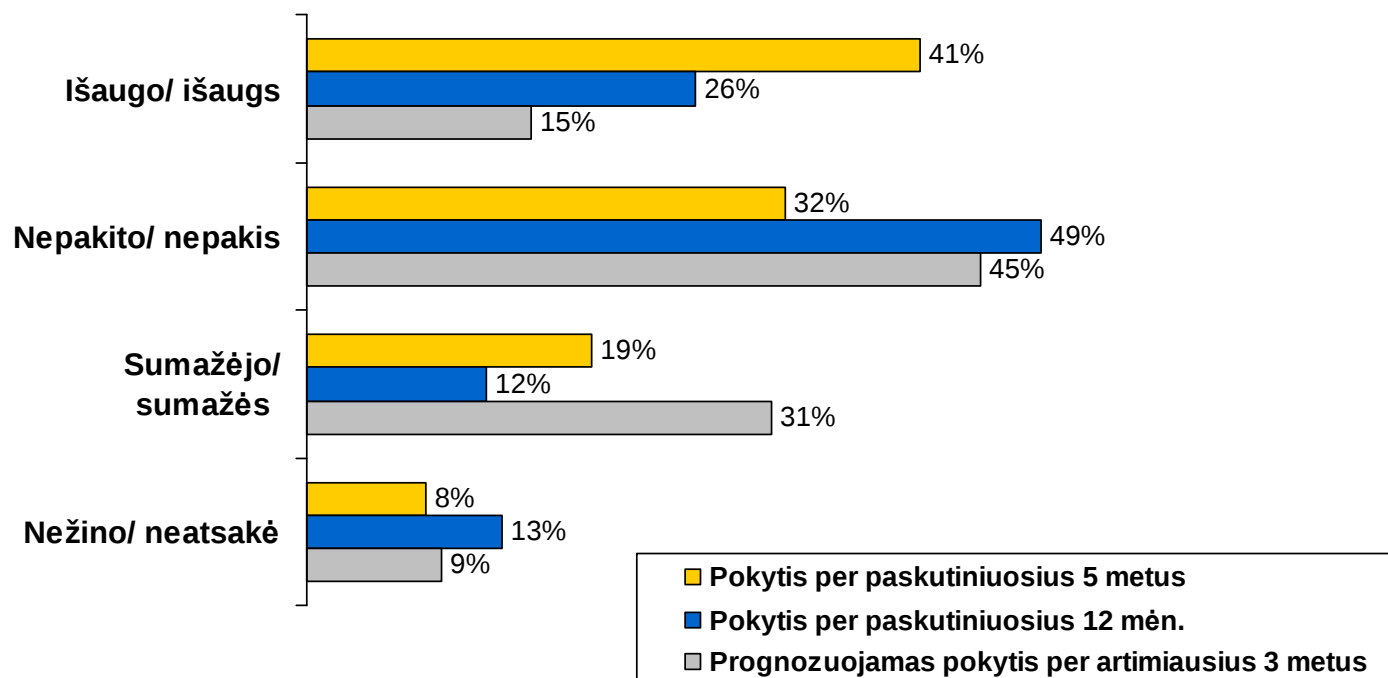
Maždaug pusė (53%) Lietuvos gyventojų mano, kad korupcija per pastaruosius penkerius metus išaugo, beveik dešimtadalis (10%) teigia, kad ji sumažėjo, 29% - kad nepasikeitė.

Nors dauguma respondentų mano, kad korupcija per paskutiniuosius 5 metus išaugo (53%), tačiau taip galvojančių yra ženkliai mažiau, negu buvo prieš trejus metus (77%). Lyginant su 2001 m. ir vėliau atliktų tyrimų rezultatais, šiais metais yra daugiausiai teigiančių, kad korupcijos mastai sumažėjo.

Tokios pačios tendencijos pastebimos analizuojant atsakymus apie korupcijos mastų pokyčius ir per paskutiniuosius 12 mėnesių: jeigu prieš 3 metus teigiančių, kad korupcijos lygis per 12 mėnesių išaugo, buvo 66%, tai šiais metais tokią nuomonę išreiškė 39% respondentų.

Kalbant apie korupcijos mastų pokytį ateityje, pastebima, kad šiais metais sumažėjo pesimistų, teigiančių, kad korupcijos lygis per artimiausius 3 metus Lietuvoje išaugs. Dabar tokių yra 21%, 2007 m. jų buvo 42%, 2005 m. – 43%.

Korupcijos mastų pokytis

Įmonės 2011

Kaip korupcijos mastai pasikeitė per 5 metus?

	2001	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Labai išaugo	25%	21%	15%	38%	28%	25%	18%
Šiek tiek išaugo	27%	28%	26%	30%	27%	20%	23%
Nepakito	32%	34%	37%	20%	26%	28%	32%
Šiek tiek sumažėjo	14%	15%	19%	7%	12%	15%	18%
Labai sumažėjo	1%	1%	2%	0%	1%	1%	1%
Nežino, neatsakė	1%	2%	1%	5%	6%	12%	7%

Įmonės 2001-2011

Kaip korupcijos mastai pasikeitė per 12 mėnesių?

	2005	2007	2008	2011
Labai išaugo	19%	17%	17%	8%
Šiek tiek išaugo	30%	24%	18%	17%
Nepakito	39%	42%	39%	49%
Šiek tiek sumažėjo	4%	8%	10%	12%
Labai sumažėjo	0%	0%	0%	0%
Nežino, neatsakė	7%	8%	15%	13%

Įmonės 2005-2011

Kaip korupcijos mastai pasikeis per ateinančius 3 metus?

	2005	2007	2011
Labai išaugo	10%	10%	4%
Šiek tiek išaugo	24%	24%	12%
Nepakis	31%	32%	45%
Šiek tiek sumažės	29%	23%	29%
Labai sumažės	2%	1%	1%
Nežino, neatsakė	5%	10%	9%

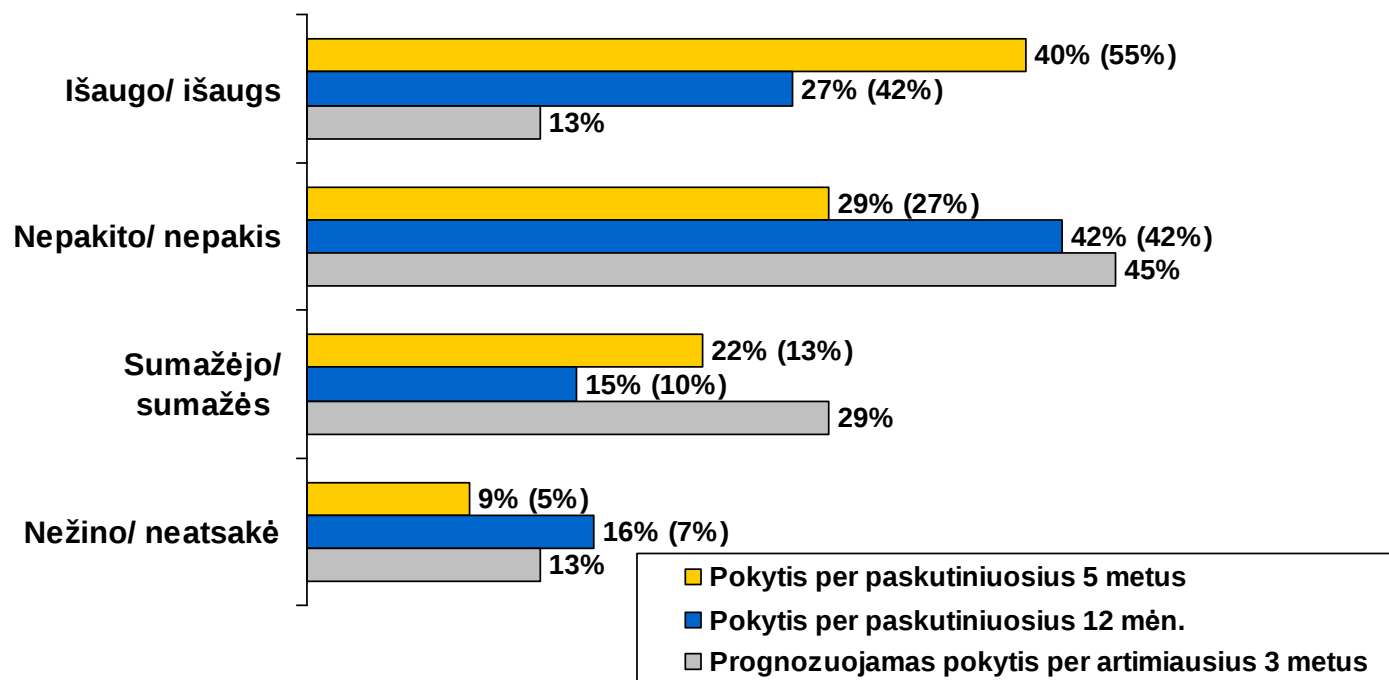
Įmonės 2005-2011

Vertinant korupcijos mastų pokytį per paskutiniuosius 5 metus didesnę dalis verslininkų (41%) nurodė, kad korupcija išaugo. Teigė, kad korupcijos mastai sumažėjo - 19%.

2011 m. rezultatas yra geresnis, negu 2001 m., 2002 m., 2005 m., 2007 m., 2008 m. tyrimų rezultatai. Tai rodo korupcijos mastų vertinimo gerėjimo tendenciją. Tą patį galima pasakyti ir apie korupcijos mastų per paskutiniuosius 12 mėnesių vertinimą: jeigu 2005 m. teigiančių, kad korupcijos mastai išaugo, buvo 49%, tai 2011 m. taip manė tik 25%.

Ateities atžvilgiu tarp verslininkų yra daugiau optimistų, negu pesimistų. Korupcijos masto sumažėjimą prognozuoja 30%, o augimą – 16%. Tai geresnis rezultatas, negu 2005 m. ar 2007 m.

Korupcijos mastų pokytis (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

Valstybės tarnautojai 2008-2011

40% valstybės tarnautojų teigia, kad korupcija išaugo, o 22% - kad jos mastai sumažėjo.

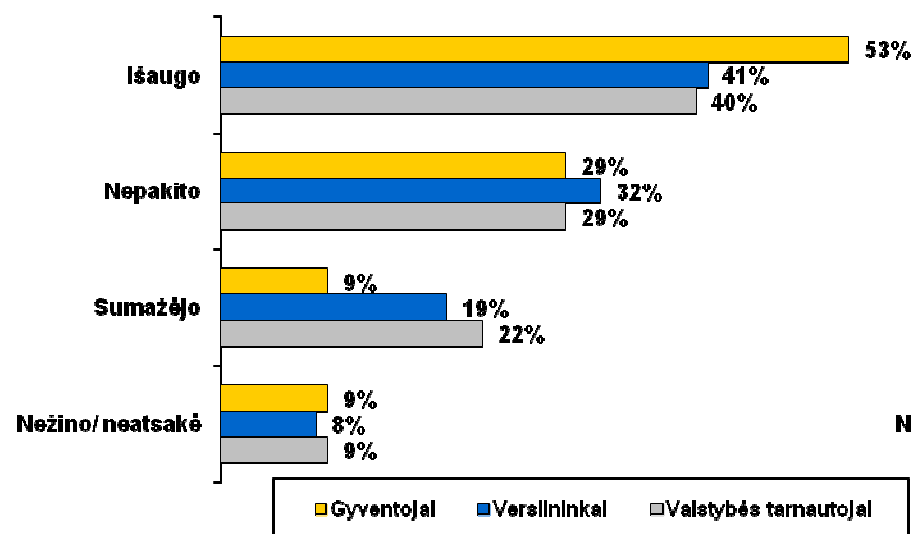
Lyginant su 2008 m. tyrimo rezultatais, pastebimi ženklaus pozityvūs pokyčiai vertinimuose: prieš 3 metus korupcijos padidėjimą per paskutiniuosius 5 metus minėjo 55%, o mažėjimą – tik 13% respondentų.

Panašūs dėsningumai yra ir kalbant apie pokyčius per 1 metus: jeigu 2008 m. teigiančių, kad korupcija per paskutiniuosius 12 mėnesių padidėjo, buvo 42%, tai dabar tokių yra 27%. Korupcijos per paskutiniuosius 12 mėnesių sumažėjimą nurodė atitinkamai 10% ir 15%.

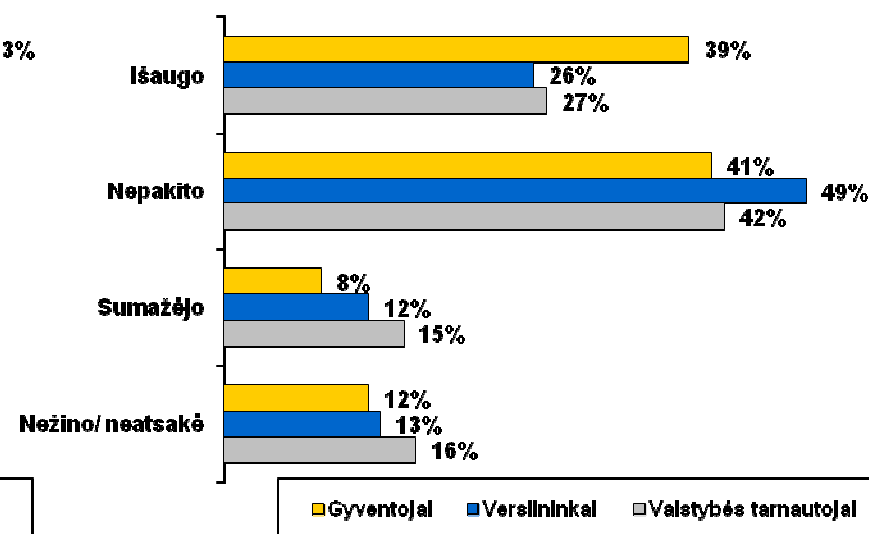
Tarp valstybės tarnautojų yra ženkliai daugiau optimistų, negu pesimistų: 29% valstybės tarnautojų mano, kad per artimiausius 3 metus korupcijos mastai mažės, o didėjimą prognozuoja 13%.

Korupcijos mastų pokytis: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

Per paskutiniuosius 5 metus

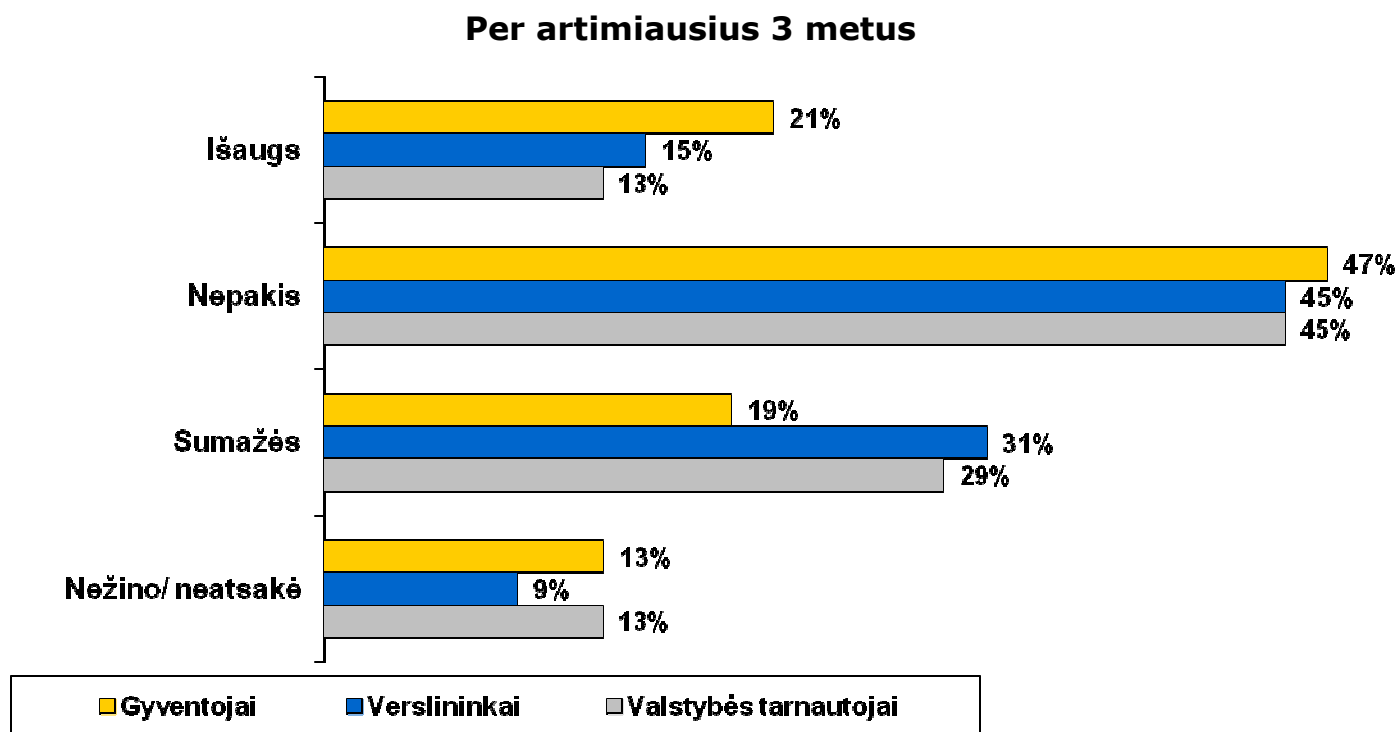

Per paskutiniuosius 12 mėnesių

2011

Korupcijos mastų kitimo prognozė: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

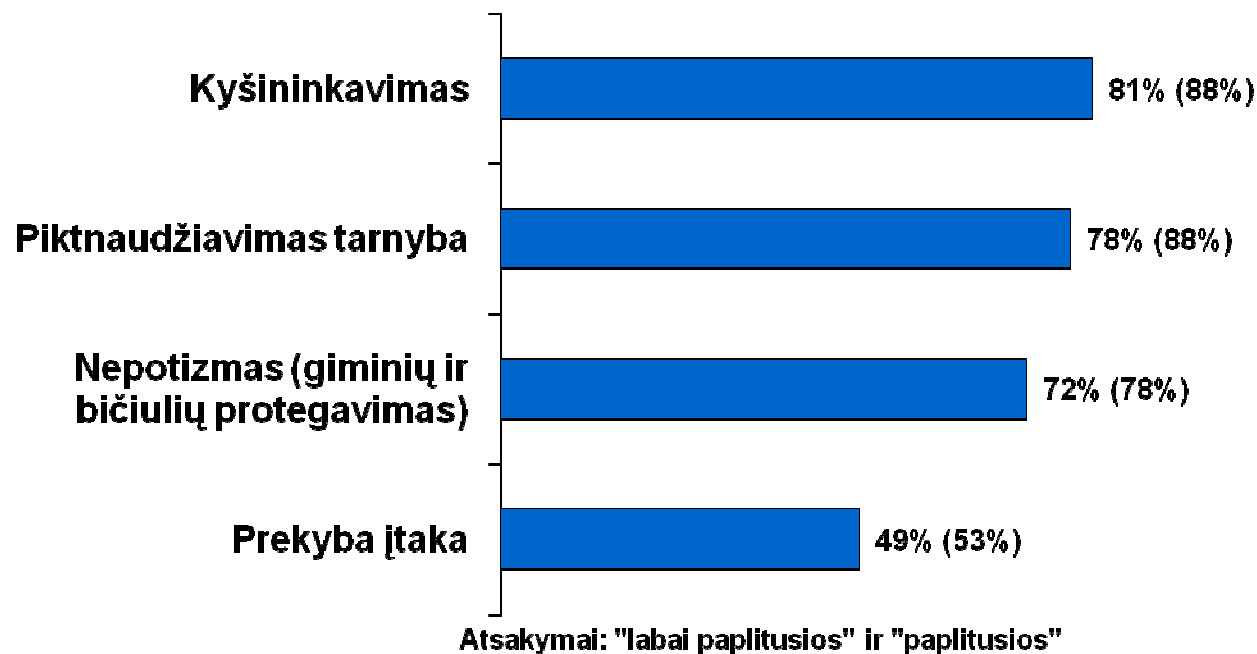
Lyginant tikslinių grupių atsakymus, galima matyti, kad pesimistiškiausiai nusiteikę yra gyventojai. Jie blogiau vertino korupcijos mastų pokytį per pastaruosius 12 mėnesių ir per paskutiniuosius 5 metus bei pateikė prasčiausias ateities prognozes.

Kita vertus dabartiniai gyventojų korupcijos mastų vertinimai ir prognozės yra geriausios lyginant su 2005 m., 2007 m. ir 2008 m. atliktų Lietuvos gyventojų nuomonės tyrimų rezultatais.

Verslininkų ir valstybės tarnautojų nuomonės tiek praeities, tiek ateities atžvilgiu yra panašios.

Korupcijos formų paplitimas

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

Gyventojai 2008-2011

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

Atsakymai: "labai paplitusios" ir "paplitusios"

Įmonės 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

78

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

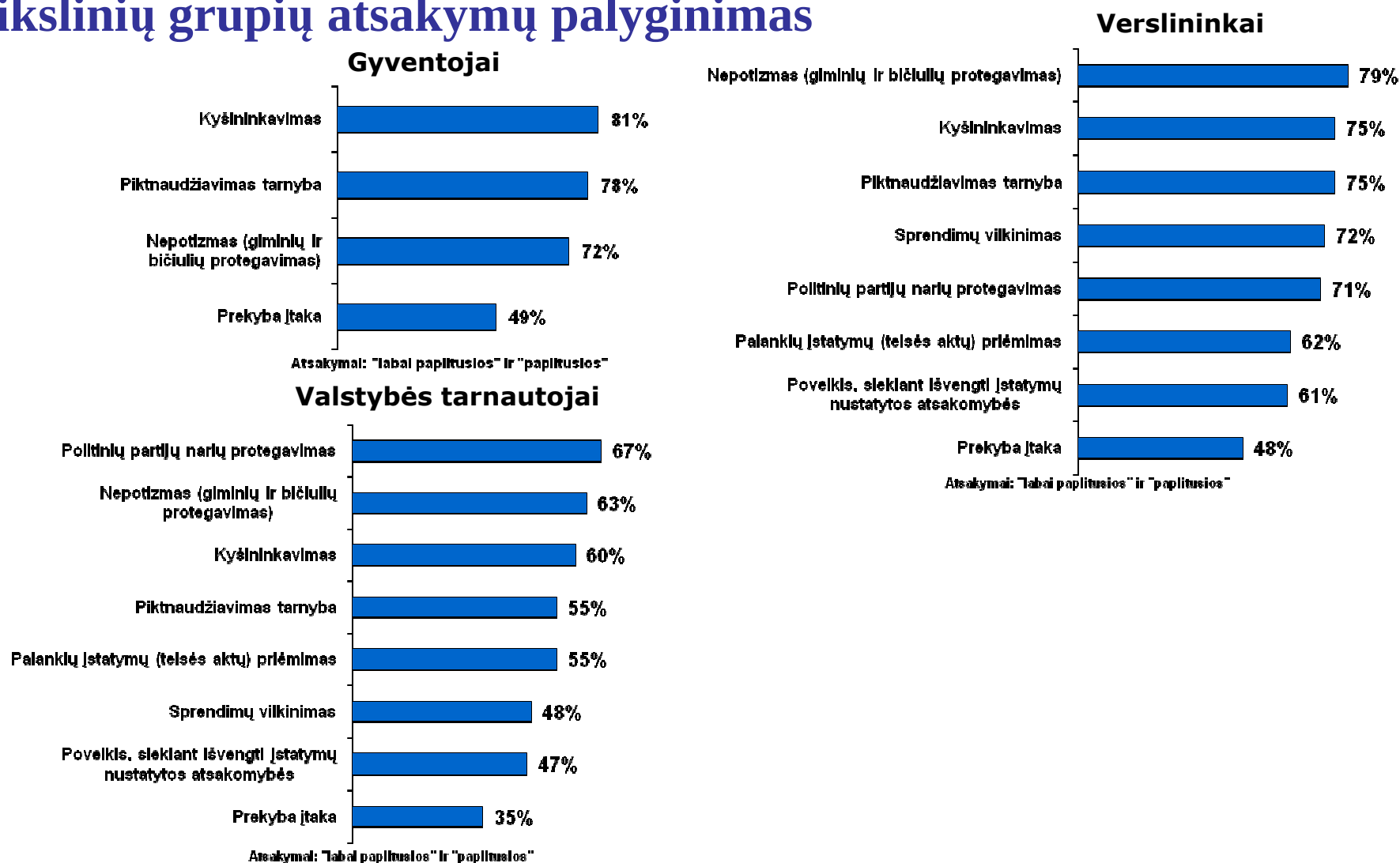
Valstybės tarnautojai 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

79

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

80

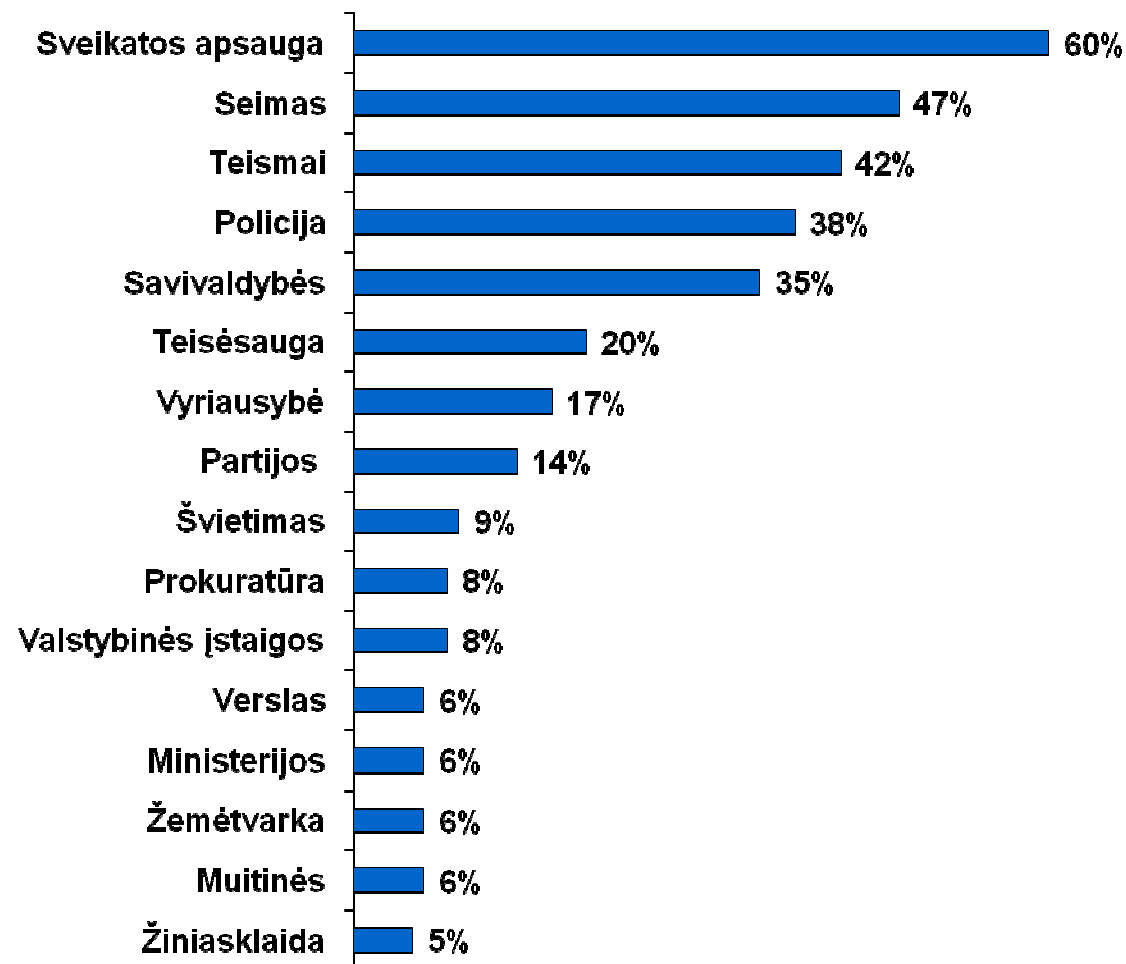
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Lietuvos gyventojų nuomone, kyšininkavimas yra labiausiai paplitusi korupcijos forma Lietuvoje. Tuo tarpu verslo atstovai mano, kad labiausiai Lietuvoje paplitęs yra nepotizmas (giminių ir bičiulių protegavimas), o valstybės tarnautojų nuomone – politinių partijų narių protegavimas.

Kaip ir 2008 m. visų tikslinių grupių nuomone, prekyba įtaka yra mažiausiai paplitusi korupcijos forma. Retesniai šios korupcijos formos minėjimui galėjo turėti įtakos tai, kad ši formuluo­­tė daliai respondentų buvo ne visai suprantama.

Korupcijos paplitimas institucijose

Labiausiai korumpuotos institucijos Lietuvoje *(atviras klausimas)*

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

83

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Labiausiai korumpuotos institucijos Lietuvoje (atviras klausimas): 5 labiausiai korumpuotos institucijos

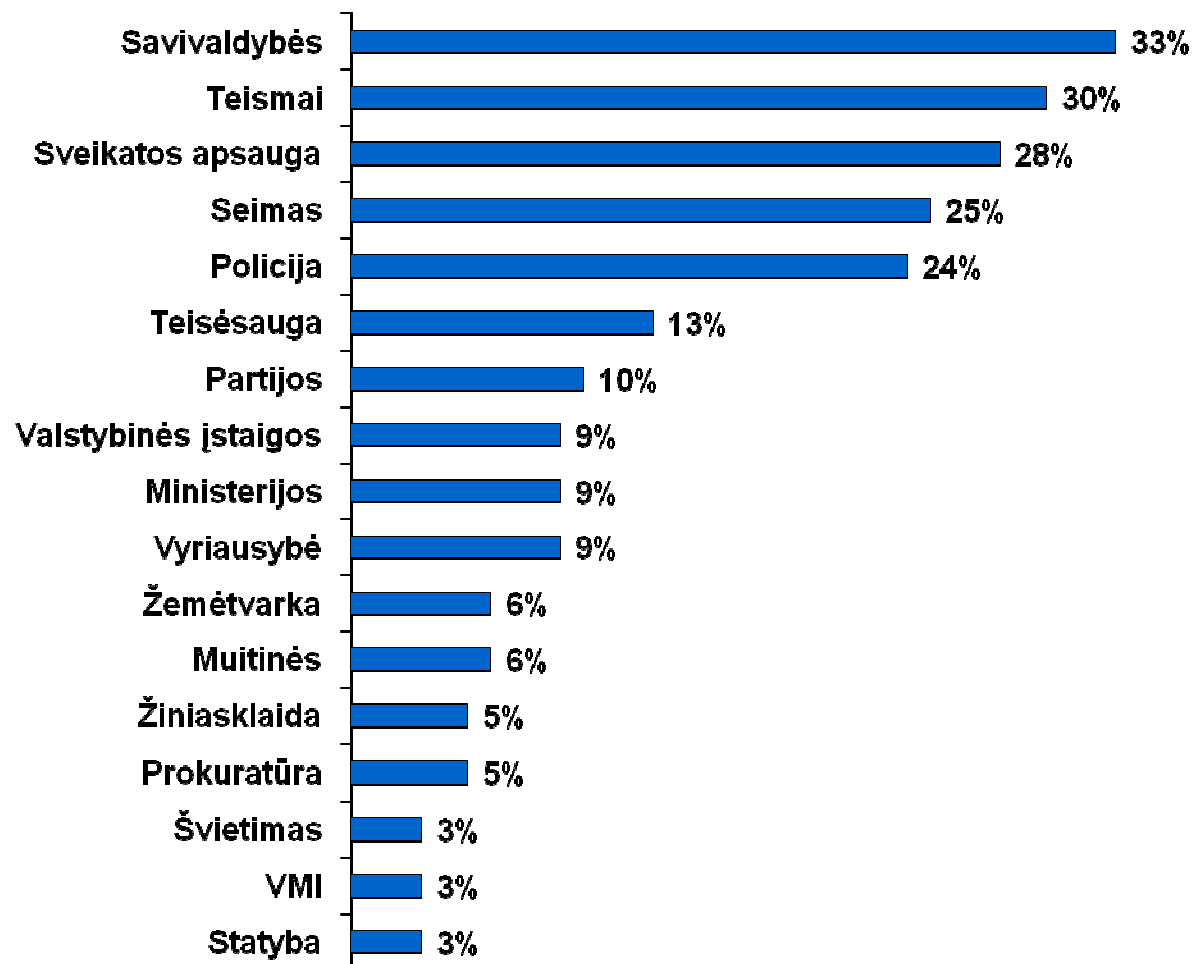
2011 m. labiausiai korumpuotos institucijos: sveikatos apsauga (60%), Seimas (47%), teismai (42%), policija (38%), savivaldybės (35%).

2008 m. labiausiai korumpuotos institucijos: sveikatos apsauga, farmacija (40%), teismai (31%), Seimas (26%), Vyriausybė ir ministerijos (24%), policija (22%).

2007 m. labiausiai korumpuotos institucijos: medicina, gydytojai, sveikatos apsauga, farmacija (63%), policija (55%), Seimas (41%), teismai (39%), savivaldybės (24%).

Gyventojai 2007-2011

Labiausiai korumpuotos institucijos Lietuvoje (atviras klausimas)

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

85

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Labiausiai korumpuotos institucijos Lietuvoje (*atviras klausimas*): 5 labiausiai korumpuotos institucijos

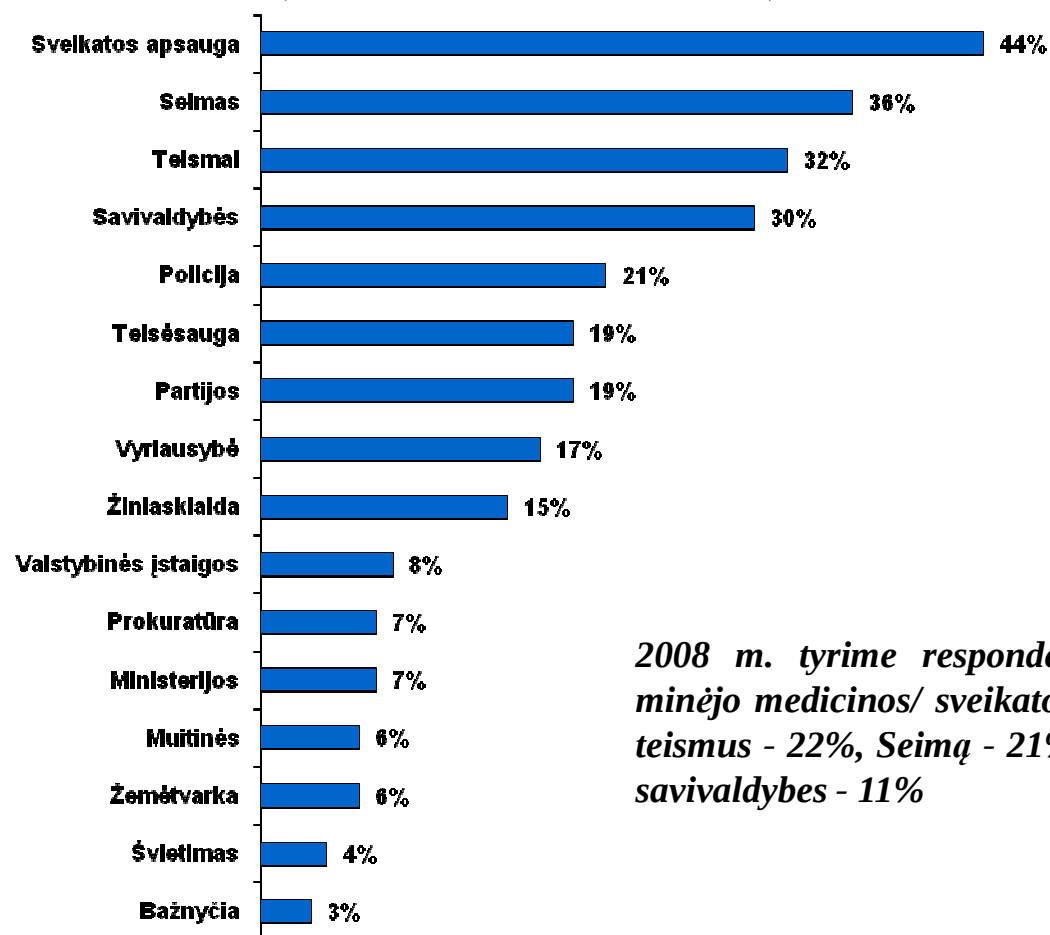
2011 m. labiausiai korumpuotos institucijos: savivaldybės (33%), teismai (30%), sveikatos apsauga (28%), Seimas (25%), policija (24%).

2008 m. labiausiai korumpuotos institucijos: savivaldybės (21%), policija (20%), medikai, sveikatos apsauga (17%), valstybinės įmonės (17%), teismai (14%).

2007 m. labiausiai korumpuotos institucijos: medicina, gydytojai, sveikatos apsauga, farmacija (49%), policija (45%), savivaldybės (39%), Seimas (39%), teismai (38%),

Įmonės 2007-2011

Labiausiai korumpuotos institucijos Lietuvoje (atviras klausimas)

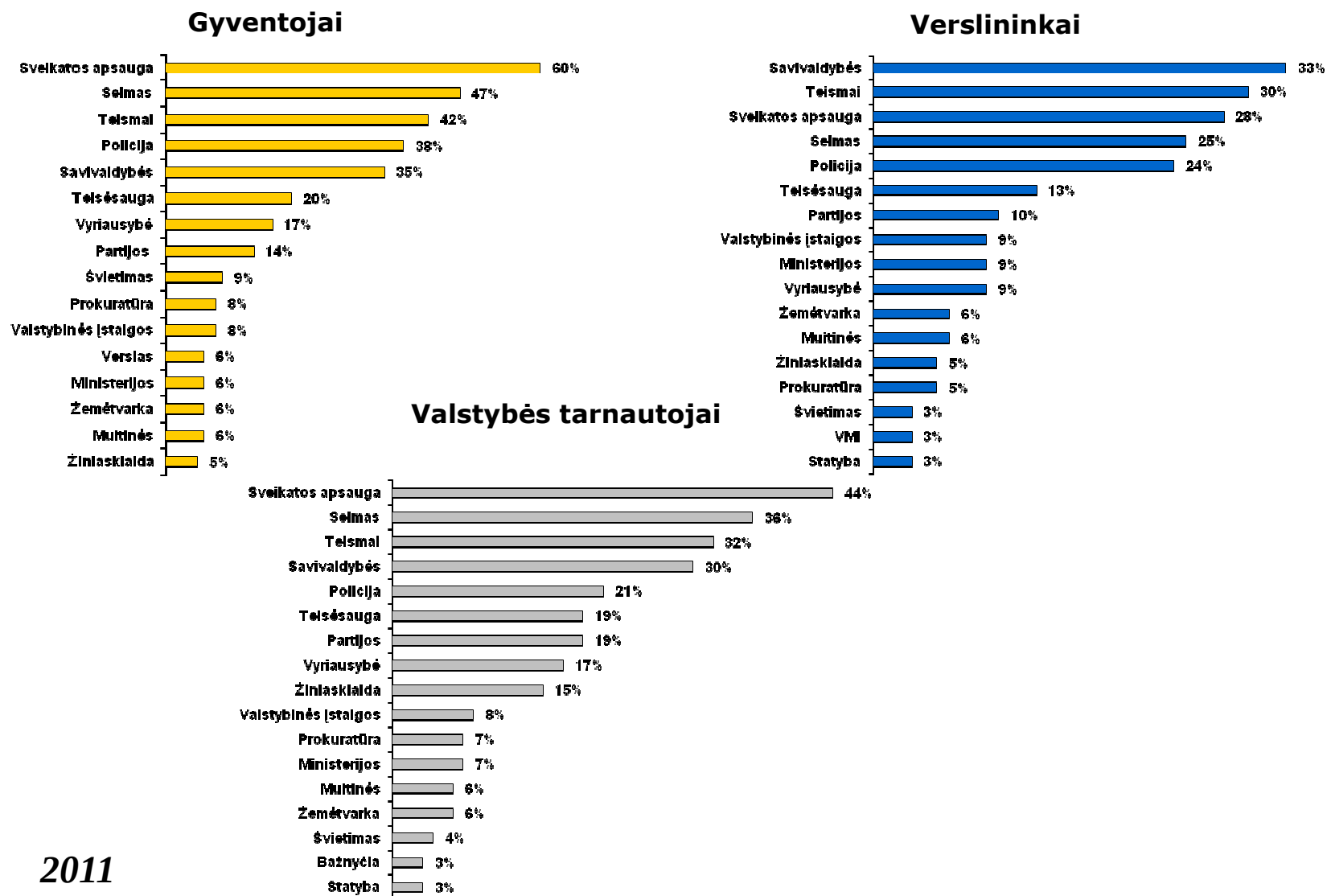

2008 m. tyrime respondentai dažniausiai minėjo medicinos/ sveikatos įstaigas - 28%, teismus - 22%, Seimą - 21%, policiją - 19%, savivaldybes - 11%

Valstybės tarnautojai 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Labiausiai korumpuotos institucijos Lietuvoje (atviras klausimas): tikslinių grupių atsakymų palyginimas

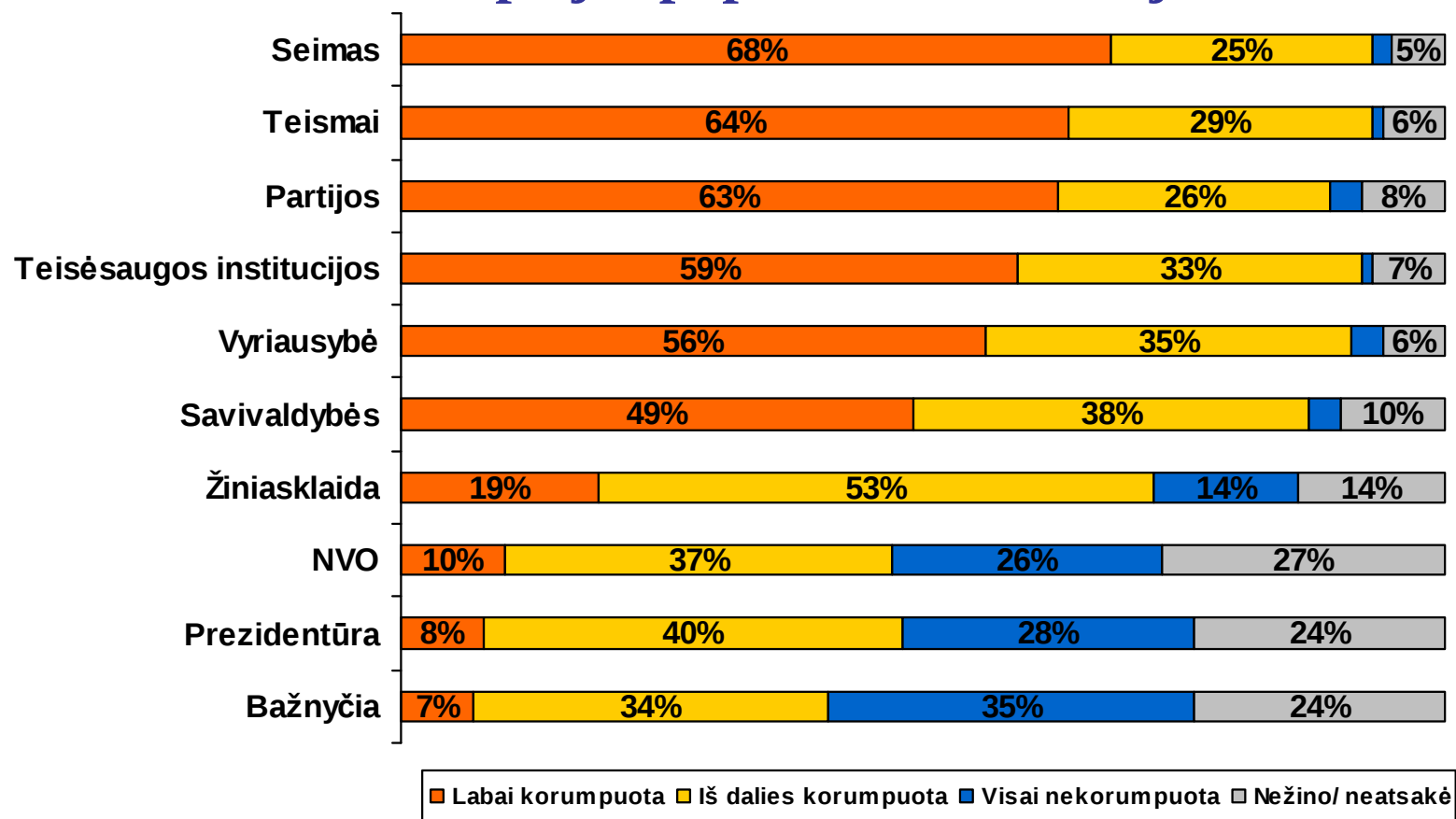

Respondentų buvo prašoma įvardinti 5 institucijas, kurios, jų nuomone, šiuo metu yra labiausiai korumpuotos (atviras klausimas).

2007 m., 2008 m. ir 2011 m. labiausiai korumpuotų institucijų penketas praktiškai nesikeitė: tiek Lietuvos gyventojai, tiek verslo atstovai, tiek valstybės tarnautojai kaip labiausiai korumpuotas institucijas šio ir ankstesnių tyrimų metu dažniausiai nurodydavo (su nedidelėmis išimtimis) sveikatos apsaugą, Seimą, teismus, policiją, savivaldybes.

Sveikatos apsauga 2007 m., 2008 m. ir 2011 m. Lietuvos gyventojų ir 2008 m., ir 2011 m. valstybės tarnautojų buvo įvardinama kaip labiausiai korumpuota institucija. Verslininkai 2008 m. ir 2011 m. kaip labiausiai korumpuotą instituciją dažniausiai nurodė savivaldybes.

Korupcijos paplitimas institucijose

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

90

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

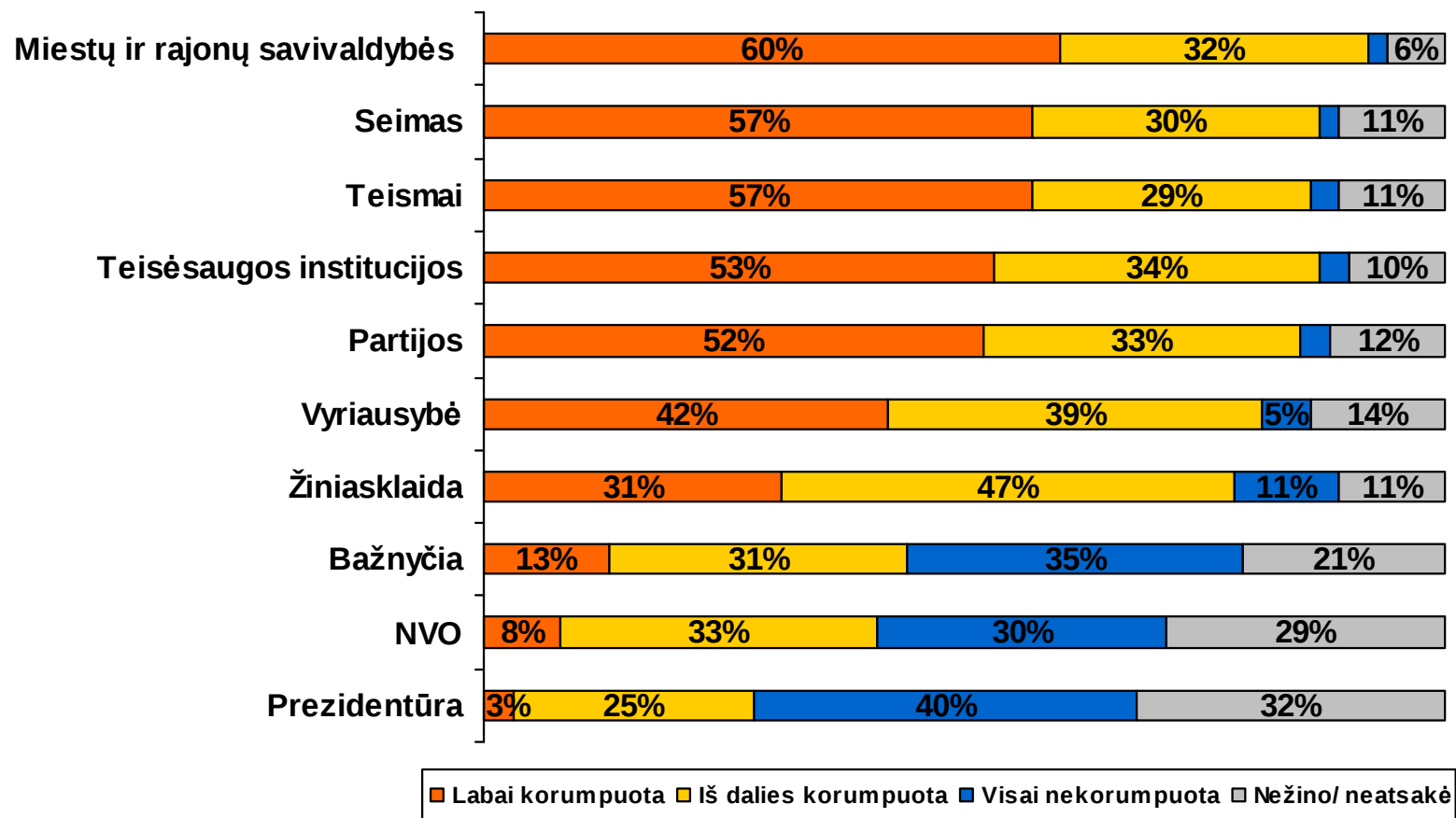
Korupcijos paplitimas institucijose

Atsakymai “labai korumpuota” ir “iš dalies korumpuota”

	2005	2007	2011
Seimas	95%	92%	93%
Teismai	91%	91%	93%
Teisėsaugos institucijos	-	94%	92%
Vyriausybė	93%	90%	91%
Partijos	89%	92%	89%
Savivaldybės	-	88%	87%
Žiniasklaida	67%	75%	72%
Prezidentūra	66%	58%	48%
NVO	57%	54%	47%
Bažnyčia	-	35%	41%

Gyventojai 2005-2011

Korupcijos paplitimas institucijose

Įmonės 2011

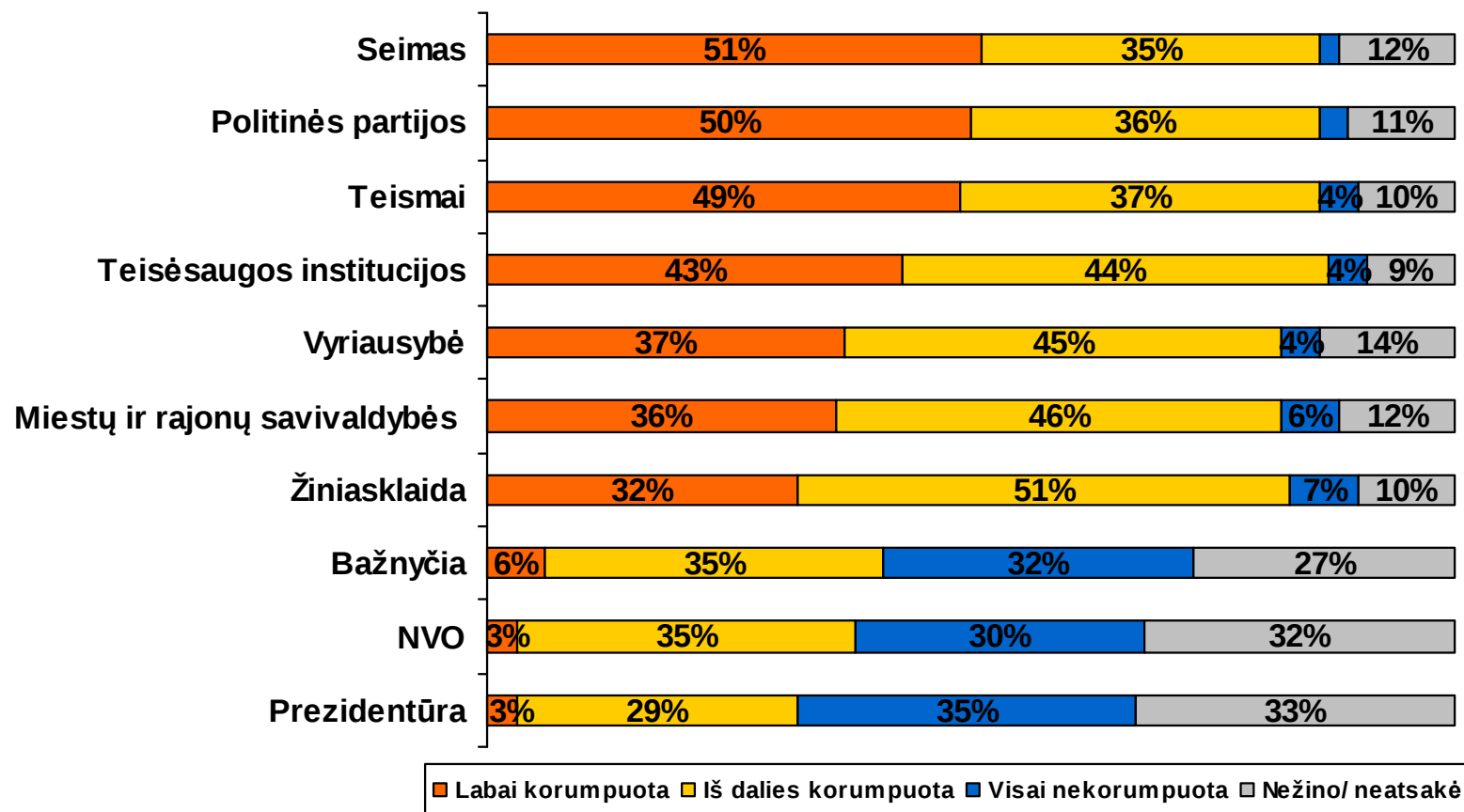
Korupcijos paplitimas institucijose

Atsakymai “labai korumpuota” ir “iš dalies korumpuota”

	2005	2007	2011
Savivaldybės	-	91%	92%
Seimas	93%	92%	87%
Teisėsaugos institucijos	-	94%	87%
Teismai	90%	91%	86%
Partijos	92%	94%	85%
Vyriausybė	93%	90%	81%
Žiniasklaida	81%	83%	78%
Bažnyčia	-	35%	44%
NVO	53%	41%	41%
Prezidentūra	51%	46%	28%

Įmonės 2005-2011

Korupcijos paplitimas institucijose

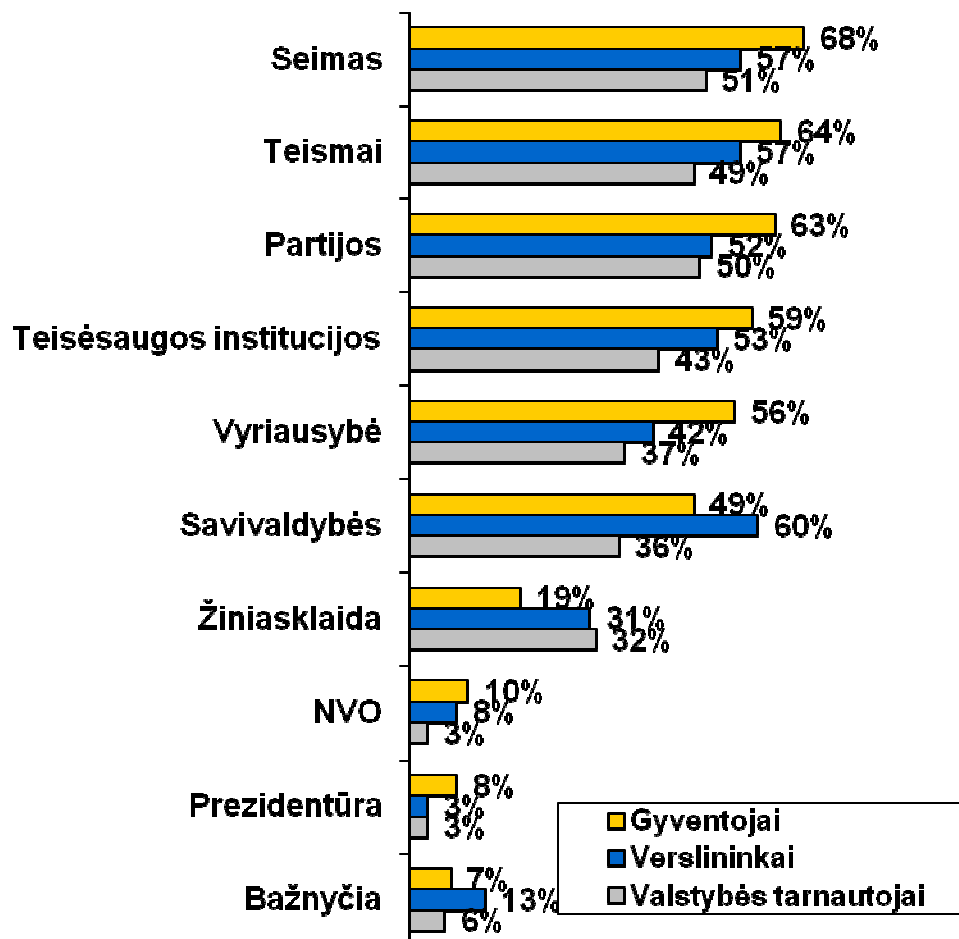
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

94

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcijos paplitimas institucijose: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

Atsakymai: "labai korumpuota"

2011

Visoms tikslinėms grupėms buvo pateikiamas uždaras klausimas apie 10 svarbesnių Lietuvos institucijų: Prezidentūrą, Seimą, Vyriausybę, teismus, teisėsaugos institucijas, miestų ir rajonų savivaldybes, žiniasklaidą, NVO, politines partijas, Bažnyčią bei kitas religines organizacijas. Buvo prašoma pasakyti apie kiekvieną iš jų, ar ji yra labai korumpuota, iš dalies korumpuota ar visai nekorumpuota.

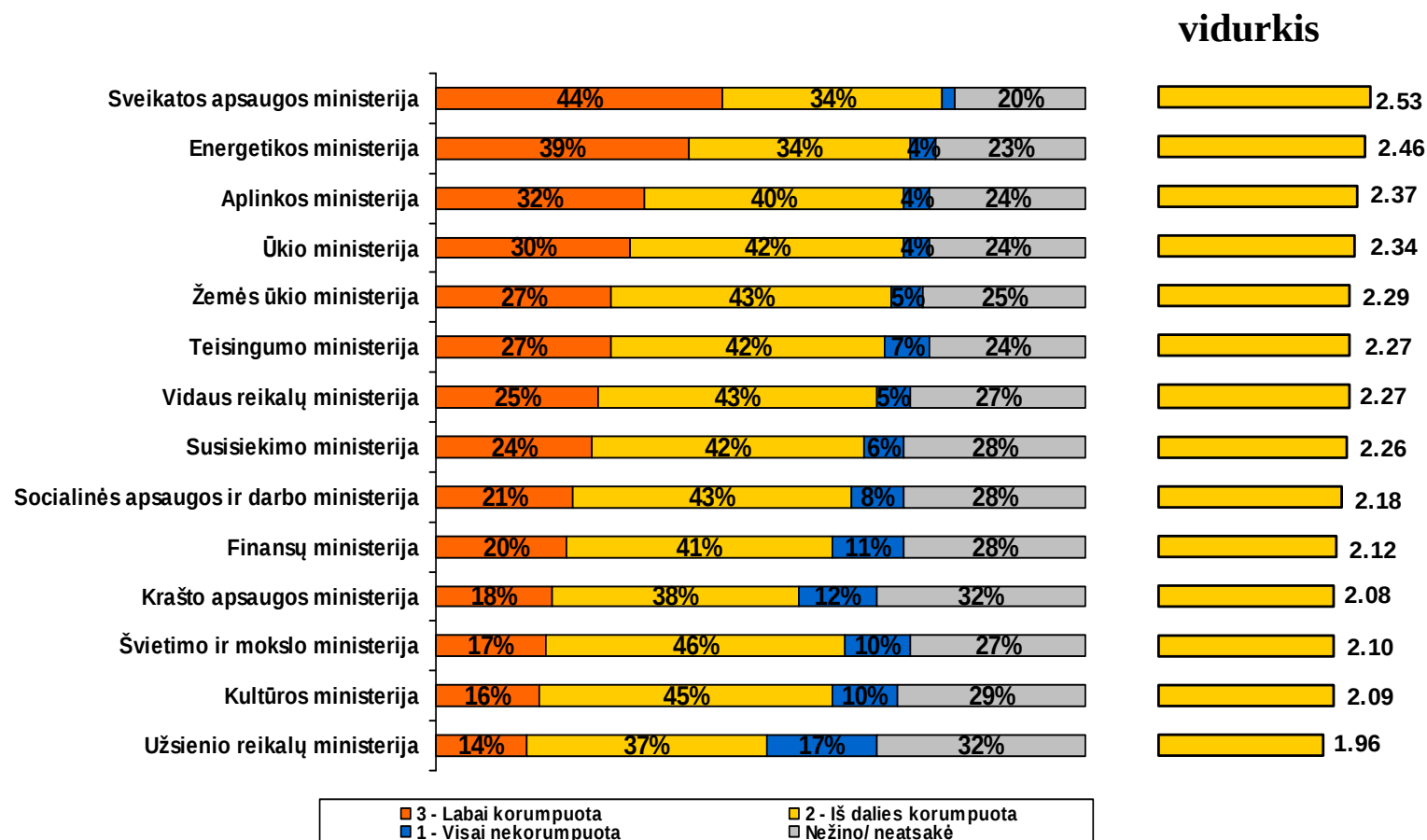
Trys labiausiai korumpuotos institucijos (pagal atsakymus “labai korumpuota”), Lietuvos gyventojų ir valstybės tarnautojų nuomone, yra Seimas, teismai ir politinės partijos. Verslininkų nuomone, labiausiai korumpuotos yra savivaldybės, Seimas ir teismai.

Daugumos institucijų korumpuotumo vertinimas, analizuojant Lietuvos gyventojų atsakymus, nuo 2005 m. nepasikeitė. Išimtis yra Prezidentūra, kurios vertinimai ženkliai pagerėjo: atsakiusiųjų, kad ši institucija yra iš dalies arba labai korumpuota skaičius sumažėjo nuo 66% iki 48%.

Panašios tendencijos pastebimos ir verslininkų vertinimuose: kad prezidentūra yra labai korumpuota ar iš dalies korumpuota 2005 m. teigė 51%, o 2011 m. – 28%. Taip pat sumažėjo nuo 93% iki 81% teigiančių, kad Vyriausybė yra labai ar iš dalies korumpuota.

Korupcijos paplitimas institucijose: įmonių vadovų vertinimai

Korupcijos paplitimas ministerijose

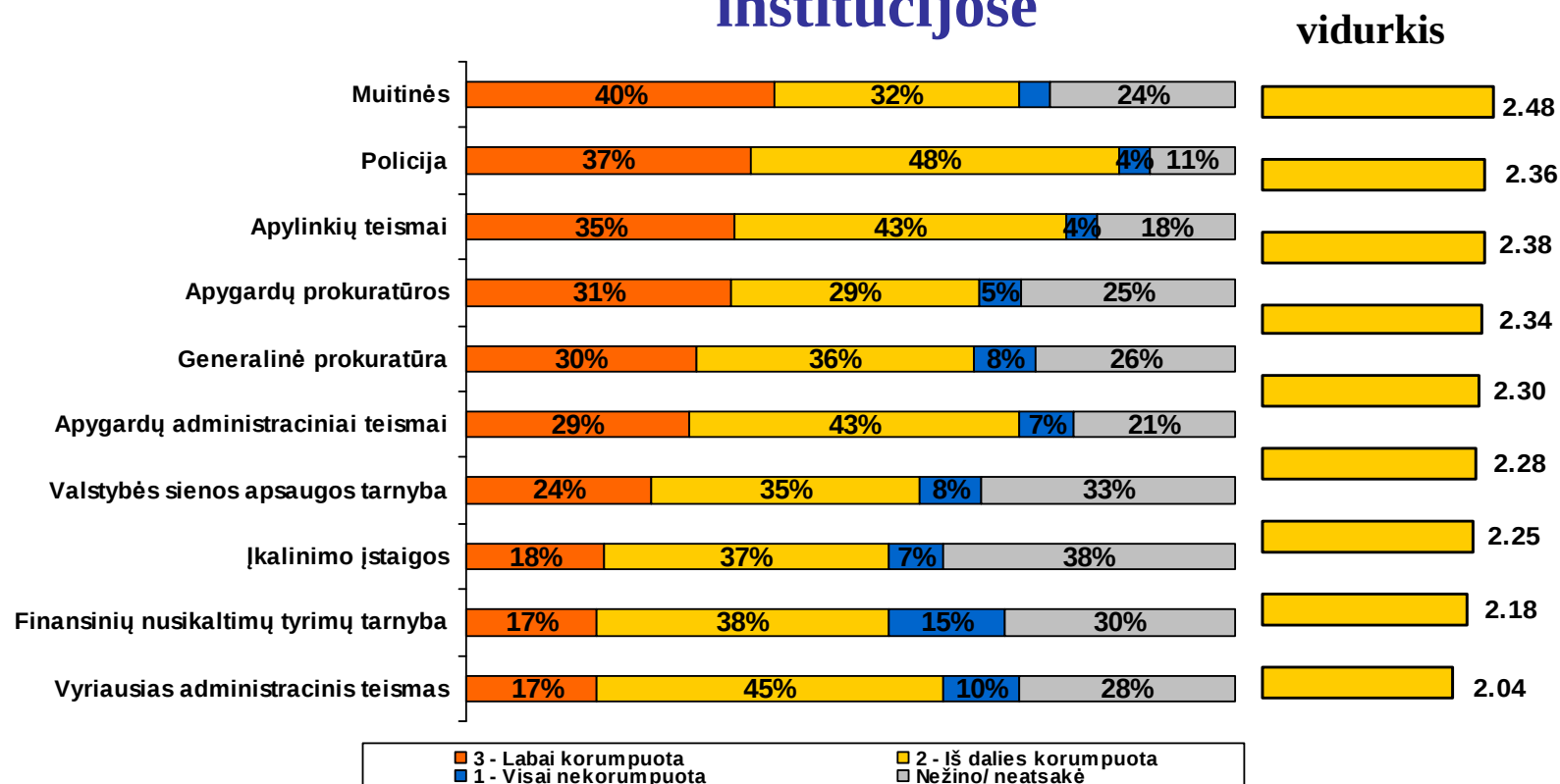
Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

99

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcijos paplitimas teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose

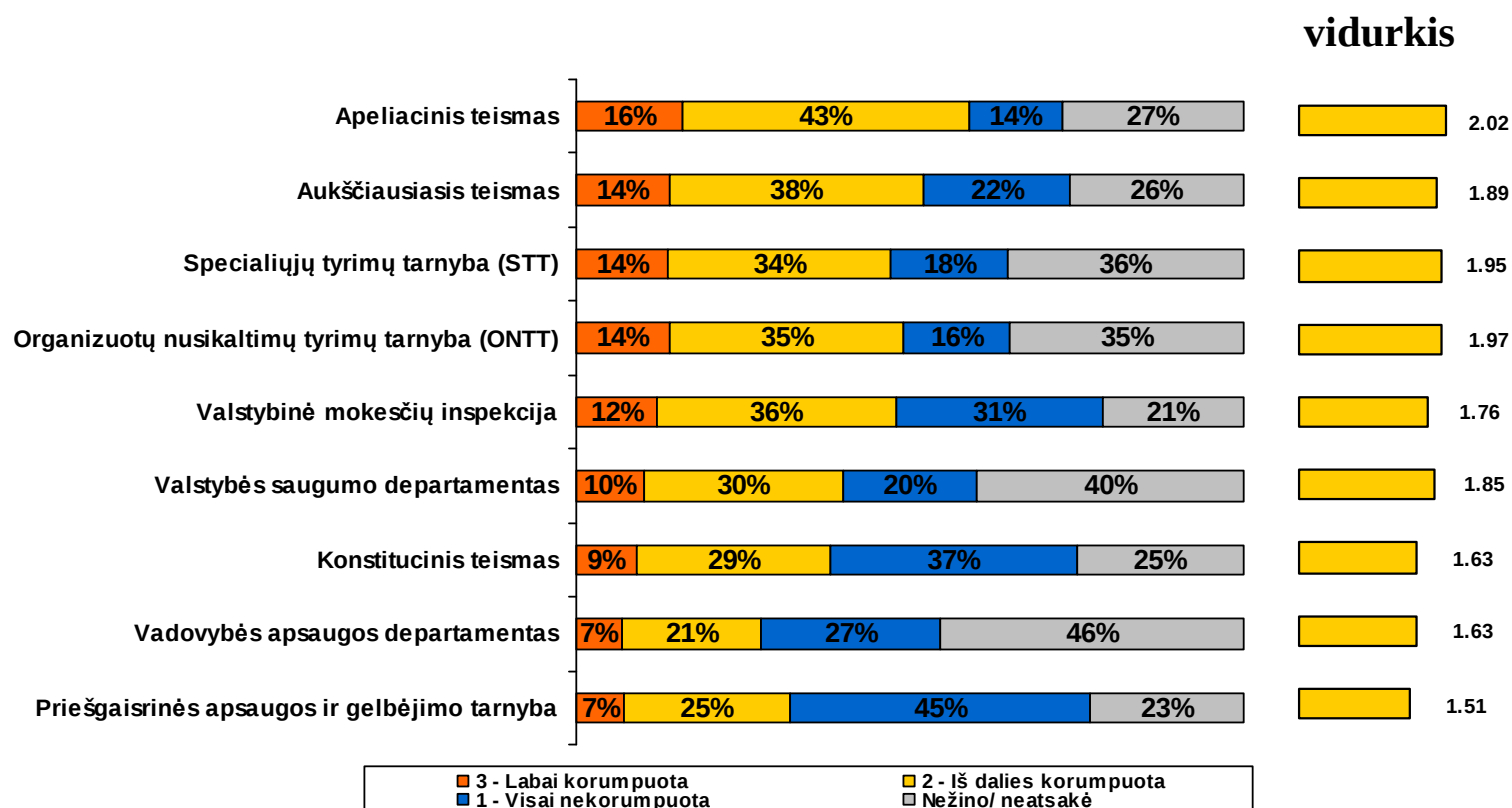
Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

100

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

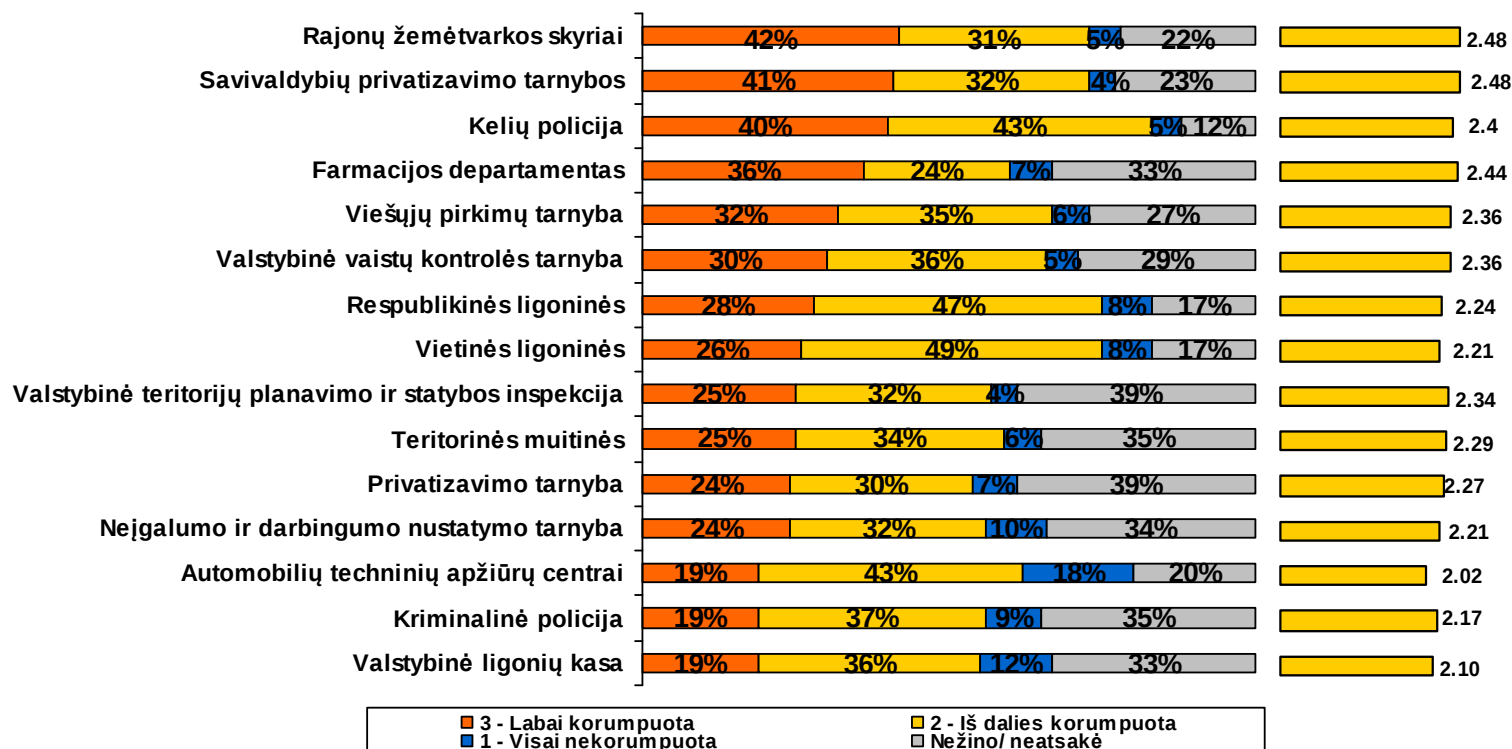
Korupcijos paplitimas teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose (*tęsinys*)

Įmonės 2011

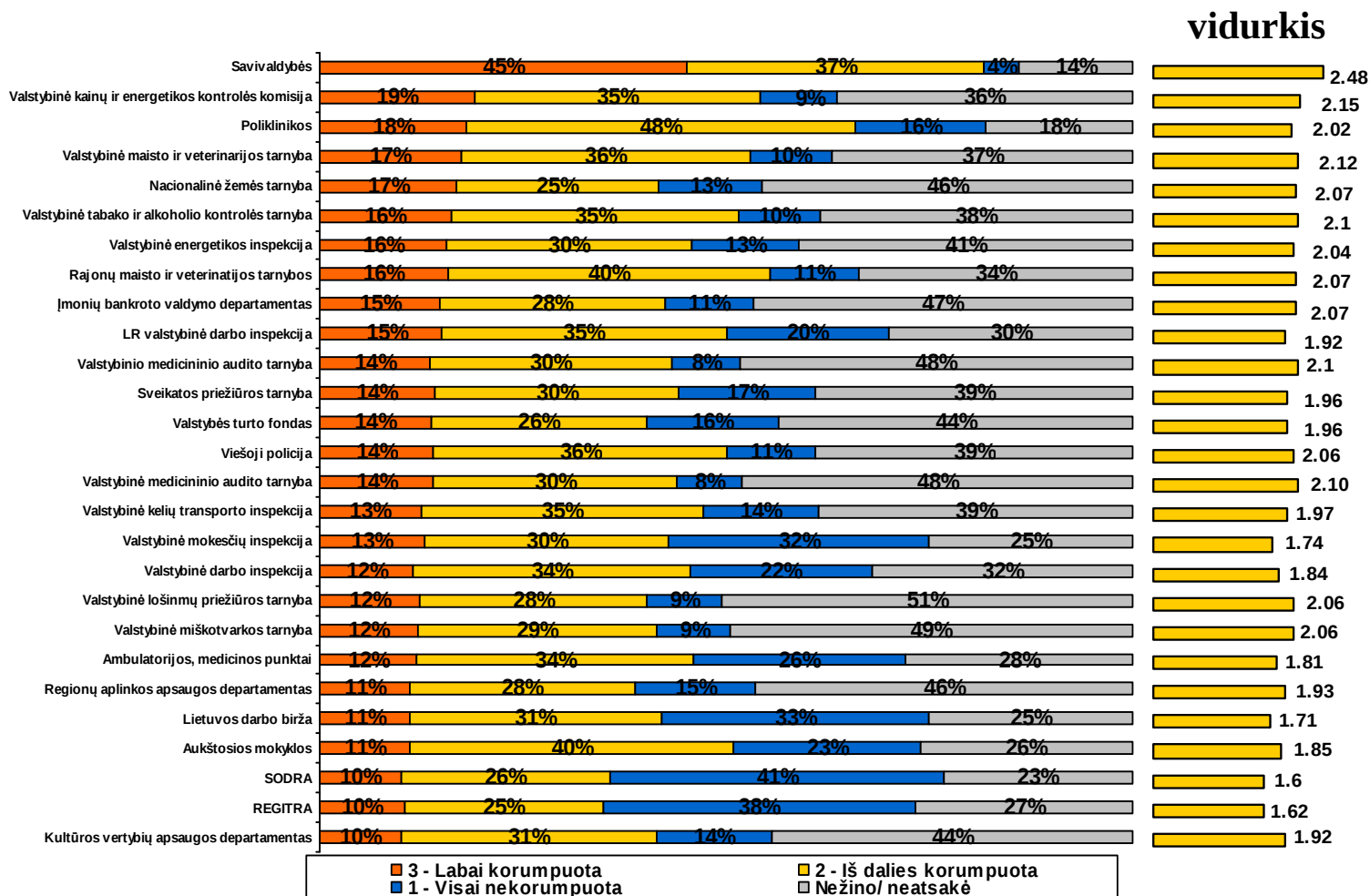
Korupcijos paplitimas teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose (tęsinys)

vidurkis

Įmonės 2011

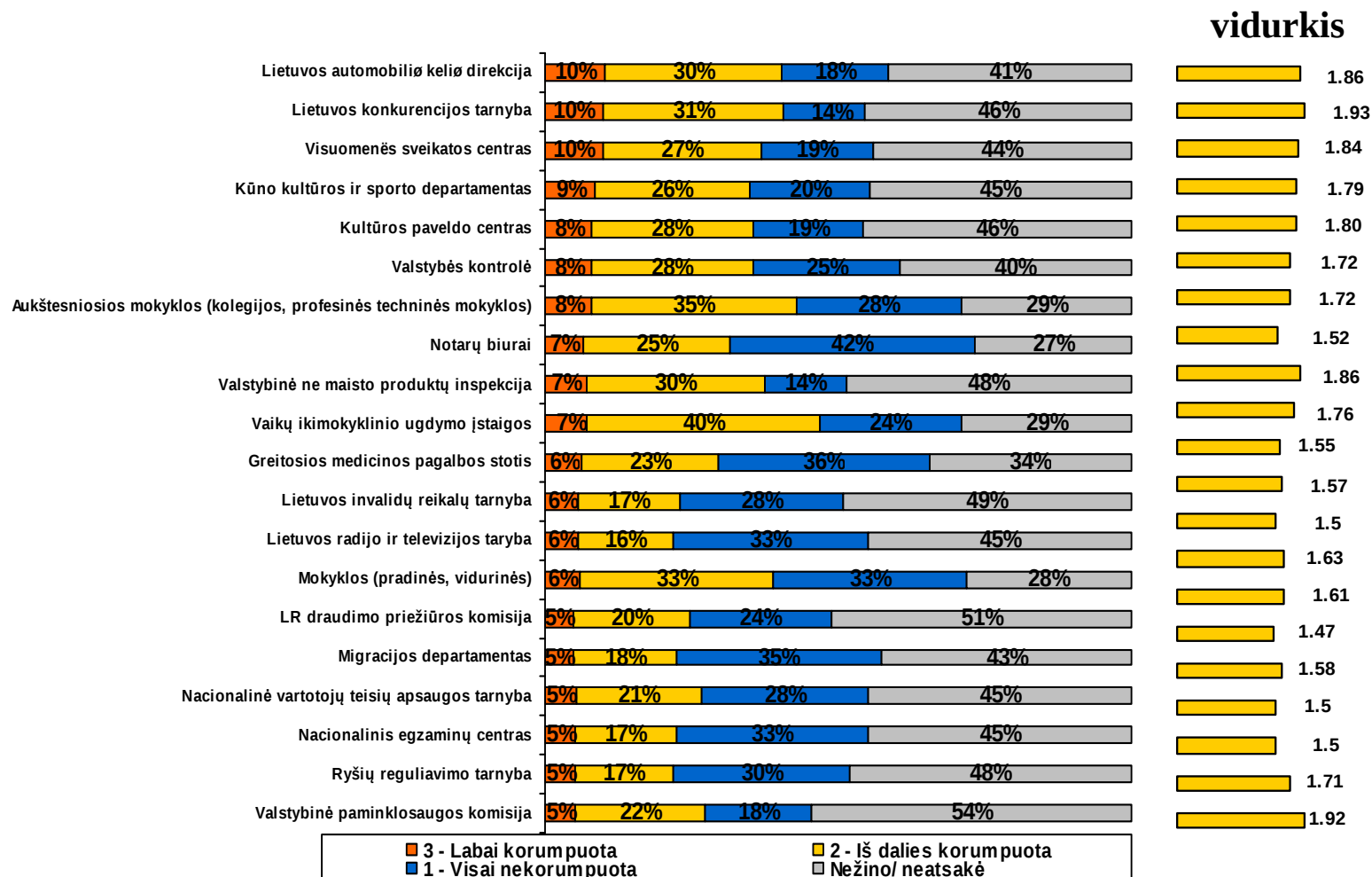
Korupcijos paplitimas teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose (tęsinys)

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Korupcijos paplitimas teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose (tęsinys)

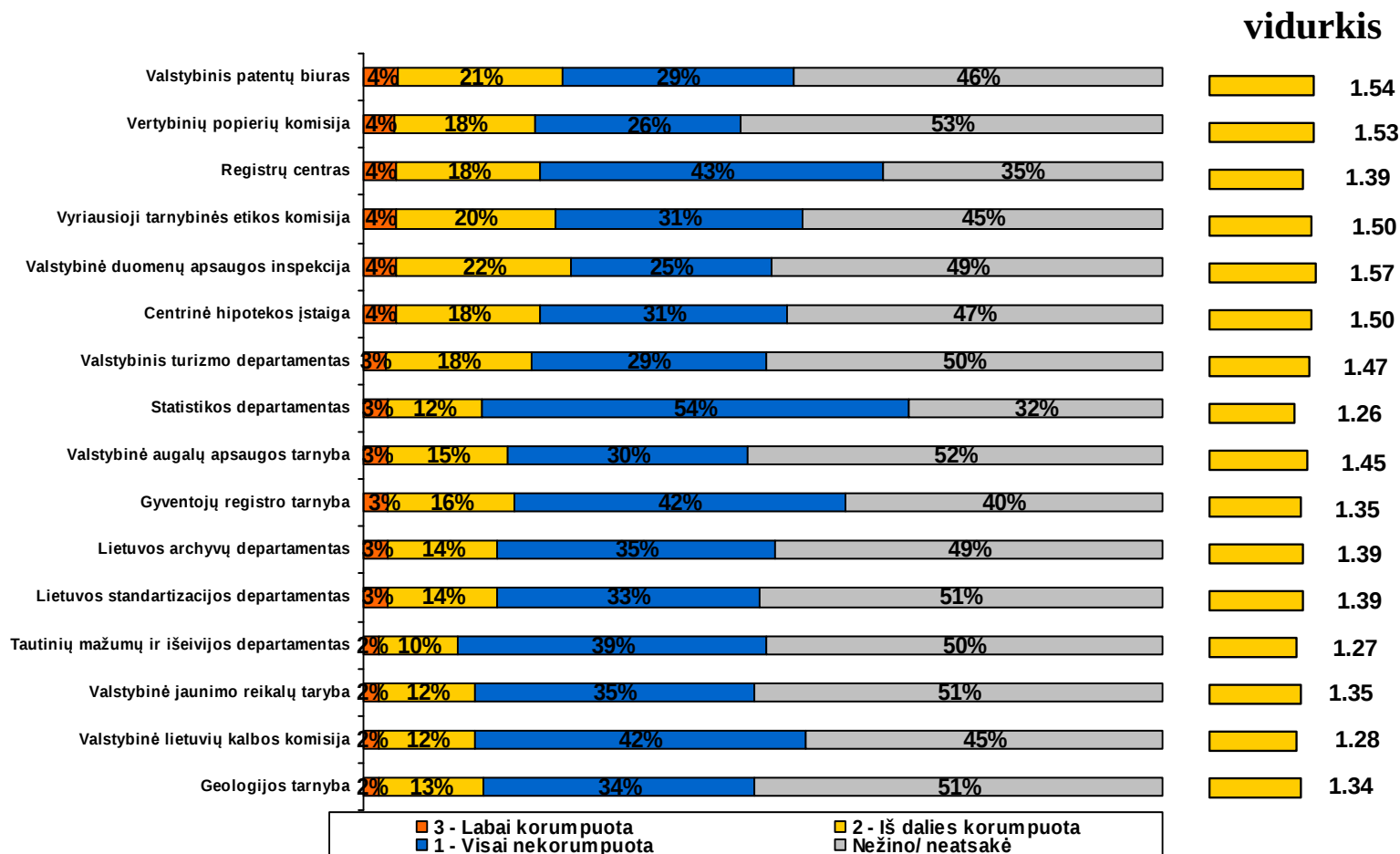
Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

104

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcijos paplitimas teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose (tęsinys)

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

105

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

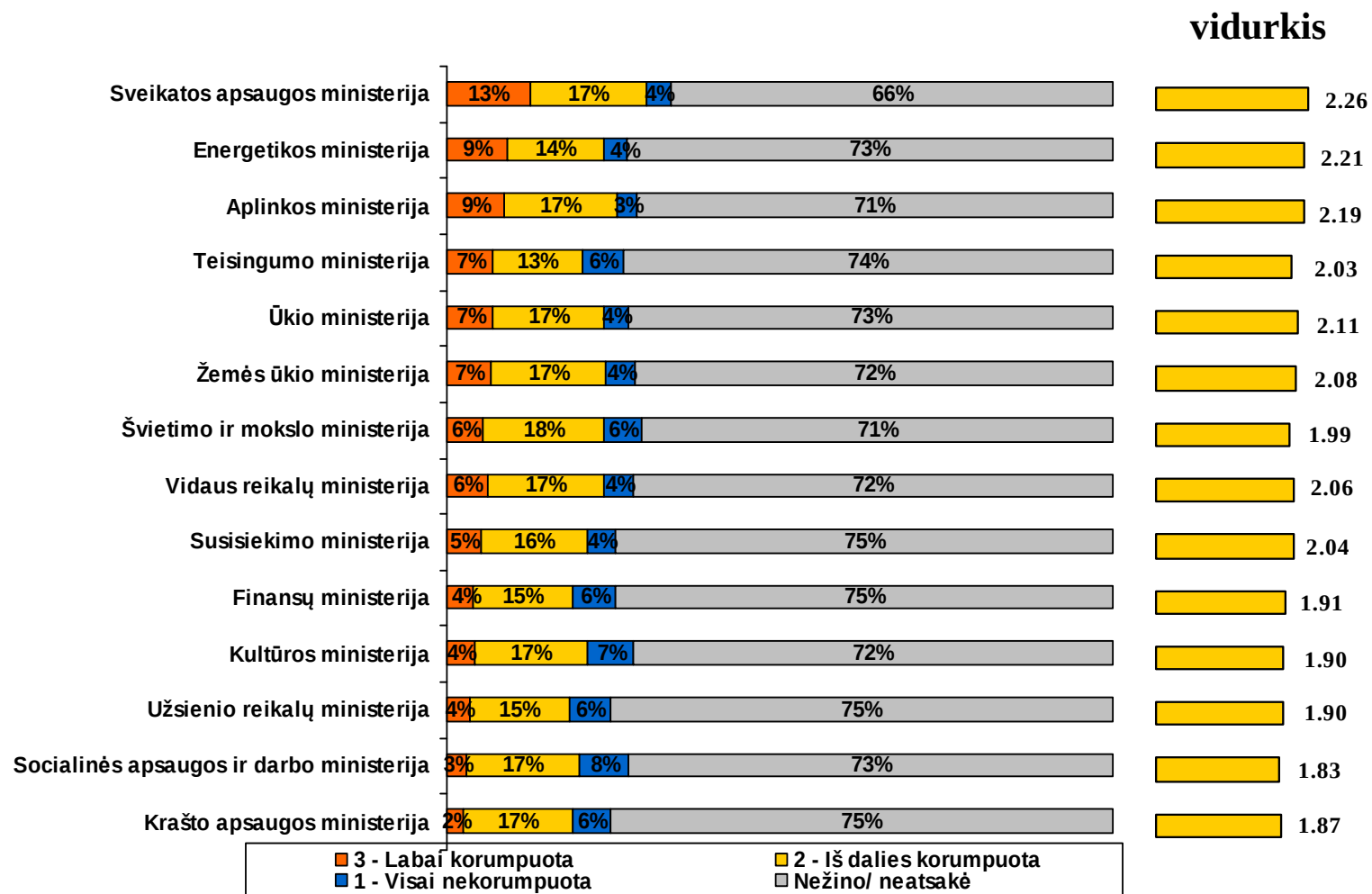
Įmonių vadovų manymu, labiausiai korupcija yra paplitusi Sveikatos apsaugos ministerijoje (atsakymą „labai korumpuota“ pasirinko 44% respondentų) ir Energetikos ministerijoje („labai korumpuota“ - 39%). Kaip mažiausiai korumpuotos buvo paminėtos Užsienio reikalų ministerija („labai korumpuota“ - 14%) ir Kultūros ministerija („labai korumpuota“ – 16%). Kitos ministerijos pagal atsakymus „labai korumpuota“ sutilpo į 17-32% intervalą.

Vertinant korupcijos paplitimą teisėsaugos ir kitose panašiose institucijose, kaip labiausiai korumpuotos buvo minimos: muitinė (40%), policija (37%), apylinkių teismai (35%), o mažiausiai korumpuotos: Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba (7%), Vadovybės apsaugos departamentas (7%), Konstitucinis teismas (9%), Valstybės saugumo departamentas (10%). Kitos teisėsaugos ir panašios institucijos pagal atsakymus „labai korumpuota“ sutilpo į 12-31% intervalą.

Tarp kitų valstybės institucijų verslininkai kaip labiausiai korumpuotas institucijas išskyrė Rajonų žemėtvarkos skyrius („labai korumpuota“ - 42%), Savivaldybių privatizavimo tarnybas („labai korumpuota“ - 41%), Kelių policiją („labai korumpuota“ - 40%). Mažiausiai korumpuotos institucijos pagal atsakymus „visai nekorumpuota“: Statistikos departamentas (54%), Registrų centras (43%), Gyventojų registro tarnyba (42%), Valstybinė lietuvių kalbos komisija (42%), notarų biurai (42%).

Korupcijos paplitimas institucijose: valstybės tarnautojų vertinimai

Korupcijos paplitimas ministerijose

Valstybės tarnautojai 2011

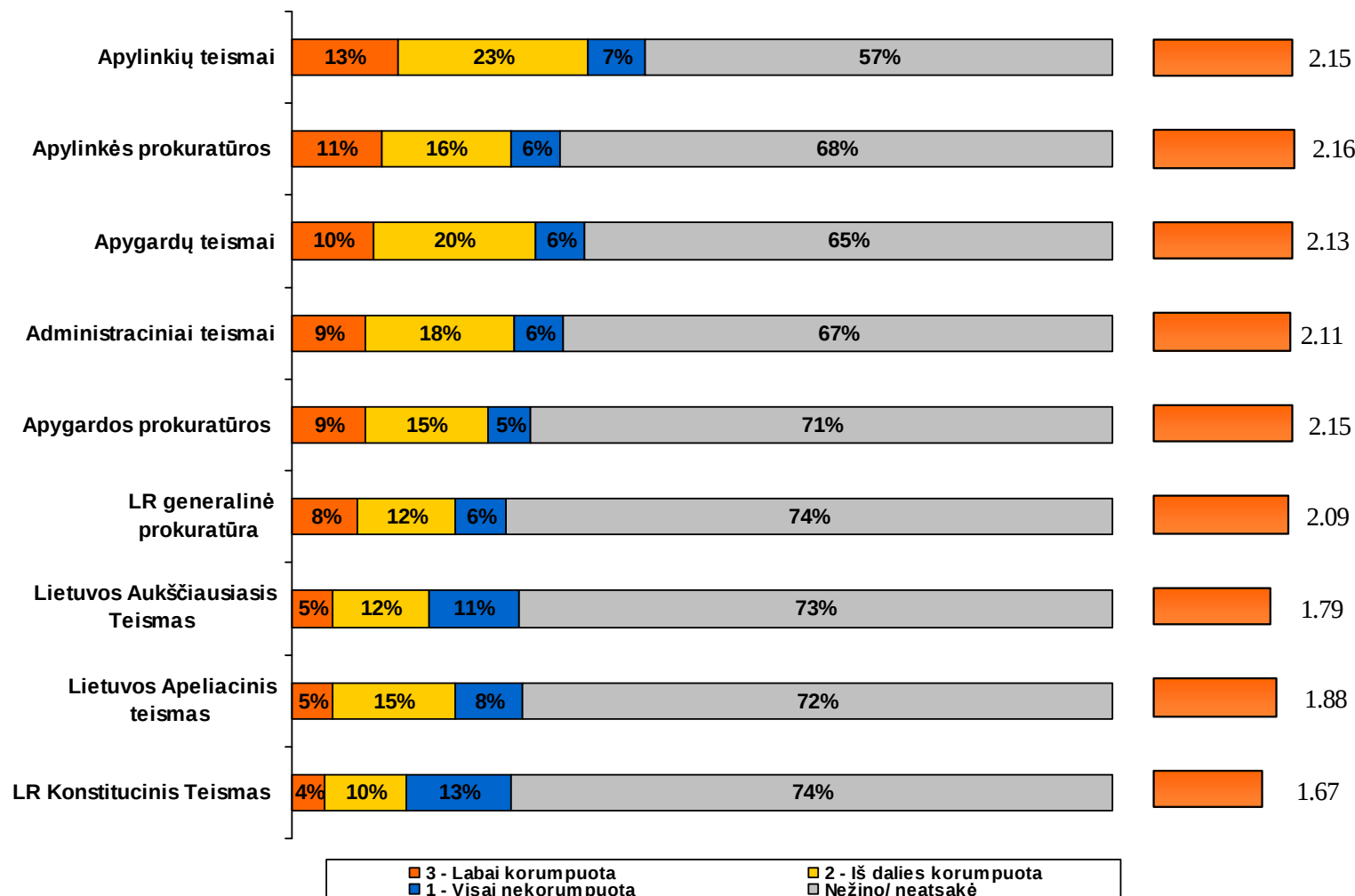
2011 m. liepa - rugpjūtis

109

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korupcijos paplitimas teisėsaugos institucijose

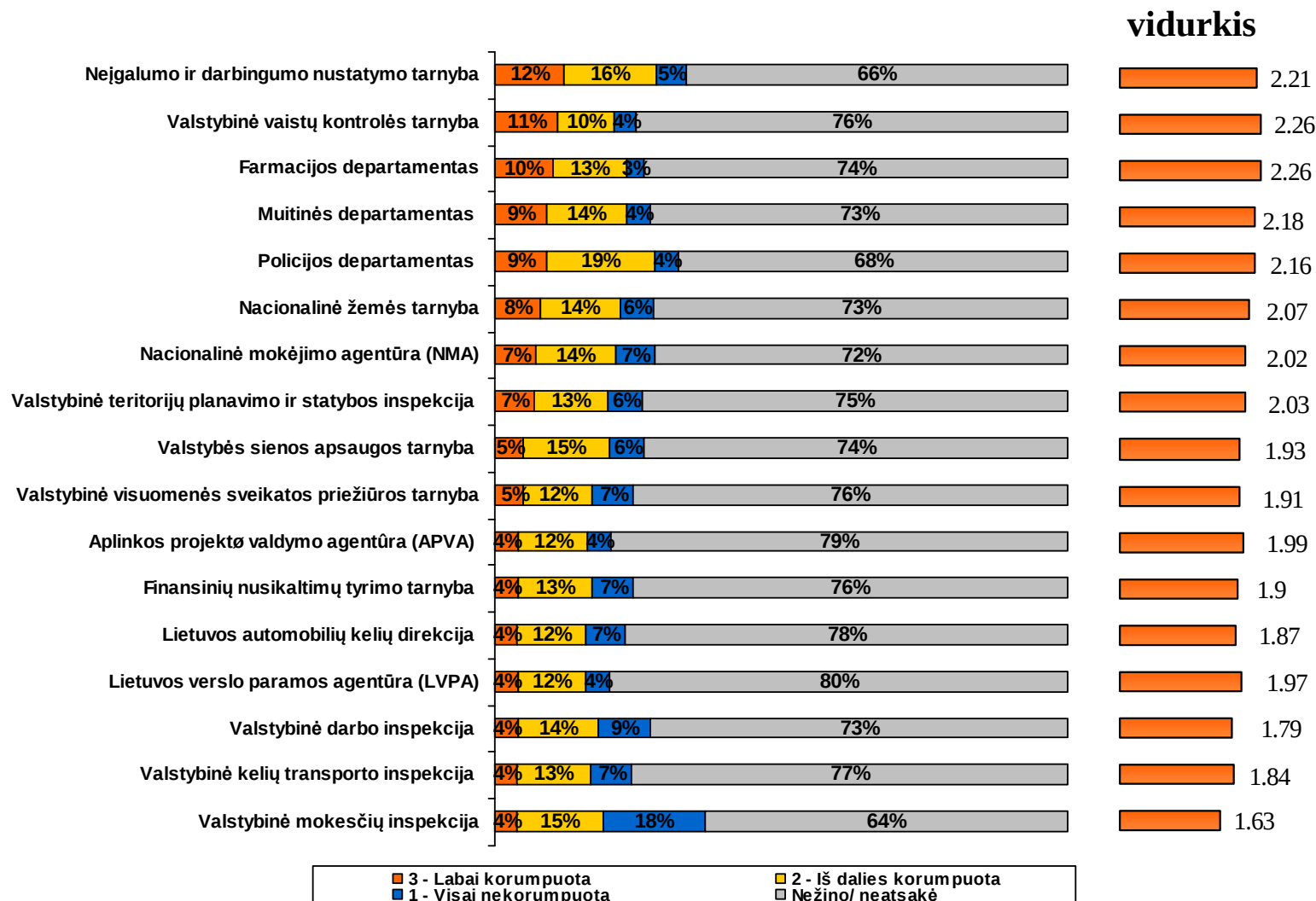
vidurkis

Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

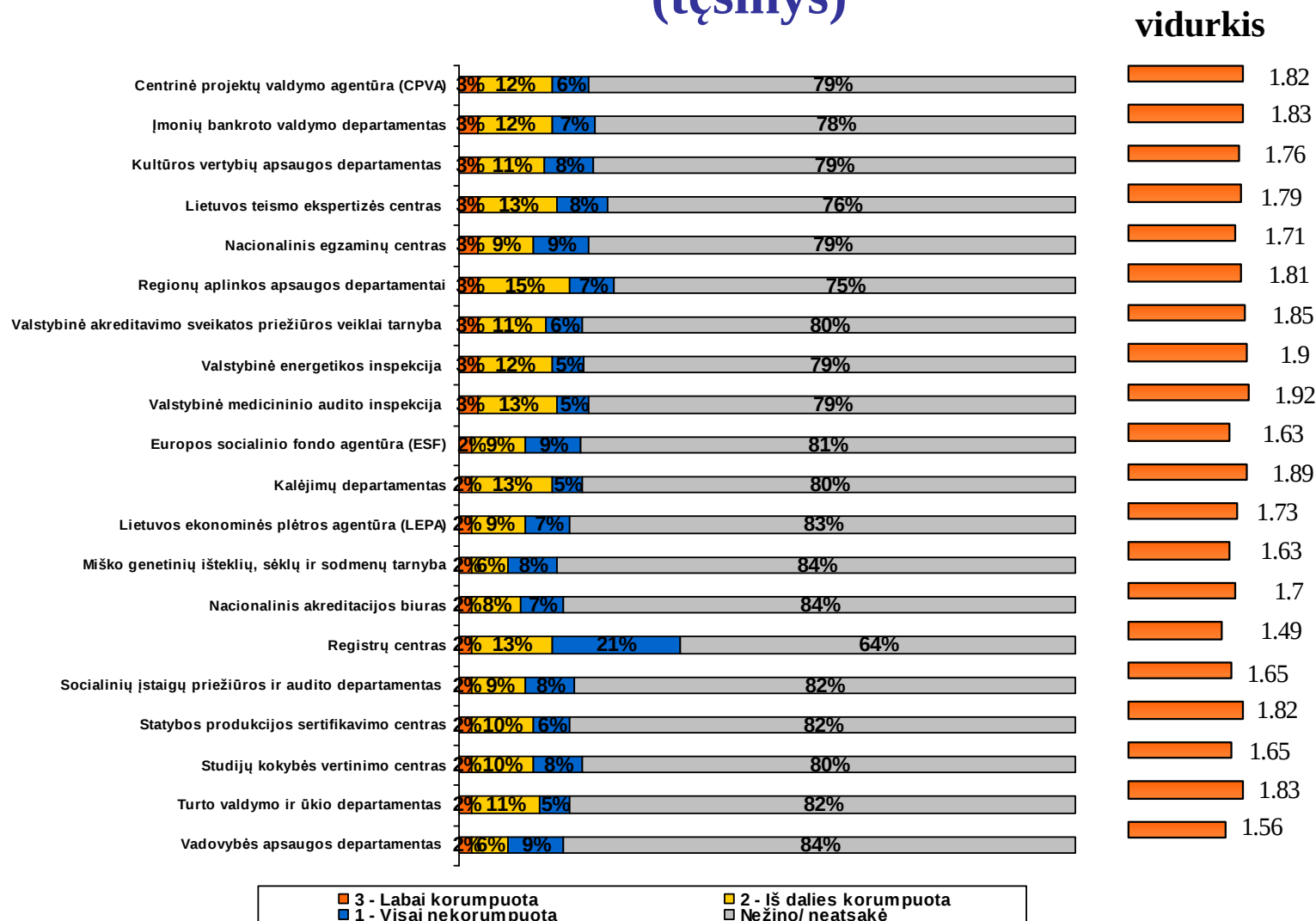
Korupcijos paplitimas įvairiose institucijose prie ministerijų

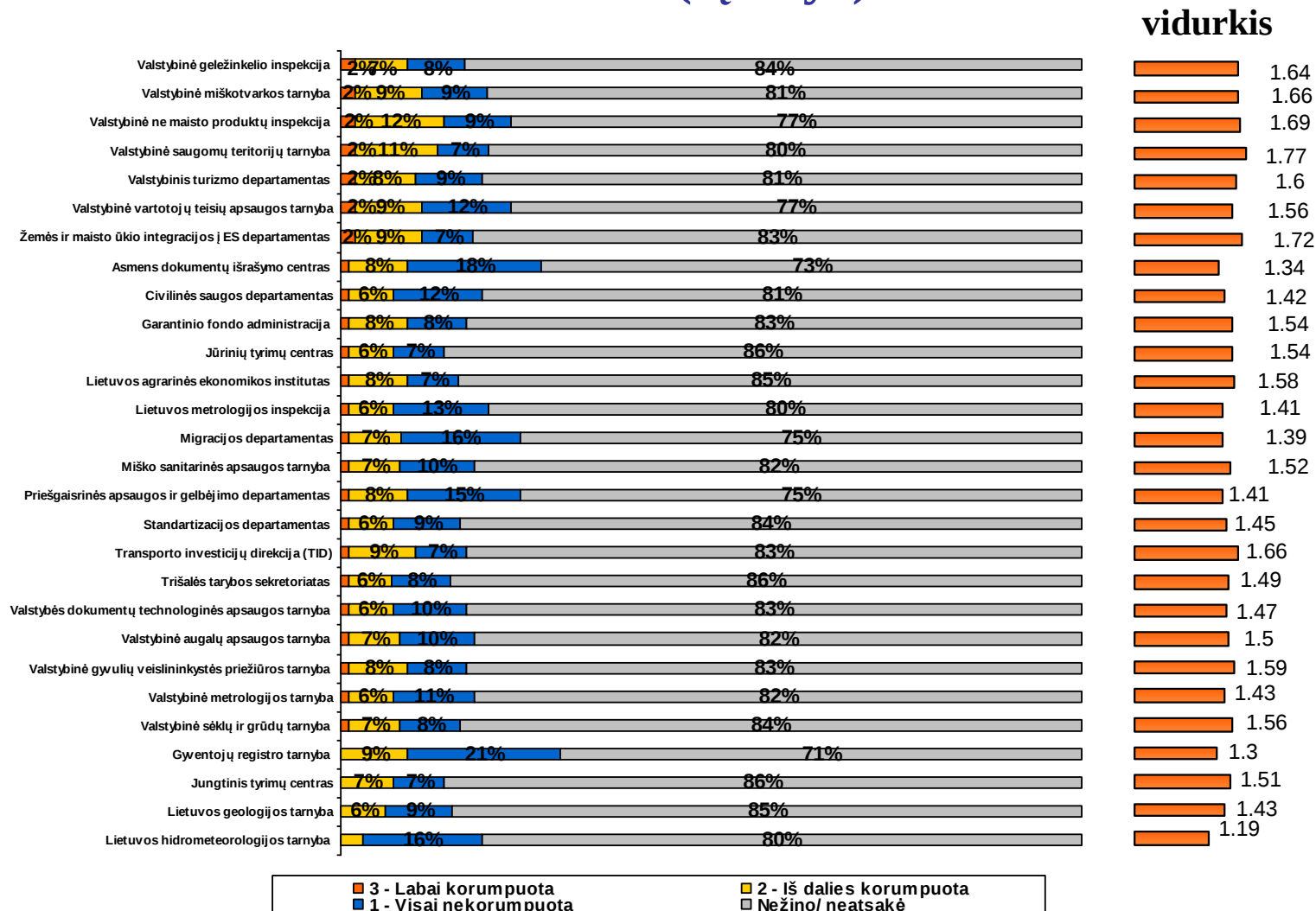
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Korupcijos paplitimas įvairiose institucijose prie ministerijų (tęsinys)

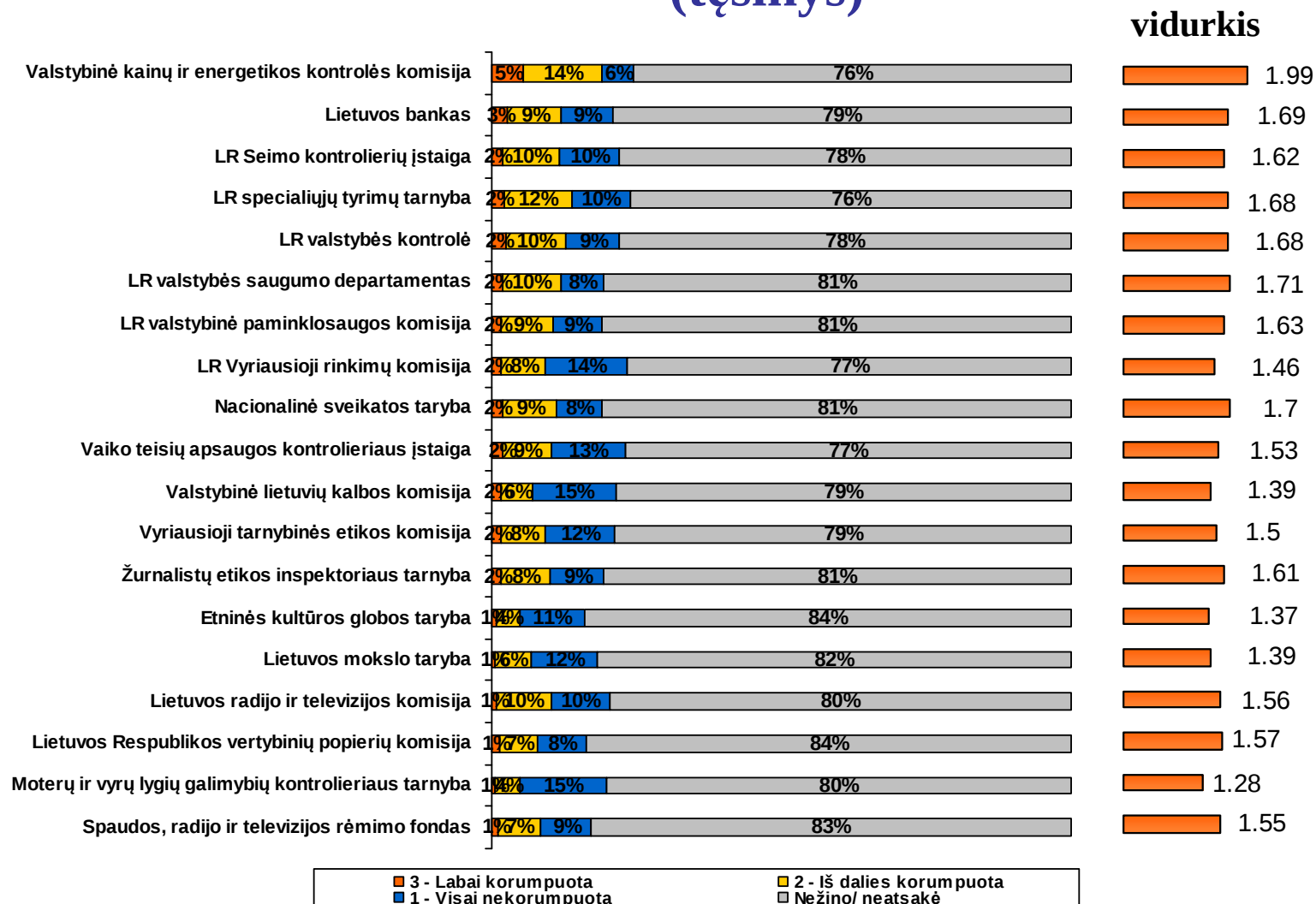
Korupcijos paplitimas įvairiose institucijose prie ministerijų (tęsinys)

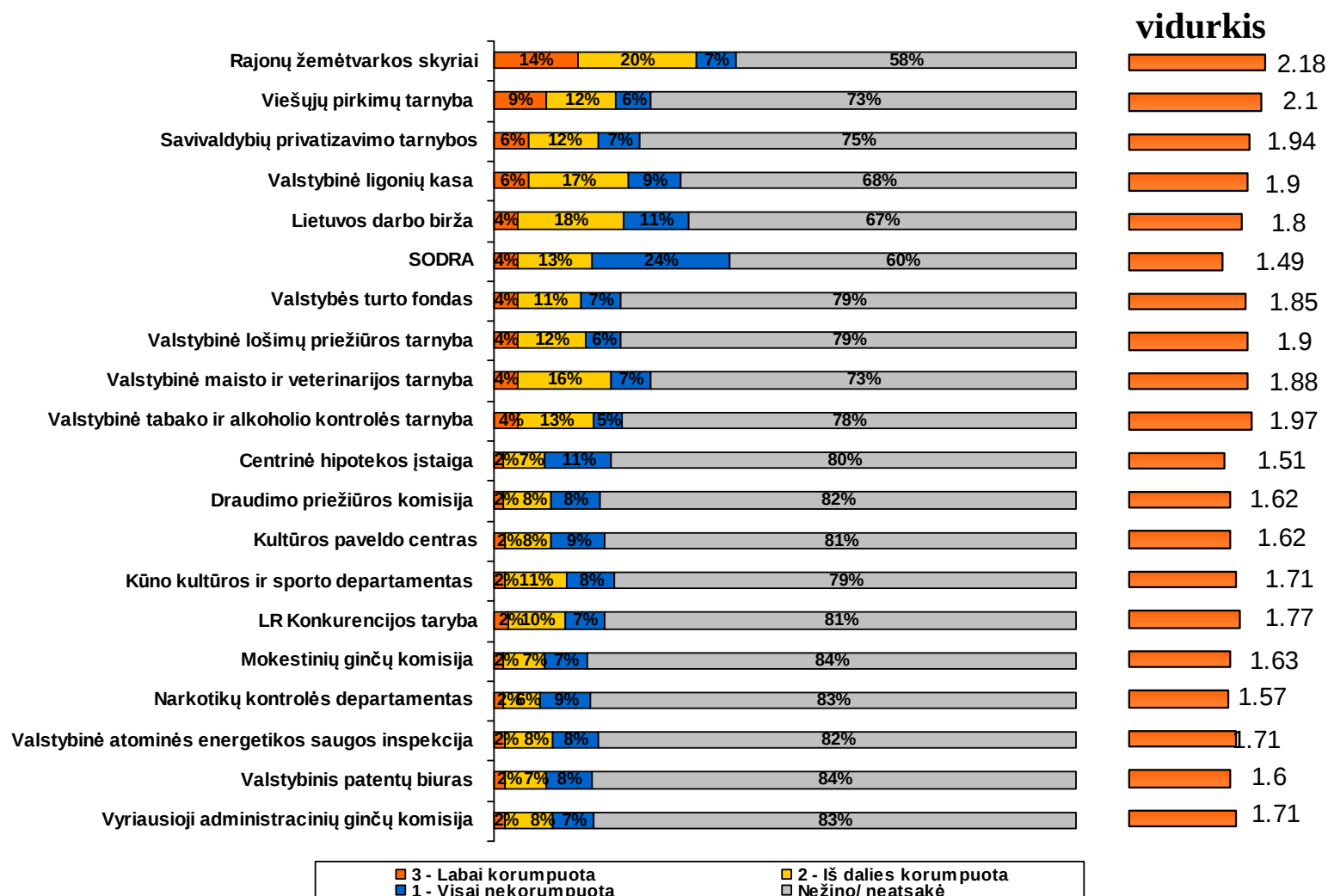
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Korupcijos paplitimas institucijose, atskaitingose LR Seimui (tęsinys)

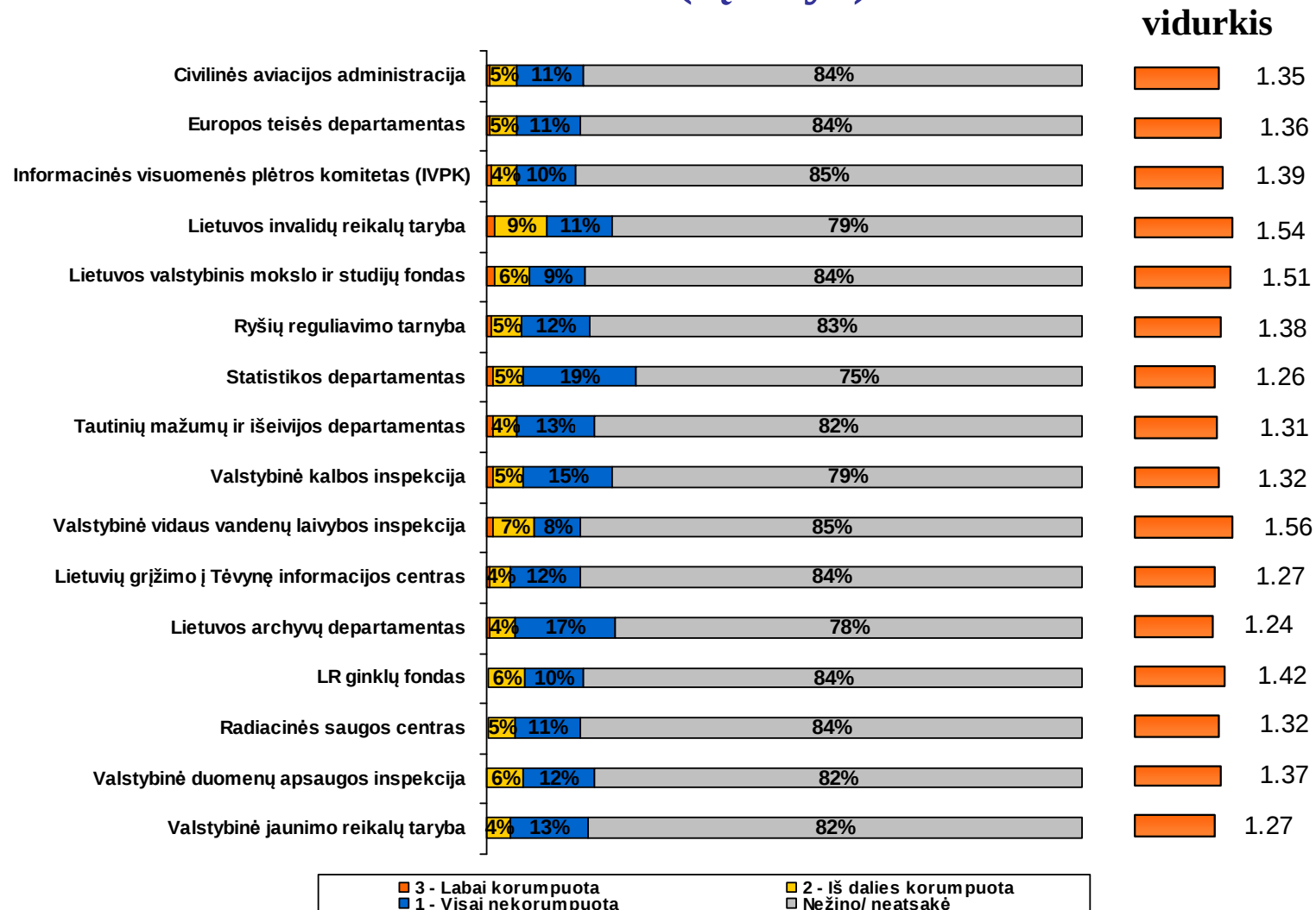
Korupcijos paplitimas institucijose prie LR Vyriausybės

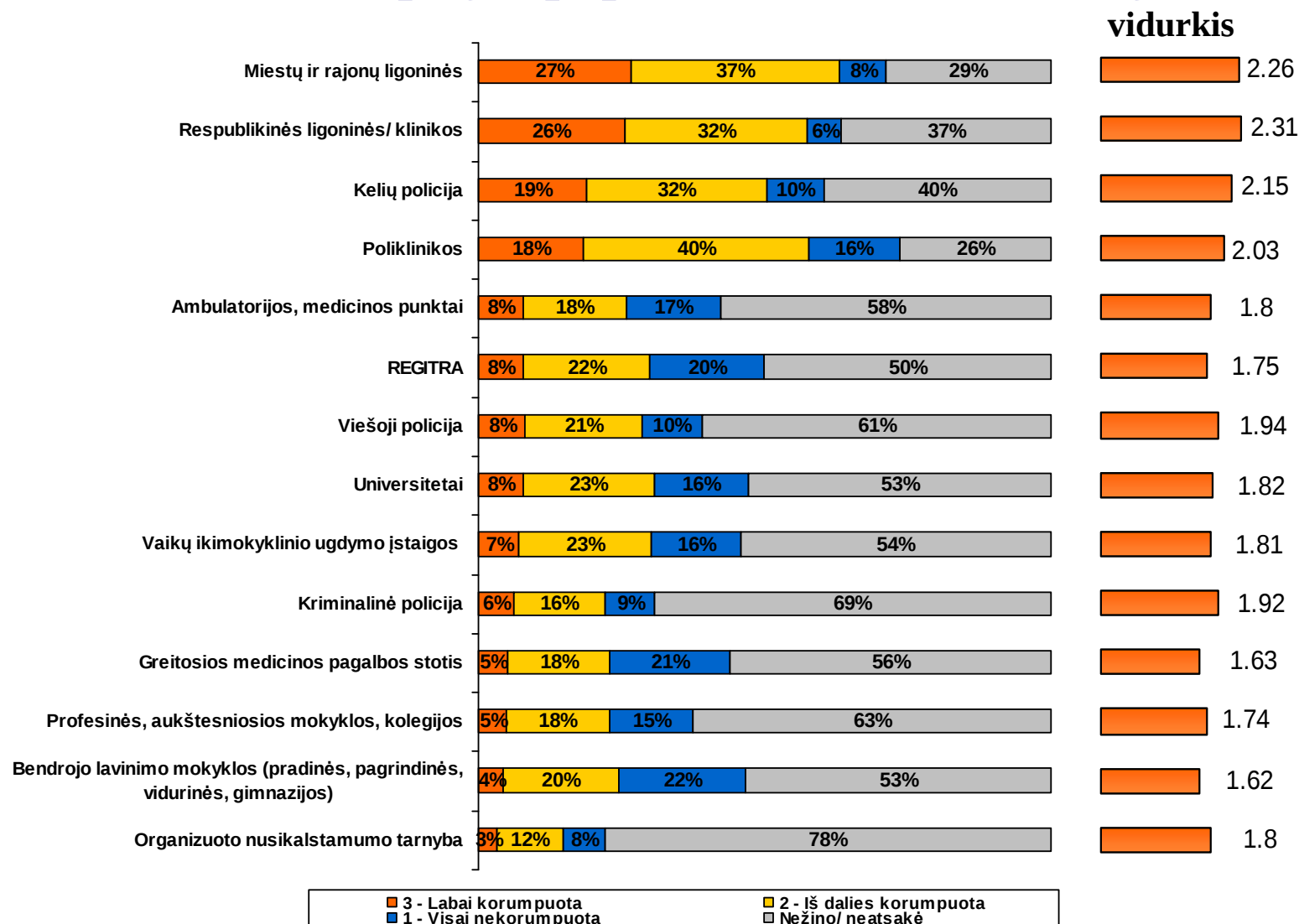
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Korupcijos paplitimas institucijose prie LR Vyriausybės (tęsinys)

Korupcijos paplitimas kitose institucijose

Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

117

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Vertinant ir interpretuojant valstybės tarnautojų pateiktus įvairių institucijų vertinimus reikėtų atkreipti dėmesį, kad jas vertino nedidelis skaičius valstybės tarnautojų, be to, patys visų institucijų vertinimai yra ganėtinai panašūs.

Valstybės tarnautojai kaip labiausiai korumpuotas ministerijas nurodė (pagal atsakymus “labai korumpuota”): Sveikatos apsaugos ministeriją, Energetikos ministeriją ir Aplinkos ministeriją.

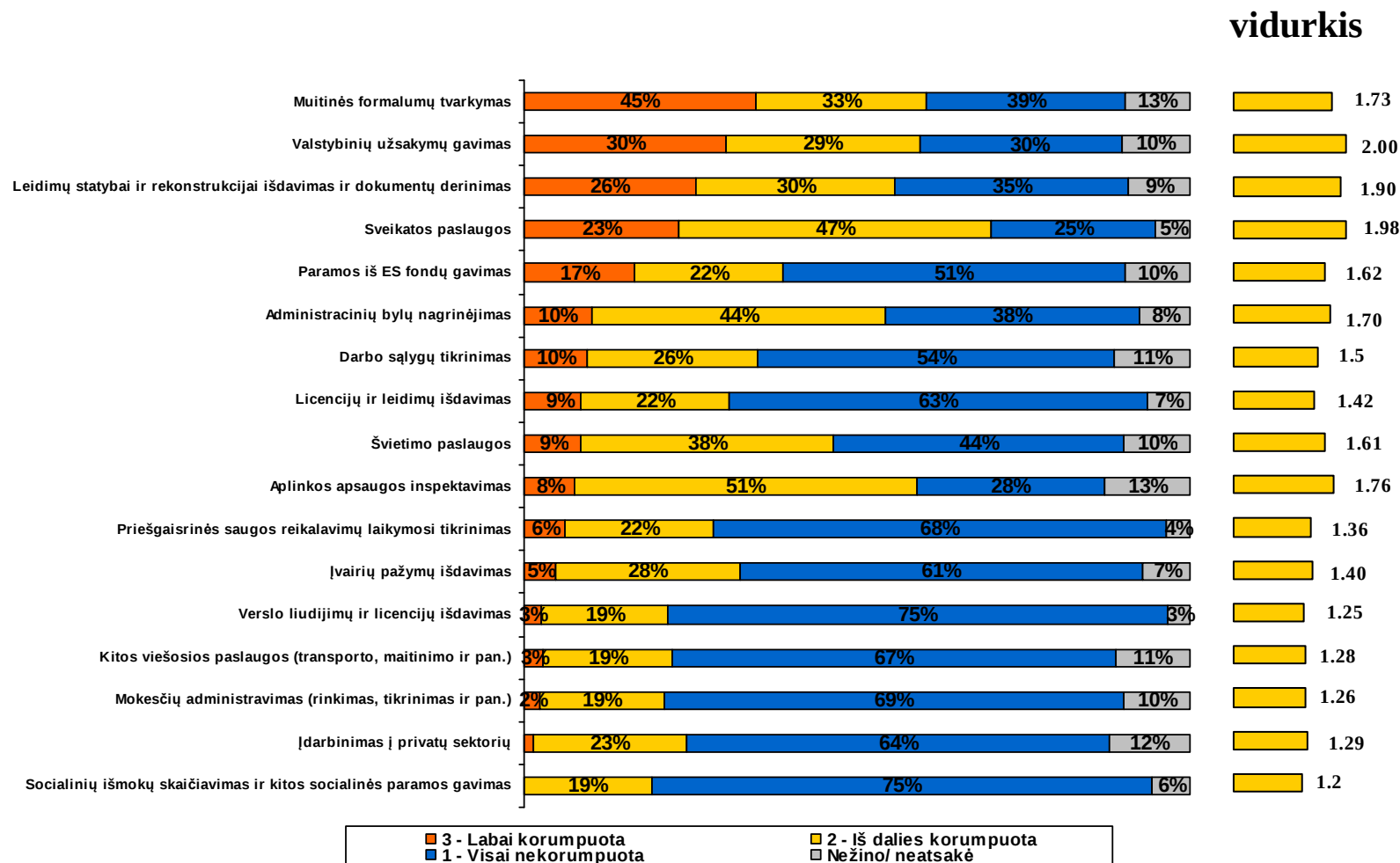
Labiausiai korumpuota teisėsaugos institucija, valstybės tarnautojų nuomone – apylinkių teismai ir apylinkių prokuratūros, o mažiausiai korumpuota institucija – Konstitucinis teismas.

Kaip labiausiai korumpuotos institucijos prie ministerijų buvo nurodytos: Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba, Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba ir Farmacijos departamentas. O mažiausiai korumpuotos – Hidrometeorologijos tarnyba ir Lietuvos geologijos tarnyba.

Kalbant apie korupcijos paplitimą Seimui atskaitingose institucijose, daugiausiai atsakymų “labai korumpuota” ir “iš dalies korumpuota” surinko Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, o kalbant apie institucijas, atskaitingas Vyriausybei – rajonų žemėtvarkos skyriai.

Korumpuotos procedūros

Korumpuotos procedūros

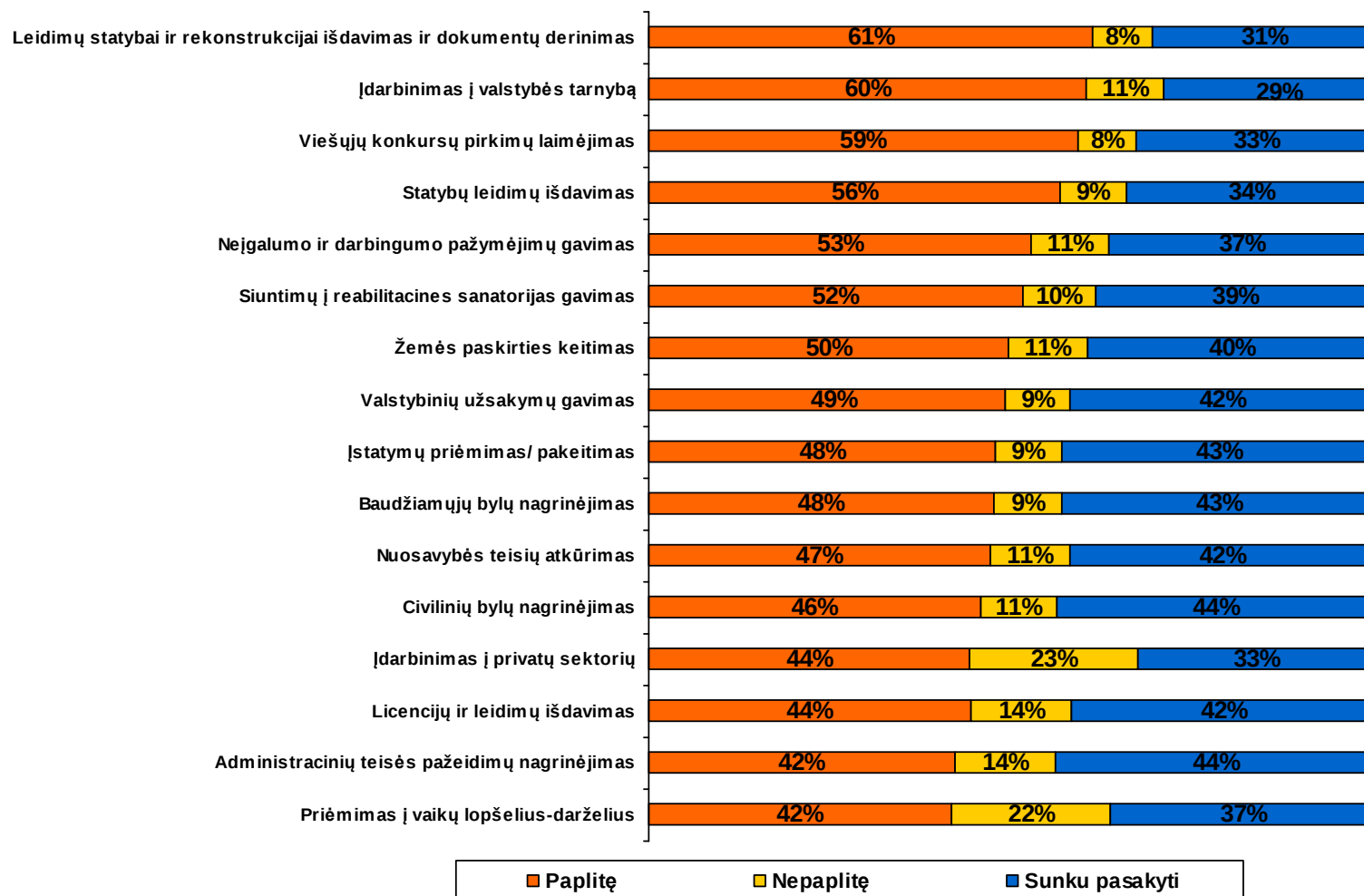
Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

121

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korumpuotos procedūros

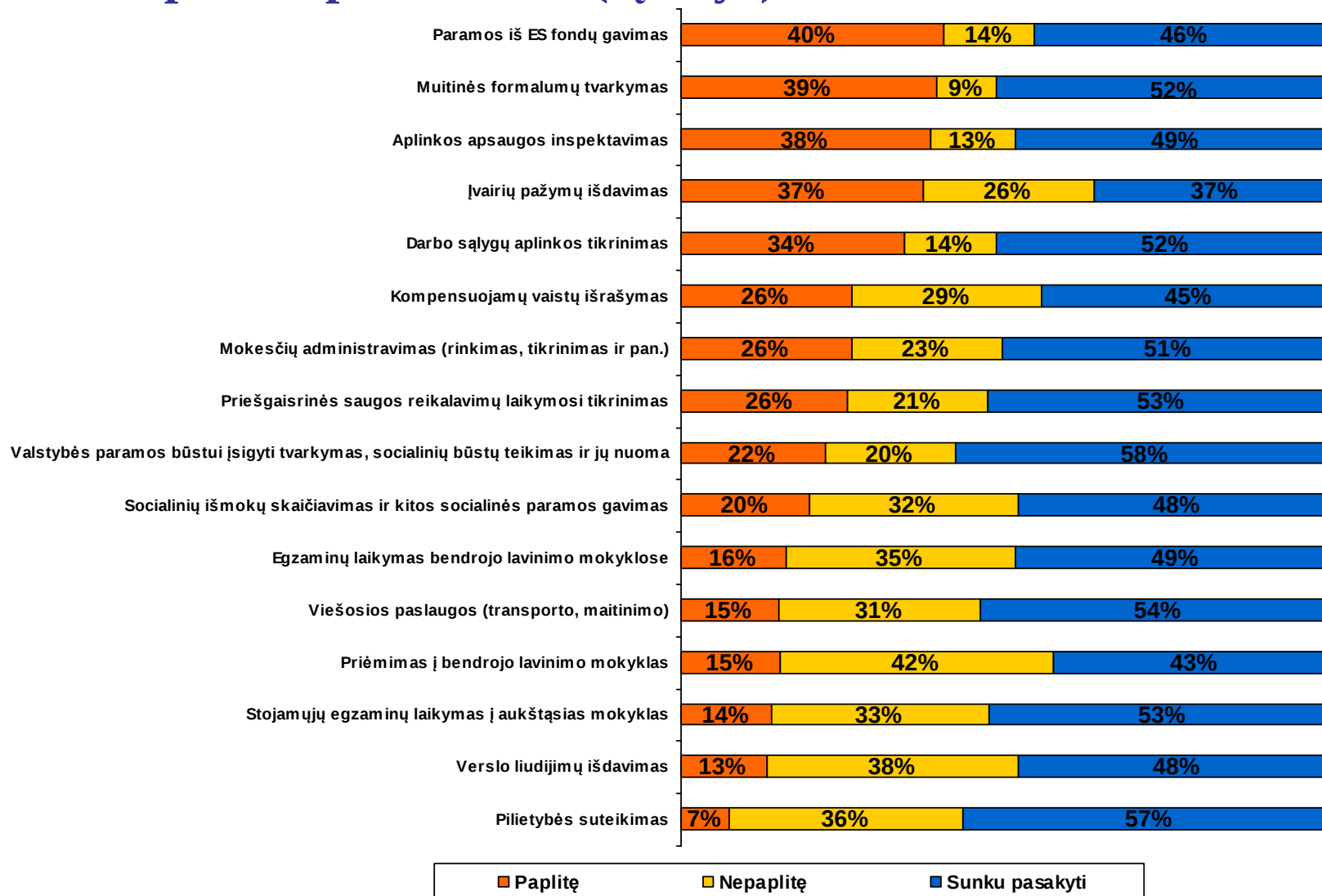
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

122

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Korumpuotos procedūros (tęsinys)

Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

123

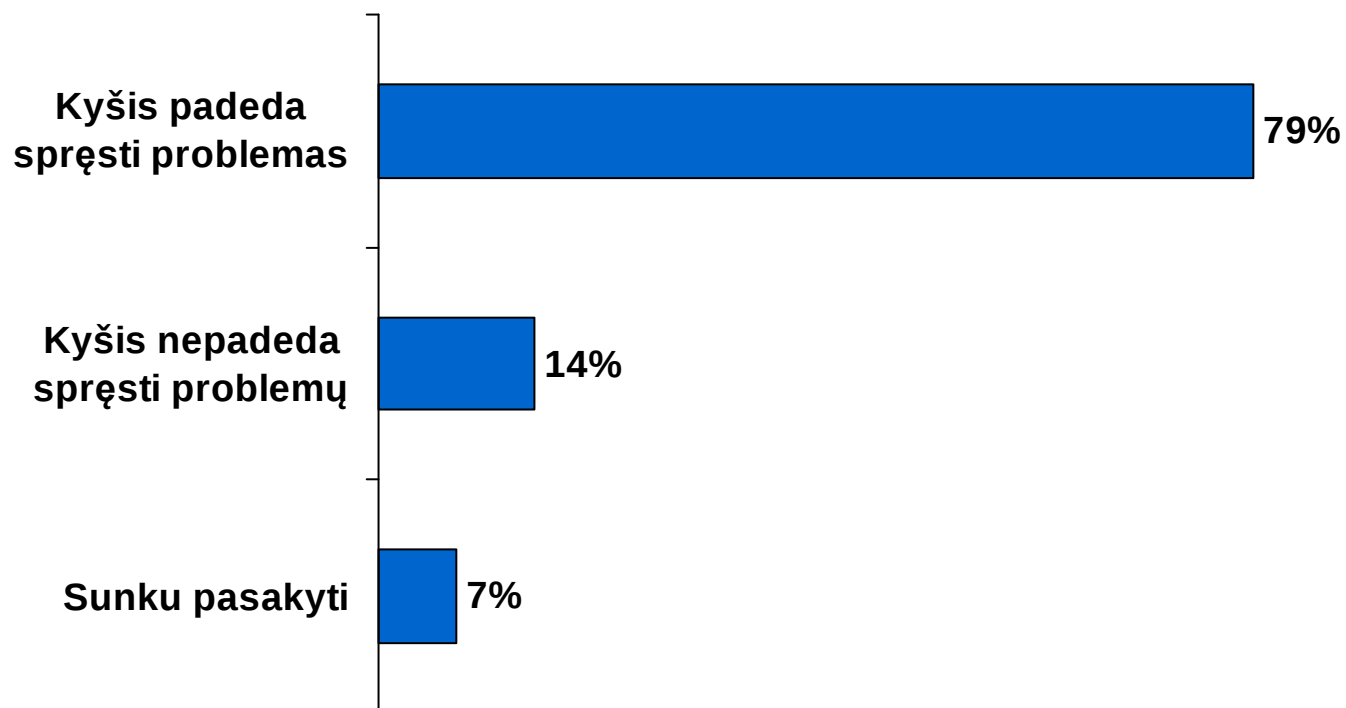
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Įmonių vadovų nuomone, labiausiai korumpuotos procedūros yra: muitinės formalumų tvarkymas (“labai korumpuota” – 45%), valstybinių užsakymų gavimas (“labai korumpuota” – 30%), leidimų statybai, rekonstrukcijai išdavimas (“labai korumpuota” – 26%). Mažiausiai korumpuotos procedūros pagal atsakymus „visai nekorumpuotos“: socialinių išmokų skaičiavimas (75%), verslo liudijimų ir licencijų išdavimas (75%), mokesčių administravimas (69%), priešgaisrinės saugos reikalavimų tikrinimas (68%).

Valstybės tarnautojai nurodė šias procedūras, kuriose korupcija yra labiausiai paplitusi: leidimų statybai ir rekonstrukcijai išdavimą (“paplitę” - 61%), įdarbinimas į valstybės tarnybą (“paplitę” - 60%), viešųjų konkursų pirkimų laimėjimas (“paplitę” - 59%). Mažiausiai korupcija yra paplitusi priimant į bendrojo lavinimo mokyklas („nepaplitę“ – 42%), išduodant verslo liudijimus („nepaplitę – 38%), suteikiant pilietybę („nepaplitę“ – 36%).

Korupcinė patirtis

Problemų sprendimas duodant kyšį

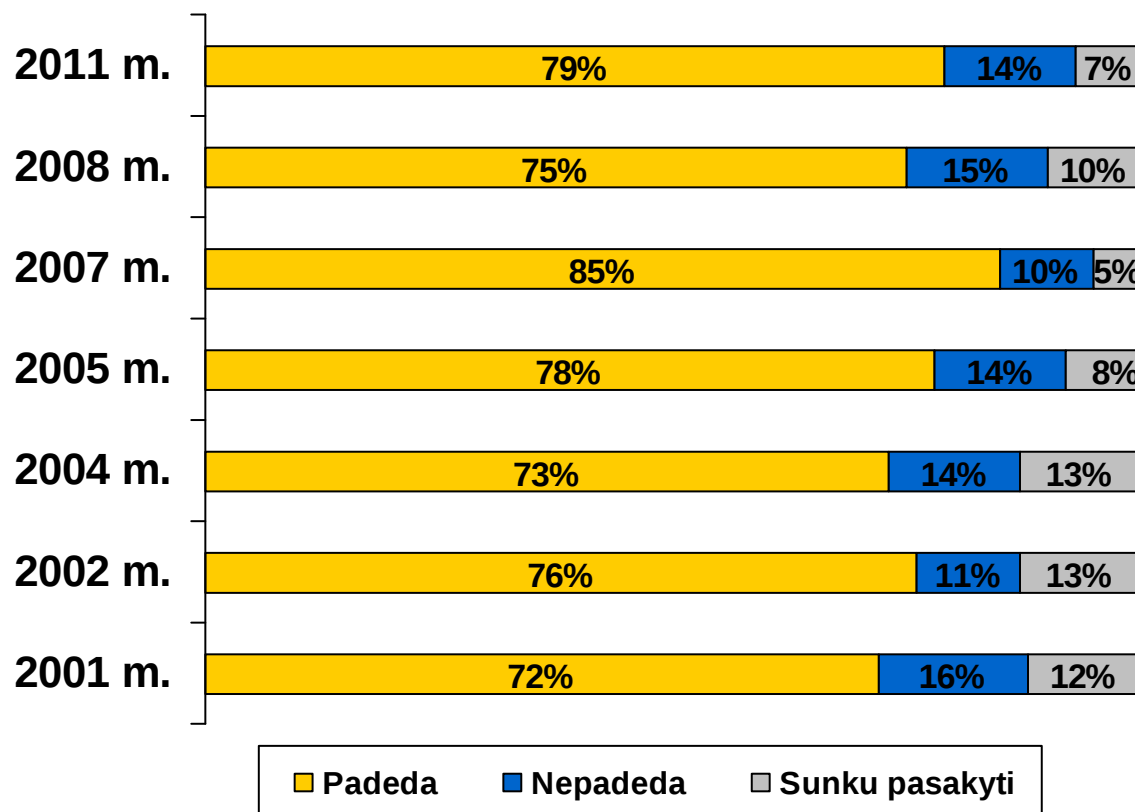
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

126

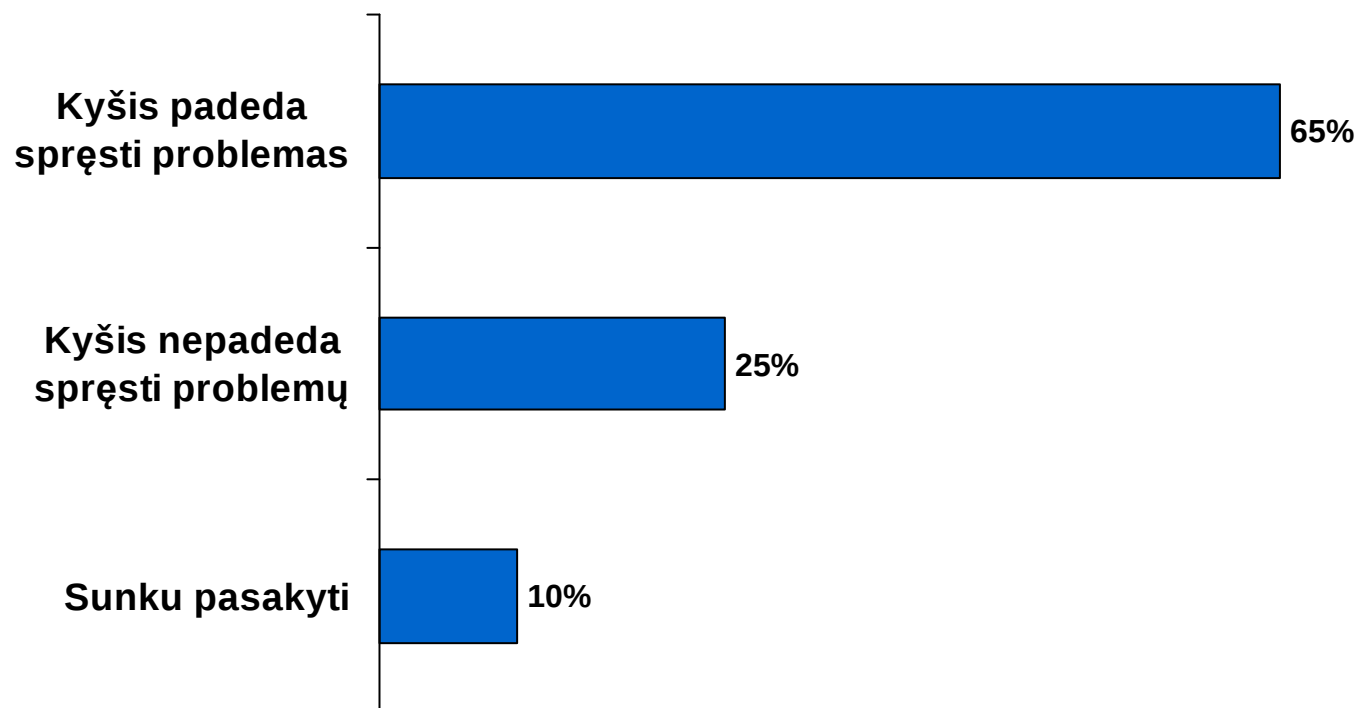
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Problemų sprendimas duodant kyšį

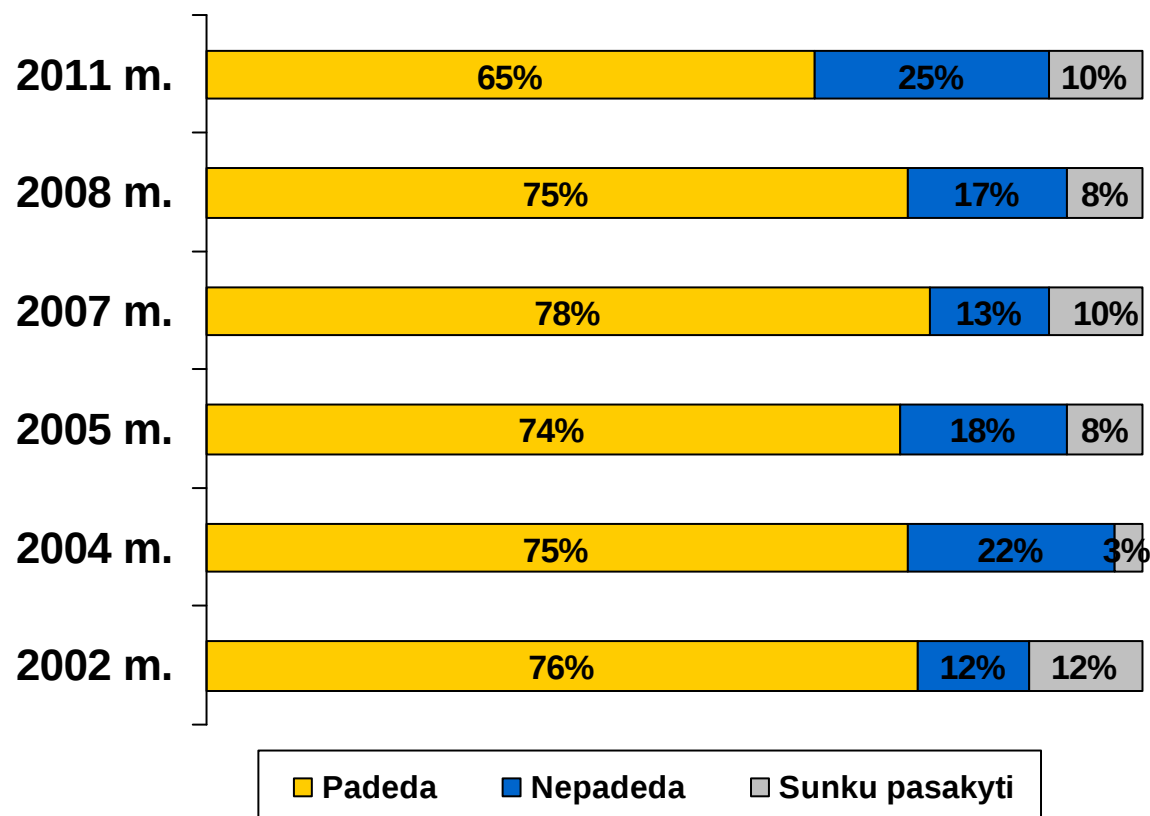
Gyventojai 2001-2011

Problemų sprendimas duodant kyšį

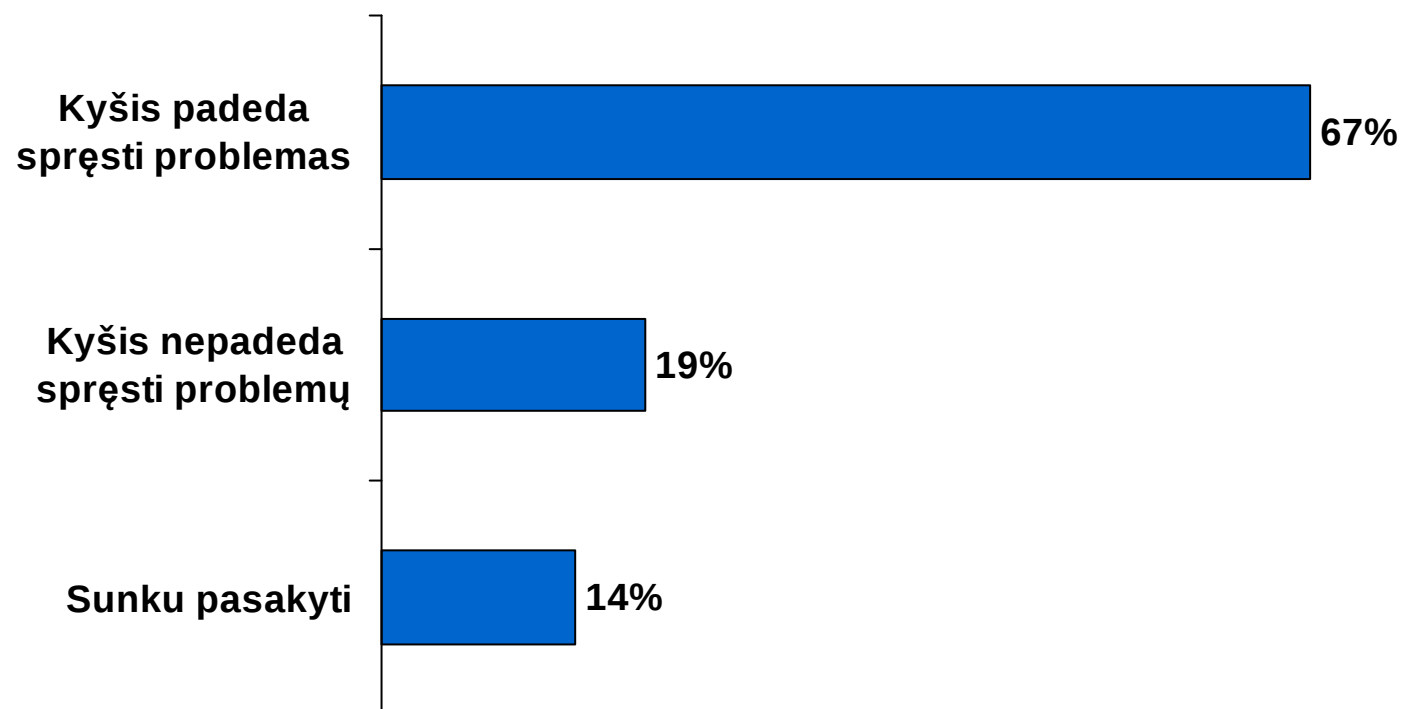
Įmonės 2011

Problemų sprendimas duodant kyšį

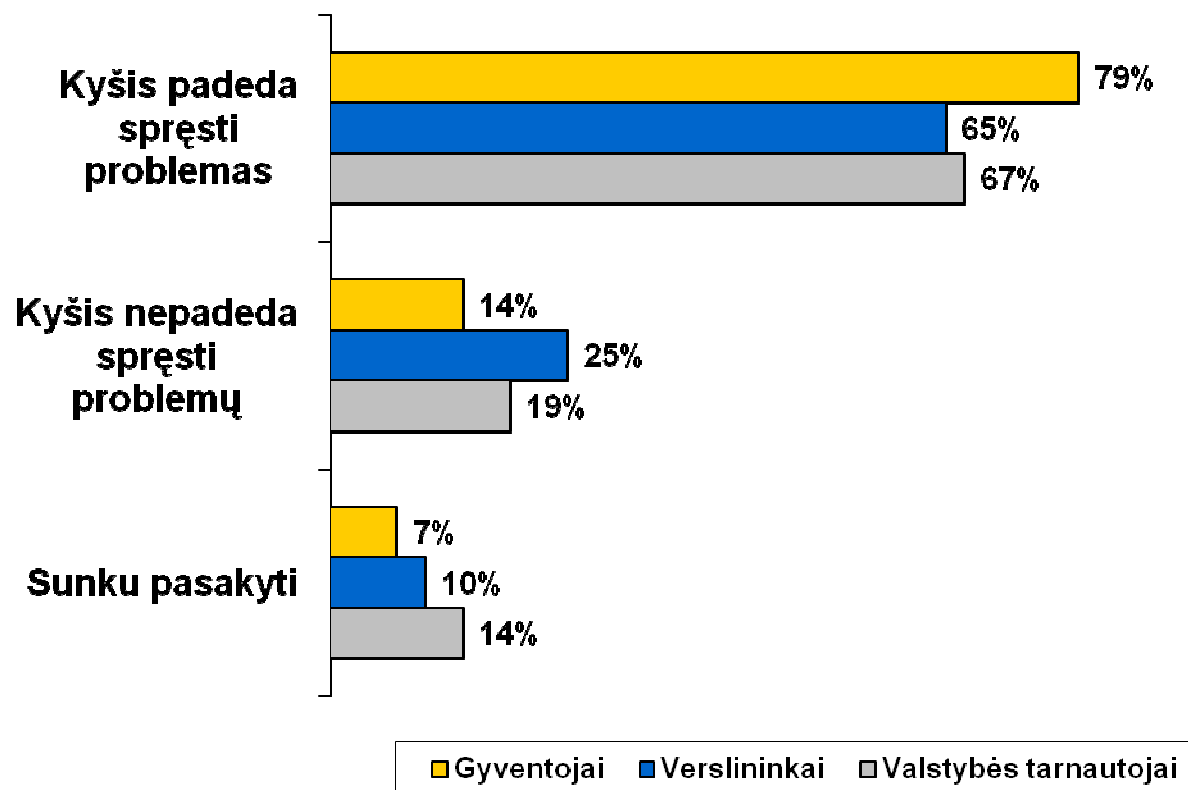
Įmonės 2002-2011

Problemų sprendimas duodant kyšį

Valstybės tarnautojai 2011

Problemų sprendimas duodant kyšį: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

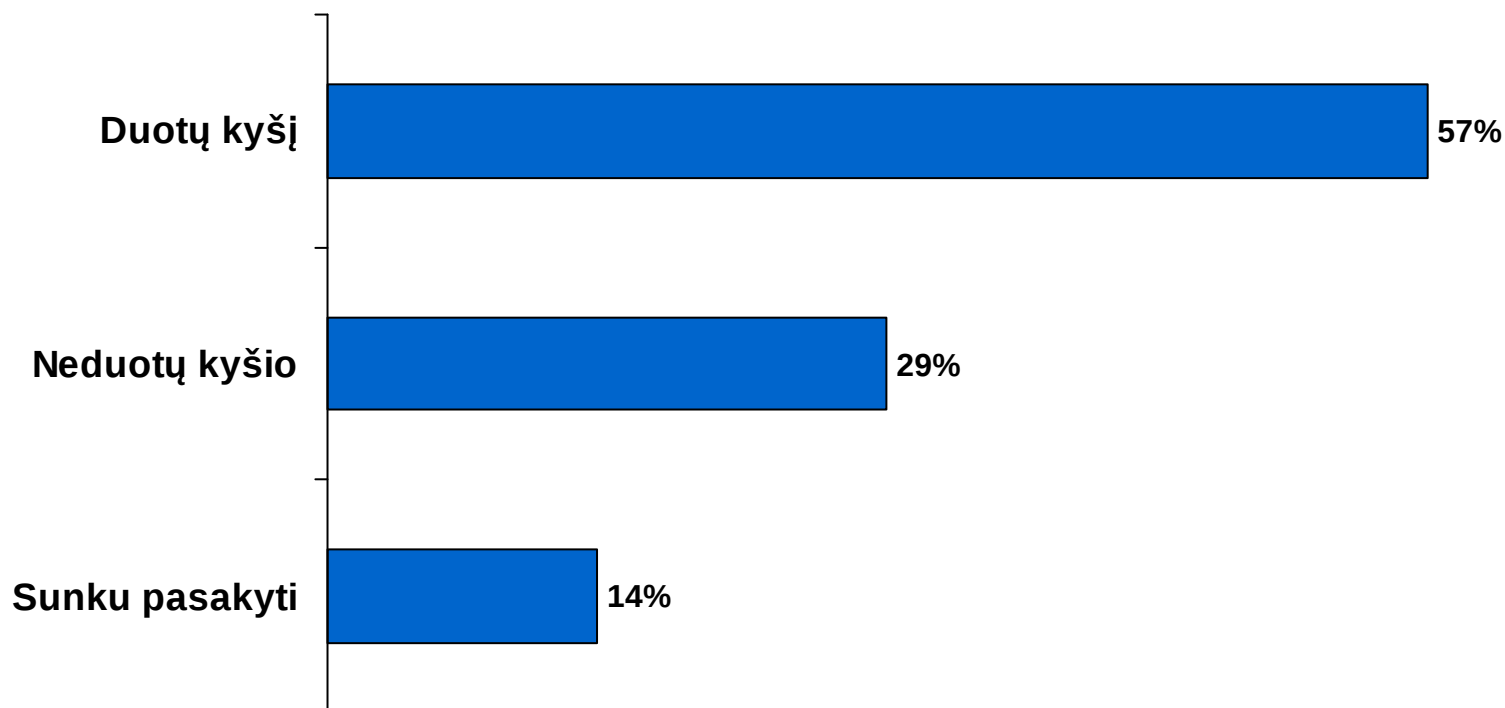
131

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Visose tikslinėse grupėse vyrauja požiūris, kad kyšio davimas padeda išspręsti problemas. Ypač tas būdinga gyventojams (79%), kiek mažiau verslininkams (65%) ir valstybės tarnautojams (67%).

Lietuvos gyventojų nuomonė šiuo klausimu nuo 2001 m. yra gana stabili ir taip manančių praktiškai nemažėjo. Tuo tarpu verslininkų, teigiančių, kad kyšis padeda spręsti problemas, šiais metais yra kiek mažiau – 65%, nors nuo 2001 m. iki 2008 m. taip manančių verslininkų skaičius siekė 74-78%.

Pasirengimas duoti kyšį, siekiant išspręsti problemas

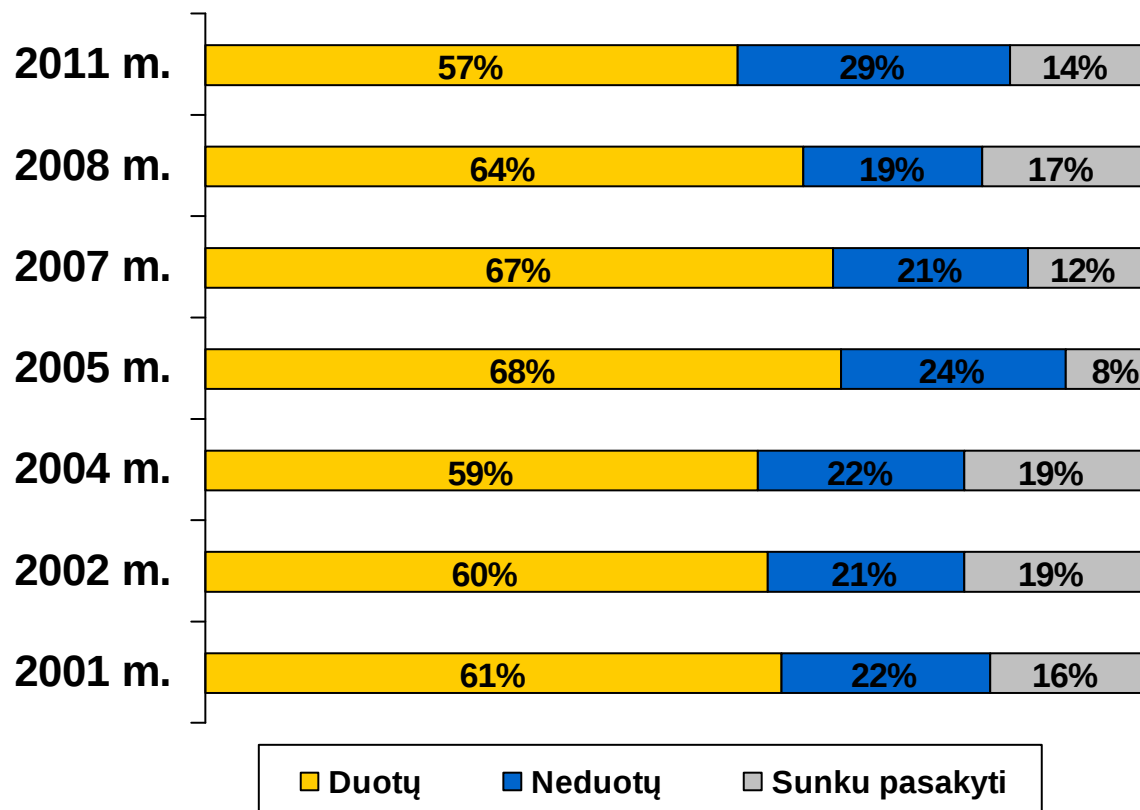
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

133

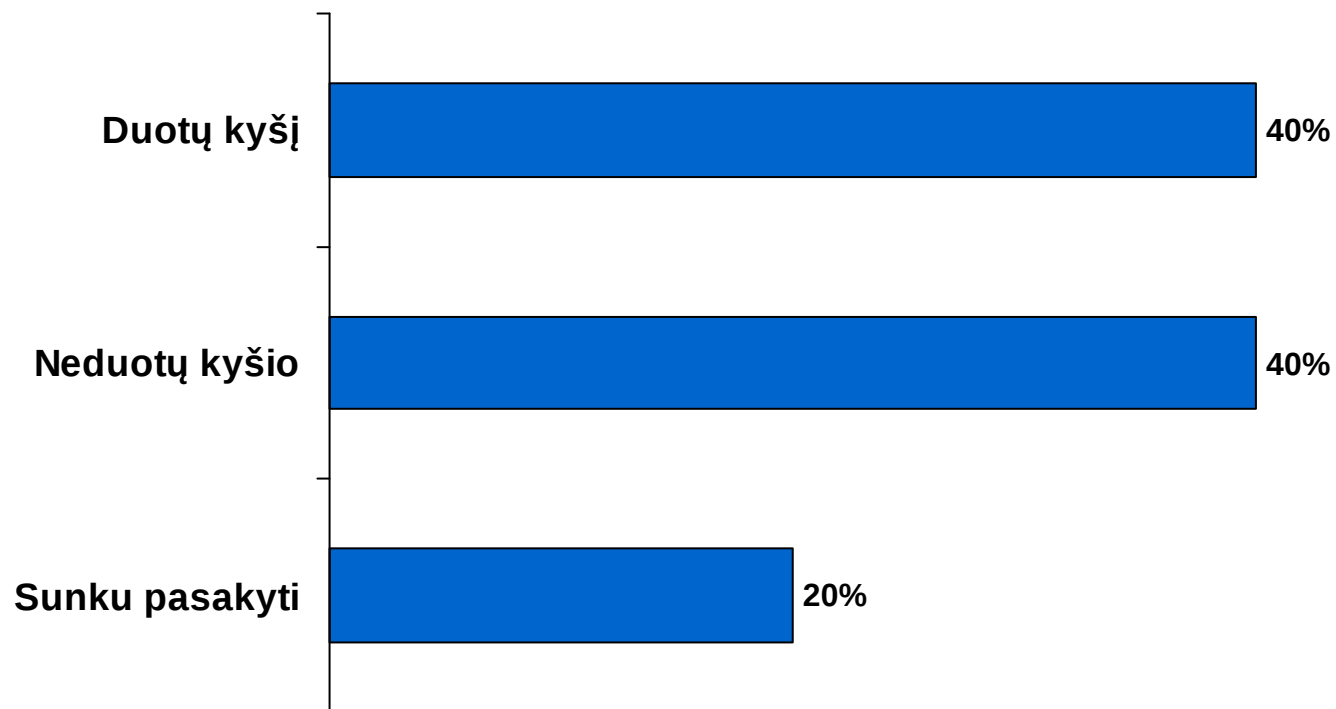
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Pasirengimas duoti kyšį, siekiant išspręsti savo problemas

Gyventojai 2001-2011

Pasirengimas duoti kyšį, siekiant išspręsti įmonės problemas

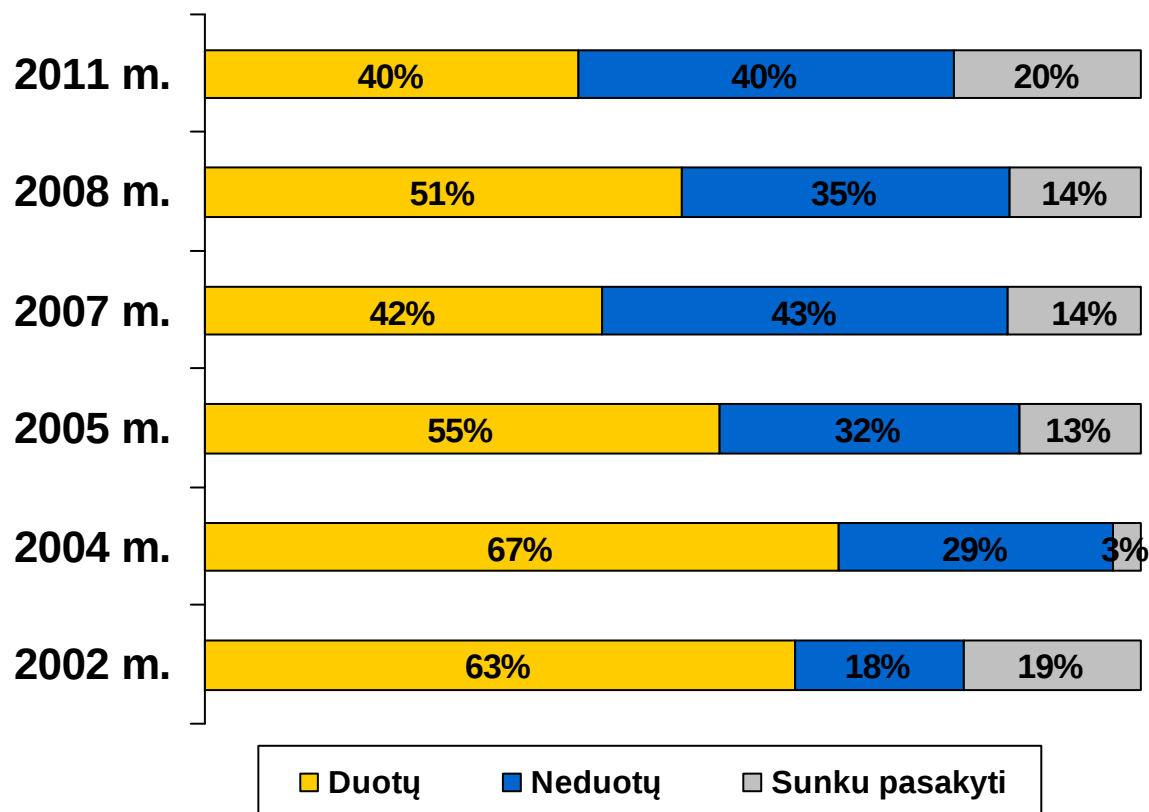
Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

135

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Pasirengimas duoti kyšį, siekiant išspręsti savo problemas

Įmonės 2001-2011

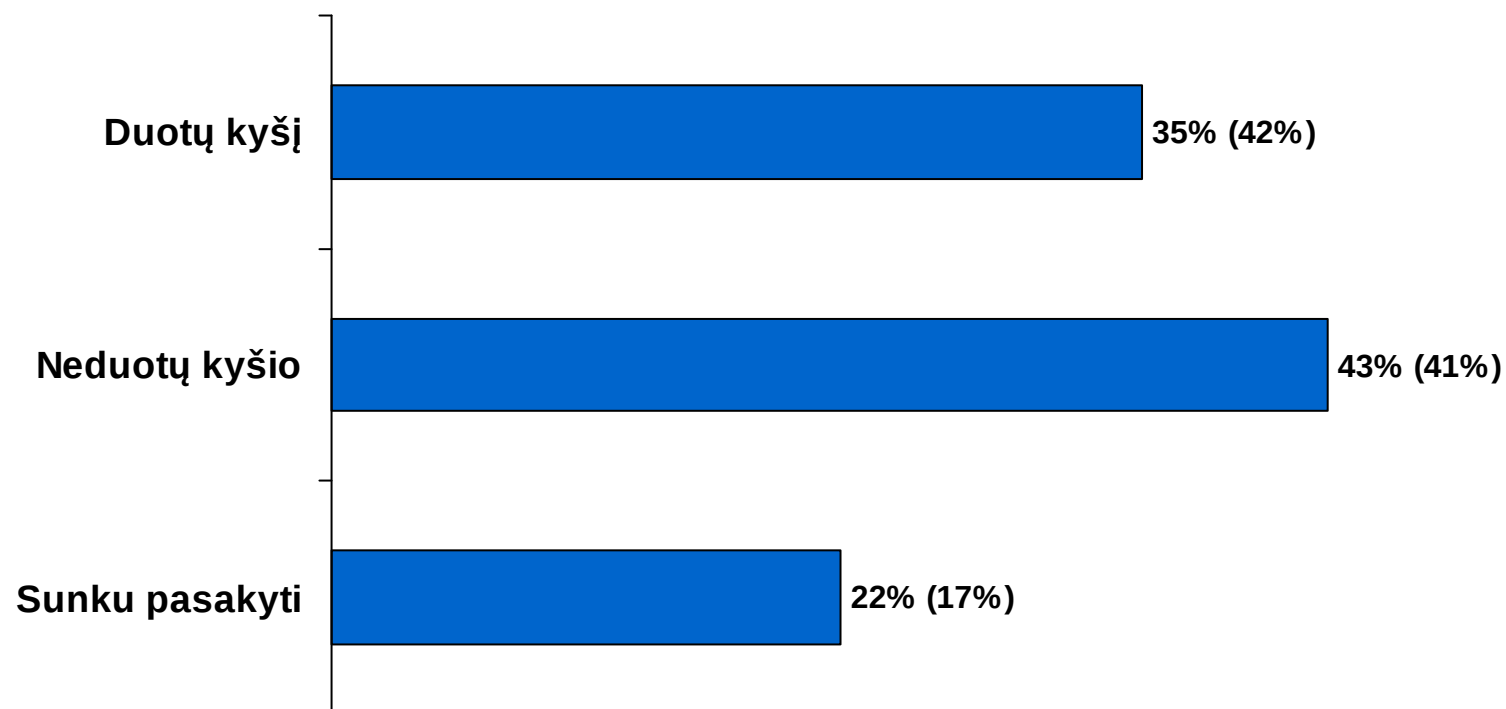
2011 m. liepa - rugpjūtis

136

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Pasirengimas duoti kyšį, siekiant išspręsti įmonės problemas

(skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

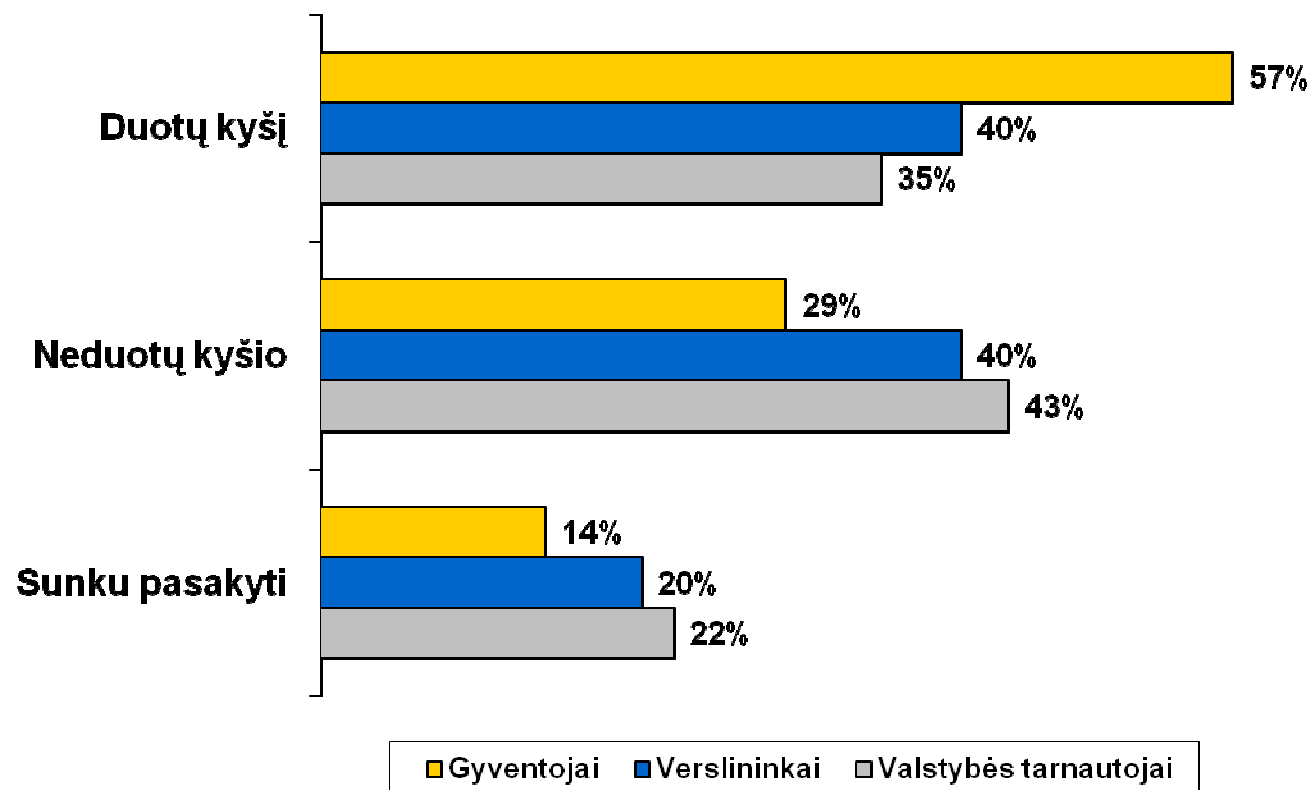
Valstybės tarnautojai 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

137

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Pasirengimas duoti kyšį, siekiant išspręsti savo problemas: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

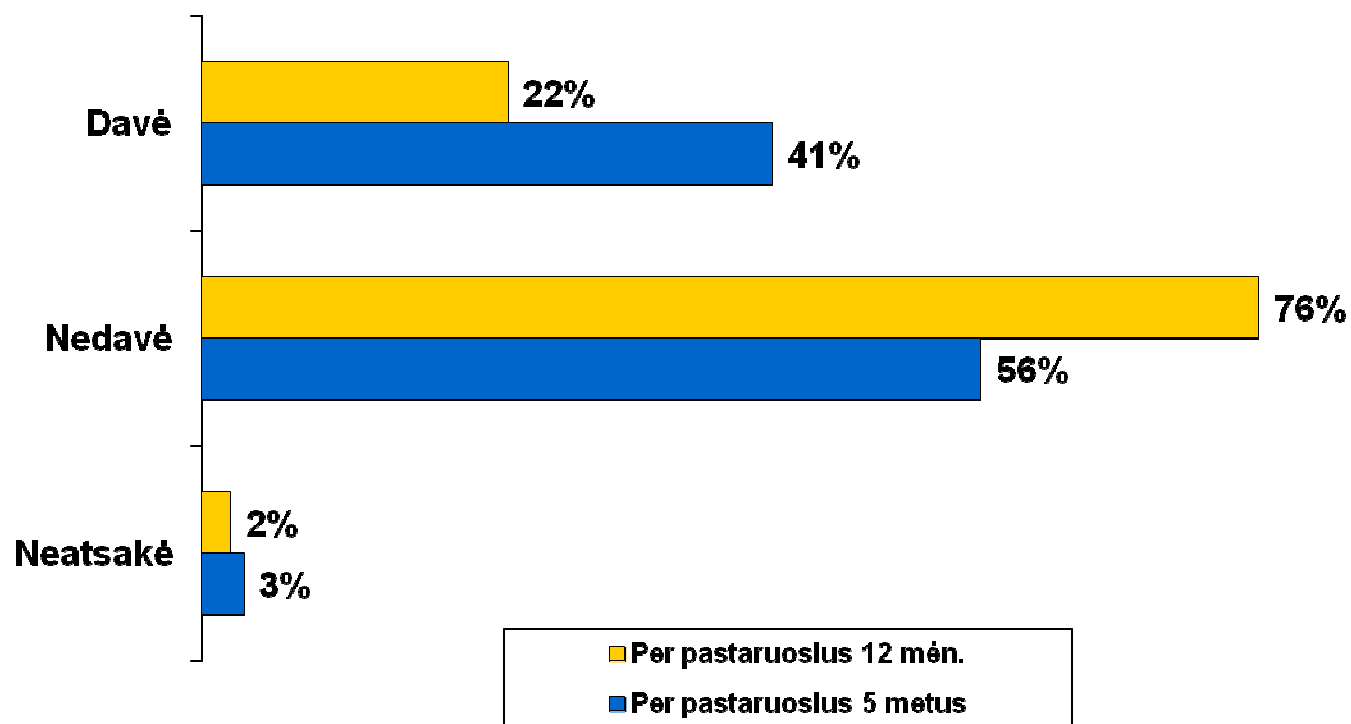
138

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Labiliausiai linkę spręsti problemas kyšių pagalba yra Lietuvos gyventojai (57%). Tarp verslininkų yra po lygiai tokių, kurie sprestų verslo problemas kyšio pagalba ir tų, kurie sprestų problemas be kyšio (40%). Mažiausiai potencialių kyšininkų yra tarp valstybės tarnautojų (35%).

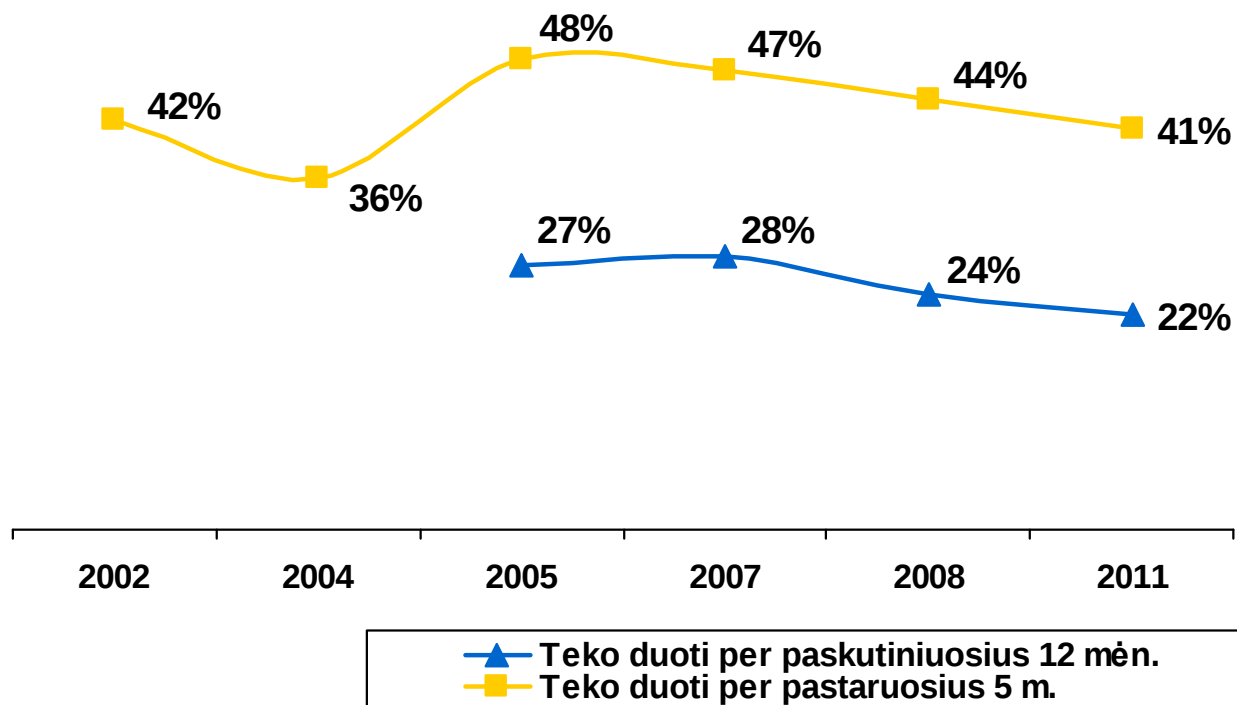
Analizuojant apklausų, atliktų nuo 2001 m., duomenis, visose tikslinėse grupėse yra fiksuojama potencialių kyšininkų mažėjimo tendencija.

Davusių kyšių dalis

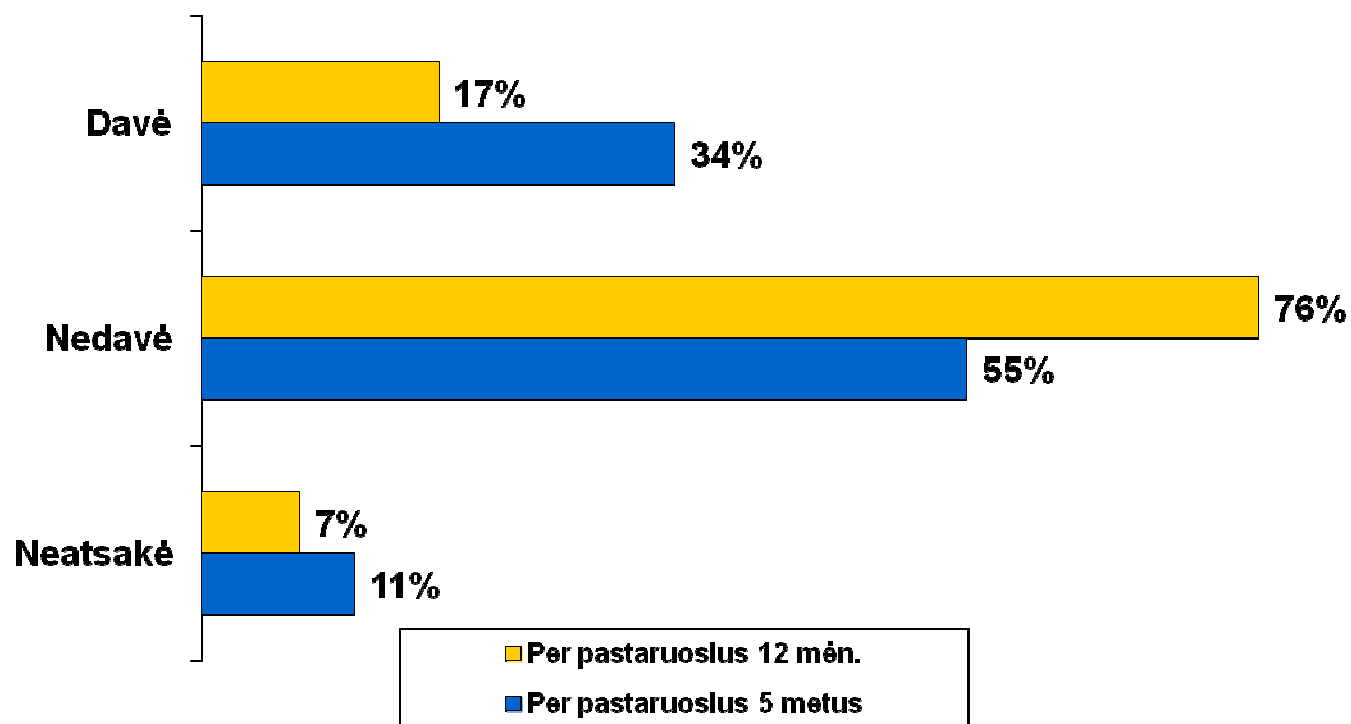
Gyventojai 2011

Davusių kyšį dalis

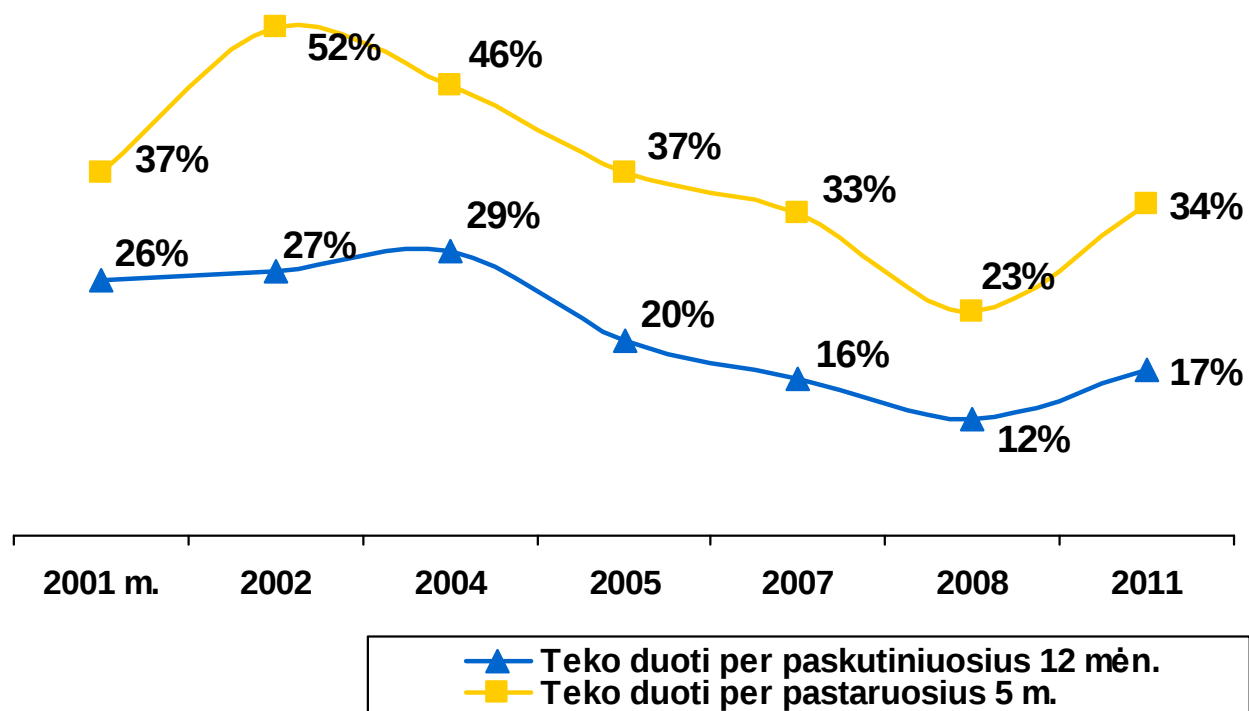
Gyventojai 2002-2011

Davusių kyšių dalis

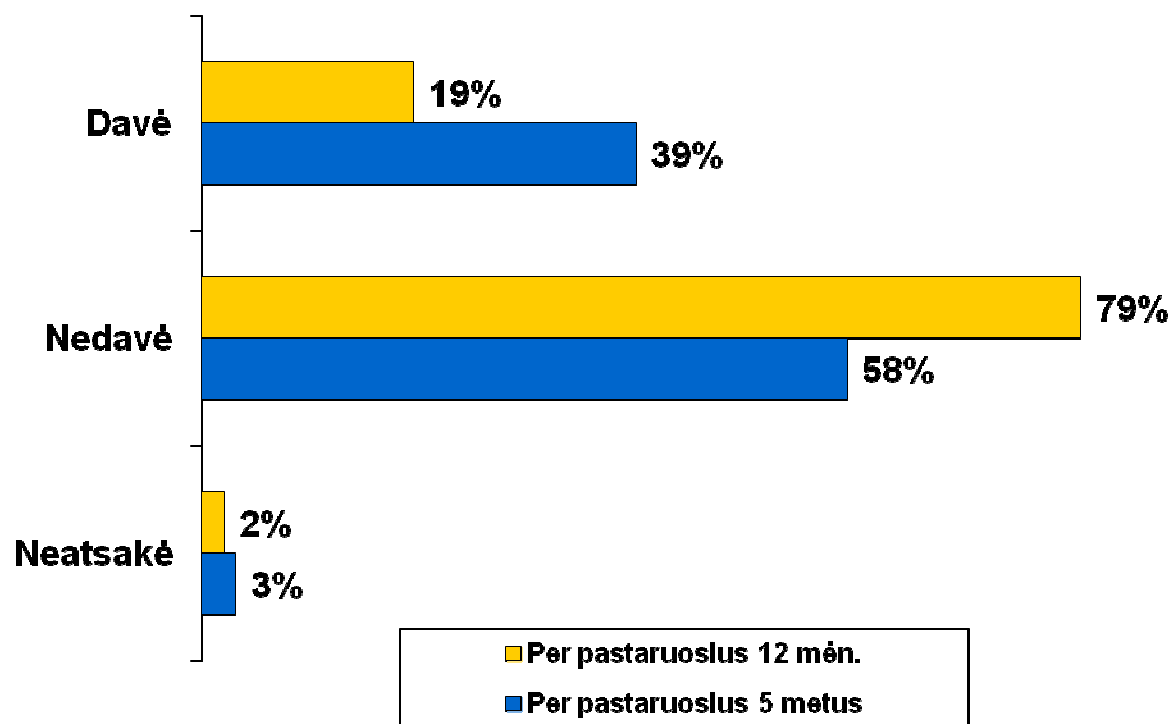
Įmonės 2011

Davusių kyšį dalis

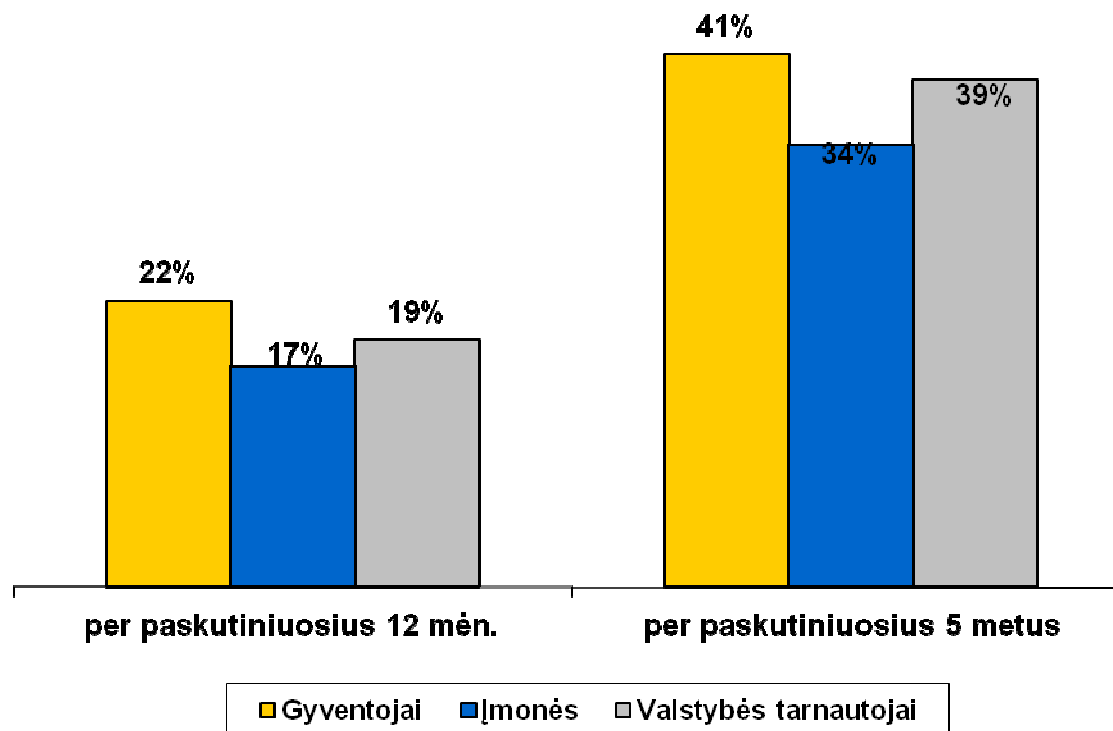
Įmonės 2001-2011

Davusių kyšių dalis

Valstybės tarnautojai 2011

Davusių kyšių dalis per paskutiniuosius 12 mėn: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

Nepaisant skirtingo nusiteikimo spręsti problemas kyšių pagalba, visose tikslinėse grupėse apie tai, kad davė kyši per paskutiniuosius 12 mėnesių, prisipažino gana panaši respondentų dalis: 22% gyventojų, 17% įmonių atstovų, 19% valstybės tarnautojų. Per paskutiniuosius 5 metus kyši davusių buvo atitinkamai 41%, 34% ir 39%.

Pastaraisiais metais nežymiai, bet nuosekliai mažėja Lietuvos gyventojų, davusių kyši, dalis. Tuo tarpu verslininkų apklausų trumpalaikėje tendencijoje stebimas tam tikras kyšių davimo padidėjimas, o ilgalaikėje tendencijoje visgi stebimas šio reiškinių mažėjimas.

Kyšio nedavimo priežastys

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Skaičiuojama nuo respondentų, nei karto nedavusių kyšių per pastaruosius 5 metus

147

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu

Kyšio nedavimo priežastys

	2004	2005	2007	2011
Nes nebuvo tokios situacijos, kurioje iš manęs būtų reikalaujama kyšio	38%	56%	52%	52%
Iki šiol pavykdavo išspręsti visus klausimus be kyšių	27%	25%	30%	28%
Nes tam tiesiog neturėjau pinigų	16%	17%	15%	21%
Nes tai prieštarauja mano įsitikinimams	12%	13%	16%	21%
Nes nežinojau, kaip tai padaryti/ nemoku elgtis tokiose situacijose	7%	8%	7%	7%
Nes tada pažeisčiau įstatymus	3%	4%	6%	6%
Kadangi netikėjau, kad tai padės išspręsti problemą	8%	10%	8%	6%

Gyventojai 2004-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Skaiciuojama nuo respondentų, nei karto nedavusių kyšių per pastaruosius 5 metus

148

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kyšio nedavimo priežastys

Įmonės 2011

Skaičiuojama nuo respondentų, nė karto nedavusių kyšių per pastaruosius 5 metus

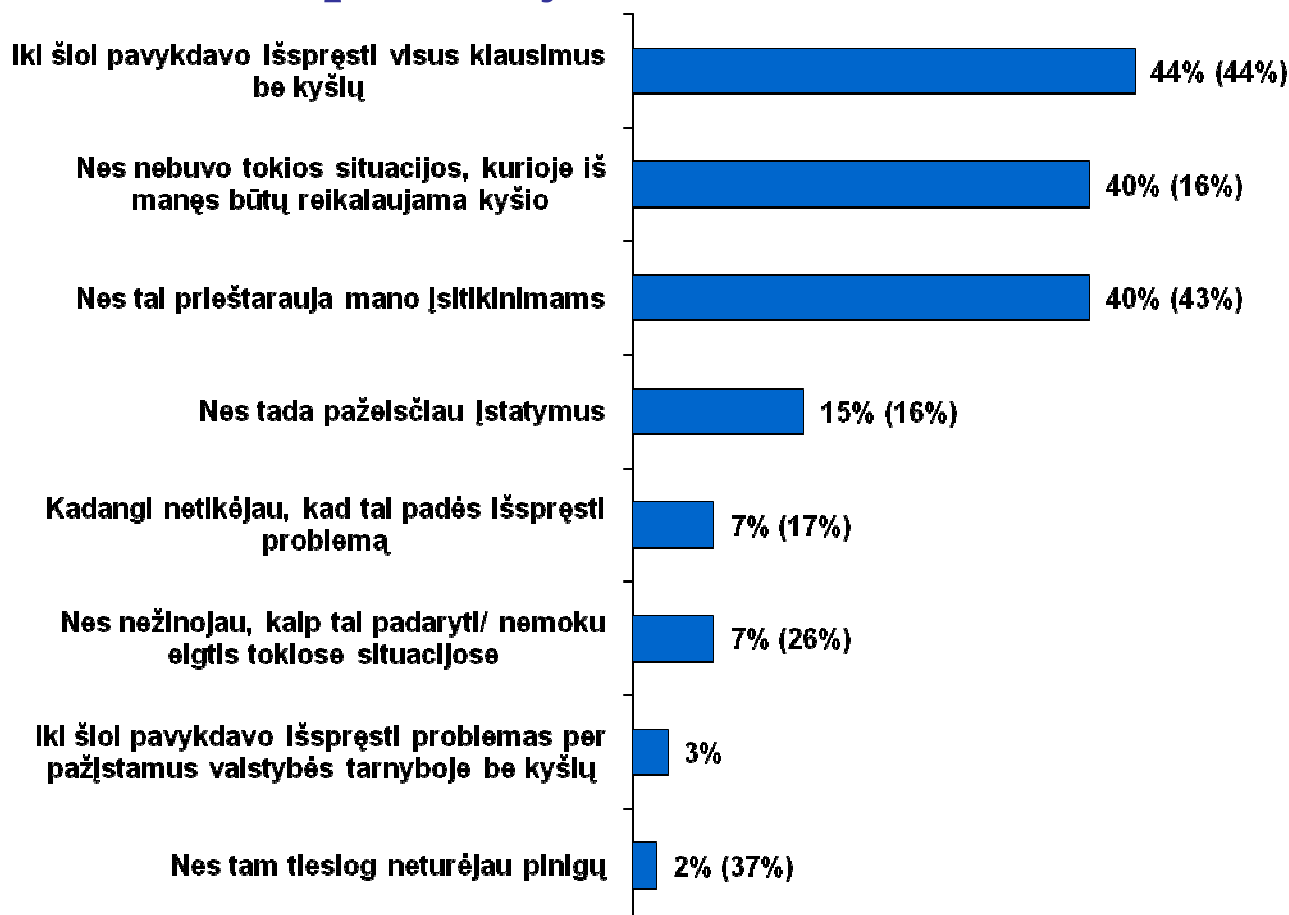
Kyžio nedavimo priežastys

	2004	2005	2007	2008	2011
Nes nebuvo tokios situacijos, kurioje iš mūsų būtų reikalaujama kyžio	31%	47%	52%	48%	44%
Iki šiol pavykdavo išspręsti visus klausimus be kyšių	47%	45%	37%	19%	36%
Nes tai prieštarauja mūsų įsitikinimams	18%	49%	23%	30%	25%
Nes tada pažeistume įstatymus	9%	9%	8%	6%	11%
Kadangi netikėjome, kad tai padės išspręsti problemą	9%	7%	4%	5%	4%
Nes nežinojome, kaip tai padaryti/ neturime patirties, kaip elgtis tokiose situacijose	3%	2%	4%	0,3%	2%
Nes tam tiesiog neturėjome pakankamai pinigų	6%	4%	9%	2%	2%

Įmonės 2004-2011

Skaičiuojama nuo respondentų, nė karto nedavusių kyšių per pastaruosius 5 metus

Kyšio nedavimo priežastys (skliausteliuose 2008 m. tyrimo rezultatai)

Pastaba: 2008 m. buvo klausiama ne apie asmenines kyšio nedavimo priežastis, o apie tai, kodėl žmonės neduoda kyšių.

Valstybės tarnautojai 2008-2011

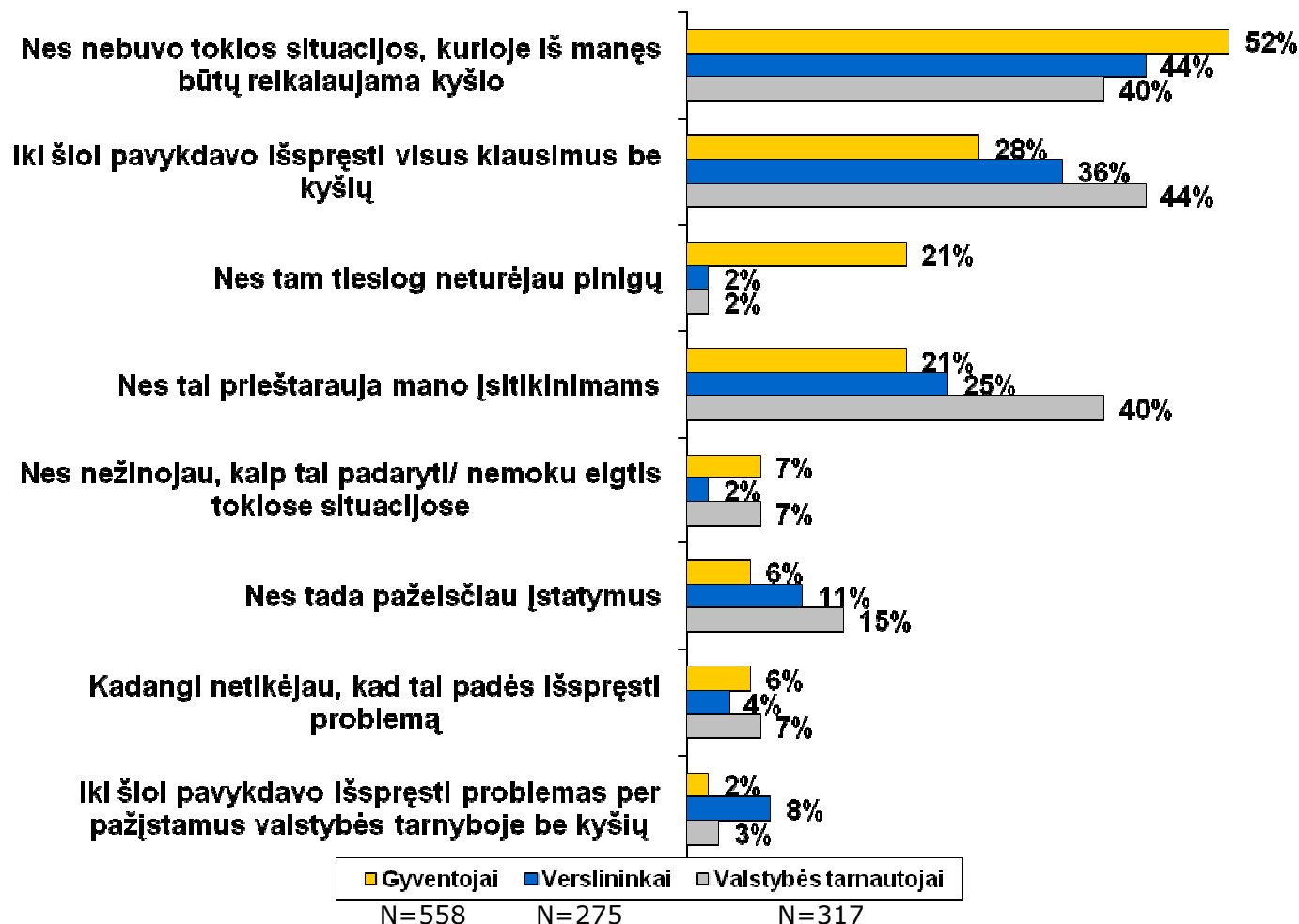
2011 m. liepa - rugpjūtis

Skaičiuojama nuo respondentų, nė karto nedavusių kyšių per pastaruosius 5 metus

151

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu

Kyšio nedavimo priežastys: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

152

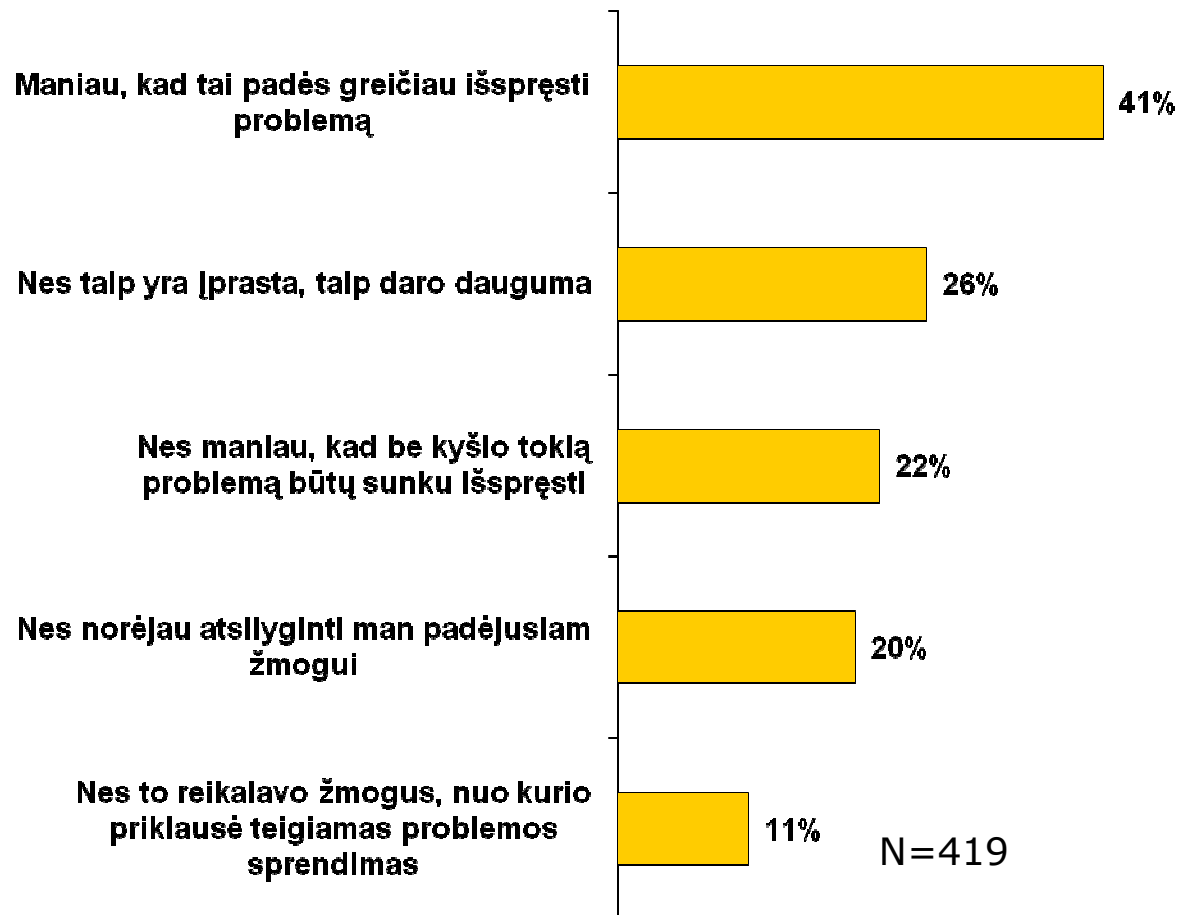
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu

Visose tikslinėse grupėse respondentai dažniausiai nurodydavo, kad kyšių neduoda dėl to, kad nepatenka į tokias situacijas arba iki šiol išspręsdavo visus klausimus be kyšio.

Svarbi alternatyva yra – „kyšio davimas prieštarauja mano įsitikinimams“. Dažniau nei kitos tikslinės grupės tokį atsakymą pasirinkdavo valstybės tarnautojai. Nors gyventojai šį atsakymą rinkdavosi dvigubai rečiau, tačiau tokių respondentų nuo 2004 m. nuolatos daugėja.

Gyventojai dažniau negu verslininkai ar valstybės tarnautojai kyšio nedavimą argumentuodavo teiginiu „nes tam tiesiog neturėjau pinigų“.

Kyšio davimo priežastys

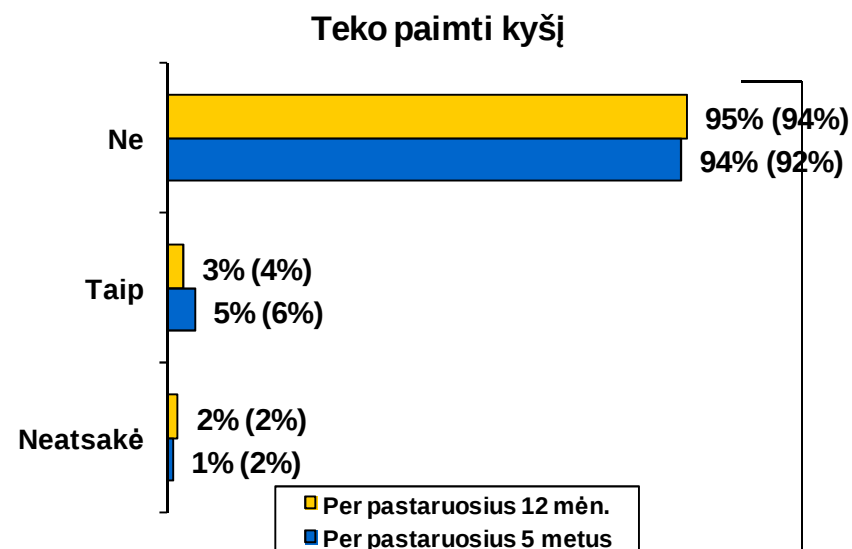
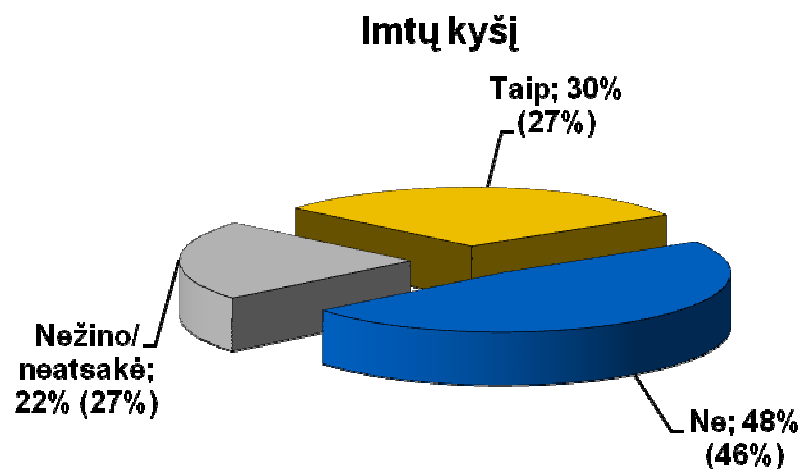
Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

154

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Pasirengimas paimti kyšį (skliausteliuose 2007 m. tyrimo duomenys)

Nes niekas nesiūlė kyšio – 63% (74%)
 Nes tai prieštarauja mano įsitikinimams – 30% (25%)
 Nes tai yra nusikaltimas, už kurį yra baudžiama – 14% (7%)
 Nes kyšio dydis neatitiko paslaugos dydžio – neapsimokėjo rizikuoti – 1% (1%)

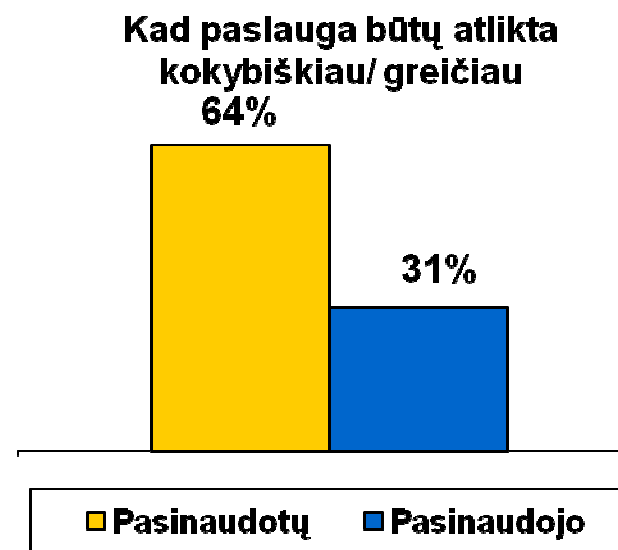
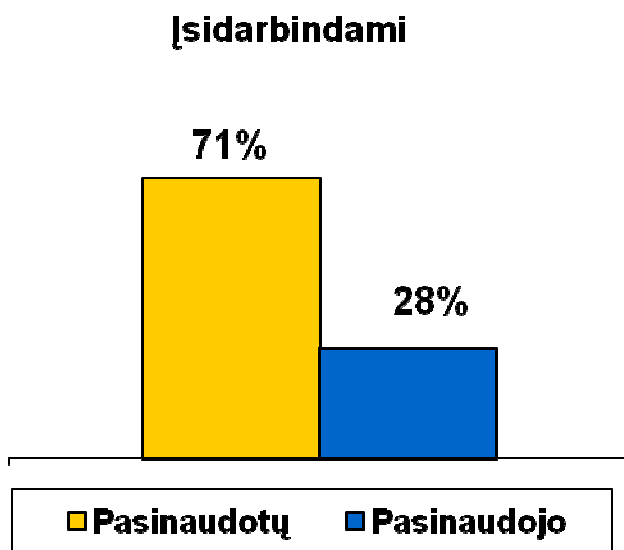
Gyventojai 2007-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

155

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu

Naudojimasis giminystės ryšiais ir pažintimis

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

156

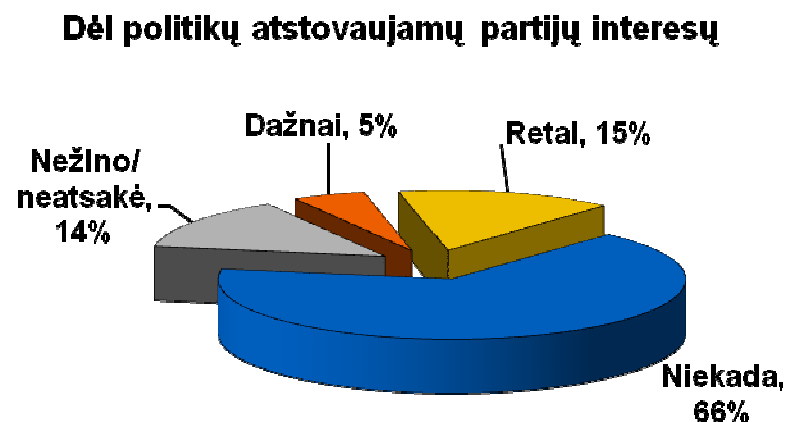
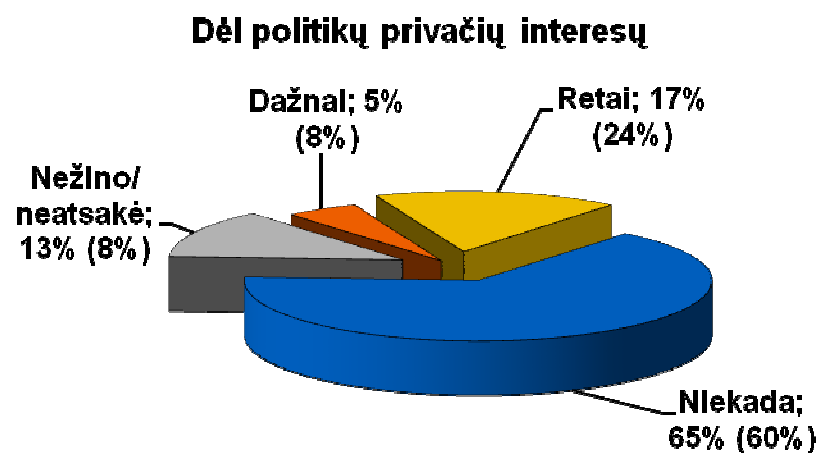
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Lietuvos gyventojų, kurie prisipažino, kad jiems yra tekę duoti kyši bent kartą per paskutiniuosius 5 metus, buvo klausiama apie kyšio davimo priežastis. Dažniausiai buvo atsakoma, kad kyšis buvo duodamas tikintis, kad tai padės greičiau išspręsti problemą. Žymiai rečiau buvo nurodoma, kad kyšis buvo reikalaujamas.

30% gyventojų nurodė, kad ir patys imtų kyši, tačiau tą teko padaryti tik 3% gyventojų. Absoliuti dauguma nurodė, kad kyšio neėmė, o pagrindinė kyšio neėmimo priežastis – tiesiog niekas nesiūlė kyšio. Lyginant su 2007 m., ženklesnių pokyčių šiuose rodikliuose nebuvo nustatyta.

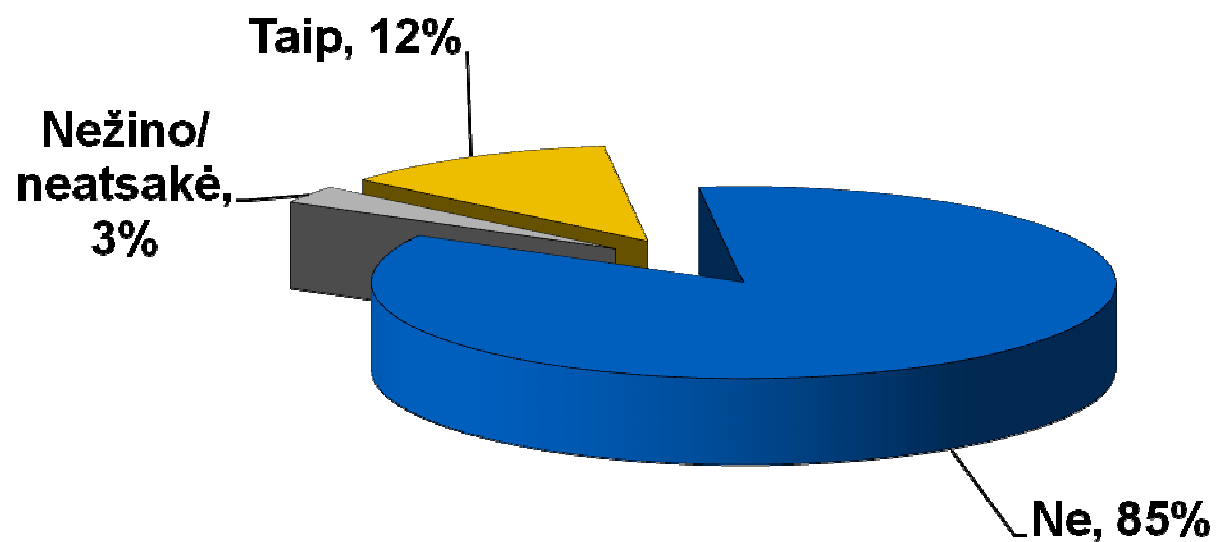
Dauguma gyventojų nurodė, kad pasinaudotų giminystės ryšiais ir pažintimis įsidarbindami (71%) ar siekdami kokybiškesnio, greitesnio paslaugų suteikimo (64%). Tuo tarpu realiai pasinaudojusių ryšiais ir pažintimis yra ženkliai mažiau: pažintimis įsidarbindami pasinaudojo 28%, o siekdami kokybiškesnio, greitesnio paslaugų suteikimo – 31%.

Politikų spaudimas valstybinėms institucijoms *(skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)*

Valstybės tarnautojai 2008-2011

Ar Jums yra kas nors per paskutiniuosius 12 mėnesių siūlęs kyšį?

Valstybės tarnautojai 2011

Beveik du trečdaliai (65-66%) valstybės tarnautojų teigia, kad jų atstovaujama institucija niekada nepatyrė politikų spaudimo, kurio tikslas buvo ne valstybiniai, o politikų privatūs arba jų atstovaujamų partijų interesai.

Lyginant su 2008 m., šiais metais sumažėjo teigiančių, kad jų atstovaujama institucija vis tikrai patyrė politikų spaudimą dėl privačių interesų. Šiais metais nurodė, kad tokį spaudimą teko patirti, 22%, o 2008 m. – 32% respondentų.

Rečiau (12%) valstybės tarnautojai prisipažino, kad jiems asmeniškai per paskutiniuosius 12 mėnesių buvo siūlomas kyšis.

Kyšininkavimo indeksai

Indeksų skaičiavimo metodika

Prievartavimo indeksas skaičiuojamas pagal formulę:

$$I_p = S_p / S_i, \text{ kur}$$

S_p – procentas respondentų, teigiančių, kad iš jų buvo reikalaujama kyšio,

S_i – procentas respondentų, teigiančių, kad jie tvarkė reikalus toje įstaigoje.

Davimo indeksas skaičiuojamas pagal formulę:

$$I_d = S_d / S_i, \text{ kur}$$

S_d – procentas respondentų, teigiančių, kiek iš jų buvo davę kyši,

S_i – procentas respondentų, teigiančių, kad jie tvarkė reikalus toje įstaigoje.

Pasinaudojimo pažintimis indeksas skaičiuojamas pagal formulę:

$$I_r = S_r / S_i, \text{ kur}$$

S_r – procentas respondentų, teigiančių, kiek iš jų buvo davę kyši,

S_i – procentas respondentų, teigiančių, kad jie tvarkė reikalus toje įstaigoje.

Efektyvumo indeksas skaičiuojamas pagal formulę:

$$I_e = S_e / S_d, \text{ kur}$$

S_e – procentas respondentų, teigiančių, kad kyšiai jiems padėjo,

S_d – procentas respondentų, teigiančių, kad buvo davę kyši.

Apklausus 1000 respondentų gaunamas gana tikslus rezultatas, maksimali paklaida neviršija $\pm 3,1\%$. Mažėjant apklaustųjų skaičiui, paklaida sparčiai didėja. Nagrinėjant korupcinę situaciją valstybės institucijose, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad jose lankėsi ne tiek daug žmonių, todėl galimos nemažos paklaidos, ir skaičiuojami indeksai gali turėti nemažas paklaidos ribas. Pavyzdžiui, jeigu universitete lankėsi ir apie korupciją juose gali pareikšti nuomonę 100 respondentų, ir iš jų 9 teigė, kad buvo tikimasi kyšio, tuomet kyšio prievartavimo indeksas yra 0,09. Tačiau dėl statistinės paklaidos mes galime teigti tik tiek, kad indekso tikroji reikšmė yra tarp 0,03 ir 0,15. Tai yra pakankamai didelė paklaida. Jei nagrinėjamose institucijose lankėsi dar mažiau žmonių, paklaidos bus dar didesnės, todėl institucijas, kuriose lankėsi nuo 30 iki 100 respondentų, pateikėme atskirose lentelėse, o atvejų, kuriuos minėjo mažiau 30 respondentų, ataskaitoje nepateikėme.

Kyšininkavimo indeksai 2011(per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Miestų ir rajonų savivaldybės (N=231)	0,21	0,07	0,94
Valstybinė mokesčių inspekcija (N=154)	0,05	0,03	1,00
Rajonų žemėtvarkos skyriai (N=134)	0,25	0,20	0,78
Valstybinės gydymo įstaigos (N=353)	0,44	0,34	0,86
Registų centras (N=146)	0,07	0,03	1,00
Greitosios medicinos pagalbos stotis (N=305)	0,10	0,07	0,86
Ambulatorijos, medicinos punktai (N=281)	0,15	0,13	0,95
Poliklinikos (N=771)	0,24	0,18	0,88
Miestų ir rajonų ligoninės (N=422)	0,47	0,44	0,91
Respublikinės ligoninės/ klinikos (N=262)	0,52	0,48	0,88
REGITRA (N=302)	0,13	0,07	1,00
Policija (N=213)	0,31	0,21	0,96
Kelių policija (N=200)	0,58	0,41	0,98
Bendrojo lavinimo mokyklos (N=188)	0,09	0,07	0,64
Gyventojų registro tarnyba (N=149)	0,06	0,04	0,83
Universitetai (N=102)	0,09	0,05	1,00

Kyšininkavimo indeksai 2011 (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 30 respondentų	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Teismai (N=96)	0,29	0,13	0,92
NVO (N=43)	0,14	0,12	1,00
Apylinkių teismai (N=92)	0,18	0,10	0,67
Muitinės (N=42)	0,21	0,10	1,00
Miestų ir rajonų maisto ir veterinarijos tarnybos (N=47)	0,15	0,13	1,00
Migracijos departamentas (N=44)	0,14	0,09	1,00
Sveikatos priežiūros tarnyba (N=60)	0,38	0,30	0,83
Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (N=35)	0,43	0,37	0,85
Kriminalinė policija (N=35)	0,09	0,06	1,00
Viešoji policija (N=55)	0,13	0,04	1,00
Vaikų ikimokyklinio ugdymo įstaigos (N=87)	0,29	0,24	0,81
Profesinės, aukštesniosios mokyklos, kolegijos (N=78)	0,08	0,06	1,00

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

165

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Prievartavimo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis 2011 m. kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	2001	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Miestų ir rajonų savivaldybės	-	0,26	0,25	0,22	0,18	0,36	0,21
Valstybinė mokesčių inspekcija	-	-	-	0,14	0,03	0,07	0,05
Registų centras	-	-	-	0,17	0,09	0,10	0,07
Greitosios medicinos pagalbos stotis	-	-	-	0,14	0,09	0,11	0,10
Ambulatorijos, medicinos punktai	-	-	-	0,17	0,13	0,14	0,15
Poliklinikos	0,16	0,23	0,22	0,24	0,23	0,28	0,24
Miestų ir rajonų ligoninės	0,31	0,44	0,30	0,39	0,34	0,50	0,47
Respublikinės ligoninės/ klinikos	0,36	0,55	0,52	0,49	0,33	0,55	0,52
Kelių policija	0,50	0,53	0,50	0,61	0,40	0,62	0,58
Bendrojo lavinimo mokyklos	-	-	-	0,09	0,04	0,10	0,09
Universitetai	-	-	-	0,27	0,15	-	0,09

Gyventojai 2001-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Davimo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis 2011 m. kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	2001	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Miestų ir rajonų savivaldybės	-	0,18	0,18	0,10	0,10	0,24	0,07
Valstybinė mokesčių inspekcija	-	-	-	0,11	0,00	0,05	0,03
Registų centras	-	-	-	0,08	0,04	0,08	0,03
Greitosios medicinos pagalbos stotis	-	-	-	0,06	0,04	0,08	0,07
Ambulatorijos, medicinos punktai	-	-	-	0,08	0,12	0,09	0,13
Poliklinikos	0,21	0,22	0,21	0,22	0,21	0,22	0,18
Miestų ir rajonų ligoninės	0,38	0,40	0,34	0,37	0,37	0,44	0,44
Respublikinės ligoninės/ klinikos	0,46	0,58	0,56	0,45	0,48	0,56	0,48
Kelių policija	0,51	0,50	0,48	0,52	0,48	0,51	0,41
Bendrojo lavinimo mokyklos	-	-	-	0,08	0,04	0,08	0,07
Universitetai	-	-	-	0,18	0,16	-	0,05

Gyventojai 2001-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Efektyvumo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis 2011 m. kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	2001	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Miestų ir rajonų savivaldybės	-	0,84	0,86	0,83	0,88	0,95	0,94
Valstybinė mokesčių inspekcija	-	-	-	0,80	0,00	0,86	1,00
Registų centras	-	-	-	1,00	0,85	0,82	1,00
Greitosios medicinos pagalbos stotis	-	-	-	0,77	0,74	0,95	0,86
Ambulatorijos, medicinos punktai	-	-	-	0,91	0,86	0,82	0,95
Poliklinikos	-	0,82	0,86	0,80	0,84	0,93	0,88
Miestų ir rajonų ligoninės	-	-	0,84	0,81	0,82	0,92	0,91
Respublikinės ligoninės/ klinikos	-	0,78	0,77	0,77	0,81	0,90	0,88
Kelių policija	-	0,90	0,95	0,85	0,84	1,00	0,98
Bendrojo lavinimo mokyklos	-	-	-	0,83	0,76	0,88	0,64
Universitetai	-	-	-	0,79	0,82	-	1,00

Gyventojai 2001-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

168

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dažniausiai kyšiai mokami sveikatos apsaugos sistemos įstaigose ir policijoje. Tačiau, lyginant su 2008 m., tiek kyšių prievartavimo, tiek kyšių davimo indeksai sumažėjo praktiškai visose įstaigose, įskaitant ir sveikatos apsaugos institucijas bei policiją. Ypač šie rodikliai pagerėjo miestų ir rajonų savivaldybėse. Tačiau, kaip jau buvo minėta, dėl nemažų paklaidos ribų kategoriškų išvadų daryti nereikėtų.

Didžiausias yra Kelių policijos prievartavimo indeksas (0,58). Ši institucija taip pat turi ir didelį kyšių davimo indeksą (0,41). Prievartavimo ir davimo indeksai yra didžiausi šiose sveikatos apsaugos institucijose: respublikinės ligoninės (prievartavimo indeksas – 0,52; davimo indeksas – 0,48), miestų ir rajonų ligoninės (prievartavimo indeksas – 0,47; davimo indeksas – 0,44), valstybinių gydymo įstaigos apskrityse (prievartavimo indeksas – 0,44; davimo indeksas – 0,34).

Tarp labiausiai lankomų institucijų (kuriose apsilankė ne mažiau 100 žmonių) mažiausi prievartavimo ir davimo indeksai yra būdingi: Valstybinei mokesčių inspekcijai (prievartavimo indeksas – 0,05; davimo indeksas – 0,03), Gyventojų registro tarnybai (prievartavimo indeksas – 0,06; davimo indeksas – 0,04), Registrų centrui (prievartavimo indeksas – 0,07; davimo indeksas – 0,03).

Kyšininkavimo indeksai 2011 (per paskutiniuosius 5 metus): procedūros (skliausteliuose 2007 m. tyrimo duomenys)

Nurodytos procedūros, kuriose dalyvavo ne mažiau 100 respondentų	Pasinaudojimo pažintimis indeksas	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Įdarbinimas į privatų sektorių (N=151)	0,29	0,07 (0,15)	0,05 (0,11)	0,88 (0,59)
Įvairių pažymų išdavimas (N=322)	0,10	0,07 (0,10)	0,08 (0,09)	0,80 (0,94)
Kompensuojamų vaistų išrašymas (N=320)	0,02	0,04 (0,10)	0,06 (0,08)	0,95 (0,97)
Socialinių išmokų skaičiavimas ir kitos socialinės paramos gavimas (N=167)	0,04	0,05 (0,16)	0,05 (0,05)	0,75 (0,78)

Gyventojai 2007-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

170

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kyšininkavimo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): procedūros

Nurodytos procedūros, kuriose dalyvavo ne mažiau 30 respondentų	Pasinaudojimo pažintimis indeksas	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Administracinių teisės pažeidimų nagrinėjimas N=68	0,06	0,18	0,06	0,75
Baudžiamųjų bylų nagrinėjimas N=34	0,06	0,21	0,03	1,00
Civilinių bylų nagrinėjimas N=91	0,10	0,12	0,07	0,50
Egzaminų laikymas bendrojo lavinimo mokyklose N=89	0,01	0,03	0,03	1,00
Įdarbinimas į valstybės tarnybą N=60	0,28	0,18	0,08	1,00
Mokesčių administravimas (rinkimas, tikrinimas ir pan.) N=33	-	0,06	0,03	1,00
Neįgalumo ir darbingumo pažymėjimų gavimas N=87	0,23	0,25	0,23	0,95
Nuosavybės teisių atkūrimas N=44	0,11	0,07	0,05	1,00
Paramos iš ES fondų gavimas N=30	0,10	0,07	0,03	1,00
Priėmimas į bendrojo lavinimo mokyklas N=80	0,09	0,08	0,09	0,86
Priėmimas į vaikų lopšelius-darželius N=83	0,18	0,19	0,13	0,73
Siuntimų į reabilitacinės sanatorijas gavimas N=94	0,26	0,34	0,32	0,63
Stojamųjų egzaminų laikymas į aukštąsias mokyklas N=53	0,06	0,04	-	-
Viešosios paslaugos (transporto, maitinimo) N=71	-	0,03	0,03	-

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Kyžio dydis

Nurodytos procedūros, kuriose dalyvavo ne mažiau 30 respondentų	Davusių kyši skaičius	Minimalus kyžio dydis	Maksimalus kyžio dydis	Vidurkis
Siuntimų į reabilitacines sanatorijas gavimas N=94	29	50 Lt	500 Lt	170 Lt
Įvairių pažymų išdavimas N=32 2	24	50 Lt	1000 Lt	280 Lt
Kompensuojamų vaistų išrašymas N=320	20	10 Lt	300 Lt	65 Lt
Neįgalumo ir nedarbingumo pažymėjimų gavimas N=87	20	50 Lt	1000 Lt	350 Lt
Priėmimas į vaikų lopšelius-darželius N=83	11	50 Lt	1000 Lt	260 Lt
Įdarbinimas į privatų sektorių N=151	7	50 Lt	500 Lt	260 Lt
Priėmimas į bendrojo lavinimo mokyklas N=80	7	100 Lt	500 Lt	250 Lt
Įdarbinimas į valstybės tarnybą N=60	5	50 Lt	3000 Lt	730 Lt
Administracinių teisės pažeidimų nagrinėjimas N=68	4	200 Lt	1000 Lt	590 Lt
Civilinių bylų nagrinėjimas N=91	4	200 Lt	2000 Lt	920 Lt
Socialinių išmokų skaičiavimas ir kitos socialinės paramos gavimas N=167	4	20 Lt	200 Lt	95 Lt
Egzaminų laikymas bendrojo lavinimo mokyklose N=89	3	250 Lt	300 Lt	280 Lt
Baudžiamųjų bylų nagrinėjimas N=34	1	1000 Lt	1000 Lt	1000 Lt
Mokesčių administravimas (rinkimas, tikrinimas ir pan.) N=33	1	1000 Lt	1000 Lt	1000 Lt
Nuosavybės teisių atkūrimas N=44	1	200 Lt	200 Lt	200 Lt
Paramos iš ES fondų gavimas N=30	1	200 Lt	200 Lt	200 Lt

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

172

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Didžiausi pasinaudojimo pažintimis indeksai yra būdingi įsidarbinant į privatų (0,29) arba valstybinį sektorių (0,28), gaunant siuntimus į reabilitacines sanatorijas (0,26) bei gaunant neįgalumo ar darbingumo pažymėjimus (0,23). Mažiausiai pažintimis naudojamas laikant egzaminus bendrojo lavinimo mokykloje (0,01), išsirašant kompensuojamus vaistus (0,02).

Didžiausi prievartavimo indeksai yra gaunant siuntimus į reabilitacines sanatorijas (0,34), neįgalumo ar darbingumo pažymėjimus (0,25). Šioms procedūroms taip pat yra būdingi ir didžiausi davimo indeksai: siuntimus į reabilitacines sanatorijas (0,32; vidutinis kyšio dydis – 170 Lt), neįgalumo ar darbingumo pažymėjimus (0,23; vidutinis kyšio dydis – 350 Lt).

Kyšininkavimo indeksai 2011 (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 100 įmonių	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Savivaldybės (N=227)	0,29	0,23	0,94
Notarų biurai (N=133)	0,04	0,04	0,83
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba (N=170)	0,18	0,16	0,89
Kelių policija (N=192)	0,49	0,44	0,94
Registrų centras (N=156)	0,03	0,01	1,00
Valstybinė mokesčių inspekcija (N=333)	0,04	0,03	0,89
Regitra (N=191)	0,06	0,06	0,82
Automobilių techninių apžiūrų centrai (N=257)	0,22	0,19	0,98
Lietuvos darbo birža (N=133)	0,05	0,03	1,00
Sodra (N=333)	0,02	0,01	0,67
Valstybinė darbo inspekcija (N=199)	0,09	0,07	0,92
Poliklinikos (N=138)	0,29	0,25	0,91

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Kyšininkavimo indeksai 2011 (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 30 respondentų	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Aplinkos ministerija N=37	0,43	0,22	1,00
Politinės partijos N=33	0,42	0,36	0,92
Žiniasklaida N=72	0,10	0,08	0,83
Apygardų administraciniai teismai N=56	0,23	0,11	0,83
Apylinkių teismai N=63	0,16	0,08	1,00
Muitinės N=83	0,24	0,22	0,94
Viešoji policija N=52	0,23	0,21	1,00
Statistikos departamentas N=92	0,02	-	-
Rajonų valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos N=56	0,21	0,18	0,80
Valstybinė nemaisto produktų inspekcija N=55	0,11	0,13	1,00
Rajonų žemėtvarkos skyriai N=70	0,31	0,23	0,94
Viešųjų pirkimų tarnyba N=62	0,34	0,21	1,00
Valstybinis visuomenės sveikatos centras N=44	0,20	0,14	1,00
Valstybinė ligonių kasa N=46	0,07	0,07	1,00
Regionų aplinkos apsaugos departamentai N=45	0,27	0,18	1,00

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Kyšininkavimo indeksai 2011 (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos (*tęsinys*)

Nurodytos įstaigos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 30 respondentų	Prievartavimo indeksas	Davimo indeksas	Efektyvumo indeksas
Ikimokyklinio ugdymo įstaigos N=48	0,38	0,27	0,92
Mokyklos (pradinės, vidurinės) N=69	0,14	0,09	1,00
Aukštosios mokyklos N=50	0,16	0,12	1,00
Ambulatorijos, medicinos punktai N=55	0,33	0,27	0,93
Greitosios pagalbos medicinos stotis N=51	0,18	0,10	1,00
Respublikinės ligoninės N=77	0,45	0,42	0,94
Vietinės ligoninės N=87	0,36	0,36	0,87

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

176

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Prievartavimo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis 2011 m. kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Savivaldybės	0,18	0,22	0,16	0,17	0,17	0,29
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba	-	-	0,19	0,22	-	0,18
Kelių policija	0,35	0,41	0,43	0,38	0,19	0,49
Registų centras	-	-	0,07	0,05	0,07	0,03
Valstybinė mokesčių inspekcija	-	-	0,05	0,02	-	0,04
Regitra	-	-	0,06	0,13	-	0,06
Automobilių techninių apžiūrų centrai	0,20	0,20	0,20	0,22	-	0,22
Lietuvos darbo birža	-	-	0,03	0,05	-	0,05
Sodra	-	-	0,02	0,01	-	0,02
Valstybinė darbo inspekcija	-	-	0,09	0,11	-	0,09
Poliklinikos	0,10	0,15	0,13	0,18	-	0,29

Įmonės 2002-2011

Davimo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis 2011 m. kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Savivaldybės	0,22	0,17	0,08	0,08	0,12	0,23
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba	-	-	0,14	0,12	-	0,16
Kelių policija	0,45	0,38	0,40	0,46	0,10	0,44
Registų centras	-	-	0,05	0,04	0,04	0,01
Valstybinė mokesčių inspekcija	-	-	0,03	0,02	-	0,03
Regitra	-	-	0,04	0,08	-	0,06
Automobilių techninių apžiūrų centrai	0,28	0,18	0,15	0,25	-	0,19
Lietuvos darbo birža	-	-	0,03	0,03	-	0,03
Sodra	-	-	0,01	0,01	-	0,01
Valstybinė darbo inspekcija	-	-	0,06	0,06	-	0,07
Poliklinikos	0,22	0,15	0,11	0,19	-	0,25

Įmonės 2002-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Efektyvumo indeksai (per paskutiniuosius 5 metus): institucijos

Nurodytos įstaigos, su kuriomis 2011 m. kontaktavo ne mažiau 100 respondentų	2002	2004	2005	2007	2008	2011
Savivaldybės	0,82	0,93	0,84	0,75	0,84	0,94
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba	-	-	0,91	0,72	-	0,89
Kelių policija	0,87	0,95	0,94	0,90	0,86	0,94
Registrų centras	-	-	0,83	0,87	0,60	1,00
Valstybinė mokesčių inspekcija	-	-	0,68	1,00	-	0,89
Regitra	-	-	0,82	0,93	-	0,82
Automobilių techninių apžiūrų centrai	0,90	0,91	0,95	0,88	-	0,98
Lietuvos darbo birža	-	-	1,00	0,49	-	1,00
Sodra	-	-	1,00	0,75	-	0,67
Valstybinė darbo inspekcija	-	-	0,92	0,83	-	0,92
Poliklinikos	0,75	0,88	0,85	0,74	-	0,91

Įmonės 2002-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

179

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kyšio forma

Nurodytos institucijos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 30 respondentų	Davusių kyši skaičius	Davė piniginių/daiktinių atlygi	Suteikė paslaugą
Kelių policija N=192	85	80	2
Savivaldybės N=227	53	46	6
Automobilių techninių apžiūrų centrai N=257	50	48	2
Poliklinikos N=138	35	33	1
Respublikinės ligoninės N=77	32	29	2
Vietinės ligoninės N=87	31	28	2
Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnyba N=170	27	20	6
Muitinės N=83	18	16	2
Rajonų žemėtvarkos skyriai N=70	16	12	3
Ambulatorijos, medicinos punktai N=55	15	15	-
Ikimokyklinio ugdymo įstaigos N=48	13	13	-
Viešųjų pirkimų tarnyba N=62	13	11	2
Valstybinė darbo inspekcija N=199	13	11	1
Politinės partijos N=33	12	8	4
Viešoji policija N=52	11	11	-

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Kyžio forma (tęsinys)

Nurodytos institucijos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 30 respondentų	Davusių kyši skaičius	Davė piniginių/ daiktinių atlygi	Suteikė paslaugą
Regitra N=192	11	10	-
Rajonų valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos N=56	10	9	1
Valstybinė mokesčių inspekcija N=333	9	9	-
Aplinkos ministerija N=37	8	7	1
Regionų aplinkos apsaugos departamentai N=45	8	8	-
Valstybinė nemaisto produktų inspekcija N=55	7	7	-
Žiniasklaida N=72	6	3	3
Apygardų administraciniai teismai N=56	6	4	2
Notarų biurai N=133	6	3	2
Valstybinis visuomenės sveikatos centras N=44	6	6	-
Mokyklos (pradinės, vidurinės) N=69	6	6	-
Aukštosios mokyklos N=50	6	6	-
Apylinkių teismai N=63	5	4	1
Greitosios pagalbos medicinos stotis N=51	5	5	-
Lietuvos darbo birža N=133	4	4	-

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Kyžio forma (*tęsiny*s)

Nurodytos institucijos, su kuriomis kontaktavo ne mažiau 30 respondentų	Davusių kyši skaičius	Davė pinigini/ daiktinį atlygį	Suteikė paslaugą
Valstybinė ligonių kasa N=46	3	3	-
SODRA N=333	3	3	-
Registų centras N=156	2	2	-
Statistikos departamentas N=92	-	-	-

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

182

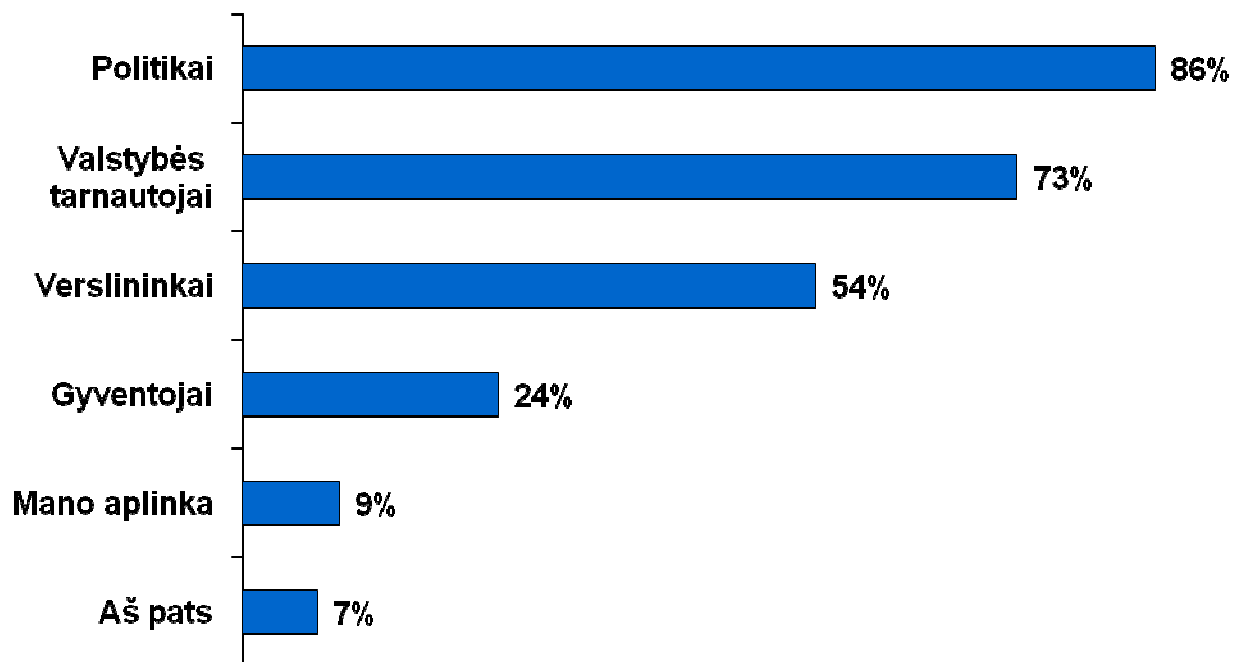
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Verslo atstovų, kaip ir Lietuvos gyventojų, nuomone, labiausiai kyšio tikimasi Kelių policijoje. Jos prievartavimo indeksas – 0,49, o kyšių davimo indeksas – 0,44. Taip pat dideli kyšininkavimo indeksai yra: savivaldybėse (prievartavimo indeksas - 0,29; davimo indeksas – 0,23), poliklinikose (prievartavimo indeksas - 0,29; davimo indeksas – 0,25), automobilių apžiūrų centruose (prievartavimo indeksas - 0,22; davimo indeksas – 0,19).

Verslininkų, kurie prisipažino, kad tvarkydami reikalus įvairiose institucijose yra davę kyšį, buvo prašoma patikslinti, ar kyšis buvo piniginis, daiktinis, ar buvo suteikta kažkokia paslauga. Absoliuti dauguma kyšį davusių respondentų teigė, kad davė piniginių arba daiktinių kyšių ir tik pavieniais atvejais buvo suteikiamos kokios nors paslaugos mainais už reikalų sutvarkymą.

Kova su korupcija

Atsakomybė už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje

Atsakymai: "labai kalti" ir "kalti"

Gyventojai 2011

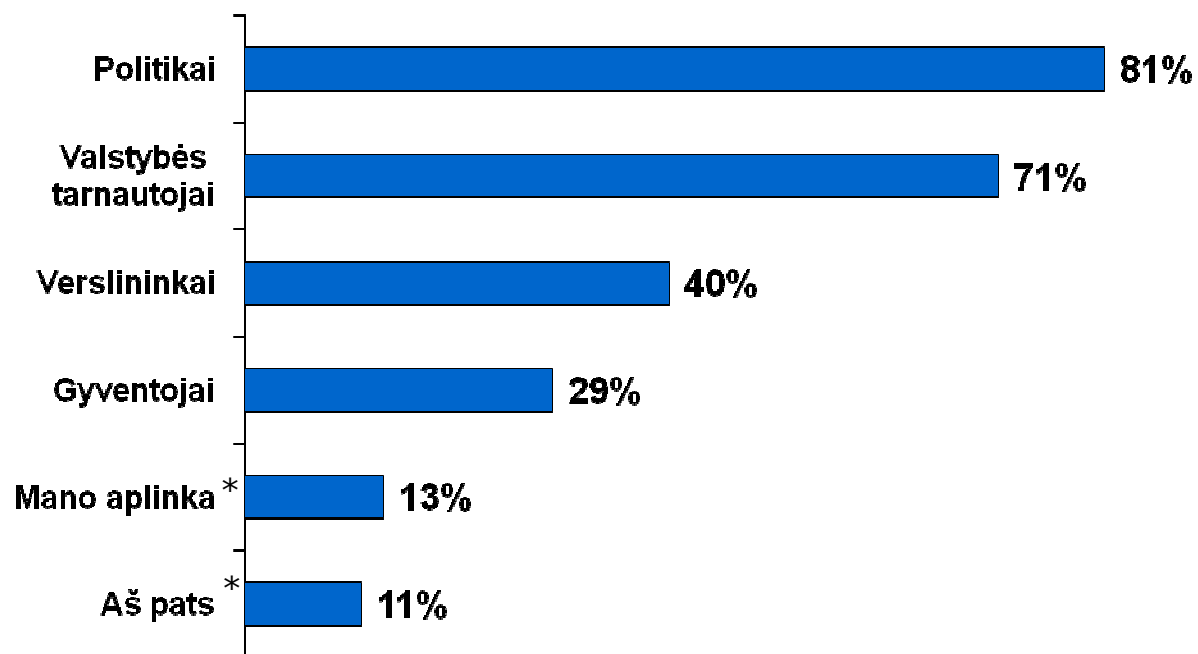
Atsakomybė už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje

	2007	2008	2011
Politikai	80%	88%	86%
Valstybės tarnautojai	70%	83%	73%
Verslininkai	50%	62%	54%
Gyventojai	25%	32%	24%
Mano aplinka*	9%	-	9%
Aš pats*	10%	-	7%

**Atsakymai “labai kalti” ir “kalti”
2008 m. formuluotė “Aš ir mano aplinka” (18%)**

Gyventojai 2007-2011

Atsakomybė už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje

Atsakymai: "labai kalti" ir "kalti"

Įmonės 2011

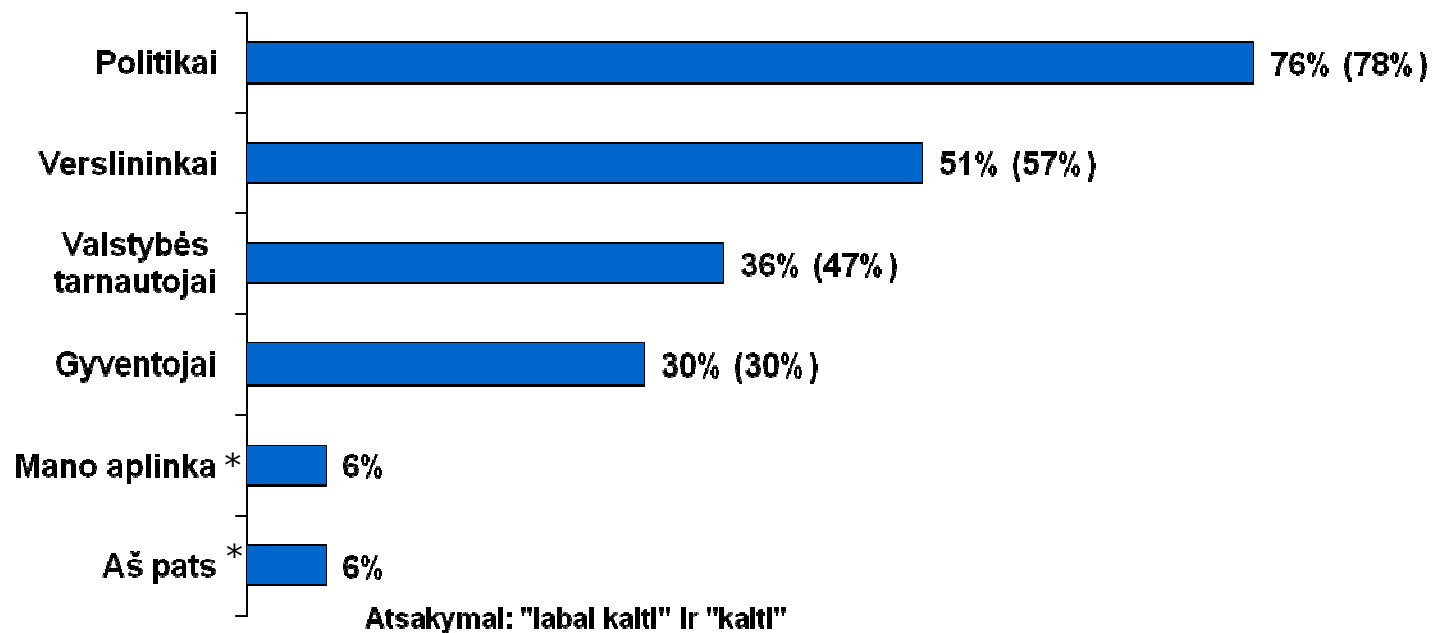
Atsakomybė už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje

	2007	2008	2011
Politikai	83%	85%	81%
Valstybės tarnautojai	68%	85%	71%
Verslininkai	37%	52%	40%
Gyventojai	18%	15%	29%
Mano aplinka*	6%	-	13%
Aš pats*	5%	-	11%

**Atsakymai “labai kalti” ir “kalti”
2008 m. formuluotė “Aš ir mano aplinka” (24%)**

Įmonės 2007-2011

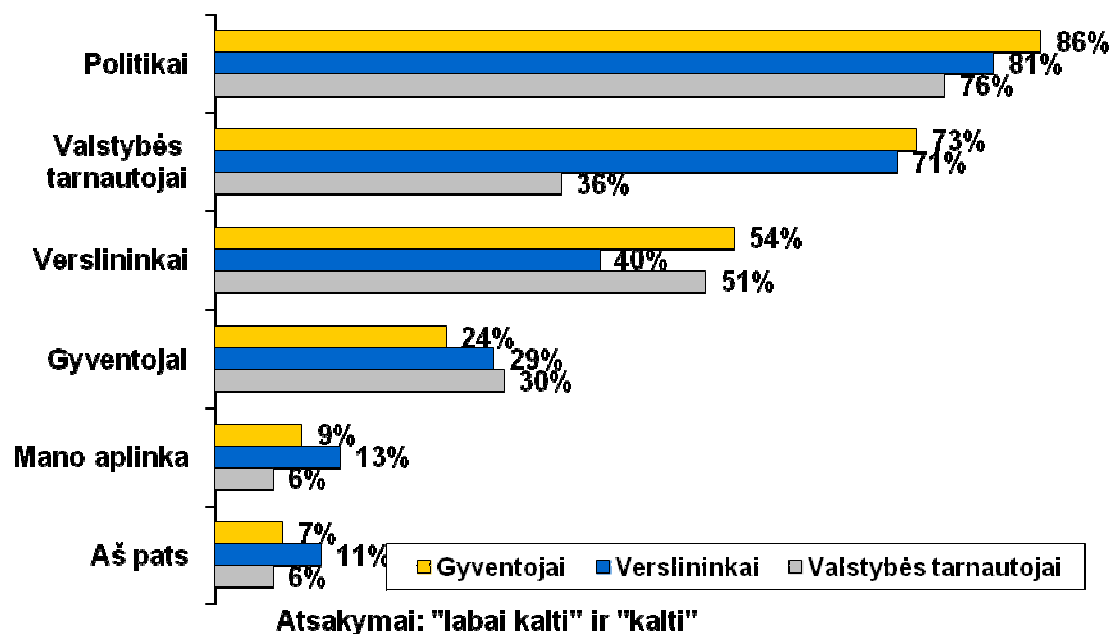
Atsakomybė už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

* 2008 m. formuluotė: "Aš ir mano aplinka" (12%)

Valstybės tarnautojai 2008-2011

Atsakomybė už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

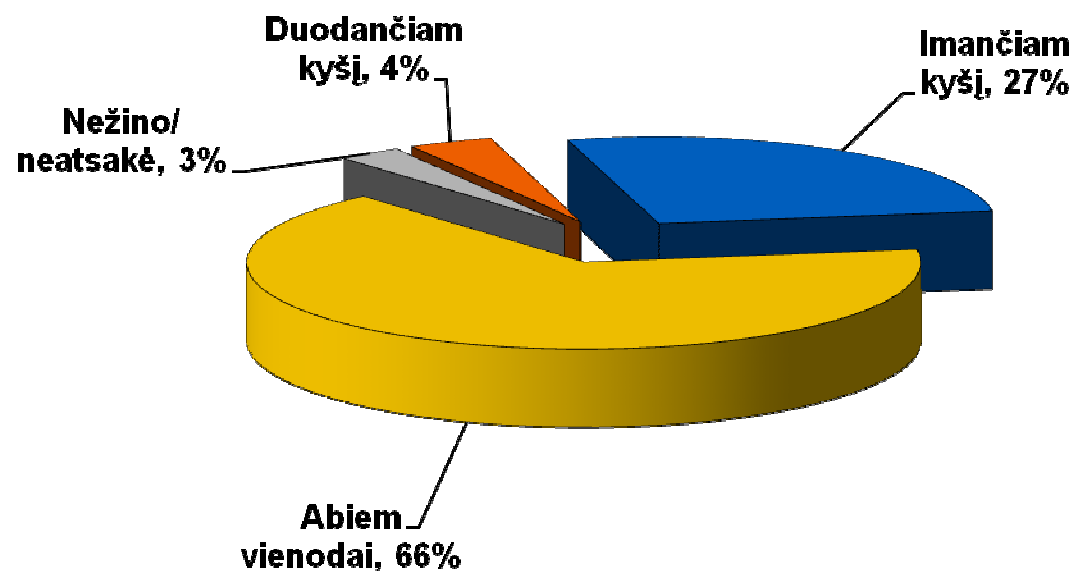
190

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dauguma gyventojų, verslininkų ir valstybės tarnautojų dėl korupcijos paplitimo pirmiausia kaltina politikus. Antroje vietoje paprastai gyventojai ir verslininkai kaltina valstybės tarnautojus. Tuo tarpu patys valstybės tarnautojai labiau linkę kaltinti verslininkus. Apskritai dėl korupcijos paplitimo visos tikslinės grupės yra mažiau linkusios kaltinti pačios save.

Analizuojant 2007 m., 2008 m. ir 2011 m. tyrimų rezultatus pagal tikslines grupes, radikalių pokyčių nenustatyta.

Kam tenka didesnė atsakomybė už kyšio davimą

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

192

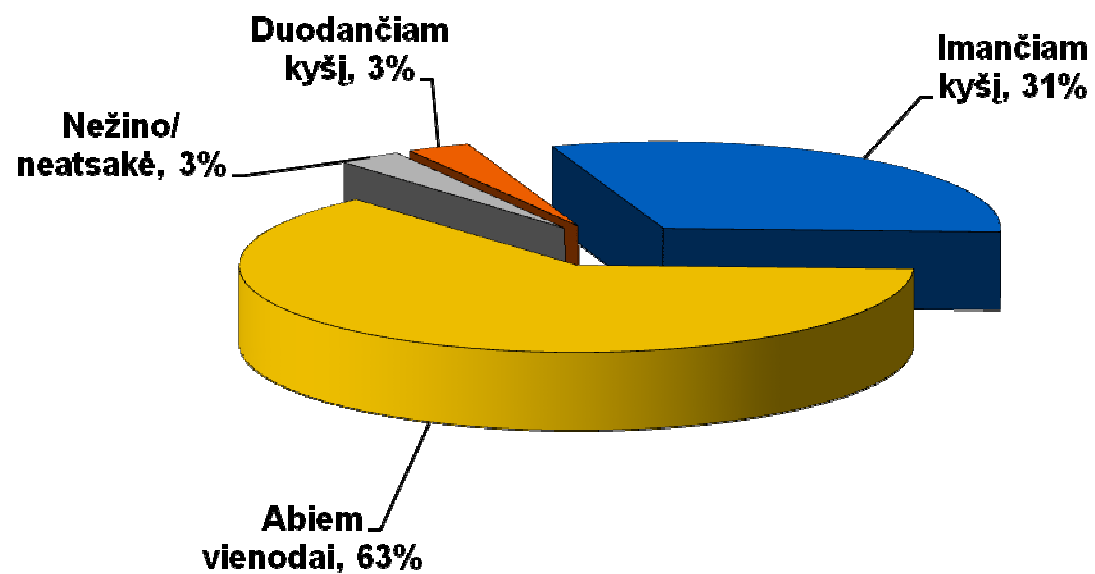
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kam tenka didesnė atsakomybė už kyšio davimą

	2005	2007	2011
Duodančiam kyši	7%	4%	4%
Imančiam kyši	37%	34%	27%
Abiem vienodai	54%	59%	66%
Nežino/ neatsakė	3%	3%	3%

Gyventojai 2005-2011

Kam tenka didesnė atsakomybė už kyšio davimą

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

194

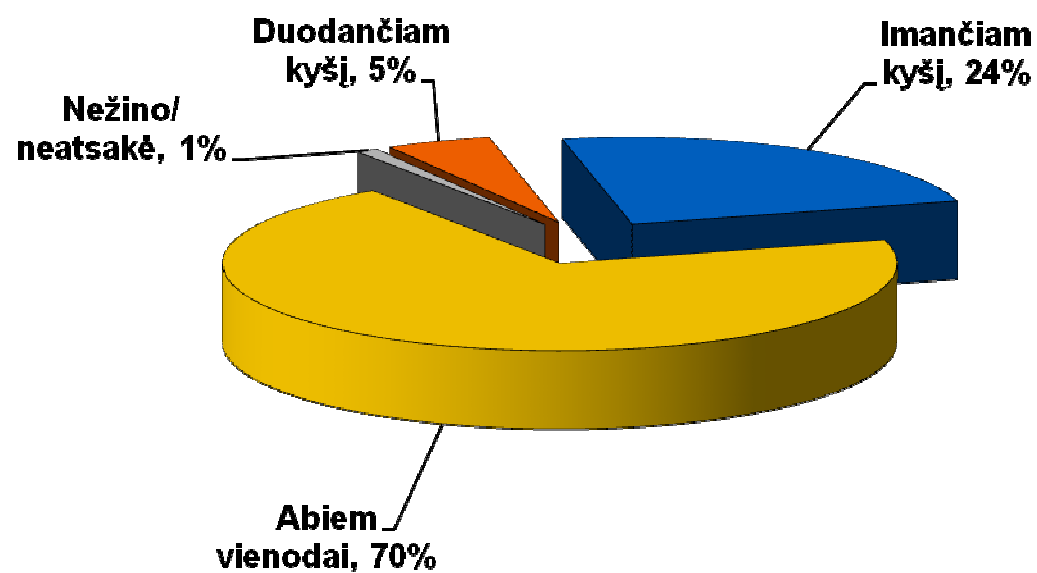
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kam tenka didesnė atsakomybė už kyšio davimą

	2005	2007	2011
Duodančiam kyši	3%	3%	3%
Imančiam kyši	43%	34%	31%
Abiem vienodai	51%	60%	63%
Nežino/ neatsakė	2%	3%	3%

Įmonės 2005-2011

Kam tenka didesnė atsakomybė už kyšio davimą

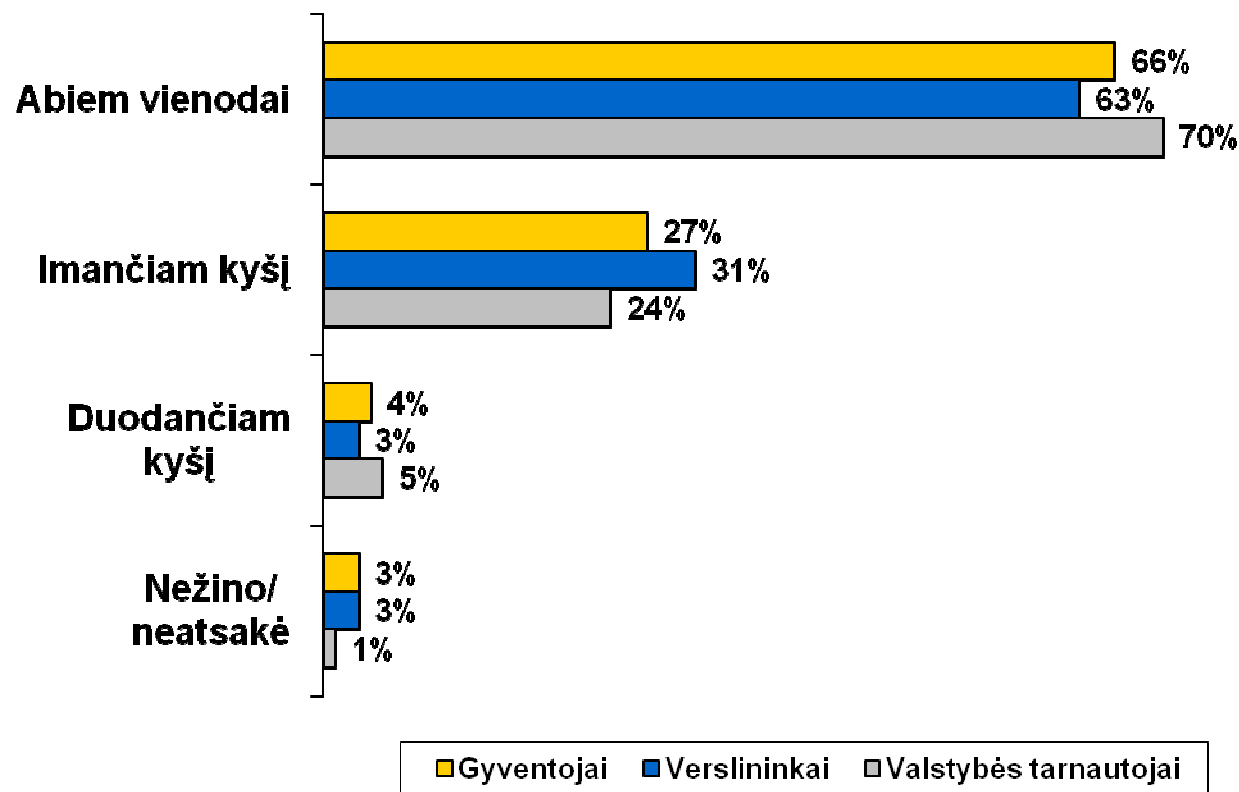
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

196

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kam tenka didesnė atsakomybė už kyšio davimą: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

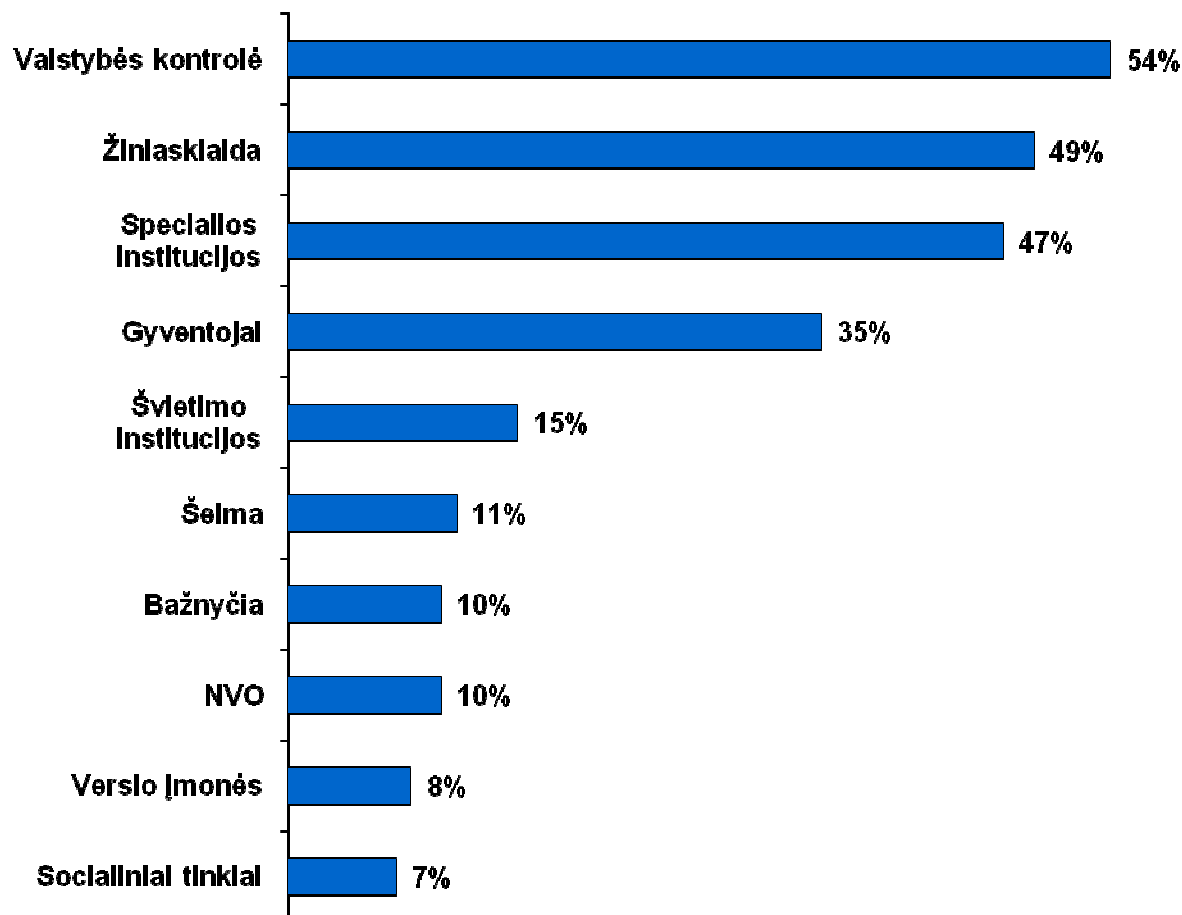

2011

Tiek Lietuvos gyventojai, tiek verslininkai, tiek valstybės tarnautojai mano, kad kyšininkavimo atveju kaltos yra abi pusės: tiek kyšius duodantys, tiek juos imantys, nors imantys yra kaltesni nei duodantys.

Lyginant 2005 m., 2007 m. ir 2011 m. Lietuvos gyventojų ir verslo įmonių vadovų apklausų rezultatus, pastebima, kad ilgalaikėje tendencijoje palaipsniui mažėja kaltinančių tik imančius kyšius, tačiau didėja kaltinančių abi puses.

Institucijos ir socialinės grupės, galinčios prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

199

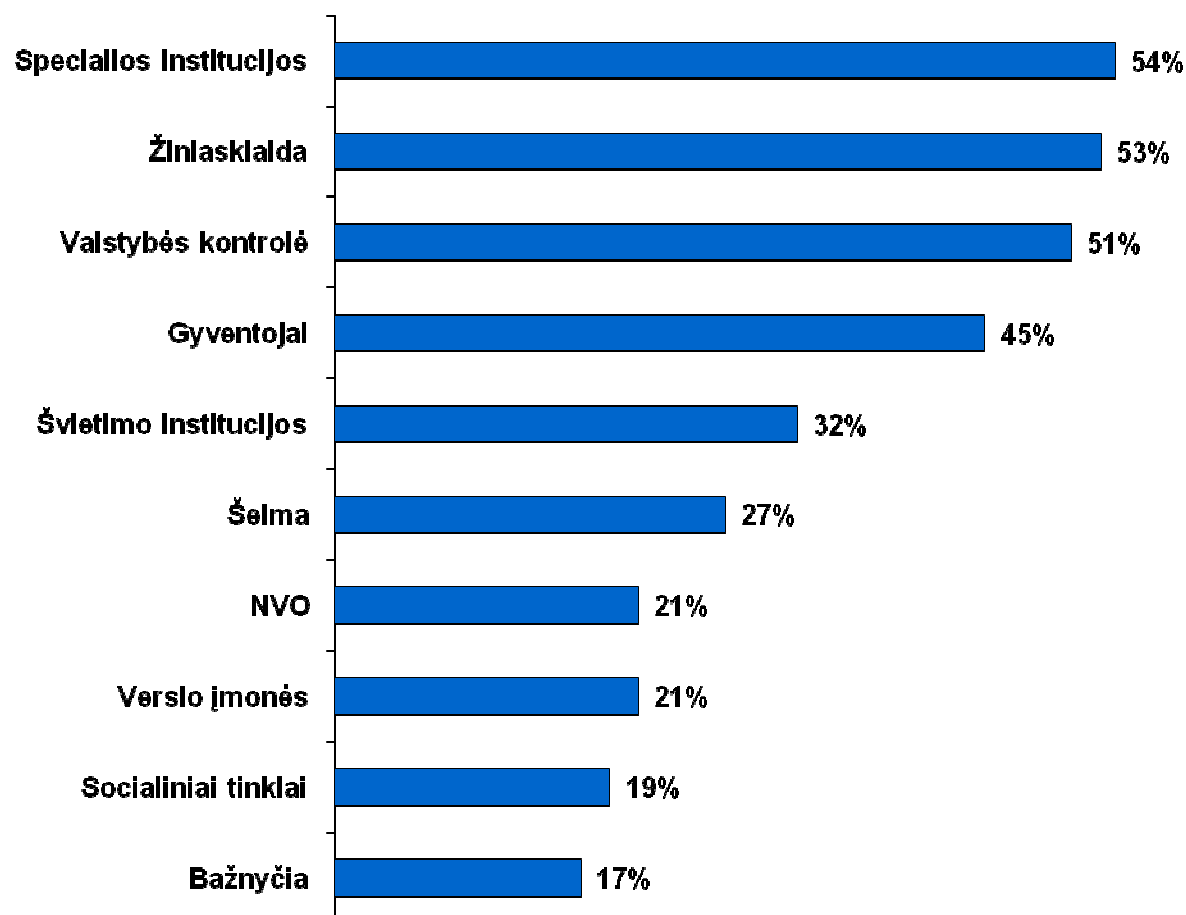
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Institucijos ir socialinės grupės, galinčios prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo

	2005	2007	2011
Valstybės kontrolė	51%	47%	54%
Žiniasklaida	54%	43%	49%
Specialios institucijos	45%	43%	47%
Gyventojai	43%	32%	35%
Švietimo institucijos	17%	14%	15%
Šeima	13%	4%	11%
Bažnyčia	17%	12%	10%
NVO	12%	7%	10%
Verslo įmonės	9%	7%	8%
Socialiniai tinklai	-	-	7%

Gyventojai 2005-2011

Institucijos ir socialinės grupės, galinčios prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

201

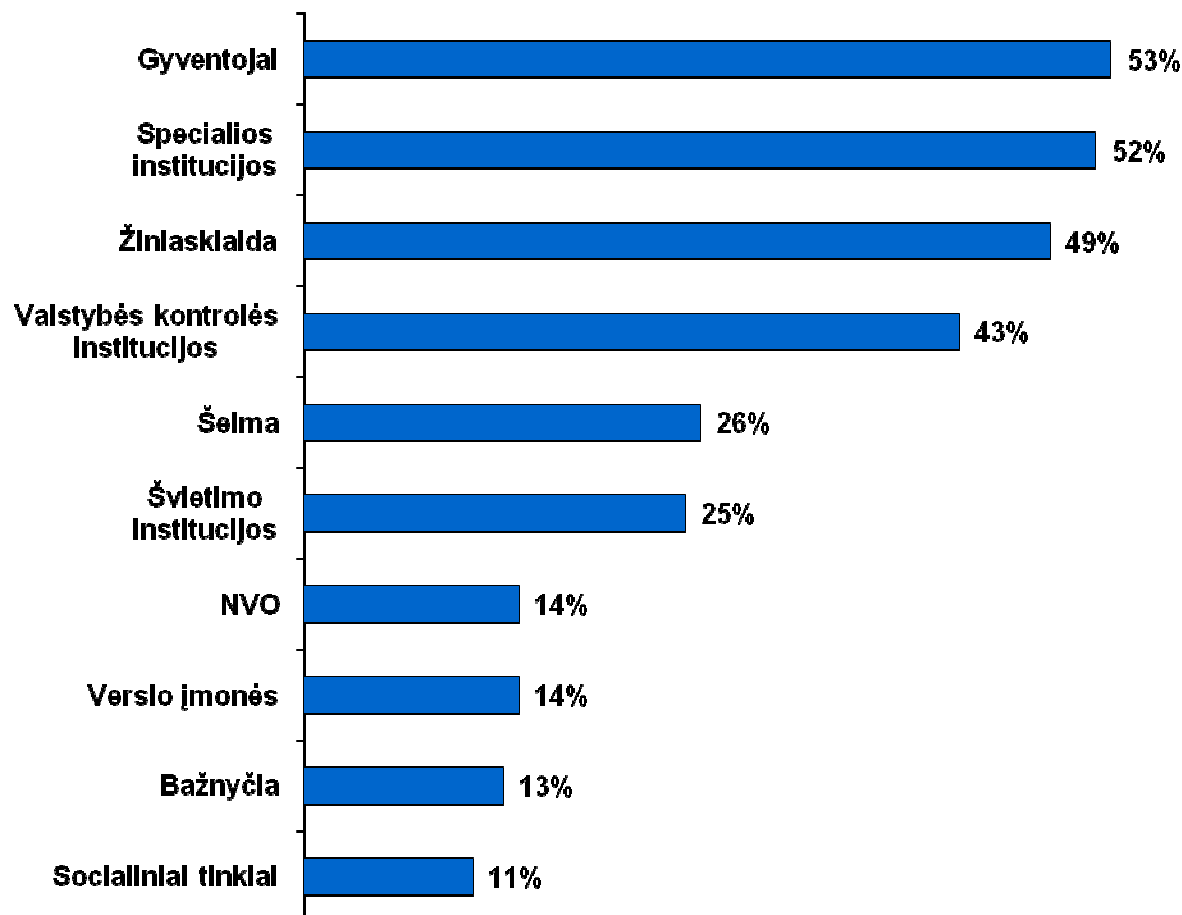
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Institucijos ir socialinės grupės, galinčios prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo

	2005	2007	2011
Specialios institucijos	57%	48%	54%
Žiniasklaida	61%	45%	53%
Valstybės kontrolė	48%	43%	51%
Gyventojai	43%	35%	45%
Švietimo institucijos	21%	19%	32%
Šeima	16%	5%	27%
NVO	16%	9%	21%
Verslo įmonės	19%	16%	21%
Socialiniai tinklai	-	-	19%
Bažnyčia	19%	11%	17%

Įmonės 2005-2011

Institucijos ir socialinės grupės, galinčios prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo

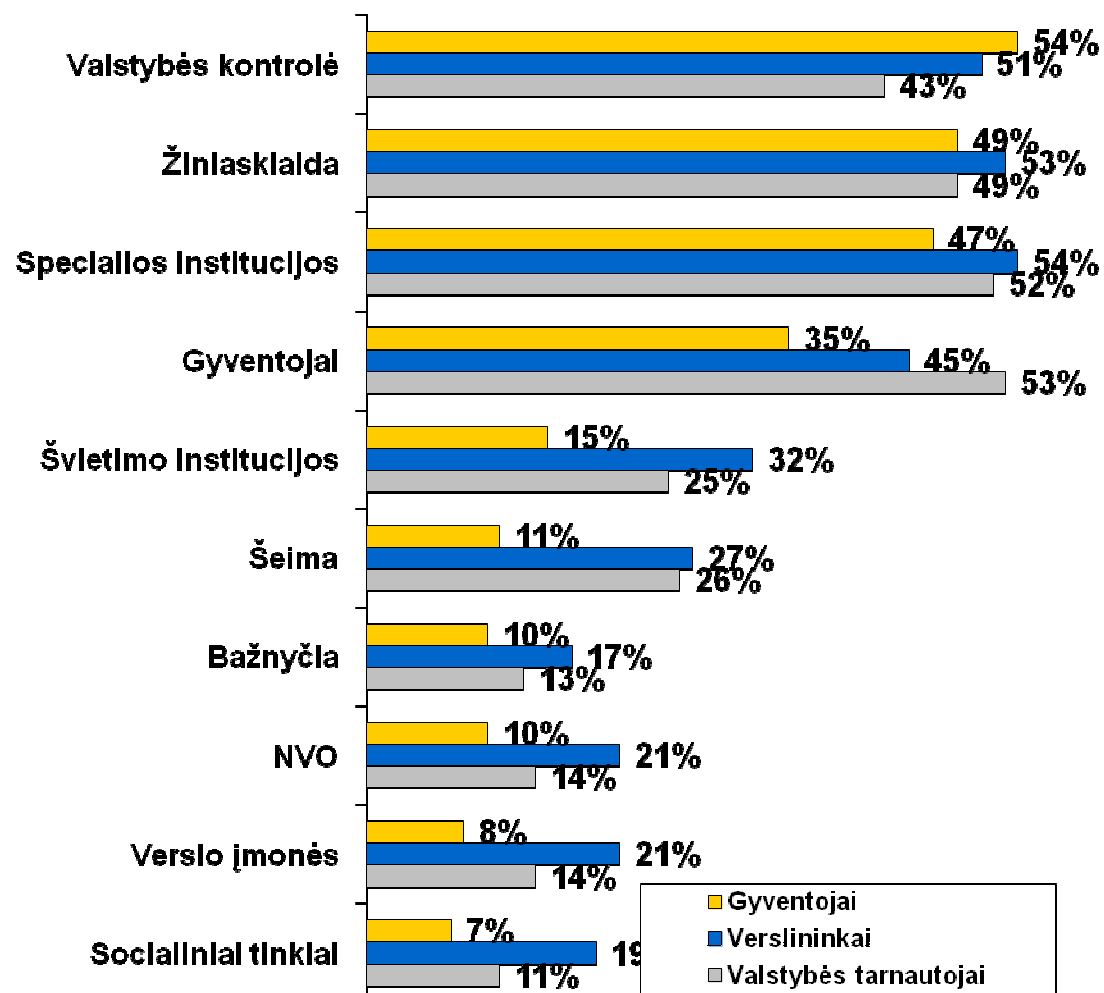
Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

203

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Institucijos ir socialinės grupės, galinčios prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

204

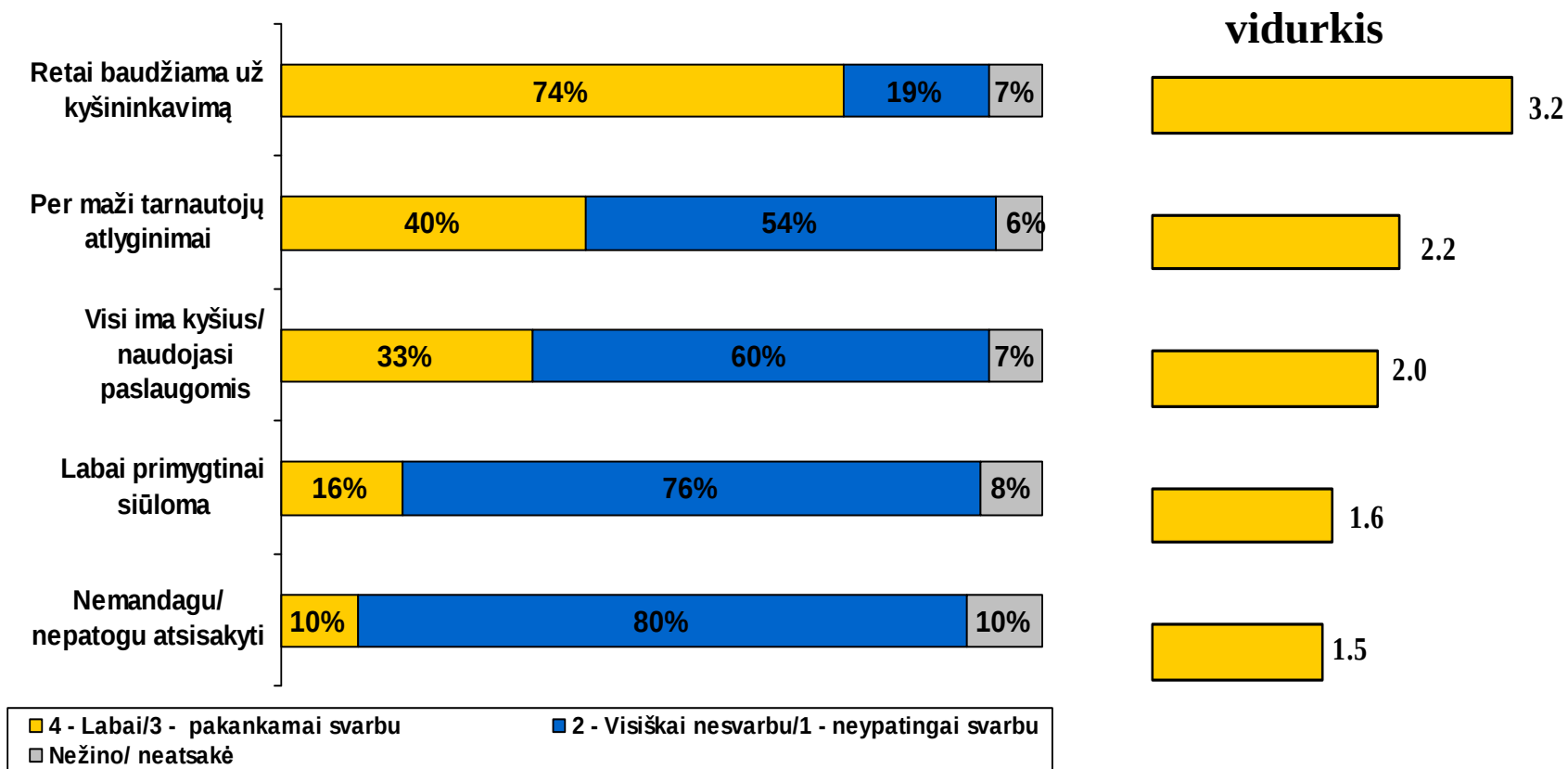
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Kalbant apie institucijas, kurios galėtų prisidėti prie realaus korupcijos mažinimo, visos tyrinėtos tikslinės grupės pirmiausia paminėjo 4 institucijas: valstybės kontrolę, žiniasklaidą, specialiąsias institucijas, gyventojus.

Skirtingai nei kitos tikslinės grupės, valstybės tarnautojai dažniau minėjo, kad prie realaus korupcijos sumažinimo galėtų prisidėti gyventojai (53%), tuo tarpu patys gyventojai apie savo indėlį kalbėjo gerokai rečiau – 35%.

Verslininkai šiais metais kiek dažniau nei 2005 m. ir 2007 m. minėjo švietimo institucijas ir šeimą, kaip galinčias prisidėti prie realaus korupcijos sumažinimo.

Kyšio ėmimą pateisinančios priežastys

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

206

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

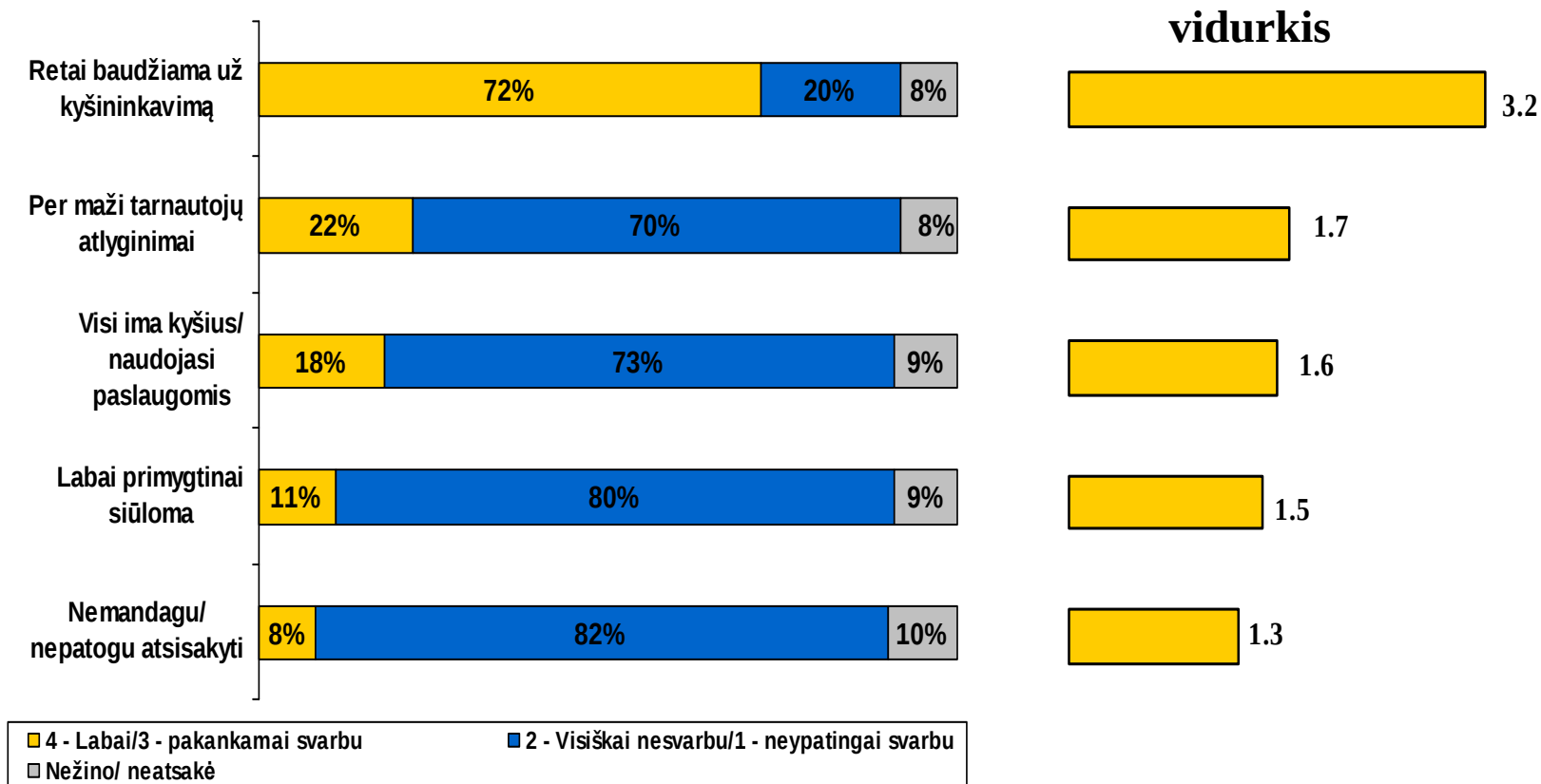
Kyšio ėmimą pateisinančios priežastys (vertinimo vidurkliai)

	2005	2007	2011
Retai baudžiama už kyšininkavimą	3,0	3,0	3,2
Per maži tarnautojų atlyginimai	2,2	2,2	2,2
Visi ima kyšius/ naudojami paslaugomis	1,9	1,9	2,0
Labai primygtinai siūloma	1,8	1,7	1,6
Nemandagu/ nepatogu atsisakyti	1,6	1,5	1,5

Vertinimo skalė: 4 – labai svarbi priežastis, 3 – pakankamai svarbi priežastis, 2 – neypatingai svarbi priežastis, 1 – visiškai nesvarbi priežastis.

Gyventojai 2005-2011

Kyšio ėmimą pateisinančios priežastys

Įmonės 2011

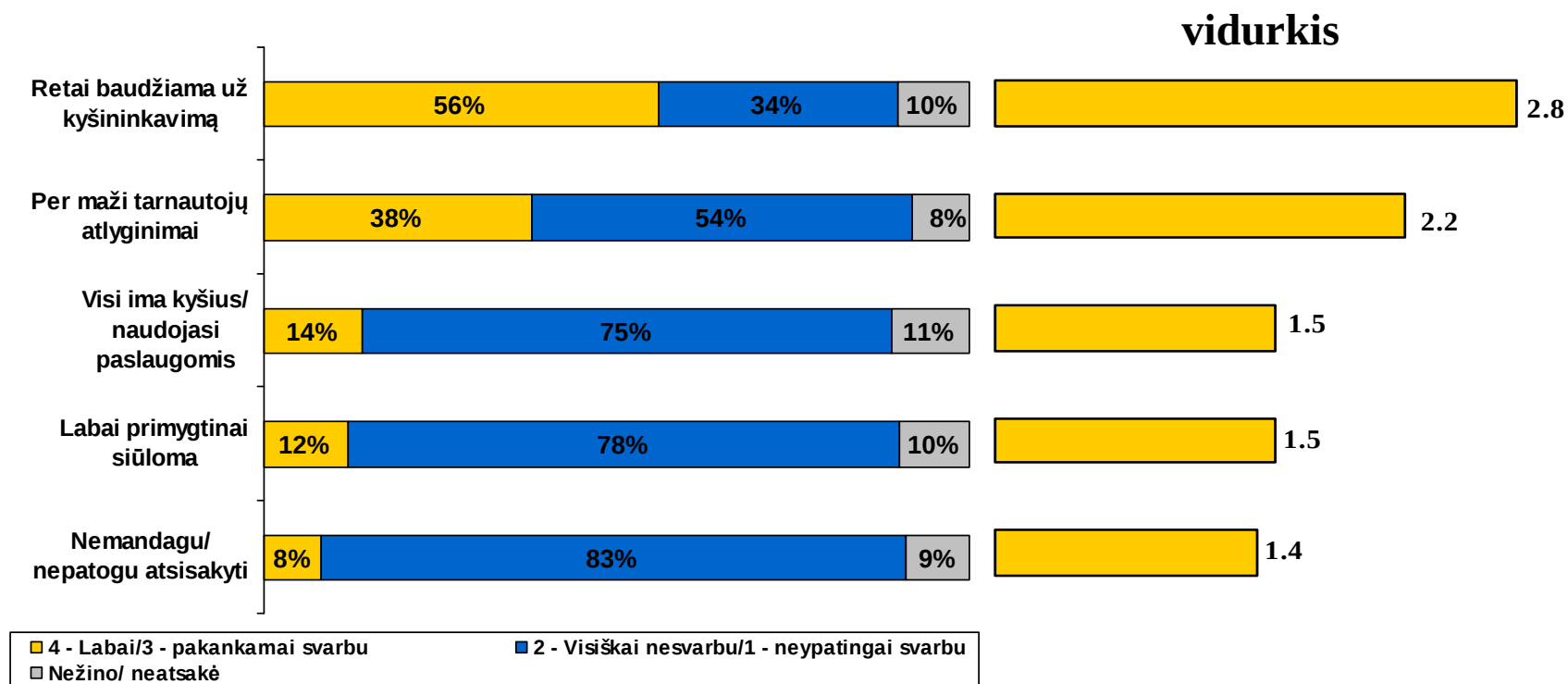
Kyšio ėmimą pateisinančios priežastys (vertinimo vidurkiai)

	2005	2007	2011
Retai baudžiama už kyšininkavimą	3,1	3,0	3,2
Per maži tarnautojų atlyginimai	2,1	1,9	1,7
Visi ima kyšius/ naudojami paslaugomis	1,8	1,7	1,6
Labai primygtinai siūloma	1,7	1,5	1,5
Nemandagu/ nepatogu atsisakyti	1,5	1,3	1,3

Vertinimo skalė: 4 – labai svarbi priežastis, 3 – pakankamai svarbi priežastis, 2 – neypatingai svarbi priežastis, 1 – visiškai nesvarbi priežastis.

Įmonės 2005-2011

Kyšio ėmimą pateisinančios priežastys

Valstybės tarnautojai 2011

Kyšio ėmimą pateisinančios priežastys: tikslinių grupių atsakymų palyginimas (vertinimo vidurkiai)

	Gyventojai	Įmonės	Valstybės tarnautojai
Retai baudžiama už kyšininkavimą	3,2	3,2	2,8
Per maži tarnautojų atlyginimai	2,2	1,7	2,2
Visi ima kyšius/ naudojami paslaugomis	2,0	1,6	1,5
Labai primygtinai siūloma	1,6	1,5	1,5
Nemandagu/ nepatogu atsisakyti	1,5	1,3	1,4

Vertinimo skalė: 4 – labai svarbi priežastis, 3 – pakankamai svarbi priežastis, 2 – neypatingai svarbi priežastis, 1 – visiškai nesvarbi priežastis.

2011

Visos tikslinės grupės nurodė, kad pagrindinė kyšininkavimo priežastis yra tai, kad už šias veikas yra retai baudžiama: taip mano 74% gyventojų, 72% verslininkų ir 56% valstybės tarnautojų. Kita priežastis, dėl ko kyšininkaujama – per maži tarnautojų atlyginimai - buvo nurodoma ženkliai rečiau: ją nurodė 40% gyventojų, 22% verslininkų ir 38% valstybės tarnautojų.

Laike kyšio ėmimą pateisinančios priežastys kinta mažai.

Efektyviausios korupcijos mažinimo priemonės (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

Prasižengusiems valdininkams uždrausti dirbti valstybinėse įstaigose	52% (47%)
Griežtinti administracines nuobaudas, didinti baudas, atleisti iš darbo	50% (46%)
Griežtinti bausmes teismuose už korupciją, griežtinti įstatymus	49% (52%)
Tobulinti įstatymus, skirtus kovai su korupcija	47% (42%)
Tikrinti valdininkų praeitį, šeimos turto skaidrumą	35% (31%)
Didesnio viešumo žiniasklaidoje	31% (27%)
Kad su korupcijos atvejais geriau kovotų specialios tarnybos	25% (21%)
Aktyvesnės visuomenės paramos – kad žmonės praneštų apie kyšius	23% (18%)
Kelti visuomenės moralę, švietimo priemonės	20% (16%)
Problema pati išsispręs, kai pagerės bendras gyvenimo lygis šalyje	11% (11%)
Siekti, kad valdininkai kuo mažiau kontroliuotų įvairias gyvenimo sritis	11% (8%)
Pakelti valdininkų atlyginimus, kad jie labai saugotų savo darbo vietą	6% (4%)

Gyventojai 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

213

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Efektyviausios korupcijos mažinimo priemonės (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

Prasižengusiems valdininkams uždrausti dirbti valstybinėse įstaigose	58%
Griežtinti administracines nuobaudas, didinti baudas, atleisti iš darbo	53%
Griežtinti bausmes teismuose už korupciją, griežtinti įstatymus	51% (44%)
Tobulinti įstatymus, skirtus kovai su korupcija	47% (41%)
Kelti visuomenės moralę, švietimo priemones	37% (36%)
Tikrinti valdininkų praeitį, šeimos turto skaidrumą	36%
Didesnio viešumo žiniasklaidoje	34% (33%)
Kad su korupcijos atvejais geriau kovotų specialios tarnybos	29% (20%)
Aktyvesnės visuomenės paramos – kad žmonės praneštų apie kyšius	21% (21%)
Siekti, kad valdininkai kuo mažiau kontroliuotų įvairias gyvenimo sritis	17%
Problema pati išsispręs, kai pagerės bendras gyvenimo lygis šalyje	12% (4%)
Pakelti valdininkų atlyginimus, kad jie labai saugotų savo darbo vietą	8% (14%)

Įmonės 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

214

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Efektyviausios korupcijos mažinimo priemonės (skliausteliuose 2008 m. tyrimo duomenys)

Tobulinti įstatymus, skirtus kovai su korupcija	46% (35%)
Kelti visuomenės moralę; švietimo priemonės	43% (36%)
Prasižengusiems valdininkams uždrausti dirbti valstybinėse įstaigose	40%
Griežtinti administracines nuobaudas, didinti baudas, atleisti iš darbo	37% (31%)
Griežtinti bausmes teismuose už korupciją, griežtinti įstatymus	36% (41%)
Pakelti valdininkų atlyginimus, kad jie labai saugotų savo darbo vietą	35% (35%)
Didesnio viešumo žiniasklaidoje	27% (23%)
Aktyvesnės visuomenės paramos – kad žmonės praneštų apie kyšius	26% (26%)
Tikrinti valdininkų praeitį, šeimos turto skaidrumą	26%
Kad su korupcijos atvejais geriau kovotų specialios tarnybos	25% (16%)
Problema pati išsispręs, kai pagerės bendras gyvenimo lygis šalyje	19% (2%)
Siekti, kad valdininkai kuo mažiau kontroliuotų įvairias gyvenimo sritis	10%

Valstybės tarnautojai 2008-2011

Efektyviausios korupcijos mažinimo priemonės: VILMORUS tikslinių grupių atsakymų palyginimas

	Gyven- tojai	Versli- ninkai	Tarnau- tojai
Prasižengusiems valdininkams uždrausti dirbti valstybinėse įstaigose	52%	58%	40%
Griežtinti administracines nuobaudas, didinti baudas, atleisti iš darbo	50%	53%	37%
Griežtinti bausmes teismuose už korupciją, griežtinti įstatymus	49%	51%	36%
Tobulinti įstatymus, skirtus kovai su korupcija	47%	47%	46%
Tikrinti valdininkų praeitį, šeimos turto skaidrumą	35%	36%	26%
Didesnio viešumo žiniasklaidoje	31%	34%	27%
Kad su korupcijos atvejais geriau kovotų specialios tarnybos	25%	29%	25%
Aktyvesnės visuomenės paramos – kad žmonės praneštų apie kyšius	23%	21%	26%
Kelti visuomenės moralę; švietimo priemonės	20%	37%	43%
Problema pati išsispręs, kai pagerės bendras gyvenimo lygis šalyje	11%	12%	19%
Siekti, kad valdininkai kuo mažiau kontroliuotų įvairias gyvenimo sritis	11%	17%	10%
Pakelti valdininkų atlyginimus, kad jie labai saugotų savo darbo vietą	6%	8%	35%

2011

Respondentams buvo pateikta 12 korupcijos mažinimui skirtų priemonių ir buvo klausiama, kurios priemonės, jų nuomone, būtų efektyviausios.

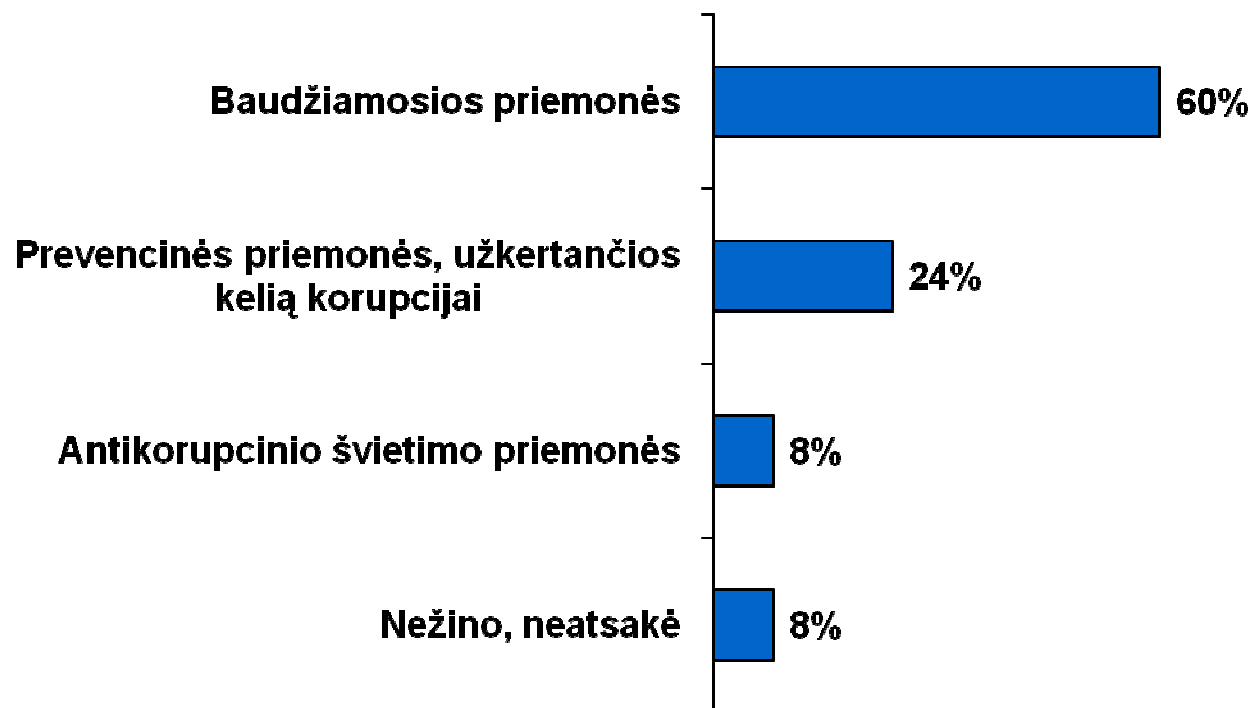
Lietuvos gyventojų ir verslininkų nuomonės sutapo, t.y. jie nurodė šias 3, jų manymu, efektyviausias korupcijos mažinimo priemones:

- prasižengusiems valdininkams uždrausti dirbti valstybinėse įstaigose;**
- griežtinti administracines nuobaudas, didinti baudas, atleisti iš darbo;**
- griežtinti bausmes teismuose už korupciją, griežtinti įstatymus.**

Valstybės tarnautojai taip pat mano, kad yra svarbu prasižengusiems valdininkams uždrausti dirbti valstybinėse įstaigose, tačiau dar svarbiau yra tobulinti įstatymus, skirtus kovai su korupcija, bei kelti visuomenės moralę.

Lyginant su 2008 m., šiais metais visose tikslinėse grupėse kiek padidėjo nurodžiusių, kad su korupcijos atvejais turėtų geriau kovoti specialios tarnybos.

Efektyviausios priemonės korupcijos masto Lietuvoje mažinimui

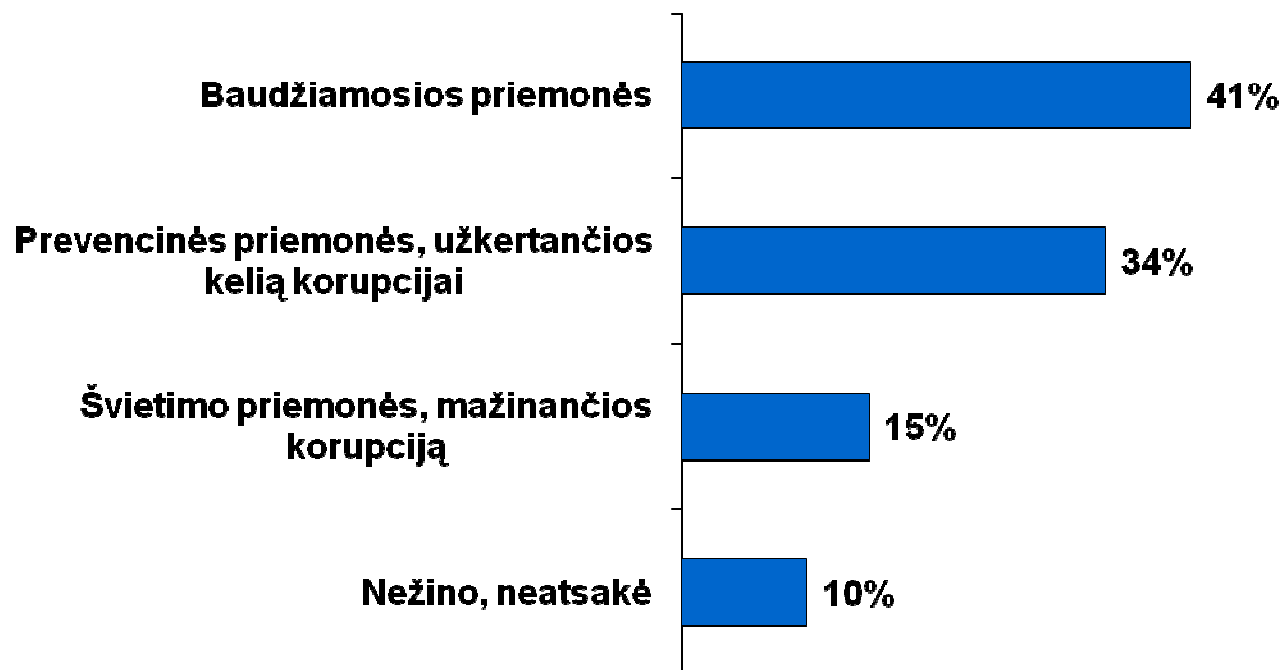
Gyventojai 2011

Efektyviausios priemonės korupcijos masto Lietuvoje mažinimui

	2004	2005	2007	2011
Baudžiamosios priemonės	40%	58%	62%	60%
Prevenčinės priemonės, užkertančios kelią korupcijai	45%	27%	23%	24%
Antikorupcinio švietimo priemonės	-	9%	9%	8%
Nežino, neatsakė	14%	6%	5%	8%

Gyventojai 2004-2011

Efektyviausios priemonės korupcijos masto Lietuvoje mažinimui

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

220

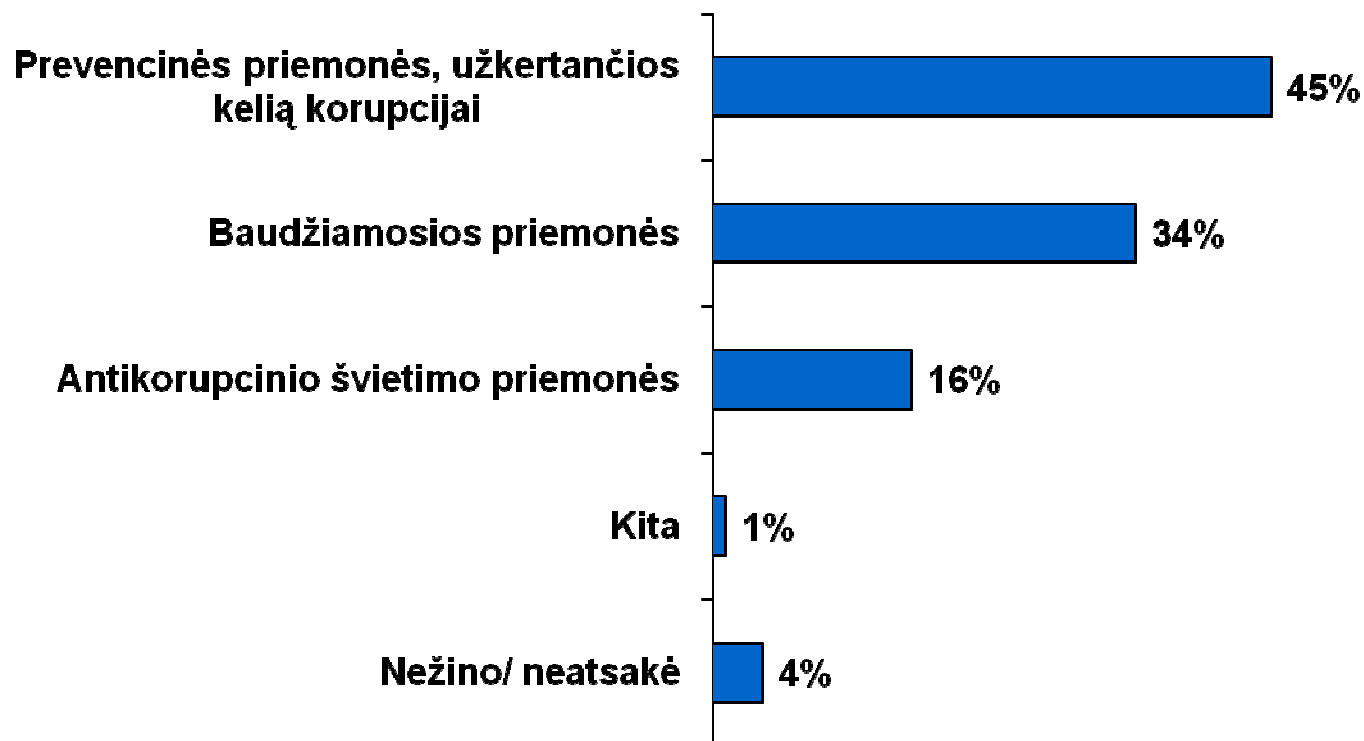
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Efektyviausios priemonės korupcijos masto Lietuvoje mažinimui

	2004	2005	2007	2011
Baudžiamosios priemonės	36%	37%	41%	41%
Prevenčinės priemonės, užkertančios kelią korupcijai	61%	42%	40%	34%
Antikorupcinio švietimo priemonės	-	18%	13%	15%
Nežino, neatsakė	3%	3%	4%	10%

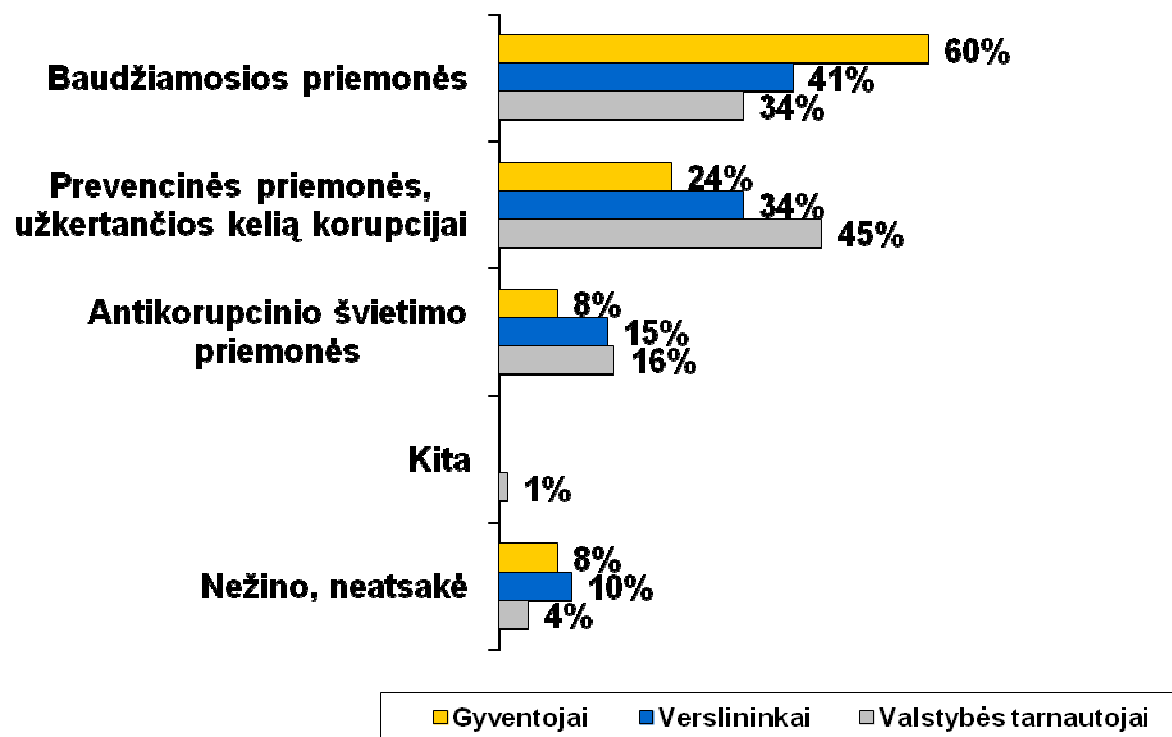
Įmonės 2004-2011

Efektyviausios priemonės korupcijos masto Lietuvoje mažinimui

Valstybės tarnautojai 2011

Efektyviausios priemonės korupcijos masto Lietuvoje mažinimui: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

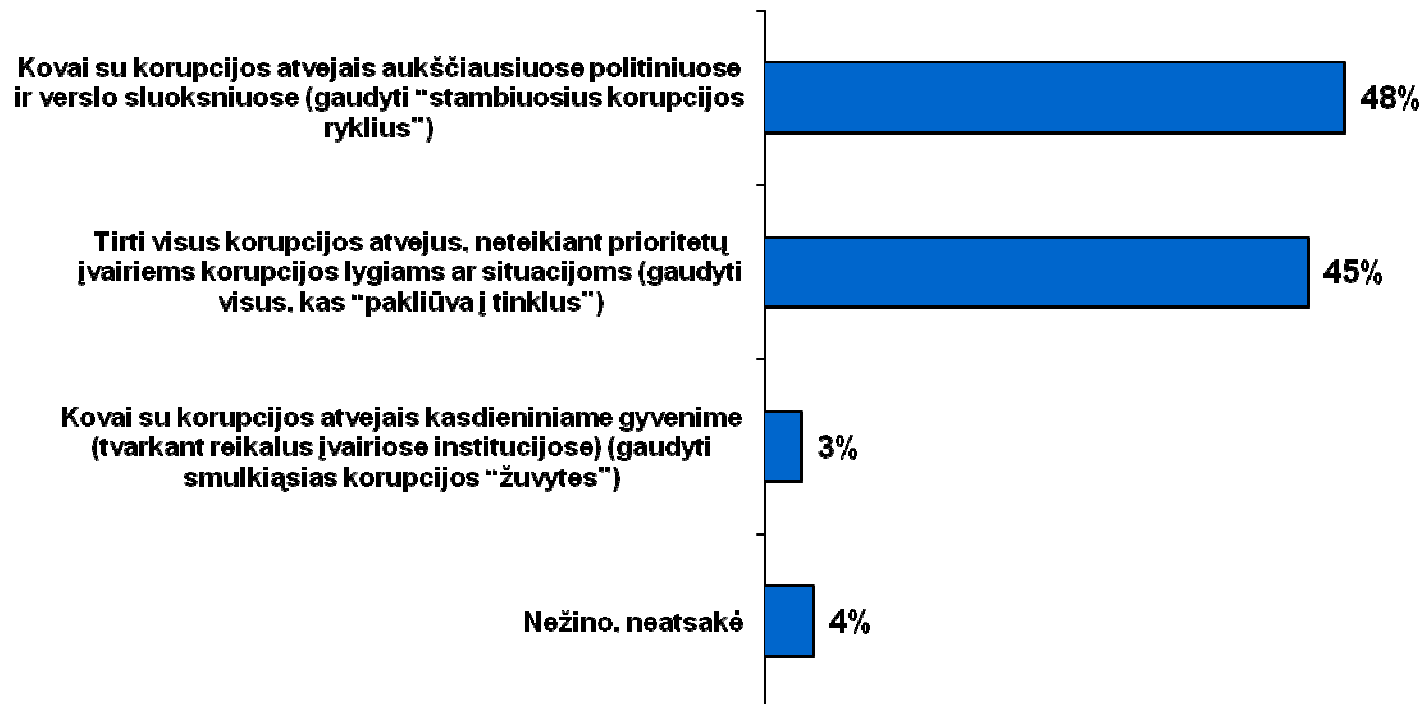
2011

Lietuvos gyventojų ir verslininkų nuomone, baudžiamosios priemonės yra efektyviausios kovojant su korupcija, tuo tarpu valstybės tarnautojai mano, kad efektyviausios turėtų būti prevencinės priemonės.

Labiausiai už baudžiamąsias priemones pasisako Lietuvos gyventojai (60%), ir ši jų nuostata yra gana stabili ir nekintanti laike. Išimtis 2004 m., kai panaši gyventojų dalis pasisakė ir už baudžiamąsias (40%), ir už prevencines priemones (45%). Tačiau interpretuojant 2004 m. tyrimo duomenis, reiktų turėti omeny, kad nebuvo alternatyvos “antikorupcinio švietimo priemonės”.

Nors šiais metais didesnė dalis verslininkų (41%) teigė, kad baudžiamosios priemonės yra efektyviausios kovojant su korupcija, nemažai jų (34%) pasisakė ir už prevencines priemones. Lyginant su Lietuvos gyventojais, visais metais verslininkai nebuvo tokie kategoriški, ir abi kovos su korupcija priemonės buvo palaikomos apylygiai, o 2005 m. prevencinės priemonės buvo minimos netgi kiek dažniau, nei baudžiamosios.

Atvejai, į kuriuos turi būti nukreiptas didžiausias dėmesys ir pajėgos

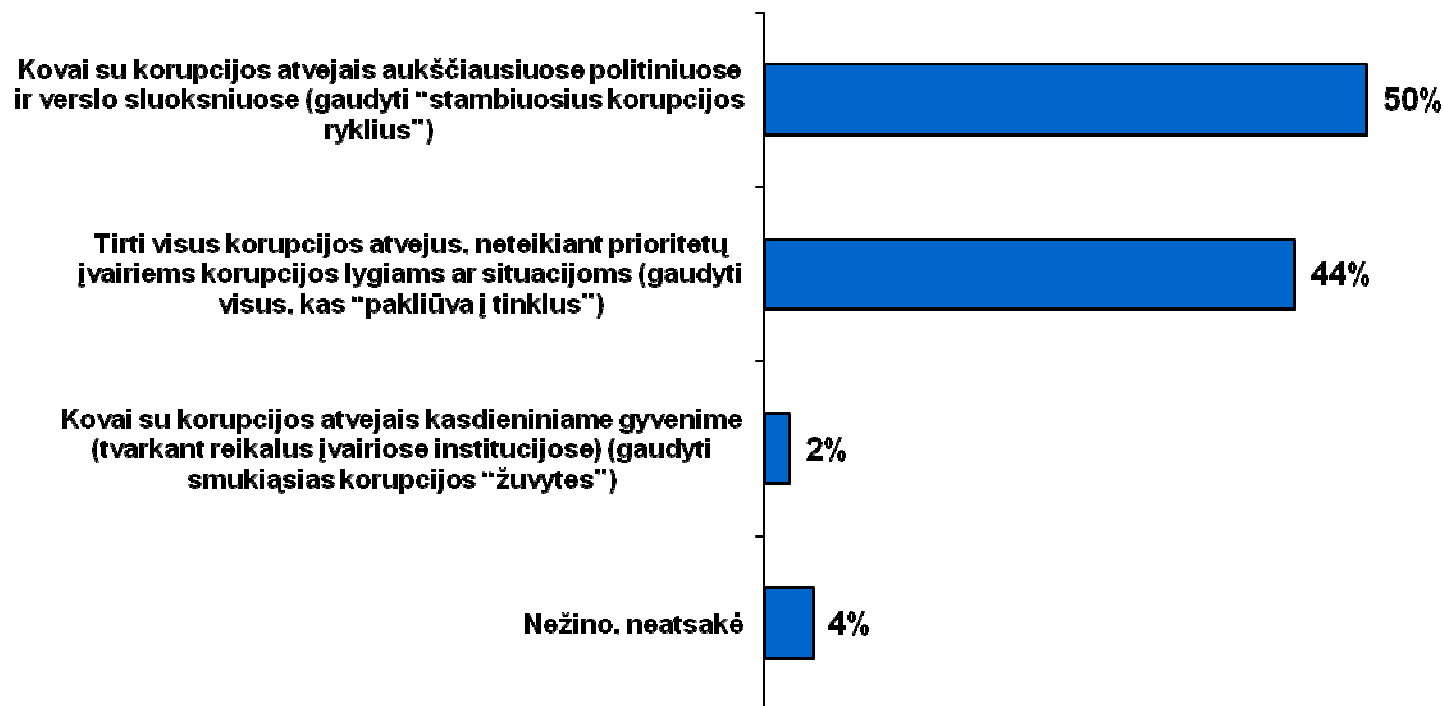
Gyventojai 2011

Atvejai, į kuriuos turi būti nukreiptas didžiausias dėmesys ir pajėgos

	2005	2007	2011
Kovai su korupcijos atvejais aukščiausiuose politiniuose ir verslo sluoksniuose (gaudyti “stambiuosius korupcijos ryklius”)	46%	42%	48%
Tirti visus korupcijos atvejus, neteikiant prioritetų įvairiems korupcijos lygiams ar situacijoms (gaudyti visus, kas “pakliūva į tinklus”)	46%	47%	45%
Kovai su korupcijos atvejais kasdieniniame gyvenime (tvarkant reikalus įvairiose institucijose) (gaudyti smulkiąsias korupcijos “žuvytes”)	6%	6%	3%
Nežino, neatsakė	3%	5%	4%

Gyventojai 2005-2011

Atvejai, į kuriuos turi būti nukreiptas didžiausias dėmesys ir pajėgos

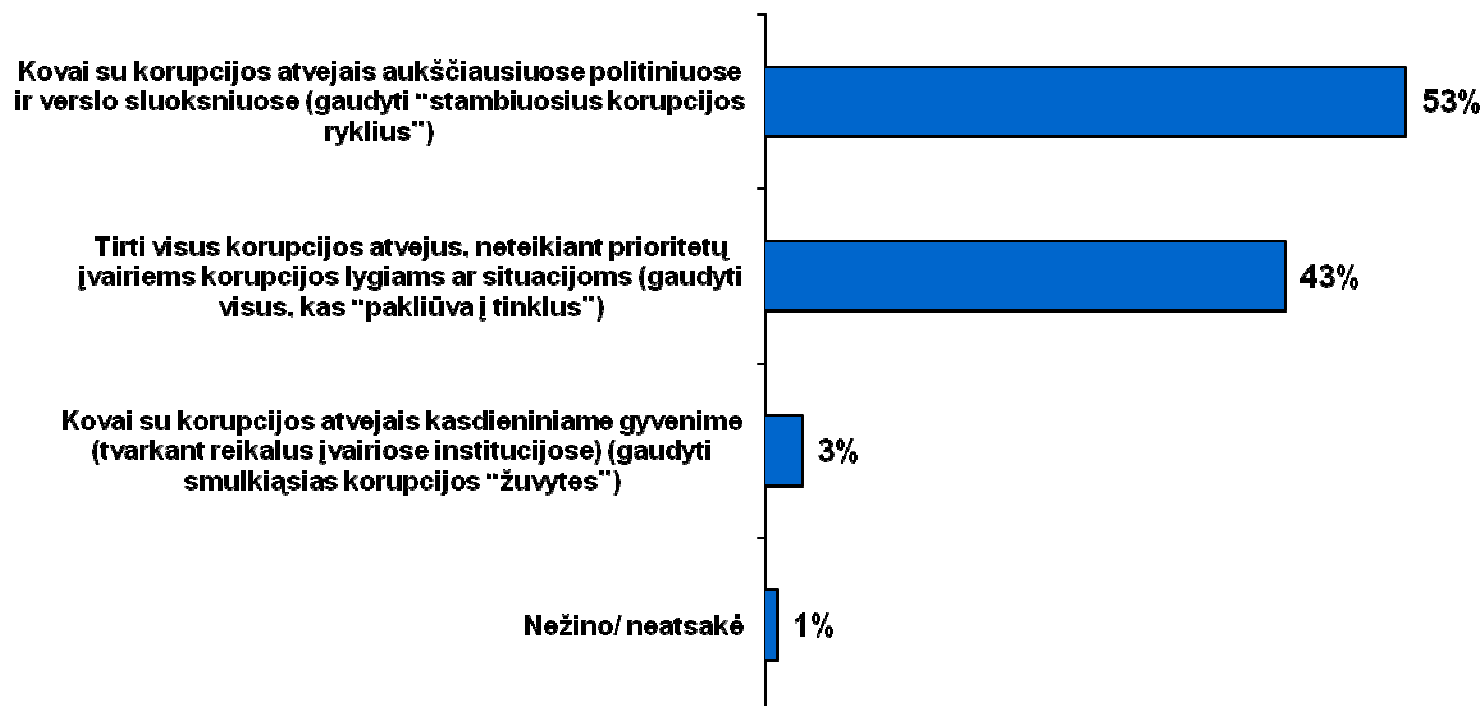
Įmonės 2011

Atvejai, į kuriuos turi būti nukreiptas didžiausias dėmesys ir pajėgos

	2005	2007	2011
Kovai su korupcijos atvejais aukščiausiuose politiniuose ir verslo sluoksniuose (gaudyti “stambiuosius korupcijos ryklius”)	49%	44%	50%
Tirti visus korupcijos atvejus, neteikiant prioritetų įvairiems korupcijos lygiams ar situacijoms (gaudyti visus, kas “pakliūva į tinklus”)	43%	47%	44%
Kovai su korupcijos atvejais kasdieniniame gyvenime (tvarkant reikalus įvairiose institucijose) (gaudyti smulkiąsias korupcijos “žuvytes”)	4%	3%	2%
Nežino, neatsakė	3%	6%	4%

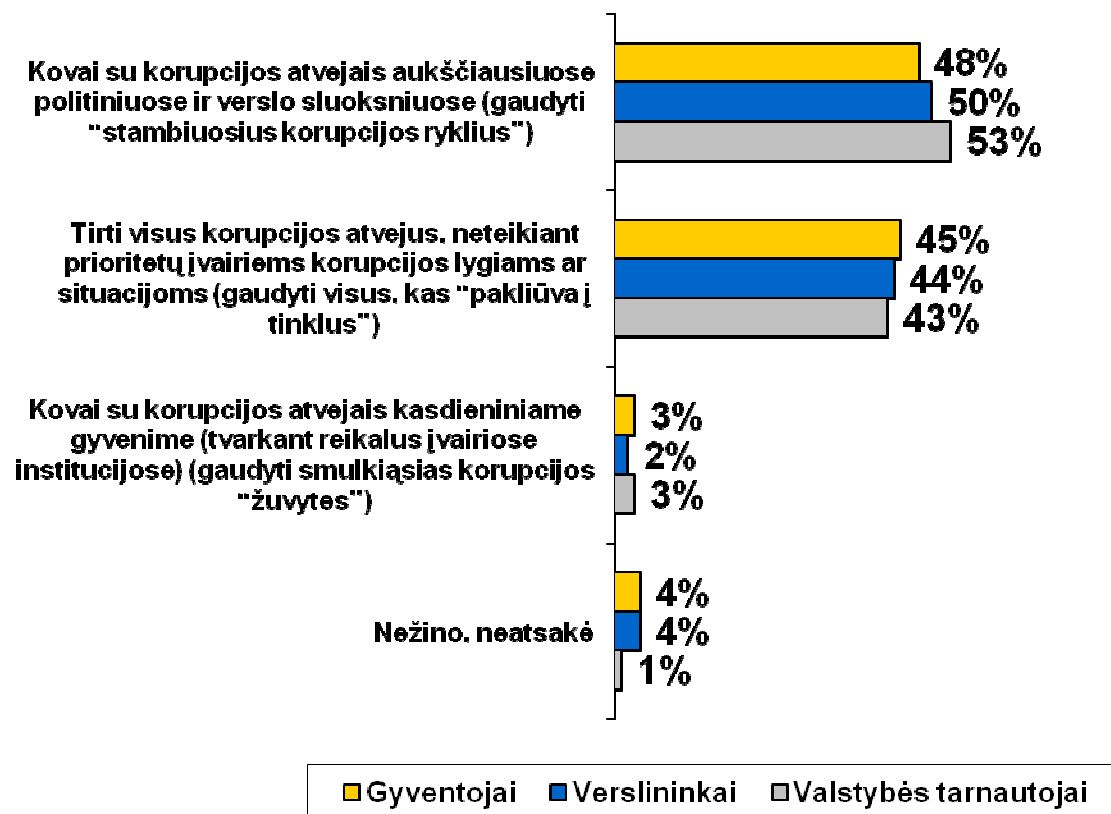
Įmonės 2005-2011

Atvejai, į kuriuos turi būti nukreiptas didžiausias dėmesys ir pajėgos

Valstybės tarnautojai 2011

Atvejai, į kuriuos turi būti nukreiptas didžiausias dėmesys ir pajėgos: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

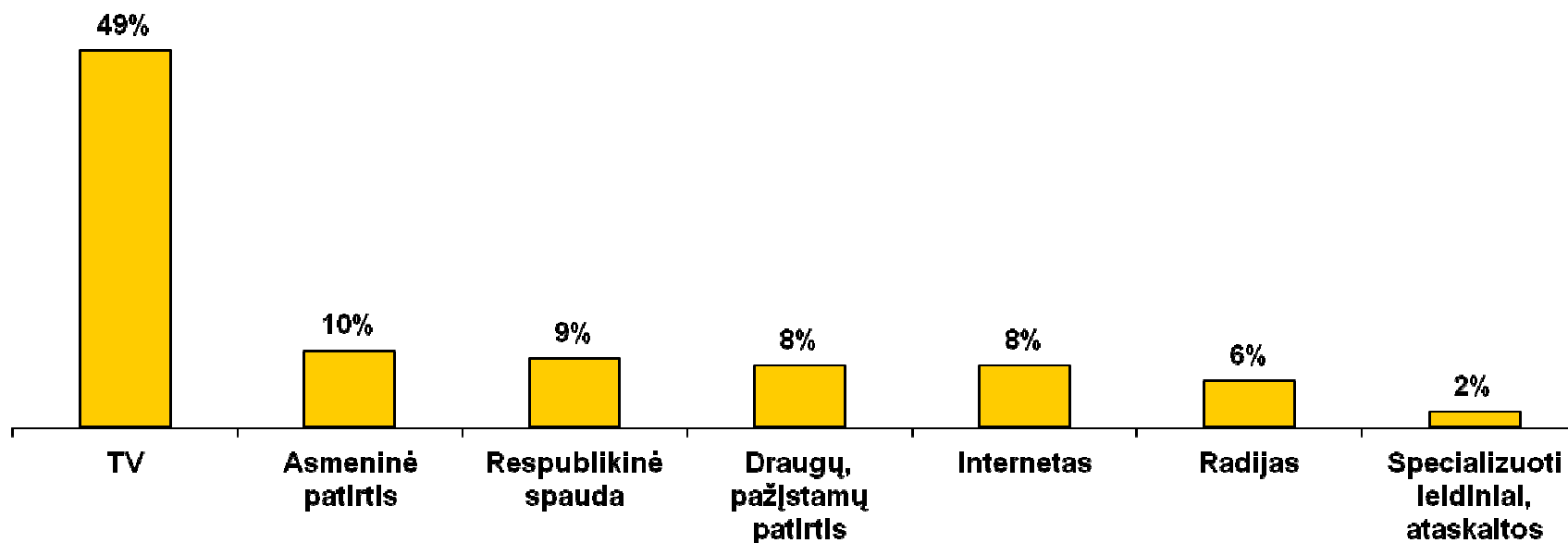

2011

Visų tikslinių grupių nuomone, kovojant su korupcija šiuo metu mažiausiai reikėtų gaudyti tik smulkiasias korupcijos „žuvytes“. Daug svarbiau būtų kovoti su korupcija aukščiausiuose politiniuose ir verslo sluoksniuose, o pagal galimybes tirti ir visus korupcijos atvejus. Šią nuostatą patvirtina ne tik šis, bet ir ankstesniais metais atlikti tyrimai.

Informacijos apie korupciją šaltiniai

Informacijos šaltinis, leidžiantis susidaryti patikimiausią nuomonę apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje

Gyventojai 2011

Informacijos šaltinis, leidžiantis susidaryti patikimiausią nuomonę apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje

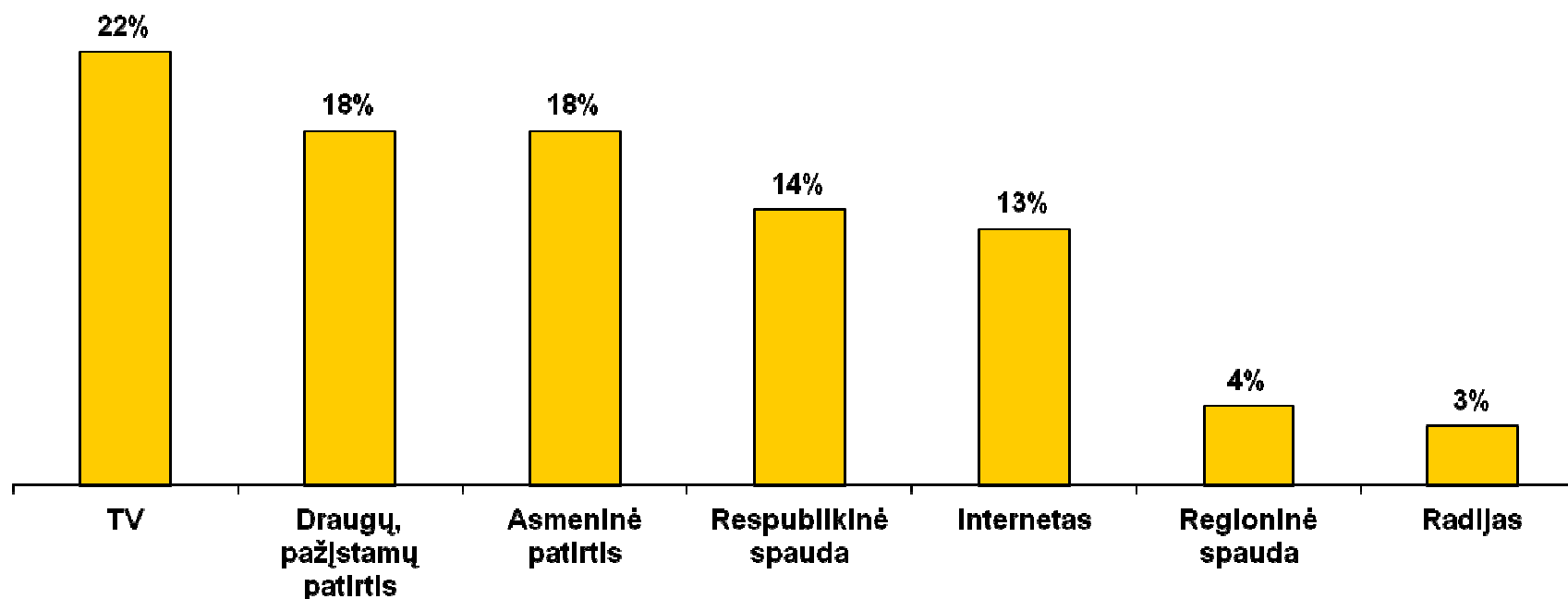
	2001 m.	2002 m.	2004 m.	2005 m.	2007 m.	2008 m.	2011 m.
Televizija	27	33	42	50	47	35	49
Asmeninė patirtis*	23	16	18	11	12	-	10
Respublikinė spauda	22	16	18	12	9	9	9
Draugų, pažįstamų patirtis*	18	24	32	9	10	-	8
Radijas	3	3	8	4	2	3	6
Vietinė spauda	2	3	5	1	1	2	2
Specialūs leidiniai, ataskaitos	2	1	1	4	3	1	2
Seminarai, konferencijos, specialūs renginiai	1	0	0	1	1	-	1
Internetas	1	1	2	3	3	4	8

*** 2008 m. formuluotė: "Asmeninė arba draugų patirtis: (22%)**

Gyventojai 2001-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

Informacijos šaltinis, leidžiantis susidaryti patikimiausią nuomonę apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

235

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Informacijos šaltinis, leidžiantis susidaryti patikimiausią nuomonę apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje

	2001 m.	2002 m.	2004 m.	2005 m.	2007 m.	2008 m.	2011 m.
Asmeninė patirtis	31	24	27	21	23	22	18
Respublikinė spauda	27	24	14	17	12	9	14
Draugų, pažįstamų patirtis	22	21	23	12	12	25	18
Televizija	16	20	22	32	29	19	22
Specialūs leidiniai, ataskaitos	3	2	6	3	5	3	2
Radijas	2	1	1	2	3	4	3
Vietinė spauda	1	1	1	1	1	1	4
Seminarai, konferencijos, specialūs renginiai	1	2	2	4	1	1	1
Internetas	1	3	1	2	3	7	13

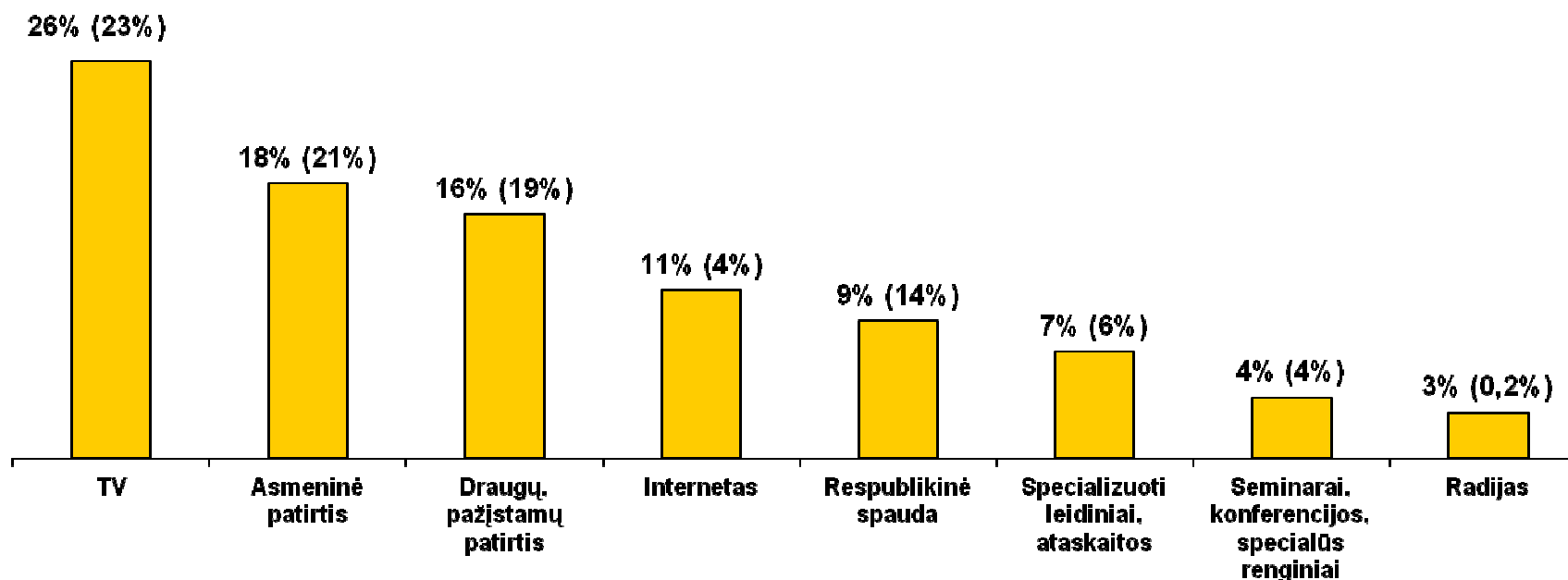
Įmonės 2001-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

236

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Informacijos šaltinis, leidžiantis susidaryti patikimiausią nuomonę apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje *(skliausteliuose 2008 m. tyrimo rezultatai)*

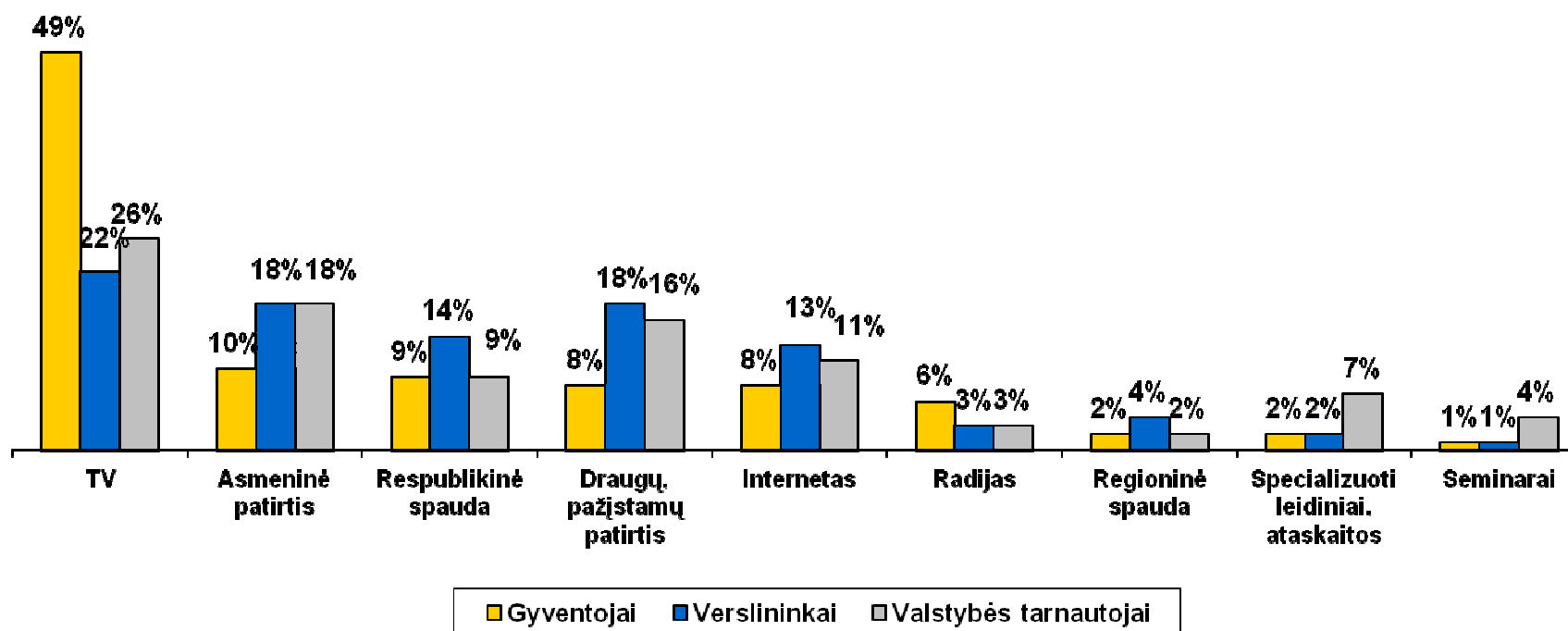
Valstybės tarnautojai 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

237

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu

Informacijos šaltinis, leidžiantis susidaryti patikimiausią nuomonę apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

238

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

2001 m. – 2011 m. atlikti tyrimai rodo, kad Lietuvos gyventojams svarbiausiu informacijos šaltiniu apie korupciją ir jos mastą Lietuvoje išlieka televizija, didėja interneto vaidmuo, o mažėja svarba tokių šaltinių kaip respublikinė spauda, draugų, pažįstamų patirtis.

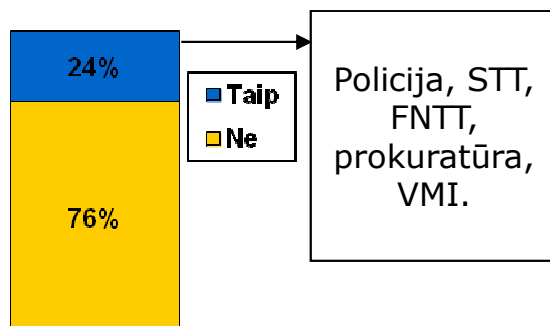
Verslininkams, lyginant su gyventojais, televizija yra pakankamas, tačiau ne toks svarbus informacijos apie korupciją šaltinis. Dažniau negu gyventojai, verslininkai gauna informacijos apie korupciją iš tokių šaltinių, kaip draugų, pažįstamų ir asmeninės patirties, respublikinės spaudos, interneto.

Valstybės tarnautojų atsakymai buvo panašesni į verslininkų atsakymus. Jie taip pat rečiau negu Lietuvos gyventojai informacijos apie korupciją gauna iš televizijos, o taip pat dažniau naudojami sava ir draugų patirtimi. Dažniau negu kitos tikslinės grupės, valstybės tarnautojai informacijos gauna iš specializuotų leidinių ir ataskaitų.

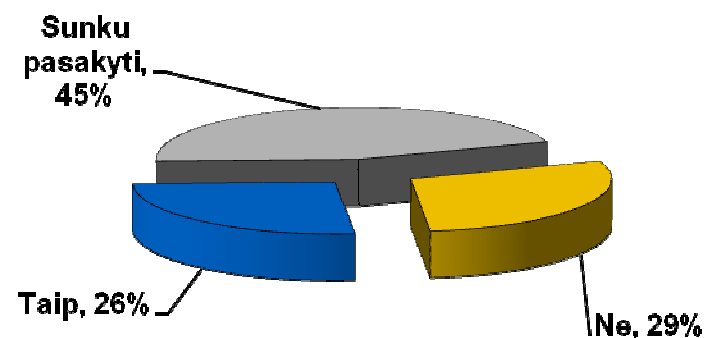
Antikorupcinis potencialas

Dalyvavimas antikorupcinėje veikloje

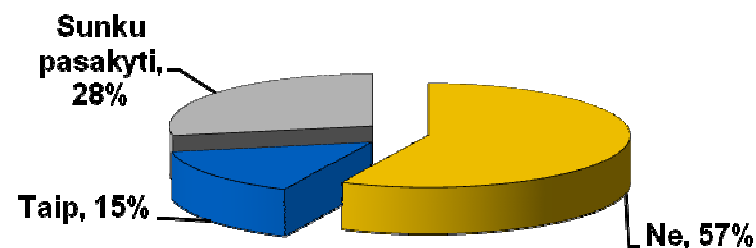
Žino, kur kreiptis

Praneštų apie korupciją

Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

241

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dalyvavimas antikorupcinėje veikloje

	2005	2007	2011
Žino, kur kreiptis	22%	18%	24%
Praneštų apie korupciją	23%	24%	26%
Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje	17%	15%	15%

Gyventojai 2005-2011

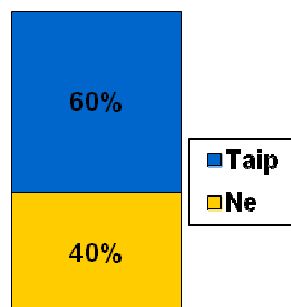
2011 m. liepa - rugpjūtis

242

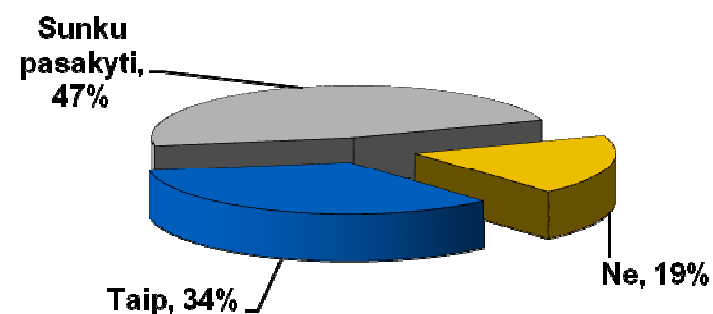
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dalyvavimas antikorupcinėje veikloje

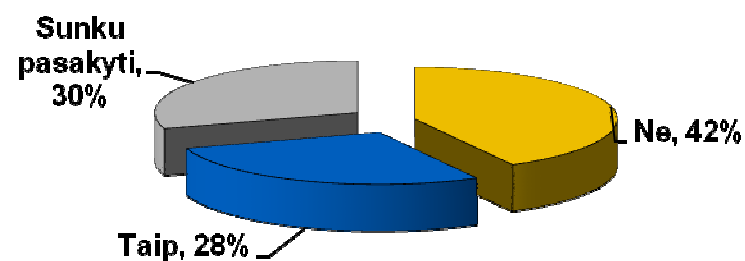
Žino, kur kreiptis

Praneštų apie korupciją

Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

243

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dalyvavimas antikorupcinėje veikloje

	2005	2007	2011
Žino, kur kreiptis	44%	35%	60%
Praneštų apie korupciją	21%	25%	34%
Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje	17%	21%	28%

Įmonės 2005-2011

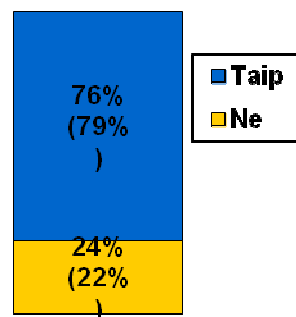
2011 m. liepa - rugpjūtis

244

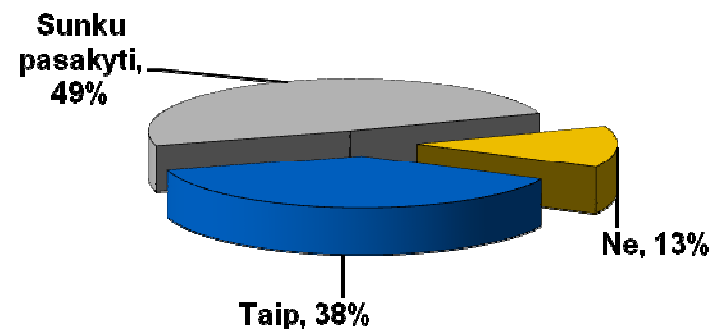
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dalyvavimas antikorupcinėje veikloje (skliausteliuose 2008 m. tyrimo rezultatai)

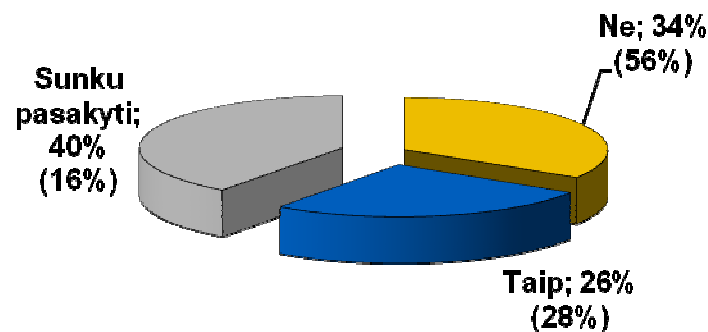
Žino, kur kreiptis

Praneštų apie korupciją

Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje

Valstybės tarnautojai 2008-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

245

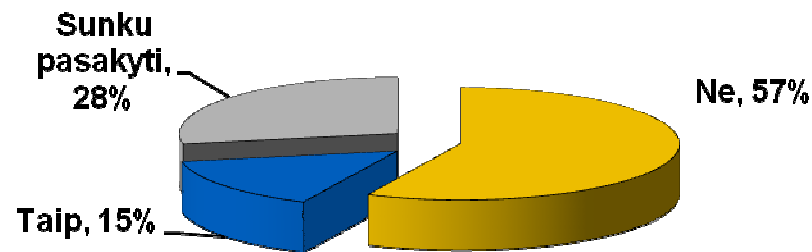
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Dalyvavimas antikorupcinėje veikloje: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

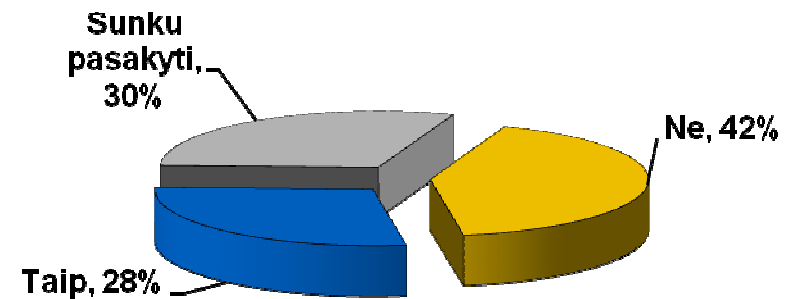
Gyventojai

Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje

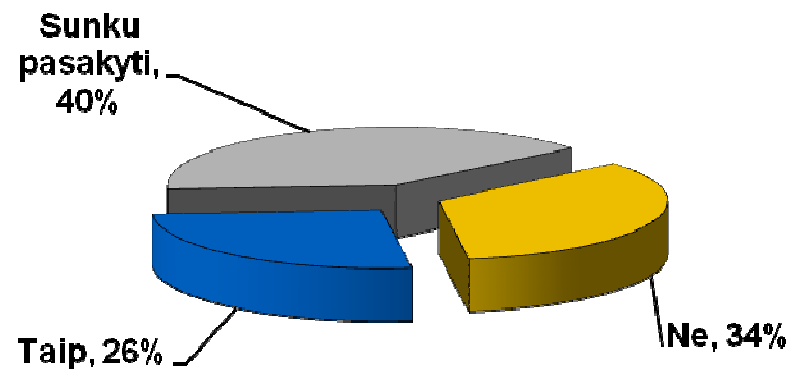
Verslininkai

Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje

Valstybės tarnautojai

Norėtų dalyvauti antikorupcinėje veikloje

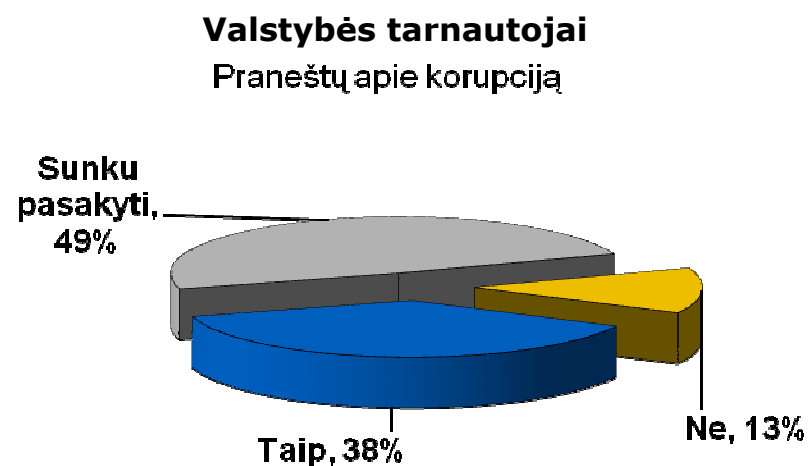
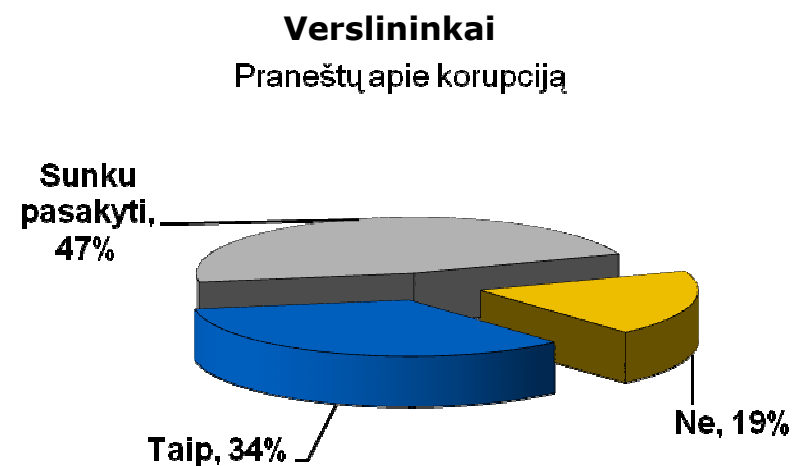
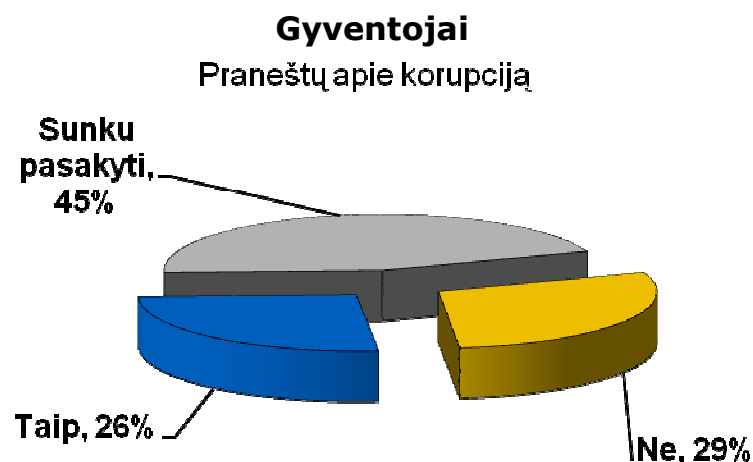
2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

246

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Pasirengimas pranešti apie korupcijos atvejį: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

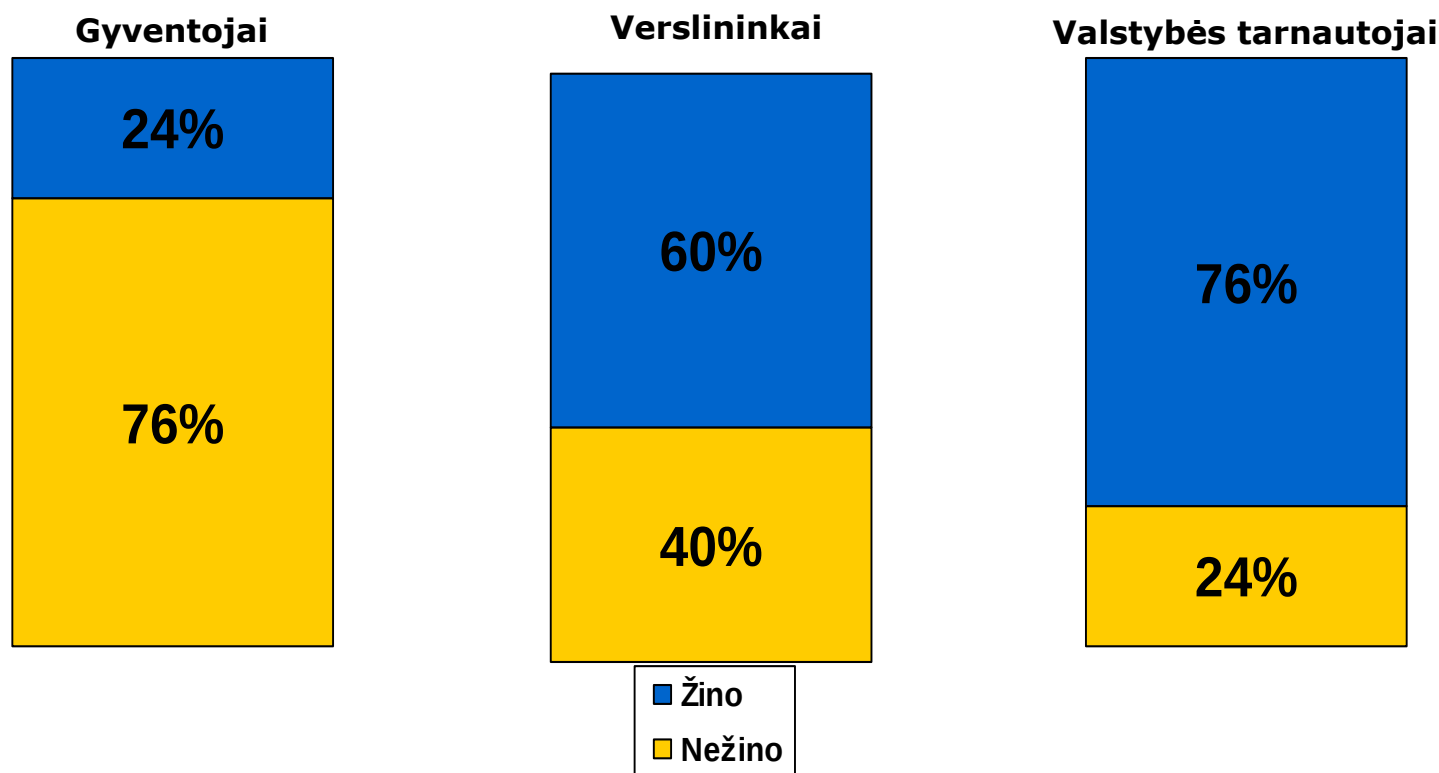
2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

247

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Žinojimas, kur kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį: skirtingų tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

248

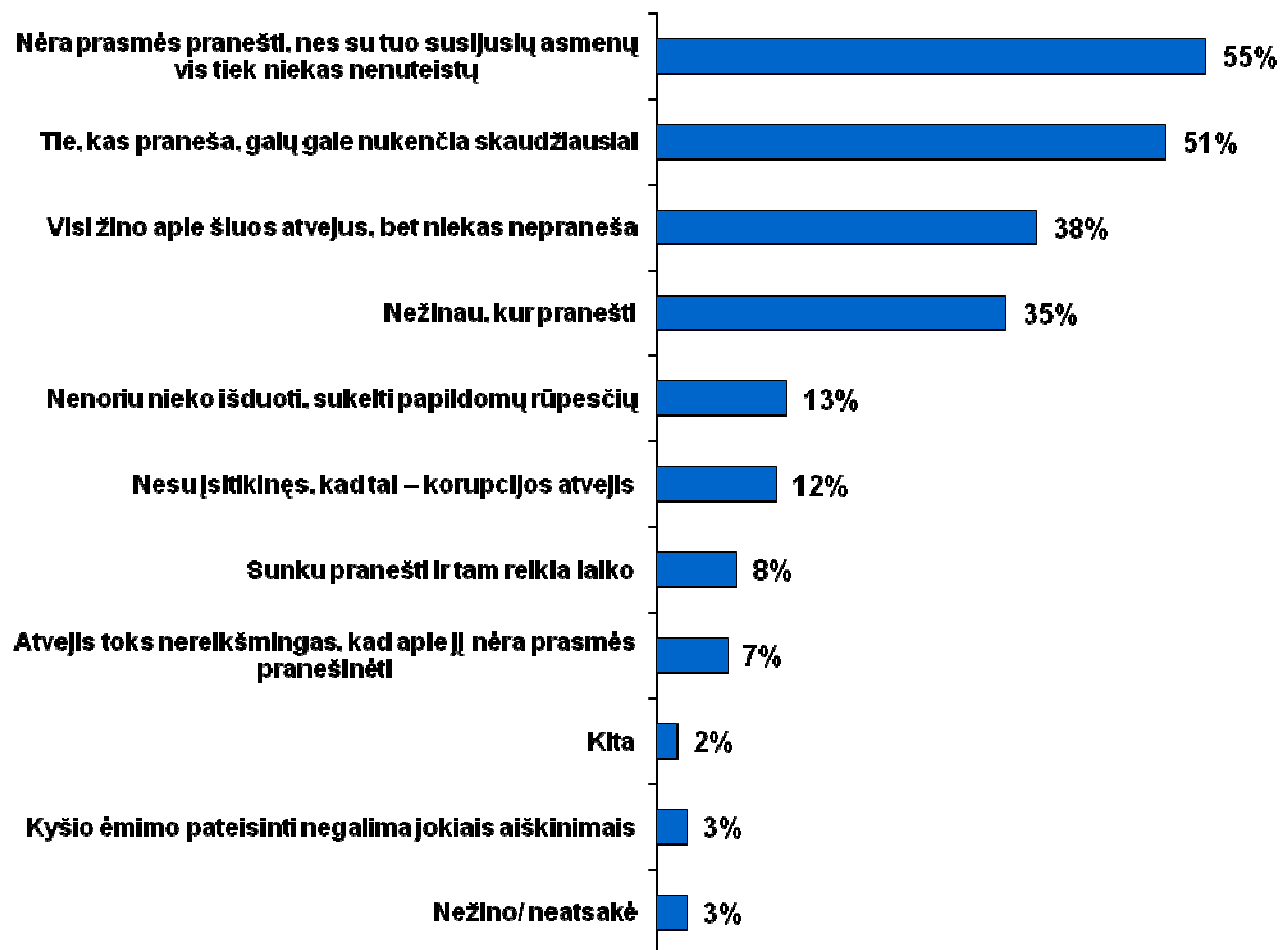
Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Apie tai, kur reiktų kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį, žino ketvirtadalis (24%) Lietuvos gyventojų. Tarp verslininkų žinančių gerokai daugiau – 60%. Lyginant su 2005 m. ir 2007 m. tyrimų rezultatais, ši verslininkų dalis padidėjo, tuo tarpu žinančių, kur kreiptis, gyventojų dalis beveik nepakito. Visgi daugiausiai žino, kur kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį, yra tarp valstybės tarnautojų (76%).

Nuo 2005 metų gyventojų, kurie yra pasiryžę pranešti apie korupcijos atvejį, dalis nepakito ir siekia ketvirtadalį (23-26%). Verslo atstovų, pasirengusių apie tai pranešti, 2005 m. ir 2007 m. taip pat buvo panašiai (21-25%), tačiau 2011 m. jų skaičius padidėjo iki 34%. Pasirengusių pranešti apie korupcijos atvejį valstybės tarnautojų dalis panaši į verslininkų ir siekia 38%. Nepraneštų apie korupciją 13% tarnautojų.

Šiais metais padidėjo verslininkų, norinčių dalyvauti antikorupcinėje veikloje, skaičius: 2011 m. norą dalyvauti antikorupcinėje veikloje išreiškė 28%, 2007 m. – 21%, 2004 m. – 17% verslo atstovų. Tarp Lietuvos gyventojų aktyviųjų skaičius praktiškai nesikeičia ir siekia apie 15%. Tarp valstybės tarnautojų taip nusiteikusių buvo 26%.

Nenoro pranešti apie korumpuotą įvykį priežastys

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

250

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Nenoro pranešti apie korumpuotą įvykį priežastys

	2005	2007	2011
Nėra prasmės pranešti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nenuteistų	51%	55%	55%
Tie, kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai	51%	49%	51%
Visi žino apie šiuos atvejus, bet niekas nepraneša	38%	38%	38%
Nežinau, kur pranešti	37%	33%	35%
Nenoriu nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	20%	15%	13%
Nesu įsitikinęs, kad tai – korupcijos atvejis	13%	11%	12%
Sunku pranešti ir tam reikia laiko	15%	12%	8%
Atvejis toks nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės pranešinėti	8%	6%	7%
Kita	2%	1%	2%
Kyšio ėmimo pateisinti negalima jokiais aiškinimais	-	-	3%
Nežino/ neatsakė	1%	1%	3%

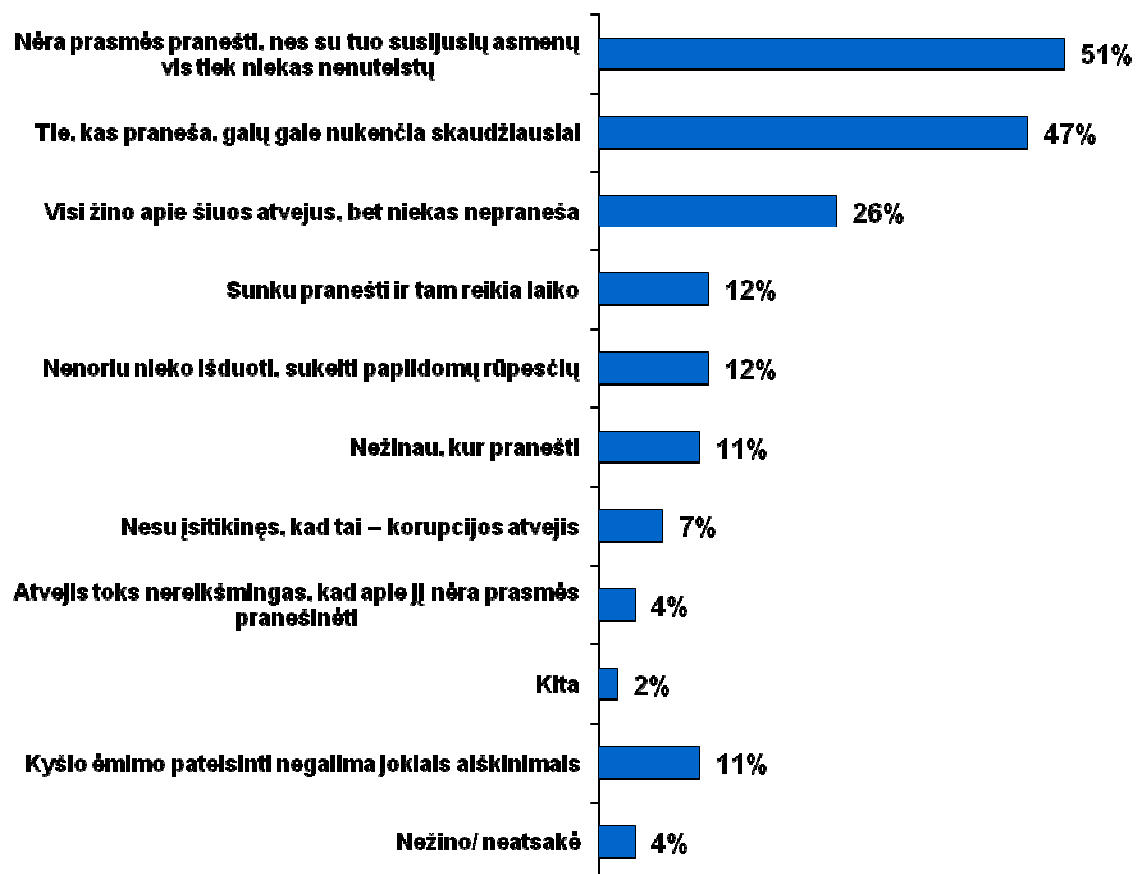
Gyventojai 2005-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

251

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Nenoro pranešti apie korumpuotą įvykį priežastys

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

252

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Nenoro pranešti apie korumpuotą įvykį priežastys

	2005	2007	2011
Nėra prasmės pranešti, nes su tuo susijusių asmenų vis tiek niekas nuteistų	54%	56%	51%
Tie, kas praneša, galų gale nukenčia skaudžiausiai	52%	49%	47%
Visi žino apie šiuos atvejus, bet niekas nepraneša	37%	33%	26%
Sunku pranešti ir tam reikia laiko	17%	17%	12%
Nenoriu nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių	18%	16%	12%
Nežinau, kur pranešti	20%	18%	11%
Nesu įsitikinęs, kad tai – korupcijos atvejis	17%	14%	7%
Atvejis toks nereikšmingas, kad apie jį nėra prasmės pranešinėti	5%	7%	4%
Kita	4%	3%	2%
Kyšio ėmimo pateisinti negalima jokiais aiškinimais	-	-	11%
Nežino/ neatsakė	1%	2%	4%

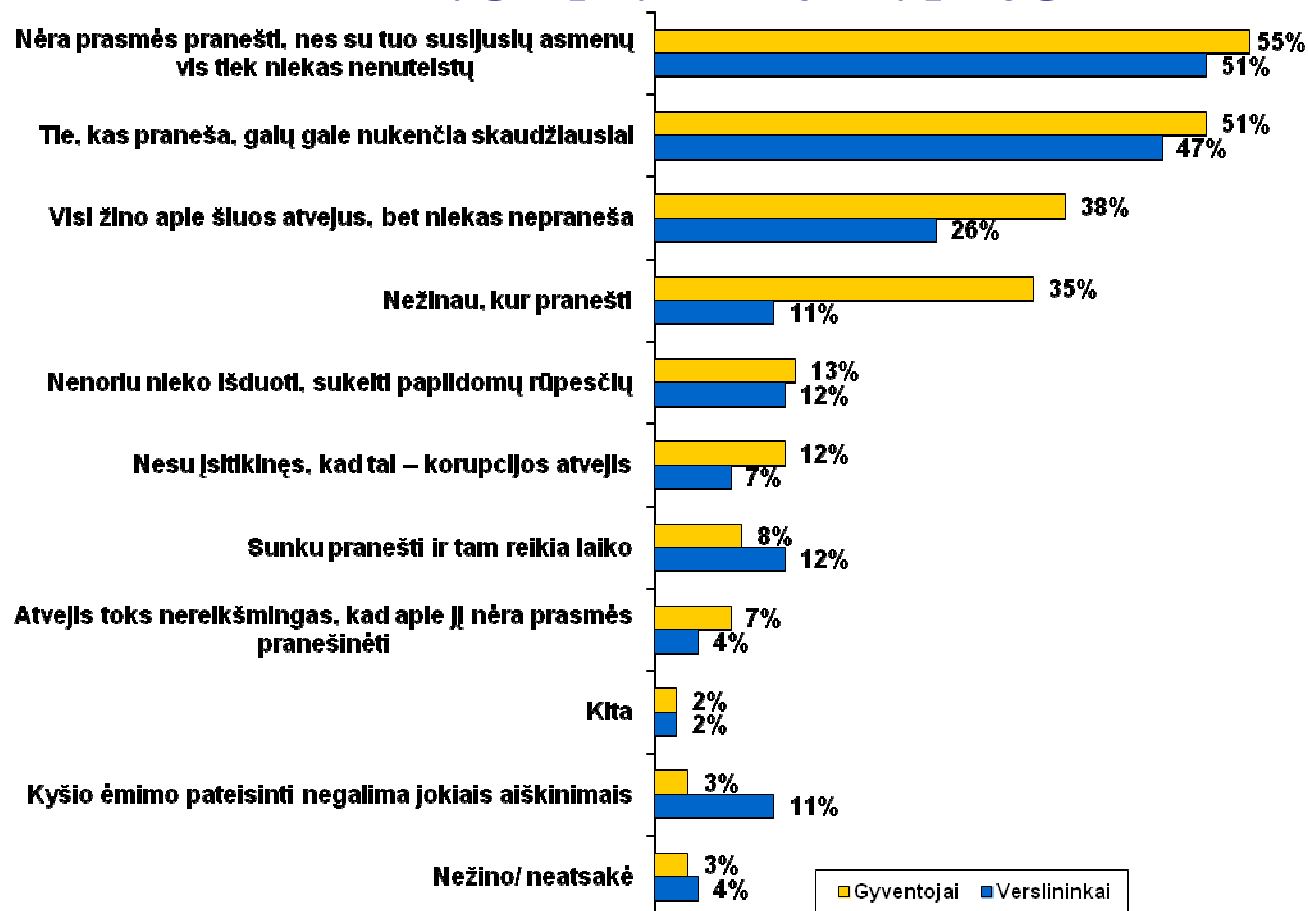
Imonės 2005-2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

253

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Nenoro pranešti apie korumpuotą įvykį priežastys: **VILMORUS** tikslinių grupių atsakymų palyginimas

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

254

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Lietuvos gyventojų ir verslo atstovų buvo klausiama apie tai, kokios yra žmonių nenoro pranešti apie korumpuotą įvykį priežastys. Iš viso vertinimui buvo pateiktos 9 alternatyvos.

Pagrindinės 3 nenoro pranešti apie korupcijos įvykį priežastys sutampa, t.y. ir Lietuvos gyventojai, ir verslininkai mano, kad apie tai nepranešama dėl to, kad nematoma prasmės (su korupcija susijusių asmenų vis tiek niekas nenuteistų), pranešantys nukenčia skaudžiausiai, visi ir taip žino apie tuos atvejus.

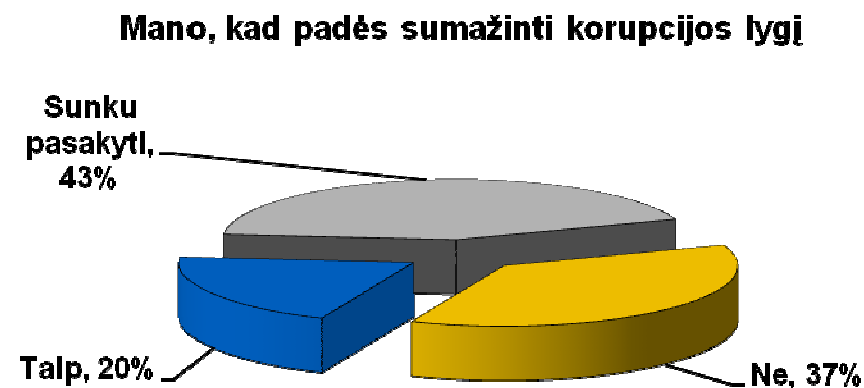
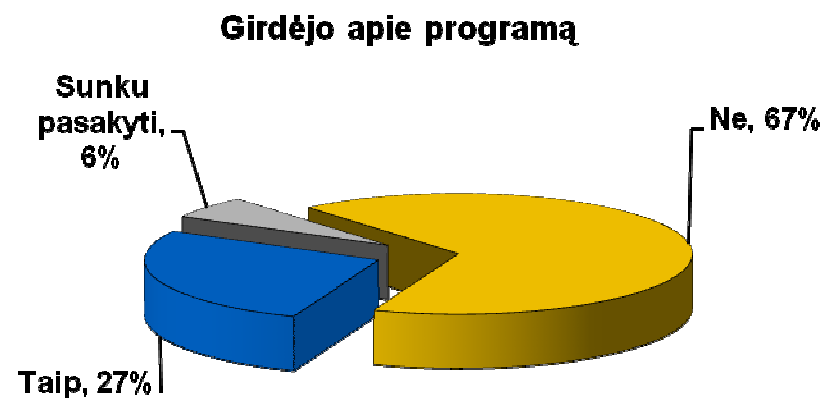
Pastarąjį teiginį gyventojai minėjo dažniau, negu verslininkai. Taip pat žymiai dažniau gyventojai nurodydavo, kad nežino, kur reiktų pranešti apie tokius atvejus. Tuo tarpu verslininkai dažniau negu gyventojai rinkdavosi atsakymą „kyšio ėmimo pateisinti negalima jokiais aiškinimais“.

Kiek rečiau nei ankstesnių tyrimų metu, šiais metais gyventojai rinkosi priežastis „nenoriu nieko išduoti, sukelti papildomų rūpesčių“ ir „sunku pranešti, tam reikia laiko“.

Verslininkai šiais metais, lyginant su 2005 m. ir 2007 m., rečiau nurodydavo, kad jie nežino, kur reiktų apie tokius įvykius pranešti ir tai, kad visi ir taip žino apie tokius atvejus.

Nacionalinė kovos su korupcija programa

Požiūris į “Nacionalinę kovos su korupcija programą”

Gyventojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

258

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

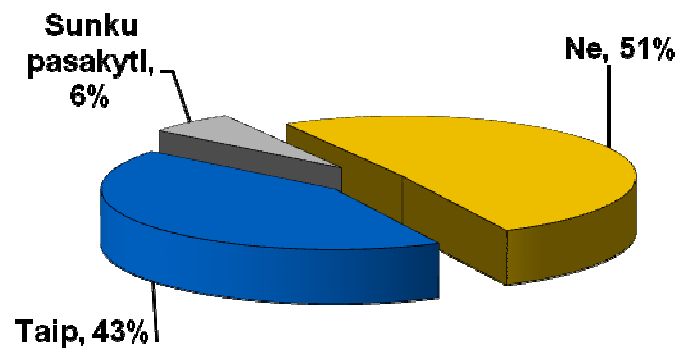
Požiūris į “Nacionalinę kovos su korupcija programą”

	2002	2004	2005	2007	2011
Girdėjo	32%	35%	21%	32%	27%
Padės sumažinti korupciją	15%	13%	20%	27%	20%

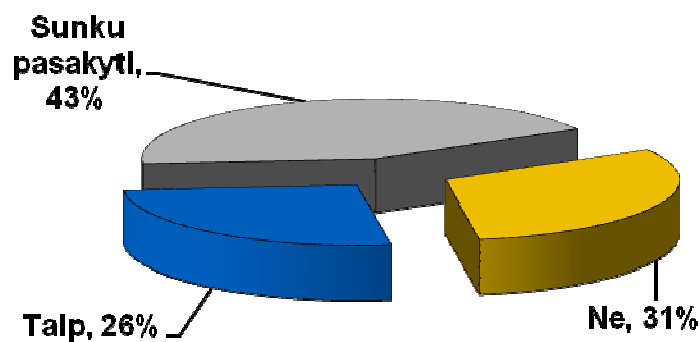
Gyventojai 2002-2011

Požiūris į “Nacionalinę kovos su korupcija programą”

Girdėjo apie programą

Mano, kad padės sumažinti korupcijos lygį

Įmonės 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

260

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

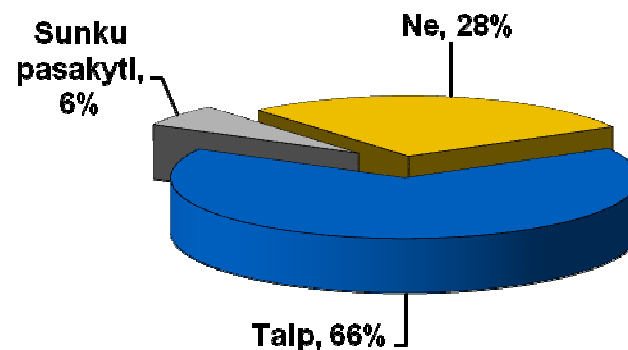
Požiūris į “Nacionalinę kovos su korupcija programą”

	2002	2004	2005	2007	2011
Girdėjo	56%	55%	43%	44%	43%
Padės sumažinti korupciją	19%	24%	25%	23%	26%

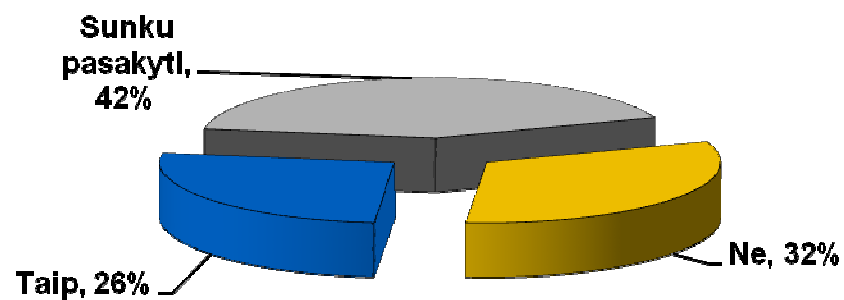
Įmonės 2002-2011

Požiūris į “Nacionalinę kovos su korupcija programą”

Girdėjo apie programą

Mano, kad padės sumažinti korupcijos lygį

Valstybės tarnautojai 2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

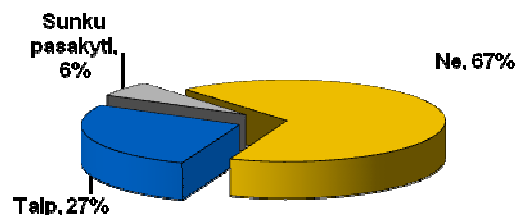
262

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

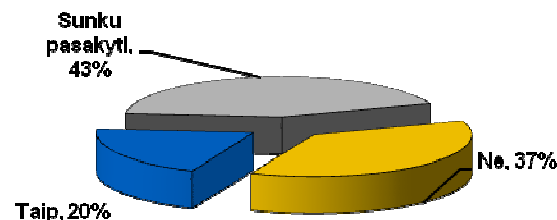
Požiūris į “Nacionalinę kovos su korupcija programą”: tikslinių grupių atsakymų palyginimas

Gyventojai

Girdėjo apie programą

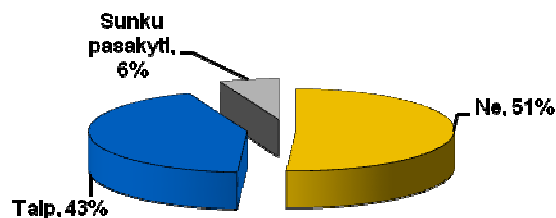

Mano, kad padės sumažinti korupcijos lygį

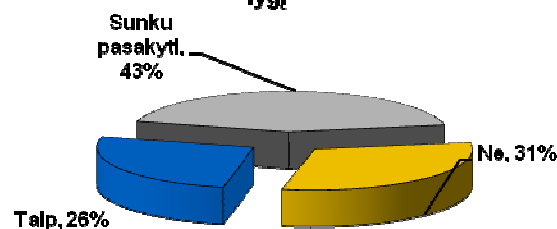

Verslininkai

Girdėjo apie programą

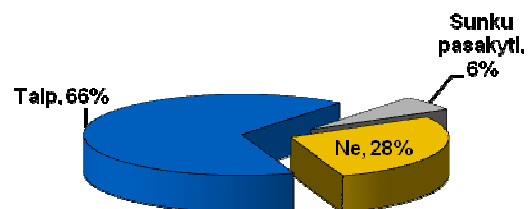

Mano, kad padės sumažinti korupcijos lygį

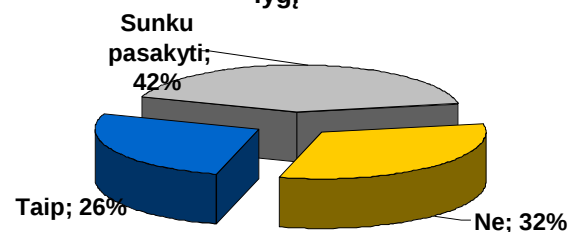

Valstybės tarnautojai

Girdėjo apie programą

Mano, kad padės sumažinti korupcijos lygį

2011

2011 m. liepa - rugpjūtis

263

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos
užsakymu

Apie “Nacionalinę kovos su korupcija programą” girdėjo 27% Lietuvos gyventojų ir 43% verslininkų ir net 66% valstybės tarnautojų. Laike šis rodiklis kinta nežymiai.

Programos efektyvumu tiki penktadalis (20%) Lietuvos gyventojų, ketvirtadalis verslo atstovų (26%) ir valstybės tarnautojų (26%).

Išvados

• Tarp Lietuvos gyventojams aktualių problemų korupcija užima penktą vietą po ekonominių problemų (maži atlyginimai, bedarbystė, didelės kainos) ir emigracijos. Tarp verslo atstovams aktualių problemų korupcija užima antrą vietą po mokesčių dydžių ir jų administravimo. 2005 m., 2007 m. ir 2008 m. atliktų gyventojų ir įmonių tyrimų rezultatai rodo, kad korupcija jau ne pirmus metus yra suvokiama kaip rimta problema.

• Panašiai kaip Lietuvos gyventojai korupciją vertino ir valstybės tarnautojai. Kaip labai rimtą problemą korupciją įvardino arti pusės apklaustų valstybės tarnautojų, tačiau tarp 15 Lietuvai aktualių problemų ji užima tik šestą vietą po ekonominės krizės sukeltų pasekmių (bedarbystė, maži atlyginimai, kylančios kainos), lietuvių emigracijos ir alkoholizmo. Galima spėti, kad korupcija neužima aukštesnės vietos gyventojų ir valstybės tarnautojų vertinimuose todėl, kad šiuo metu visose visuomenės ir valstybės gyvenimo sferose labiausiai jaučiamos ekonominės problemos, kurios nukreipia dėmesį nuo kitų neabejotinai aktualių Lietuvos valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimų.

- **Vis tiktai absoliučios daugumos Lietuvos gyventojų (87%), verslininkų (80%) ir valstybės tarnautojų (90%) nuomone, korupcija trukdo visuomenės, valstybės gyvenimui, yra kliūtis vystant verslą.**
- **Gana daug Lietuvos gyventojų (53%), verslininkų (41%), valstybės tarnautojų (40%) mano, kad per paskutiniuosius 5 metus korupcijos mastai Lietuvoje išaugo. Tačiau šiais metais taip galvojančių yra mažiau, negu buvo 2005 m., 2007 m. ir 2008 m. T.y. vertinimų tendencijos yra geros, tačiau pesimizmo vertinant korupcijos mastus tebėra daug.**
- **Žymiai daugiau optimizmo jaučiama prognozuojant ateitį. 29% valstybės tarnautojų tikisi, kad korupcijos mastai po 3 metų sumažės, tuo tarpu pesimistų yra 2 kartus mažiau: pablogėjimą prognozuoja 13%. 45% respondentų nuomone, situacija keistis neturėtų.**

- Šiais metais arti pusės gyventojų ir verslininkų teigė, kad korupcijos mastų augimas stabilizavosi – korupcijos mastai per artimiausius 3 metus nepasikeis. Pesimistų, t.y. korupcijos masto augimą prognozuojančių respondentų skaičius, lyginant su 2005 m. ir 2007 m., sumažėjo dvigubai.
- Tiek Lietuvos gyventojų, tiek verslo atstovų įvardinamas labiausiai korumpuotų institucijų 2005 m., 2007 m. ir 2011 m. penketas praktiškai nesikeitė: abi tikslinės grupės kaip labiausiai korumpuotas institucijas nurodydavo sveikatos apsaugą, Seimą, teismus, policiją, savivaldybes. Šias institucijas kaip labiausiai korumpuotas 2011 m. įvardino ir valstybės tarnautojai.

• Tarp procedūrų, su kuriomis verslininkai dažniausiai susidūrė per paskutiniuosius 5 metus, labiausiai korumpuotos, jų nuomone, yra sveikatos paslaugos, muitinės formalumų tvarkymas, administracinių bylų nagrinėjimas, darbo sąlygų tikrinimas, licencijų ir leidimų išdavimas, priešgaisrinės saugos reikalavimų laikymosi tikrinimas. Valstybės tarnautojų nuomone, labiausiai korumpuotos yra šios procedūros: leidimų statybai ir rekonstrukcijai išdavimas, įdarbinimas į valstybės tarnybą, viešieji konkursai, neįgalumo ir darbingumo pažymėjimų gavimas, siuntimų į reabilitacines sanatorijas davimas, žemės paskirties keitimas. Leidimų statybai ir rekonstrukcijai išdavimas ir 2008 m. valstybės tarnautojų buvo nurodomas kaip procedūra, kur korupcija yra labiausiai paplitusi.

• Požiūris, kad kyšio davimas padeda išspręsti problemas, yra būdingas 79% Lietuvos gyventojų, 65% verslo atstovų ir 67% valstybės tarnautojų. Tokia nuostata yra ganėtinai stabili, tai patvirtina tyrimų, atliekamų nuo 2002 m., duomenys. Tačiau pasirengusių duoti kyšių sprendžiant problemas yra mažiau: tarp Lietuvos gyventojų – 57%, tarp verslininkų – 40%, tarp valstybės tarnautojų – 35%. Pastaruoju metu ši gyventojų, verslininkų ir valstybės tarnautojų dalis yra kiek sumažėjusi, lyginant su ankstesnių metų tyrimų duomenimis. Dar mažiau yra prisipažinusių apie tai, kad jiems yra tekę duoti kyšių: per paskutiniuosius 12 mėnesių kyšių davė 22% (per paskutiniuosius 5 m. – 41%) gyventojų, 17% verslininkų (per paskutiniuosius 5 m. – 34%), 19% (per paskutiniuosius 5 m. – 39%) valstybės tarnautojų. Pastaraisiais metais nežymiai, bet nuosekliai mažėja Lietuvos gyventojų, davusių kyšių, dalis. Tuo tarpu verslininkų apklausų trumpalaikėje tendencijoje stebimas tam tikras kyšių davimo padidėjimas, o ilgalaikėje tendencijoje - visgi stebimas šio reiškinio mažėjimas.

- **Nedidelį pagerėjimą rodo kyšininkavimo indeksai: praktiškai visose valstybinėse institucijose, su kuriomis dažniau susiduria Lietuvos gyventojai (ne mažiau 100 respondentų), kyšių prievartavimo ir kyšių davimo indeksai konkrečiose institucijose, lyginant su 2008 m., sumažėjo.**
- **Niekada nedavę kyšio per paskutiniuosius penkerius metus respondentai visose tikslinėse grupėse teigė, kad jiems iki šiol pavykdavo išspręsti visus klausimus be kyšio, nebuvo situacijos, kurioje tektų kyšį mokėti. Svarbi alternatyva yra – „kyšio davimas prieštarauja mano įsitikinimams“. Dažniau nei kitos tikslinės grupės tokį atsakymą pasirinkdavo valstybės tarnautojai. Nors gyventojai šį atsakymą rinkdavosi dvigubai rečiau, tačiau tokių respondentų nuo 2004 m. nuolatos daugėja.**

- Gana didelė valstybės tarnautojų dalis (30%) pritarė teiginiui, kad: „Norint sutvarkyti reikalus valstybinėse institucijose, dažnai tenka valstybės tarnautojams „primokėti“, duoti dovanas“. 12% valstybės tarnautojų prisipažino, kad per metus laiko jiems teko susidurti su kyšio siūlymo atvejais, kai kyšis buvo siūlomas jiems. Galima spėti, kad realus skaičius yra žymiai didesnis, nes apie asmeninę korupcinę patirtį tarnautojai nėra linkę labai atvirauti.
- Maždaug penktadalis (22%) valstybės tarnautojų nurodė, kad jų institucijai teko patirti nacionalinio arba vietinio lygio politikų spaudimą, kurio tikslas buvo ne valstybiniai, o privatūs politikų interesai. 2008 m. spaudimas buvo patiriamas dažniau (32%).

• Lietuvos gyventojų ir verslininkų nuomone, atsakomybę už korupcijos paplitimo mastą pirmiausia turėtų prisiimti politikai ir valstybės tarnautojai. Taip pat nemaža dalis jų mano, kad dabartinei korupcijos situacijai įtakos turi verslininkai ir gyventojai, duodantys kyšius. Šie vertinimai yra panašūs analizuojant 2005 m., 2007 m., 2008 m. ir 2011 m. duomenis. Valstybės tarnautojai dažniausiai dėl korupcijos paplitimo masto Lietuvoje taip pat kaltino politikus, tačiau pusė valstybės tarnautojų mano, kad atsakomybę (antroje vietoje) už tai turi prisiimti verslininkai. Lyginant su 2008 m., valstybės tarnautojai šiais metais rečiau jaučiasi atsakingi už korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje. Apskritai dėl korupcijos paplitimo visos tikslinės grupės yra mažiau linkusios kaltinti pačios save.

• 2004 m. tyrimo rezultatai parodė, kad tiek Lietuvos gyventojai, tiek verslininkai kyšininkavimo atveju labiausiai kaltino imantį kyšį, tačiau vėlesni tyrimai (2005 m., 2007 m., 2011 m.) atskleidė, kad ši nuostata keitėsi, ir respondentai vis labiau pradėjo kaltinti abi puses, tiek kyšius duodančius, tiek juos imančius, nors imantys vis tiek išlieka kaltesni nei duodantys. Dauguma valstybės tarnautojų taip pat dėl kyšininkavimo kaltina abi puses.

- **Efektyviausiai savo veiksmais prie korupcijos mažinimo galėtų prisidėti Valstybės kontrolė, žiniasklaida ir specialios institucijos. Tokią nuomonę išsakė tiek gyventojai, tiek verslininkai 2005 m., 2007 m. ir 2011 m. Panašiai galvoja (2011 m.) ir valstybės tarnautojai, tik vietoj Valstybės kontrolės čia nurodoma, kad prie korupcijos mažinimo galėtų efektyviai prisidėti patys gyventojai.**
- **Daugumos Lietuvos gyventojų nuomone, baudžiamosios priemonės yra efektyviausios kovojant su korupcija. Daug verslininkų irgi pritarė šiai nuomonei, nors jie dažniau nei gyventojai pabrėžė prevencinių priemonių svarbą.**

• Lietuvos gyventojų ir verslininkų nuomone, baudžiamosios priemonės yra efektyviausios kovojant su korupcija, tuo tarpu valstybės tarnautojai mano, kad efektyviausios turėtų būti prevencinės priemonės. Labiausiai už baudžiamąsias priemones pasisako Lietuvos gyventojai (60%), ir ši jų nuostata yra gana stabili ir nekintanti laike. Išimtis 2004 m., kai panaši gyventojų dalis pasisakė ir už baudžiamąsias (40%), ir už prevencines priemones (45%). Tačiau interpretuojant 2004 m. tyrimo duomenis, reiktų turėti omeny, kad nebuvo alternatyvos “antikorupcinio švietimo priemonės”. Nors šiais metais didesnė dalis verslininkų (41%) teigė, kad baudžiamosios priemonės yra efektyviausios kovojant su korupcija, nemažai jų (34%) pasisakė ir už prevencines priemones. Lyginant su Lietuvos gyventojais visais metais verslininkai nebuvo tokie kategoriški, ir abi kovos su korupcija priemonės buvo palaikomos apylygiai, o 2005 m. prevencinės priemonės buvo minimos netgi kiek dažniau, nei baudžiamosios.

- Apie tai, kur reiktų kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį, žino ketvirtadalis (24%) Lietuvos gyventojų. Tarp verslininkų žinančių gerokai daugiau – 60%. Lyginant su 2005 m. ir 2007 m. tyrimų rezultatais, ši verslininkų dalis padidėjo, tuo tarpu žinančių, kur kreiptis, gyventojų dalis beveik nepakito. Visgi daugiausiai žinančių, kur kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejį, yra tarp valstybės tarnautojų (76%).
- Nuo 2005 metų gyventojų, kurie yra pasiryžę pranešti apie korupcijos atvejį, dalis nepakito ir siekia ketvirtadalį (23-26%). Verslo atstovų, pasirengusių apie tai pranešti, 2005 m. ir 2007 m. taip pat buvo panašiai (21-25%), tačiau 2011 m. jų skaičius padidėjo iki 34%. Pasirengusių pranešti apie korupcijos atvejį valstybės tarnautojų dalis panaši į verslininkų ir siekia 38% respondentų. Nepraneštų apie korupciją 13% tarnautojų.

- Šiais metais padidėjo verslininkų, norinčių dalyvauti antikorupcinėje veikloje, skaičius: 2011 m. norą dalyvauti antikorupcinėje veikloje išreiškė 28%, 2007 m. – 21%, 2004 m. – 17% verslo atstovų. Tarp Lietuvos gyventojų aktyviųjų skaičius praktiškai nesikeičia ir siekia apie 15%. Tarp valstybės tarnautojų taip nusiteikusių buvo 26%.
- Apie “Nacionalinę kovos su korupcija programą” girdėjo 27% Lietuvos gyventojų, 43% verslininkų ir net 66% valstybės tarnautojų. Laike šis rodiklis kinta nežymiai. Programos efektyvumu tiki penktadalis (20%) Lietuvos gyventojų, ketvirtadalis verslo atstovų (26%) ir valstybės tarnautojų (26%).